

**Veliki
Kalendar Najsvetejšega Srca
Jezušovoga.**

**Kalendar Za Naročnike
Marijinoga Lista**

Na 1915-to leto

***** CENA 60 FILEROV *****

Cas. i kral. dvorni dobaviteo

Albert Eckert, Graz

Tovarna liköra, ficka, vinskoga jecija, sokovih i sadovenih
pijač. Izdelovanje najfinejšega liköra.

Dobava jamaika ruma, kitajskoga pa indijskoga tea.

Pravi želodčni likör z alpskih rož.

Žganjarija konjaka, borovičke i drugih vinskih pijaač.

Dopelsok (tak zvani kremser)

tak tudi Stiria-Estragon-sok
(tak zvani francoski sok).

Vinski jecih z zajamčeno
pravoga vina.

Sadovene pijaače:

**Malinovec, ribizlinovec, viš-
njovec, ananas pa limona-
dova esencija, zajamčeno
prava.**

Posebnost: Eckertov Edelraute

pajfinejši zdravilni pravi likör.

Cenik se na želo pošle brezplačno.

Sto šče pa niskoj ceni pa dobro kúpiti,
naj se samo obrne k

Feldbacher Jožef-i

trgovina s pieklinami, gramofoni, šival-
nimi stroji pa z kmetijskimi stroji v

Apačah (Štajarsko).

Novi pieklini od
priprstoga do naj-
ličnejšega izdelka
samo z prvorazred-
nih tovarna, štere
so po celom sveči
znane, od K 80—
naprej, pieklini za
gospodičine od
K 100— naprej.
Šivalni stroji za do-
mačo rabo i obrt od
K 45— naprej.
Starkton automat-
gramofoni z pa-
tiranim starkton-
ljakom čistim gla-
som i nadomeščajo
celo bando.

Navadni gramofoni
že od K 15— plošče
od K 140 naprej.

Vsake vrste kme-
tjski stroji posebno
po niskoj ceni.

Vse obstoječe delo
pieklinov, gramof-
onov pa šivatjih
strojov po najniž-
ših cenaj. Zavolo
velkih naročitev pri
največjih pa zmo-
žnih tovarnaj sam v
stani za 15 do 20 pro-
centov falej odavati
kak drugje tvrdke.

Prle, kak bi gde indri kúpiti, prosim, zopitajte pa pozvedite pri
meni, pa si poglednite mojo velko zalogo pieklinov i. t. d.

Geniki se pošlejo zobston.

Zamenjavanje pa odavanje rablenih (ničeanih) pieklinov, gramof-
onov pa šivatjih strojov.

Fal češko postelno perje!

5 kil novoga, dobro ščesanoga, brezi
prahü K 9.00; 5 kil bolšega K 12.—; 5 kil
beloga kak meovje, zčesanoga K 18.—,
24.—; 5 kil beloga kak sneg, mejkoga
kak meovje K 30.—, 36.—, 42.—. Meovje
sivkasto à K 30.—, belo à K 54.—, belo
kak sneg à K 6.—, 600 po pol kilah.

Gotova postel.

Z ardečov pernicov, dobro napunjena, 1 blazina ali
spodnja pernica 180 cm. duga, 116 cm. šürka K 10.—,
12.—, 15.— ino 18.—, 2 metra duga, 140 cm. šürka K 13.—,
15.—, 18.—, 21.—, 1 zglavnica (vankis) 80 cm. duga, 58 cm.
šürka K 3.—, 350 ino 4.—, 90 cm. duga, 70 cm. šürka
K 4.50 ino 5.50.

Na želo se napravijo v vsakoj velikosti.

Z 3 delov matrac z kosminjom na edno postel à K 27.—
bolša K 33.—.

RAZPOŠILA se po povzetji, od 9 K više franko.

Postelina od K 15.— više brezi post-
nine, pakivanje zobston.

1 prt z flanela koli 190/140 cm., kariran K 2.90, roznati
K 3.60, 1 prt z tigrišom koli 200/125 cm. K 2.10, 1 prt
z bomblekami, šteri se dá prati. koli 200/150 cm. beli
K 2.80, 3.25, pofarbarani K 2.50, 3.05, 3.30 1 prt platna,
nej šivani, platno koli 200/140 m. K 2.20, 2.40, 1 prt
flanela, farbarani K 2.10, 1 prt plateni vojački, ne da se
raztrgati, čista znamka, **Oprava za vojake.**
koli 200/140 cm. K 2.75.

Prazen šivani prevlec (inlett), tak tudi poplon poleg cenika
Ka se ne vidi, se zameni, ali se pa nazaj dajo penezi!

Obilen cenik zobston pa franko.

Arthur Wollner LOBES 1151,
poleg Pilsen-a (češko).

Dr. Ivanóczy Franc.

Veliki Kalendar Najsvetejšega Srca Jezušovoga.

Kalendar Za Naročnike Marijinoga Lista.
Na 1915-to Leto.

3 dovoljenjom Szombathely-ske višesnje cerkvene oblasti.

I. (XII.) Leto.

VSA PRAVICA ZADRŽANA.

Cena 60 filerov.

Na svetlo dan od vrejevaštva Marijinoga Lista v Čerensovcih.

Cserföld Zalam.

Januar

ooo
31 dnevov
ooo
ma.

Sečen.

1-ga je den 8 v.
27 m. dugi; do
konca meseca
zraste 58 m.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1	Petek		7 50	4 17	predp.	pop
2	Sobota		49	18	10 53	10 25

1. Zvano je Ime njegovo Jezuš. Luk. II.

3	Nedela	Naj sv. Ime Jezušovo	7 49	4 19	11 7	11 43
4	Pondelek	Titus p.	49	20	11 21	predp
5	Tork	Telesfor p. m.	49	21	11 35	12 49
6	Sreda	Sveti Tre-Krali	49	22	11 52	1 57
7	Četrtek	Rajmund sp.	49	23	pop.	3 7
8	Petek	Severin apat.	49	24	12 43	4 19
9	Sobota	Julian m.	48	25	1 23	5 31

2. Kda bi Jezuš dvanajset let star bio. Luk. II. 42—52.

10	Nedela	I. po Treh-Kralih	7 48	4 27	2 15	6 37
11	Pondelek	Higin p. m.	48	28	3 22	7 34
12	Tork	Tacian p.	47	30	4 39	8 17
13	Sreda	40 vojakov	47	31	6 3	8 50
14	Četrtek	Hilarius p.	47	32	7 27	9 16
15	Petek	Pavel püščavnik	46	33	8 51	9 37
16	Sobota	Marcel p. m.	45	35	10 11	9 55

3. Svadba je včinjena v Kani. Jan. II. 1—11.

17	Nedela	II. po Treh-Kralih	7 44	4 36	11 32	10 13
18	Pondelek	Priska dev.	43	37	predp.	10 30
19	Tork	Kanut kral m.	43	37	12 53	10 49
20	Sreda	Fabjan i Sebastjan	42	38	2 16	11 15
21	Četrtek	Agneš d. m.	41	41	3 37	11 44
22	Petek	Vince m.	40	43	4 55	pop.
23	Sobota	Janoš od almoštva	39	45	6 2	1 20

4. Gobavi prosí: Gospodne, či ščeš, lahko me očistiš. Mataj VIII 1—13.

24	Nedela	III. po Treh-Kralih	7 38	4 46	6 56	2 25
25	Pondelek	Spreobrnitev Pavla	37	47	7 34	3 39
26	Tork	Polikarp p. m.	36	49	8 4	4 54
27	Sreda	Janoš Zlatovustni	35	51	8 25	6 7
28	Četrtek	Agneš d.	34	52	8 43	7 17
29	Petek	Ferenc Saleški	33	54	8 59	8 24
30	Sobota	Martina dev.	32	55	9 12	9 30

5. Od delavcov vu vinogradi. Mataj XX. 1—16.

31	Nedela	I. pred pepelnico	7 31	4 57	9 26	10 35
----	--------	-------------------	------	------	------	-------

Spremeni meseca:

- ☉ Pun 1-ga ob 1 v. 20 m. pop.
- ☾ Zadnji krajec 8-ga ob 10 v. 13 m. pop.
- ☀ Mlad 15-ga ob 3 v. 42 m. pop.
- ☽ Prvi krajec 23-ga ob 6 v. 32 m. predp.
- ☽ Pun 31-ga ob 5 v. 41 m. predp.

Vremen

po Herscheli:

1—8 dosta deža,
8—15 lepo mrzlo vre-
men; 15—23 vedreno,
mlačno; konec meseca
s viherom.

Den	Zapisnik	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za januar:

Vedrno novo leto
Da nam dobro žetvo.

Pavlov veter
Je ne dober.

Či je toplo v Januari,
Sprotoletje se pokvari.

Februar

28 dnevov

ma.

Süšec.

1 ga je den 9 v.
28 m dugi; do
konca meseca
zraste 1 v. 26 m.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Ponedlek	Ignacij p. m.		7 30	4 58	9 40	11 41
2 Tork	Svečnica		28	59	9 57	predp.
3 Sreda	Balaž p. m.		27 5	1	10 15	12 50
4 Četrtek	Andraš Kors. Veron.		26	3	10 40	2 00
5 Petek	Agata dev. m.	†	24	5	11 14	3 11
6 Sobota	Dora dev. m.		22	6	11 59	4 19

6. Prilika od sejača i semena. Luk. VIII. 4—15.

7 Nedela	II. pred pepelnicov ☾		7 21	5 7	pop.	5 18
8 Ponedlek	Mat. Janoš sp.		20	9	2 11	6 9
9 Tork	Cirill Aleksandr.		19	11	3 35	6 47
10 Sreda	Skolastika		17	13	5 00	7 16
11 Četrtek	Skazanje Nevt. D. M.		15	14	6 26	7 39
12 Petek	Eulalia	†	14	15	7 50	7 59
13 Sobota	Katarena od Riči		12	17	9 14	8 18

7. Jezuš ozdravi slepoga. Luk. XVIII. 31—41.

14 Nedela	III. pred pepelnicov ☾		7 10	5 18	10 38	8 35
15 Ponedlek	Faustin i Jovita		9	20	predp.	8 54
16 Tork	Juliana dev. m.		7	22	12 3	9 17
17 Sreda	Pepelnica	†	5	23	1 27	9 46
18 Četrtek	Simeon p. m.	†	4	25	2 46	10 24
19 Petek	Konrad sp.	†	2	26	3 57	11 14
20 Sobota	Eleuterij p.	†	7 0	28	4 53	pop.

8. Hüdi düh sküšava Jezüša. Mataj IV. 1—11.

21 Nedela	I. postna		6 59	5 30	5 36	1 26
22 Ponedlek	Stol sv. Petra ☾	†	57	32	7 7	2 40
23 Tork	Peter Damj. p.	†	55	33	6 31	3 53
24 Sreda	Matjaš apošt. Kvatri	†	53	34	6 50	5 3
25 Četrtek	Viktor. Geza.	†	52	36	7 5	6 11
26 Petek	Margeta. Aleksand.	†	50	37	7 19	7 17
27 Sobota	Leander	†	48	39	7 33	8 24

9. Vzeo je Jezuš s sehom Petra i Janoša i Jakoba i preobrazo se je. Mataj XVIII. 1—9.

28 Nedela	II. postna		6 46	5 40	7 46	9 29
-----------	------------	--	------	------	------	------

Spremeni mesece:

- ☾ Zadnji krajec 7-ga ob 6 v. 11 m. predp.
- ☾ Mlad 14-ga ob 5 v. 31 m. predp.
- ☾ Prvi krajec 22-ga ob 3 v. 58 m. predp.

Vremen

po Herscheli:

1—7 dosta snega i vetra! 8—14 vetrovje; druga polovica mokra.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za februar:

Topla Svečnica
Sneg, mraz prinese.

Mrzla Svečnica
Oba odžene.

Matjaš či ne najde leda,
Ga napravi, telko gleda.

Marc

ooo
31 dnevoj
ooo
ma.

Mali traven.

1-ga je den 10 v.
57 m. dugi; do
konca meseca
zraste l v. 44 m.;
21-ga popoldne
ob 6 v. **začetek**
sprotoletja.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1	Pondelek Albin	☾	6 44	5 41	8 1	10 37
2	Tork Simplacij papa	☾	42	43	8 19	11 46
3	Sreda Kunigunda	☾	40	45	8 42	predp.
4	Četrtek Kašimir sp.	☾	38	46	9 11	12 56
5	Petek Euzebij m.	☾	36	48	9 48	2 3
6	Sobota Perpetua i Felicitaš	☾	34	49	10 40	3 5

10. Jezuš izžene vruga iz nemoga. Luk. XI. 14—28.

7	Nedela III. postna	☾	6 32	5 51	11 44	3 59
8	Pondelek Janoš od Boga	☾	30	52	pop.	4 41
9	Tork Franciška Rimska	☾	28	54	2 25	5 14
10	Sreda 40 mantrnikov	☾	26	55	3 51	5 40
11	Četrtek Heraklij	☾	24	57	5 17	6 1
12	Petek Gregor papa	☾	22	59	6 43	6 19
13	Sobota Rozina	☾	20	6 0	8 9	6 38

11. Jezuš nahrani 5 jezero moškov. Jan. VI. 1—16.

14	Nedela IV. postna	☾	6 18	6 1	9 39	7 3
15	Pondelek Longin m.	☾	16	2	11 7	7 19
16	Tork Heribert p.	☾	14	4	pred.	7 45
17	Sreda Gertrud dev.	☾	12	6	12 33	8 20
18	Četrtek Ciril Jeruzalemski	☾	10	7	1 48	9 1
19	Petek Jožef, hranit. Jez.	☾	8	8	2 52	10 8
20	Sobota Joakim	☾	6	10	3 38	11 16

12. Pravo je Jezuš vnožini: Što iz vas pokara me greha?
Jan. VIII. 46—59.

21	Nedela V. postna (čarna)	☾	6 4	6 12	4 11	pop.
22	Pondelek Katarena dov.	☾	6 2	13	4 37	1 43
23	Tork Viktorijan	☾	6 0	14	4 57	2 54
24	Sreda Gabriel arkangel	☾	5 58	16	5 14	4 1
25	Četrtek Ceplena Marija	☾	56	17	5 27	5 8
26	Petek Marija 7 žalosti	☾	54	18	5 40	6 14
27	Sobota Janoš Damaski	☾	52	20	5 54	7 19

13. Kda bi se Jezuš približavao, vnožina je presterala obleč na pot.
Mataj XXI. 1—9.

28	Nedela VI. postna (cvetna)	☾	5 50	6 22	6 10	8 26
29	Pondelek Cirill m.	☾	48	23	6 26	9 34
30	Tork Kvirin	☾	46	24	6 46	10 44
31	Sreda Balbina dev.	☾	44	26	7 12	11 52

Spremeni meseca:

- ☾ Pun 11-ga ob 7 v.
33 m. pop.
- ☾ Zadnji krajec 8-ga
ob 1 v. 28 m. pop.
- ☾ Mlad 15-ga ob 8 v.
42 m. pop.
- ☾ Prvi krajec 23-ga
ob 11 v. 48 m.
pop.
- ☾ Pun 31-ga ob 6 v.
38 m. pop.

Vremen

po Herscheli:

- 1—8 spremenljivo;
- 8—15 dosta deža;
- 15—23 spremenljivo;
- 23—31 vedreno mrzlo.

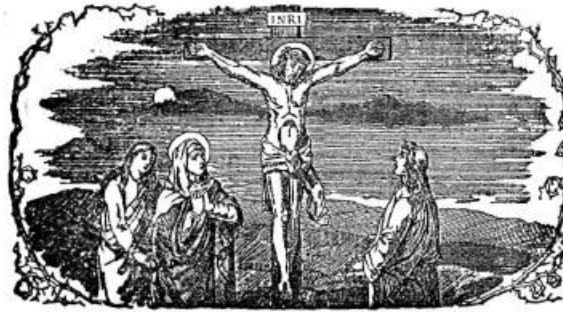
Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za marc:

V aprili se ovce v očarno zaprejo, Kakše na den Mantrnikov je vreme, Toplo nam je sprotoletje,
 Či marcija one po pasi blejejo. Takše nam štirideset dnij ne pobegne. Či prav prido goske divje.

April

ooo
30 dnevov
ooo
ma.

Velki traven.

1-ga je den 12 v.
43 m. dugi; do
konca meseca
zraste 1 v 35 m.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Četrtek	Velki četrtek	☾	5 42	6 27	7 47	predp.
2 Petek	Velki petek	☾	40	28	8 32	12 56
3 Sobota	Velka sobota	☾	38	29	9 30	1 51

14. Jezus vstane od mrtvih. Marko XVI. 1—7.

4 Nedela	Vüzem. Goristanenje J.	☾	5 36	6 31	10 40	2 36
5 Ponedlek	Vüzemski ponedlek	☾	34	33	11 58	3 12
6 Tork	Celestin papa	☾	32	34	pop.	3 39
7 Sreda	Eberhard puščavnik	☾	30	35	2 44	4 02
8 Četrtek	Dionizij pušpek	☾	28	37	4 7	4 22
9 Petek	Demeter m.	☾	26	38	5 34	4 38
10 Sobota	Ezehijel prorok.	☾	24	39	7 3	4 57

15. Jezuš se prikaže apoštolom pri zaprtih dverah. Jan XX 19—31.

11 Nedela	I. po Vüzmi (bela)	☾	5 22	6 41	8 32	5 18
12 Ponedlek	Julius papa	☾	20	43	10 3	5 43
13 Tork	Hermenegild m.	☾	18	44	11 27	6 17
14 Sreda	Justin m.	☾	16	45	predp.	7 00
15 Četrtek	Anastazia dev.	☾	14	46	12 37	7 56
16 Petek	Lambert m.	☾	12	48	1 33	9 4
17 Sobota	Anicet p.	☾	10	49	2 13	10 18

16. Jas sam dober pastir. Jan. X. 11—16.

18 Nedela	II. po Vüzmi	☾	5 9	6 51	2 42	11 32
19 Ponedlek	Timon m.	☾	7	52	3 2	pop.
20 Tork	Teodor sp.	☾	5	54	3 20	1 53
21 Sreda	Anzelm p.	☾	3	55	3 36	2 59
22 Četrtek	Soter in Kaj	☾	1	57	3 49	4 4
23 Petek	Adalbert p.	☾	4 59	58	4 3	5 10
24 Sobota	Jürij m.	☾	58	7 0	4 17	6 16

17. Edno malo i že me ne te vidili. Vi te se žalostili, nego žalost vaša se obrne na radost. Jan. XVI. 17—22.

25 Nedela	III. po Vüzmi	☾	4 56	7 1	4 33	7 25
26 Ponedlek	Kletus	☾	53	2	4 52	8 34
27 Tork	Zita	☾	54	4	5 26	9 43
28 Sreda	Pavel od Križa	☾	51	6	5 48	10 48
29 Četrtek	Peter m.	☾	49	7	6 30	11 46
30 Petek	Katarina Sijenska	☾	48	8	7 25	predp.

Spremeni meseca:

- ☾ Zadnji krajec 6-ga ob 9 v. 12 m. pop.
- ☾ Mlad 14-ga ob 12 v. 36 m. pop.
- ☾ Prvi krajec 22-ga ob 4 v. 39 m. pop.
- ☾ Pun 29-ga ob 3 v. 19 m. pop.

Vremen

po Herscheli:

Prva polovica spre-
menljiva, dosta vetra;
1—22 dosta deža, po
22. spremenljivo.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za april:

Sühša v aprilu
Škodi rastlini.

A vlažen april
Da sada obil.

April slane ne trpi,
Či ednok že v njem grmi.

Maj

ooo
31 dnevov
ooo
ma.

Risalsček.

1-ga je den 14 v.
23 m. dugi; do
konca meseca
zraste 1 v. 14 m.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Sobota	Filip i Jakob apoštola	☾	4 46	7 10	8 28	12 34
18. Jezuš obeča vučenikom Dūha Svetoga. Jan. XVI. 5—14.						
2 Nedela	IV. po Vüzmi	☾	4 44	7 11	9 43	1 12
3 Pondelek	Najdenje sv. Križa	☾	42	12	11 1	1 42
4 Tork	Florijan m.	☾	41	13	pop.	2 4
5 Sreda	Pius V. papa	☾	40	14	1 42	2 24
6 Četrtek	Janoš evangelist	☾	38	16	3 5	2 42
7 Petek	Stanislav p. m.	☾	36	17	4 20	3 00
8 Sobota	Prikazanje Mihaela	☾	34	18	5 57	3 19
19. Či kaj prosili bodete Očo vu mojen Imeni, da vam. Jan. XVI. 23—30.						
9 Nedela	V. po Vüzmi	☾	4 33	7 20	7 28	3 42
10 Pondelek	Antonin p.	☾	32	22	8 56	4 11
11 Tork	Mamert p.		30	23	10 16	4 49
12 Sreda	Pankrac m.		28	24	11 20	5 40
13 Četrtek	V nebo za stoplen. Jez.		27	25	predp.	6 45
14 Petek	Bonifac m.		26	27	12 6	7 59
15 Sobota	Janoš de la Salle	☾	25	28	12 41	9 16
20. Kda pride Oveselitel, on bode svedočanstvo činio od mene. Jan. XV. 26.						
16 Nedela	VI. po Vüzmi	☾	4 24	7 29	1 6	10 31
17 Pondelek	Paškal sp.	☾	23	30	1 26	11 42
18 Tork	Venanc m.	☾	22	31	1 41	pop.
19 Sreda	Pudenciana dev.	☾	21	33	1 55	1 55
20 Četrtek	Bernardin Sijenski	☾	19	34	2 9	3 1
21 Petek	Valens m.	☾	18	35	2 23	4 7
22 Sobota	Julija dev.	☾	17	36	2 39	5 14
21. Jezuš guči od Dūha Svetoga i lübezni. Jan. XVI. 23—31.						
23 Nedela	Risali. Prišestje Dūha	☾	4 16	7 37	2 57	6 23
24 Pondelek	Risalski pondelek	☾	15	38	3 20	7 33
25 Tork	Urban papa	☾	14	39	3 50	8 40
26 Sreda	Filip Ner. sp.	☾	13	41	4 29	9 40
27 Četrtek	Beda sp.	☾	12	42	5 19	10 32
28 Petek	Augustin Kant.	☾	11	43	6 22	11 12
29 Sobota	Magdalena Pazziska	☾	11	44	7 34	11 43
22. Idoči včite vse narode krščavajoči je vu Imeni Oče i Sina i Dūha Svetoga. Mat. XXVIII. 18—20.						
30 Nedela	I. Sv. Trojica	☾	4 10	7 45	8 50	predp.
31 Pondelek	Petronilla dev.	☾	9	46	10 9	12 00

Spremeni meseca:

- ☾ Zadnji krajec 6-ga ob 6 v. 23 m. predp.
- ☾ Mlad 14-ga ob 4 v. 31 m. predp.
- ☾ Prvi krajec 22-ga ob 5 v. 50 m. predp.
- ☾ Pun 28-ga ob 10 v. 33 m. pop.

Vremen

po Herscheli:

Začetek spremenljiv; 6—22 dosta deža, vetrovja; konec hladno, moker.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za maj:

Slan'ca v začetki meseca maja   Dnevi Servac, Pongrac, Bonifac'ja lepi   Za vol mraza boj boječi.
 Zoritvi sada jako nagaja.   Sladkim vinčekom nam napunijo kleti.   Komaj Vrban pride z peči.

Junij

ooo
30 dnevov
ooo
ma.

Ivanšček

1-ga je den 15 v.
39 m. dugi; do
21-ga 18 m. zra-
ste, potom pa je
3 m. kračiši. 22-ga
popoldne ob 1 v.
začetek leta.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Tork	Pamfil m.	☾	4 8	7 47	11 27	12 29
2 Sreda	Maria Ana dev.	☾	7	48	pop.	12 47
3 Četrtek	Telovo	☾	7	49	2 7	1 4
4 Petek	Kvirin p.	☾ †	6	50	3 30	1 22
5 Sobota	Bonifac. p.	☾	5	51	4 56	1 43

23. Niki človek je pripravo velko večerjo. Luk. XIV. 16—24.

6 Nedela	II. po Risalih	☾	4 5	7 51	6 24	2 8
7 Ponedelek	Rupert apat	☾	5	51	7 48	2 41
8 Tork	Medard	☾	4	52	9 1	3 25
9 Sreda	Primus	☾	4	53	9 56	4 24
10 Četrtek	Margeta kralica	☾	4	54	10 37	5 35
11 Petek	Najsv. Srce Jez	☾ †	3	55	11 6	6 54
12 Sobota	Flora dev.	☾	3	56	11 28	8 12

24. Prilika od zgubljenega ovce. Luk. XV. 1—10.

13 Nedela	III. po Risalih	☾	4 3	7 56	11 46	9 27
14 Ponedelek	Bazil p.	☾	3	57	predp.	10 36
15 Tork	Vid, Modest m.	☾	3	57	12 2	11 44
16 Sreda	Franz Regiski	☾	3	58	12 16	pop.
17 Četrtek	Rainer, Jolenta	☾	3	58	12 30	1 54
18 Petek	Marko i Marcelijan †	☾ †	3	59	12 44	3 2
19 Sobota	Juliana	☾	3	59	1 1	4 10

25. Pravo je Jezus Petri: Pelaj na globočino i prestrite mreže na lovljenje. Luk. V. 1—11.

20 Nedela	IV. po Risalih	☾	4 3	8 0	1 22	5 20
21 Ponedelek	Aloiziuš	☾	3	0	1 49	6 28
22 Tork	Paulin p.	☾	3	0	2 25	7 32
23 Sreda	Edeltruda dev	☾	3	0	3 3	8 28
24 Četrtek	Faustus m.	☾	3	0	4 14	9 12
25 Petek	Vilmoš apat	☾ †	4	0	5 22	9 49
26 Sobota	Janoš i Pavel m.	☾	4	0	6 39	10 12

26. Či ne bode obilneša vaša pravica, kak farizeušov, ne pridete vu kraljestvo nebesko. Mataj V. 20—24.

27 Nedela	V. po Ris. Ivan Krst. ☾	☾	4 4	8 0	7 58	10 34
28 Ponedelek	Leon papa	☾ †	5	0	9 16	10 52
29 Tork	Peter i Pavel apošt.	☾	5	0	10 35	11 9
30 Sreda	Spomin sv. Pavla	☾	6	0	11 54	11 27

Spremeni meseca:

- ☾ Zadnji krajec 4-ga ob 5 v. 32 m. pop.
- ☾ Mlad 12-ga ob 7 v. 57 m. pop.
- ☾ Prvi krajec 20-ga ob 3 v. 24 m. pop.
- ☾ Pun 27-ga ob 5 v. 27 m. predp.

Vremen

po Herscheli:

Vu začetki lepo;
12—27 spremenljivo;
konec deževen.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za junij:

Štirideset dnij se nebo skuzi. Vidove megle se žito boji, Sloven veli: ka Petrov dež
 Či na Medarovo ž njega rosi. Či Mürčar jo vidi, že v žetvi dvoji. Za lagev i pisker je meč.

Julij

31 dnevov
ma.

Jakopešček.

Mali srpan.

1-ga je den 5 v.
54 m. dugi; do
konca meseca de
54 m. kračiši.

Den	Dnevnik svetnikov	hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Četrtek	Teobald puščavnik	☾	4 7	8 0	pop.	11 46
2 Petek	Srpna Marija †	☾	7 7	59	2 38	predp.
3 Sobota	Helijoder p.	☾	8	59	4 3	12 8

27. Milo mi je nad vnožinov . . . že tri dni trpijo i ne majo, ka bi jeli. Marko VIII. 1—9.

4 Nedela	VI. po Risalih	☾	4 8	7 59	5 27	12 37
5 Ponedelek	Anton Zacc.	☾	9	58	6 43	1 15
6 Tork	Dominika dev. Izaiáš	☾	9	58	7 45	2 7
7 Sreda	Ciril i Metod	☾	10	57	8 31	3 14
8 Četrtek	Elizabeta kralica	☾	11	57	9 5	4 30
9 Petek	Anatolia dev. †	☾	11	57	9 29	5 48
10 Sobota	Amalia	☾	12	56	9 50	7 6

28. Varte se od krivih prorokov . . . Je-li berejo z trnja grozdje? Mataj VIII. 14—21.

11 Nedela	VII. po Risalih	☾	4 13	7 55	10 7	8 18
12 Ponedelek	Janoš Gualb.	☾	14	55	10 21	9 27
13 Tork	Anaklet papa	☾	15	54	10 35	10 36
14 Sreda	Bonaventura	☾	16	54	10 49	11 41
15 Četrtek	12 apostolov.	☾	17	53	11 5	pop.
16 Petek	Karmelska D. Marija †	☾	18	53	11 24	1 55
17 Sobota	Aleksij sp.	☾	19	52	11 49	3 3

29. Bio je niki bogat, meo špana i te je bio obtoženi. Luk. XVI. 1—9.

18 Nedela	VIII. po Risalih	☾	4 20	7 50	predp.	4 13
19 Ponedelek	Vince Paulanski	☾	21	49	12 21	5 19
20 Tork	Marjeta, Eliaš	☾	22	48	1 9	6 18
21 Sreda	Olga	☾	23	47	1 58	7 7
22 Četrtek	Marija Magdalena	☾	24	46	3 5	7 45
23 Petek	Apolinar p. m. †	☾	25	45	4 21	8 15
24 Sobota	Kristina dev. m.	☾	27	44	5 42	8 40

30. Jezuš se je jokao nad Jeruzalemom. Pridejo dnevi na tebe. Luk. XIX. 41—47.

25 Nedela	IX. po Risalih	☾	4 28	7 43	7 3	8 59
26 Ponedelek	Ana	☾	29	42	8 23	9 17
27 Tork	Pantaleon m.	☾	30	40	9 43	9 34
28 Sreda	Inocencij papa	☾	32	39	11 4	9 52
29 Četrtek	Marta dev.	☾	33	38	pop.	10 13
30 Petek	Julita, Abdon	☾	34	37	1 49	10 38
31 Sobota	Ignacij Lojolanski	☾	35	36	3 13	11 13

Spremeni meseca:

- ☾ Zadnji krajec 4-ga ob 6 v. 54 m. predp.
- ☾ Mlad 12-ga ob 10 v. 31 m. predp.
- ☾ Prvi krajec 19-ga ob 10 v. 9 m. pop.
- ☾ Pun 26-ga ob 1 v. 11 m. pop.

Vremen

po Herscheli:

V začetki dosta deža; 4—12 spremenljivo, mokro; 12—19 dosta deža; 19—26 lepo; na konci dež.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za julij:

Sprne Marije dež mokre nam da v roke
Ovsene, psenične, ržene kope.

Jakob či je lepi
Mrzli bodo svetki,
R obilna bo jesen
V sakom sadi vsem lydem.

Elijašov den či li grmi vu njem
Od Bogáje dan kak vsaki drugi den.

August

ooo

31 dnevov

ooo

ma.

Mešnjek.

1-ga je den 14 v.
58 m. dugi; do
konca meseca 1 v.
31 m. de kračiši.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
-----	-------------------	----------	-------------------------	-------------------------	--------------------------	--------------------------

31. Dva človeka sta gori šla vu cerkev, da bi molila, Luk. XVIII. 9—14.

1	Nedela	X. po Risalih	☾	4 37	7 33	5 36	predp.
2	Pondelek	Alfonz Liguorski	☾	39	31	6 27	12 58
3	Tork	Naidenje sv. Štev. m.	☾	40	30	7 5	2 10
4	Sreda	Dominik sp.	☾	42	29	7 32	3 28
5	Četrtek	Snežna D. Marija	☾	43	27	7 53	4 45
6	Petek	Spreobrazenje Gosp. †	☾	44	25	8 11	6 00
7	Sobota	Donat p. m.	☾	46	24	8 25	7 11

32. Jezuš ozdravi gluho-nemoga. Marko VII. 31—37.

8	Nedela	XI. po Risalih	☾	4 46	7 24	8 25	7 11
9	Pondelek	Roman m.	☾	47	22	8 40	8 20
10	Tork	Lovrenc m.	☾	48	20	8 55	9 26
11	Sreda	Žuzana dev.	☾	49	19	9 10	10 33
12	Četrtek	Klara dev.	☾	50	17	9 28	11 41
13	Petek	Hipolit i Kasijan †	☾	52	16	9 49	pop.
14	Sobota	Euzeb duhovnik ††	☾	53	14	10 18	1 58

33. Niki človek je spadno med razbojnike, ki na pol živoga ostavivšiga odišli so. Luk. X. 23—37.

15	Nedela	XII. po Ris. Velka Meša	☾	4 54	7 12	10 55	3 4
16	Pondelek	Joakim, Rok	☾	56	11	11 44	4 6
17	Tork	Liberat m.	☾	57	9	predp.	5 00
18	Sreda	Jelena casarica	☾	58	7	12 46	5 42
19	Cetrtek	Ludovik Toledanski	☾	5 0	5	1 57	6 15
20	Petek	Števan, vogrski kral	☾	2	4	3 18	6 41
21	Sobota	Ivana Franciška	☾	3	2	4 40	7 3

34. Jezuš ozdravi človeka bodočega vu vodenom betegi. Luk. XIV. 1—11.

22	Nedela	XIII. po Risalih	☾	5 4	7 0	6 2	7 22
23	Pondelek	Filep Benitski	☾	6 6	59	7 25	7 40
24	Tork	Bertalan apoštol	☾	7	57	8 47	7 58
25	Sreda	Ludovik kral	☾	8	55	10 11	8 17
26	Četrtek	Zefirin papa	☾	10	53	11 36	8 42
27	Petek	Jožef Kalazanski †	☾	11	51	pop.	9 14
28	Sobota	Augustin pušpek	☾	12	49	2 21	9 56

35. Nišče ne more dvema gospodoma služiti. Mataj. VI. 24—33.

29	Nedela	XIV. po Risalih	☾	5 14	6 47	3 31	10 51
30	Pondelek	Roza Limaska	☾	15	45	4 26	11 58
31	Tork	Raimund, Izabela	☾	16	43	5 5	predp.

Spremeni meseca:

- ☾ Zadnji krajec 2-ga ob 10 v. 27 m. pop.
- ☾ Mlad 10-ga ob 11 v. 52 m. pop.
- ☾ Prvi krajec 18-ga ob 3 v. 27 m. predp.
- ☾ Pun 24-ga ob 10 v. 40 m. pop.

Vremen

po Herscheli:

Prva polovica meseca lepa, topla, 18—24 dež; konec lepi, topel.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za august:

Lovrenc deževen nam vino sladi;   Kakši je Lovrenc-Brtalanov den   Velka Meša lepa i vroča
 Lepa, hajdina moč po njem dobi!   Takša po navadi bo nam jesen.   Ti si za vince moč i sladkoča.
 Lovrenc v vodo kamen vrže,   Nejdí v njo, huš! mrzla je že!

September

ooo
30 dnevov
ooo
ma.

Mihalšček.

Kimovec.

1-ga je den 13 v.
24 m. dugi; do
konca meseca je
39 m. kračiji.
24-ga začetek je-
seni.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Sreda	Egid apat	☾	5 18	6 41	5 35	1 13
2 Četrtek	Števan kral	☾	19	39	5 59	2 30
3 Petek	Mansvet p.	+	20	37	6 17	3 44
4 Sobota	Rozalija dev.	☾	22	35	6 33	4 56

36. Jezuš od mrtvih obüdi Naimskoga mladenca. Luk. VII. 11—16.

5 Nedela	XV. po Risalih	☾	5 23	6 33	6 47	6 6
6 Ponedlek	Zakariaš prorok	☾	24	31	7 1	7 12
7 Tork	Kašovski mantrniki	☾	26	29	7 16	8 19
8 Sreda	Mala Meša. Rojstvo M.	☾	27	27	7 32	9 26
9 Četrtek	Peter Klaver sp.	☾	28	25	7 53	10 35
10 Petek	Mikloš Toledanski	+	30	23	8 18	11 43
11 Sobota	Prot i Hijacint m.	☾	31	21	8 51	pop.

37. Jezuš ozdravi človeka vu vodenom betegi. Luk. XIV. 1—11.

12 Nedela	XVI. po Risalih	☾	5 32	6 19	9 33	1 52
13 Ponedlek	Amat püšpek	☾	34	17	10 29	2 49
14 Tork	Povišanje sv. Križa	☾	35	15	11 35	3 35
15 Sreda	Nikomed m. Kvatri	+	36	13	predp.	4 12
16 Četrtek	Eufemia m.	☾	38	11	12 50	4 40
17 Petek	Lambert	+	39	9	2 10	5 3
18 Sobota	Jožef Kupert	☾	40	7	3 32	5 23

38. Lübi Gospodna Boga . . . Druga zapoved je spodobna: Lübi bližnjega, kak samoga sebe. Mataj XXII. 34—46.

19 Nedela	XVII. po Risalih	☾	5 42	6 5	4 56	5 43
20 Ponedlek	Eustak m.	☾	43	3	6 20	6 1
21 Tork	Mataj apoštol	☾	44	1	7 45	6 20
22 Sreda	Tomaš Villanovski	☾	46	5 59	9 13	6 44
23 Četrtek	Tekla dev. m.	☾	47	57	10 42	7 13
24 Petek	Gelert p. m.	+	49	54	pop.	7 53
25 Sobota	Kleofaš vuč. Jez.	☾	50	52	1 23	8 46

39. Videvši Jezuš njihovo vero, pravo je z žlakom vdarjenomi: Vüpaij se sinek, odpüščajo se grehi tvoji. Mataj IX. 1—8.

26 Nedela	XVIII. po Risalih	☾	5 52	5 50	2 22	9 49
27 Ponedlek	Kozma i Domjan m.	☾	53	48	3 7	11 3
28 Tork	Venceslav kral	☾	54	46	3 40	predp.
29 Sreda	Mihael arkangel	☾	56	44	4 4	12 18
30 Četrtek	Hieronim dühovnik	☾	57	42	4 24	1 33

Spremeni meseca:

- ☾ Zadnji krajec 1-ga ob 3 v. 57 m. pop.
- ☾ Mlad 9-ga ob 11 v. 53 m. predp.
- ☾ Prvi krajec 16-ga ob 8 v. 21 m. predp.
- ☾ Pun 23-ga ob 10 v. 35 m. predp.

Vremen

po Herscheli:

- 1—9 spremenljivo;
- 9—16 dosta deža;
- 16—23 spremenljivo,
- na konci dosta deža.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za september:

Kakše je vremen na den Male meše
 Takše nam trideset dnih ne odteče!

Či na Mihalovo sever vleče,
 Veliko zimo i sneg prinese.

Oktober

ooo
31 dnevov
ooo
ma.

Svetvišček. Vinotok.

1-ga je den 11 v.
42 m. dugi; do
konca meseca je
1 v. 39 m. kračši.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1	Petek Remigius p.	☾†	5 59	5 40	4 43	2 45
2	Sobota Leodegar p. m.	☾	6 0	38	55	3 45

40. Prilika od kraljeskoga gostüvanja. Mataj XXII. 1—14.

3	Nedela XIX. po Risalih	☾	6 1	5 36	5 9	5 3
4	Pondelek Ferenc Asiški	☾	2	34	5 23	6 8
5	Tork Placid in tivariši m.	☾	4	32	5 39	7 14
6	Sreda Brunon sp.	☾	5	30	5 53	8 22
7	Četrtek Marko grof	☾	6	28	6 21	9 30
8	Petek Velka Gospa	☾†	8	26	6 51	10 38
9	Sobota Dionizij p. m.	☾	10	24	7 30	11 42

41. Jezuš ozdravi sina kraljeskoga človeka. Jan. IV. 45—59.

10	Nedela XX. po Risalih	☾	6 11	5 22	8 19	pop.
11	Pondelek Placidia dev.	☾	12	20	9 20	1 29
12	Tork Maksimilijan p.	☾	14	18	10 20	2 8
13	Sreda Kolman. Edvard.	☾	15	16	11 45	2 40
14	Četrtek Kalist papa.	☾	17	14	predp.	3 5
15	Petek Terezije dev.	☾†	18	12	1 5	3 26
16	Sobota Gal apat.	☾	19	10	2 25	3 44

42. Prilika od krala, ki je račun včino s slugami svojimi. Mataj XVIII. 23—35.

17	Nedela XXI. po Risalih	☾	6 21	5 9	3 37	4 3
18	Pondelek Lukač evangelist	☾	23	7	5 11	4 22
19	Tork Peter iz Alkantare	☾	24	5	6 40	4 44
20	Sreda Vendelin	☾	25	3	8 9	5 11
21	Četrtek Uršula dev.	☾	27	1	9 40	5 47
22	Petek Kordula dev.	☾†	29	4 59	11 4	6 35
23	Sobota Severin Ignacij	☾	30	58	pop.	7 38

43. Dajte casari, ka je casarovo. Mataj XXII. 15—21.

24	Nedela XXII. po Risalih	☾	6 32	4 56	1 5	8 50
25	Pondelek Margarita Alac. dev.	☾	33	54	1 41	10 8
26	Tork Demetrij m.	☾	35	52	2 8	11 24
27	Sreda Sabina mantrnica	☾	37	51	2 29	pop.
28	Četrtek Simon in Juda apošt.	☾	39	49	2 47	12 37
29	Petek Narcis p.	☾†	40	47	3 2	1 46
30	Sobota Klandij	☾††	41	46	3 16	2 52

44. Jezuš ozdravi Jairošovo hčer. Mataj IX. 18—26.

31	Nedela XXIII. po Risalih	☾	6 42	4 44	3 31	3 59
----	--------------------------	---	------	------	------	------

Spremeni meseca:

- ☾ Zadnji krajec 1-ga ob 10 v. 12 m. predp.
- ☾ Mlad 8-ga ob 10 v. 42 m. pop.
- ☾ Prvi krajec 15-ga ob 2 v. 51 m. pop.
- ☾ Pun 23-ga ob 1 v. 15 m. predp.
- ☾ Zadnji krajec 31-ga ob 5 v. 40 m. predp.

Vremen

po Herscheli:

Vu začetki dežovno,
8—15 lepo; 15—23
vugodno, na konci
vedreno s mrazom.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za oktober:

Moker Dioniz mokro zimo da.

Gallus či je sühi, lepo leto da.

November

ooo
30 dnevov
ooo
ma.

Andrešček.

1-ga je den 10 v.
dugi; do konca
meseca 1 v. 14 m.
kračiši.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Ponedelek	Vsesvecovo	☾	6 43	4 42	3 47	5 5
2 Tork	Den vseh vernih duš	☾	45	41	4 4	6 13
3 Šreda	Ida	☾	47	39	4 26	7 21
4 Četrtek	Karol Boromej	☾	48	38	4 54	8 29
5 Petek	Imre vojvoda (Mirko) †	☾	50	36	5 30	9 33
6 Sobota	Lenard apat	☾	51	35	6 26	10 34

45. Od človeka, ki je posejao dobro semen v svojo njivo.
Mataj XIII. 24—30.

7 Nedela	XXIV. po Risalih ☾	☾	6 53	4 34	7 13	11 25
8 Ponedelek	Gottfrid p. (Bogomir)	☾	55	32	8 18	pop.
9 Tork	Teodor (Božidar)	☾	56	31	9 30	12 41
10 Šreda	Andraš Avelinski	☾	57	29	10 46	1 6
11 Četrtek	Martin pišpek	☾	59	28	predp.	1 27
12 Petek	Martin papa	☾	7 0	27	12 3	1 46
13 Sobota	Stanislav Kostka	☾	2	26	1 20	2 4

46. Spodobno je kraljestvo nebesko muštarskomi zrni . . . kvasi.
Mataj XIII. 31—35.

14 Nedela	XXV. po Risalih ☾	☾	7 3	4 25	2 40	2 23
15 Ponedelek	Leopold, Gertrud dev.	☾	5	24	4 4	2 43
16 Tork	Edmund	☾	6	23	5 33	3 7
17 Šreda	Gregor	☾	8	21	7 3	3 38
18 Četrtek	Odon apat	☾	9	20	8 32	4 22
19 Petek	Elizabeta kralica †	☾	10	19	9 51	5 19
20 Sobota	Feliks Val. sp.	☾	12	18	10 52	6 29

47. Od rušenja Jeruzalema i od slednje sodbe. Mataj XXIV. 15—35.

21 Nedela	XXVI. po Risalih ☾	☾	7 14	4 17	11 38	7 48
22 Ponedelek	Cecilia dev.	☾	15	16	pop.	9 8
23 Tork	Klemen	☾	16	15	12 33	10 24
24 Šreda	Janoš od Križa	☾	18	14	12 52	11 36
25 Četrtek	Katarena dev.	☾	19	14	1 9	predp.
26 Petek	Konrad p. †	☾	21	13	1 23	12 45
27 Sobota	Virgil p.	☾	22	12	1 37	1 51

48. Od slednje sodbe. Luk. XXI. 25—33.

28 Nedela	I. Adventna ☾	☾	7 24	4 11	1 53	2 55
29 Ponedelek	Saturnin	☾	25	11	2 10	4 2
30 Tork	Andrej apoštol	☾	26	11	2 31	5 10

Spremenj meseca:

- ☾ Mlad 7-ga ob 8 v. 52 m. predp.
- ☾ Prvi krajec 14-ga ob 12 v. 3 m. predp.
- ☾ Pun 21-ga ob 6 v. 36 m. pop.
- ☾ Zadnji krajec 29-ga ob 11 v. 10 m. pop.

Vremen

po Herscheli:

Prva polovica s snegom i s dežom; 14—21 lepo s mrazom; na konci vetrovje.

Den	Zapisnik	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za november:

Mráz Vsehsvecov to pomeni,
Ka Martina den bo lepi.

Či je Martin lepi, velko da zimo,
Či je megleni, slabo dobimo.

December

ooo

31 dnevov

ooo

ma.

Božič. Prosinec.

1-ga je den 8 v.
43 m. dugi; do
21-ga 21 m. kra-
čiši, do konca me-
seca 4 m. zraste,
21-ga **začetek**
zime.

Den	Dnevnik svetnikov	☾ hod	Sunca izhod v. m.	Sunca zahod v. m.	Meseca izhod v. m.	Meseca zahod v. m.
1 Sreda	Eligij p. †		7 27	4 10	2 56	6 19
2 Četrtek	Bibijana dev.		28	10	3 30	7 25
3 Petek	Ferenc Ksaverski ††		29	9	4 13	8 27
4 Sobota	Barbara dev. m.		30	8	5 7	9 21

49. Ivan Krstitelj vu vozi. Mataj XI. 2—10.

5 Nedela	II. Adventna		7 31	4 8	6 11	10 6
6 Ponedlek	Mikloš püšpek ☉		32	7	7 21	10 42
7 Tork	Ambrozij p.		33	7	8 35	11 10
8 Sreda	Brez greha popr. Mar.		35	7	9 49	11 32
9 Četrtek	Leokadia dev.		36	7	10 8	11 52
10 Petek	Melkiadeš papa ††		37	7	predp.	pop.
11 Sobota	Damaz papa		37	7	12 21	12 26

50. Poslali so židovje k Ivani: Ti što si. Jan. I. 10—28.

12 Nedela	III. Adventna		7 39	4 8	1 40	12 44
13 Ponedlek	Lucija dev. ☾		40	8	3 2	1 5
14 Tork	Nikazij p.		41	8	4 30	1 31
15 Sreda	Kristina dev. Kvatri ††		42	8	5 58	2 7
16 Četrtek	Euzebij Albina		43	8	7 21	2 58
17 Petek	Lazar ††		44	8	8 33	4 2
18 Sobota	Gracijan ††		45	8	9 27	5 20

51. Veli Ivan: Pripravljajte pot Gospodnovo, poravnajte steze njegove.
Luk. III. 1—6.

19 Nedela	IV. Adventna		7 45	4 8	10 0	6 43
20 Ponedlek	Ammon i Teofil		46	9	10 33	8 3
21 Tork	Tomaš apoštol ☉		47	9	10 55	9 18
22 Sreda	Zenon m. †		47	9	11 18	10 29
23 Četrtek	Viktorija dev.		48	10	11 27	11 38
24 Petek	Adam i Eva ††		48	11	11 43	predp.
25 Sobota	Božič. Rojstvo Jezuša		48	11	11 58	12 45

52. Ovo, položeni je ete na opadenje i na goristanenje. Luk. II. 33—40.

26 Nedela	Števan prvi mantrnik		7 49	4 11	pop.	1 51
27 Ponedlek	Janoš opostol		49	13	12 34	2 56
28 Tork	Drobna nedužna deca		49	13	12 58	4 4
29 Sreda	Tomaš p. m. ☾		49	14	1 29	5 18
30 Četrtek	Anizia. David		50	15	2 9	6 15
31 Petek	Silvester †		50	16	3 00	7 11

Spremeni meseca:

- ☉ Mlad 6-ga ob 7 v. 4 m. pop.
- ☾ Prvi krajec 13-ga ob 12 v. 38 m. pop.
- ☽ Pun 21-ga ob 1 v. 52 m. pop.
- ☾ Zadnji krajec 29-ga ob 1 v. 59 m. pop.

Vremen

po Herscheli:

Vu začetki lepo, mrzlo, 6—13 spre-
menljivo; vu drugoj
polovici dosta snega
i deža.

Den	Z a p i s n i k	Dohodki		Stroški	
		kor.	fil.	kor.	fil.

Pravilo staroga kmeta za december:

Deca vervajte prav, ka pravi vam mati: Lucija krati den, Slaba bo letina, malo dobiš,
 Vižem na peči, či Božič na trati. Je znáno vsem lüdem! Či je mokročä na sveti Božič.

Na spomenek.

1915.

A series of horizontal lines for writing, consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, repeated down the page.

LETO 1915.

I. Kvatri:

Sprotolečnji: 24., 26., 27. februara.
Leini: 26., 28., 29. maja.
Jesenski: 15., 17., 19. septembra.
Zimski: 15., 17., 18. decembra.

II. Vigilski posti:

1. Pred Risalami, 22. maja.
2. Pred Petrovom, 28. jun.
3. Pred Velkov Mešov, 14. aug.
4. Pred Vsisvecovom, 30. okt.
5. Sveti post, 24. dec.

III. Drugi posti:

1. Velki post od pepelnice do vüzemske nedele (od 17-ga februara do 3 ga aprila)
2. Adventni post v adventi vsako sredo i petek.
3. V petek je prepovedano meso jesti.

IV. Čas vüzemske spovedi:

Vu Sombatelskoj püšpekiji se vüzemska spoved zvršava od drüge postne nedele do Križnoga Četrta (od 28-ga februara do 13-ga maja).

V. Fašenek:

Fašensko vremen od Treh Kralov do Fašenskoga Torka (od 7. jan. do 16. februara) trpi, to je 41 dnevov.

VI. Cerkevni patronje slovenske okrogline:

Dolnja Lendava: Sv. Katarina.
Bogojina: V nebo idenje našega Gospoda.
Beltinci: Sv. Ladislav.
Črenslovci: Sv. Križ.
Dobrovnik: Sv. Jakob.
Türnišče: Velka Meša.
Števanovci: Sv. Števan apat.
Dolnji Sinik: Ceplena Marija.
Gornji Sinik: Sv. Ivan Krstitel

Dolence: Sv. Mikloš püšpek.

Tišina: Mala Meša.

Gornja Lendava (Grad): Velka Meša.

Martjanci: Sv. Marton püšpek.

Sobota: Sv. Mikloš püšpek.

Sv. Jelena: Sv. Jelena.

Sv. Jürrij: Sv. Jürrij.

Nedela: Sv. Trojstvo.

Sv. Benedek: Sv. Benedek apat.

Sv. Sebeštjan: Sv. Sebeštjan mantrnik.

Cankova: Sv. Jožef.

VII. Potemnenje sunca i meseca:

Vu leti 1915. bode dvoje potemnenje sunca, nego pri nas se ne de vidilo. Edno bode 14-ga februara, drügo pa 10 i 11-ga augusta. Mesec letos ne potemne.

VIII. Letos planeta Mesec lada.

IX. Kakše vremen ino leto se pričakuje:

Leto 1915. bode mokro. Sprotoletje bo celo mokro i toplo, v mes bo tüdi slana. Marc bo mrzel, april moker, maj vu začetki lepi, potem mrzel. Junij bode lepi, ne sühi. V leti bodejo se premenjavala topli i hladni dnevi. Jesen bode vu začetki vlažna, potem mrzla. Vu decembri bode dosta deža i snega.

Cerkveno vladarstvo.

Rimski papa: X. Pius, Jezuša Kristusa zemelski namestnik, nasleditel svetoga Petra, vidna glava matere cerkvi, püšpek varaša Rima, prle Sarto Jožef zvan, se je narodo v Rise leta 1835. 2-ga juniuša, za rimskoga papa zvoljen 4-ga augusta leta 1903, koronüvan 9-ga augusta.

Sombotelski püšpek: Grof Mikeš Janoš; za sombotelskoga püšpeka postavljeni 1-ga novembra 1911. leta. Narodo se je 27-ga junija leta 1876.

Rodopis avstrijske casarske i vogrskse kraljeske rodovine.

Ferenc Jožef I. (Karol) avstrijski casar, apoštolski kralj, rojen v Schönbruni 18-ga avgusta 1830, je prevzel casarstvo 2-ga decembra 1848. Za vogrskoga kralja koroniran 8-ga junija leta 1867.

Casarica i kraljica: † **Elizabeta**, hči vojvoda Maksa Jožefa na Bavarskom, rojena v Posenhofeni 24-ga decembra 1837, umožena 24-ga aprila 1854 v Beči, vmrla 10. sept. 1898.

Deca:

1. † **Rudolf**, rojen 21. avg. 1858, vmro 20. jan. 1889, oženjen 10. maj. 1881 z belgijskov princezinjo **Štefanijov**, rojena 21-ga maja 1864.

2. † **Žofija**, rojena 5. marca 1855, mrla 30. maja 1857.

3. **Gizela**, rojena 12. jul. 1856, umožena z bavarskim kraljevičom Leopoldom 20. apr. 1873.

4. **Marija Valerija**, rojena 22. apr. 1868, zdana z nadvojvodom Ferenc Salvatorom 31. jul. 1890.

Hči Rudolfa:

Elizabeta, rojena 2. septembra 1883, umožena 23-ga jan. 1902 s knezom Otonom Windischgraetzom.

Bratje Njihovoga Veličanstva casara i kralja.

1. Nadvojvoda † **Ferdinand Maksimilijan**, rojen v Schönbruni 6. jul.

1832, oženjen 26. jul. 1857, s Karolinov, hčerjov kralja belgijskoga, kak casar Mehikanski je mro 19. jun. 1867.

2. Nadvojvoda † **Karol Ludovik**, rojen v Schönbruni 30. jul. 1833, mro 19. maj. 1896. Oženjeni 4. nov. 1856 z Margaretov, hčerjov kralja Ivana Saksonskoga, rojena 24. maj. 1840, umrlov 15. sept. 1858. Ob drugim oženjeni z Anuncijatov, hčerjov kralja Ferdinando II. Sicilijanskoga, roj. 24. marca 1843, umrlov 4. maj. 1871. Ob tretjim oženjeni 23. jul. 1873 z Marijov Terezijov, hčerjov Portugalskega kraljeviča Don Miguela, roj. 24. avg. 1855.

Deca: † **Franc Ferdinand d' Este** bivši prestolonaslednik, roj. 18. dec. 1863, umrl 28. junija 1914. † **Otto**, roj. 21. april. 1865, umrl 1. nov. 1906. **Ferdinand**, roj. 27. dec. 1868. † **Margareta**, rojena 13. maj. 1870, umrla 27. avg. 1902. **Marija Anuncijata**, roj. 31. jul. 1876. **Elizabeta**, rojena 7. jul. 1878.

3. Nadvojvoda **Ludovik Viktor**, rojen 15. maj 1842.

Stariši Nj. Veličanstva.

† **Franc Karol**, rojen v Beči 7. dec. 1802, umrl 8. marca 1878. Oženjeni 4. nov. 1824. z † **Žofijov**, rojenov v Monakovom 27. jan. 1805, umrlov 28. maj. 1872.

Krstna imena.

P. = pušpek, dev. = devica, m. = mantrnik, sp. = spovednik.

Abraham patriarka, okt. 9.
Adalbert p., april. 23.
Adam, dec. 24.
Adela, dec. 24.
Adelheid, febr. 5.
Adolf pušpek, (Osnabrück) febr. 11.
Agatha (Geta), dev. febr. 5.
Agneš (Neža), jan. 21.
Aleksander (Sándor), maj. 3.
Alfonz p., aug. 2.
Aloizius (Alojz, Lujz), jun. 21.
Ambrozij p., dec. 7.
Anastazia dev., dec. 25.
Andrej (Andraš) ap., nov. 30.
Angela dev., maj. 31.
Ana, mati Marije, jul. 26.
Anselm p., april. 21.
Anton puščavnik, jan. 17., pado vanski, jun. 13.
Antonia m., april. 30.
Apollonia dev. m., febr. 9.
Augustin p., aug. 28.

Barbara dev. m., dec. 4.
Barnabaš ap., jun. 11.
Bertalan apostol, aug. 24.
Bazilij, jan. 14.
Beatriks dev. m., jul. 29.
Benedek apat, marc. 21.
Bernardin, maj. 20.
Bernard apat, aug. 20.
Berta, jul. 4.
Balaš p., febr. 3.
Brigita dovica, okt. 8.

Cecilia dev. m., nov. 22.
Kistriana dev., jun. 16.
Kristina dev. m., jul. 24.
Cirill p., jul. 7.

Damjan m., sept. 27.
Demetria dev. m., jun. 21.
Deziderius (Dežđ) p., maj. 23.
Dionisia dev. m., maj. 15.
Dionizius (Deneš) p. m., okt. 9., p. (Augsburg) febr. 26.
Dominik, aug. 4.
Dominika dev., maj. 13.
Donat p. m., aug. 7.
Dorothea (Dora) dev. m., febr. 6.

Edeltrud, jan. 23.
Edmund (Ódön) p., nov. 16.
Eduard kral, okt. 13.
Einhilda, marc. 28.
Eleonora dev., maj. 27.
Eliáš prorok, jul. 10.
Elizabet (Eržebeta, Ožebeta, Jalsabeta), nov. 19.
Emerenciana dev., jan. 23.
Emma dovica, april. 19.
Eugen (Jenö) pad., jun. 2.
Eugenia, sept. 16.
Eva, dec. 24.

Fabjan papa m., jan. 20.
Ferdinand kral, maj. 30.

Filip apostol, maj. 1.
Flavia m., febr. 22.
Flora d. m., jul. 29.
Florijan, maj. 4.
Franciska dovica, marc. 9.
Franciskus Asiski okt. 4., borzi-janski, okt. 10., Saleski, jan. 29., Ksaverski, dec. 3.

Gabriel, marc. 24. (18).
Genovefa dev., jan. 3.
Gerard (Gellert), sept. 24.
Gertrud (Gera), nov. 15.
Gizela nuna, maj. 7.

Imre (Mirko), nov. 5.
Jürij (Jurka, György), april. 24.
Ida grofica (Toggenburg), nov. 3., grofica (Herzfeld), sept. 4.
Ignac lojolanski, jul. 31., p. m., febr. 1.

Ivan Krstitel, jun. 24.
Janoš Zlatovustni, jan. 27., Janoš de la Salle, maj. 15., Janoš apostol, dec. 27.

Jeromos (Hieronim, Oremuš), september 30.
Jelena (Ilona, Lenčika), aug. 18.
Johana vučenica Kristušova, maj. 24.
Johana Franciska šantalska nuna, aug. 21.

Jolenta nuna, jun. 16.
Jožef, hranitel Ježušov, marc. 19., Kupertinski, sept. 18.

Jozefa nuna, jan. 21.
Josefina dev., marc. 12.
Ineaus p. m., jun. 28.
Irene devica m., april. 4.
Judith dovica, maj. 5.
Julia dev. m., jul. 21.
Juliana falkonieriska nuna, jun. 13., febr. 16.
Julius (Gyula) papa, april. 12.

Karol p., nov. 4.
Kašpar (Gaspar) krat, jan. 6.
Katarena dev. m., nov. 25., iz Ricci nuna, febr. 13. iz Siena, april. 30.

Klara nuna, aug. 12.
Kunigunde casarica, marc. 3.

Ladislav kral, jun. 27.
Lovrenc diakon m., aug. 10.
Leon papa, april. 11.
Leonhard puščavnik, nov. 6.
Leopold vojvoda, nov. 15.
Ludovik (Lajoš) kral, aug. 25.
Ludovika (Aloizia) m., jan. 31.
Lukač evangelist, okt. 18.
Lucija dev. m., dec. 13.

Magdalena pokornica, jul. 22.
Margareta (Marjeta) d. m., jul. 20.
Maria, jan. 23., sept. 8., aug. 5., febr. 2., marc. 25., jul. 2.,

maj. 24., aug. 15., nov. 21., dec. 8. Ime Marijino.
Mariana dev. nuna, april. 17.
Marko, april. 25.
Marta dev., jul. 29.
Martin p., nov. 11., papa nov. 12.
Martina d. m., jan. 30.
Mathilda kralica, marc. 14.
Mataj evangelist, sept. 21.
Matjaš apostol, febr. 24.
Medard p., jun. 8.
Melania dovica, jan. 31.
Metod p., jul. 7.
Mikal arkangel, sept. 29.
Monika dovica, maj. 4.
Mikloš p., dec. 6.

Notburga službenica na Tirolskom dev., sept. 13.

Oskar p. (Hamburg), febr. 3.
Otto p., jun. 30.

Pankrac (Pongrac) m., maj. 12.
Pavel puščavnik, jan. 15., apostol, jun. 29.

Paulina, marc. 14., dev. m., jun. 6.
Peter apostol, jun. 29.
Petronilla dev., maj. 31.
Pius papa, maj. 5.
Priska (Piroška), d. m., jan. 18.

Regina d. m., sept. 7.
Robert apat, april. 29., jun. 7.
Rok sp., aug. 15.
Roza Limaska nuna, aug. 30.
Rozalia dev., sept. 4.
Rozalina dev., jan. 7.
Rozina dev., marc. 11.
Rudolf, april. 17.

Šebjan m., jan. 20.
Šigmond kral, maj. 1.
Šimeon m., febr. 18.
Šimon apostol, okt. 28.
Štanislav Kostka, nov. 13.
Števan kral, aug. 20., m., dec. 26.
Žuzana, aug. 11.

Teodor, nov. 9.
Terezia nuna, okt. 15.
Tomaš villanovski, sept. 18., apostol, dec. 21., sp., dec. 29.

Urban (Orban) papa, maj. 25.
Ursula (Orsola, Orša) d. m., okt. 21.

Valentin (Balent) m., febr. 14.
Veronika d. m., jul. 9., z robcom, febr. 4.

Viktor papa, jul. 28.
Viktoria d. m., dec. 23.
Vince paulanski, jul. 19.
Vendelin pastir, okt. 20.
Venceslav kral, sept. 28.
Vilmoš apat, jun. 25.
Vilma, jan. 10., jun. 25.

Postni red.

Poleg po oblastjenja vogrskim pišpekem leta 1906. jan. 17. od rimskoga papa danoga je postni red sledeči:

I. Ostri postni dnevi, kda se samo ednok do sitosti slobodno naje i se meso ne je, so sledeči:

1. Pepelnica.
2. Trije slednji dnevi velkoga tjedna.
3. Vsaki petek posta i adventa.
4. Kvaterni petekje.
5. Vigilski posti Dneva Svetoga, Risalih i Velke Meše.

II. Polehšani dnevi, kda se slobodno meso vživa, nego večkrat se najesti, je ropovedano:

1. Zvün petka vsaki den v posti.
2. Srede adventne.
3. Vigilski posti pred Petrovom i Vsisvecovom.
4. Kvaterne srede i sobote.

Poleg toga po oblastjenja se trpi, da svetski verni pri večerji meso vživajo, naj se samo do nasitosti ne najejo.

III. Dnevi, kda se slobodno večkrat do sitosti naje, nego meso vživati, je ne slobodno:

Vsaki petek v leti.

IV. Zvünredno odpüščenje se da od mesnoga jela:

1. Na celo pišpekijo, či proščenje, kakši svetek ali senje na post spadne.
2. Za posebne vesnice, či proščenje, kakši svetek ali senje na post spadne.
3. Za posebne peršone:

A) Vsaki postni den — zvün pepelnice, treh slednjih dnevov velkoga tjedna, vigilskih postov pred božičom, risa-

lami — so rešeni od postne zapovedi:

- a) delavci v fabrikah i rüдах,
- b) vsi oni svetski lüdje, ki svojega stola ne majo i celo leto v oštariji jejo ali jestvino si iz oštarije dajo prinesti, či bi postno hrano na lehkoma ne dobili.

B) Od vsakšega posta — zvün velikoga petka — rešeni:

- a) službeni na železnici i na ladjah,
- b) vsi oni potniki, ki v železniških oštarijah ali na ladji morejo jesti,
- c) vsi oni, ki za vrastva volo so na kopalšči,
- d) vsi oni, ki pri takšoj hiži služijo ali zamañ jejo, kde postno zapoved ne ščejo zdržati.

C) Vsaki siromak ki iz almoštva žive, od zapovedi obdržavanja od mesnoga jela je oslobodjeni.

V. Vsaki den celoga leta slobodno je k spravlanji hrane mast nūcati.

VI. Na obdržavanje od mesa je dužen vsaki krščenik, ki je sedem let vö star.

Na celi post — to je na obdržavanje mesa i edno nasitnost — je dužen on krščenik, ki je 21 let vö star, nego ne je ešče 60 let star.

One, ki žmetno delo opravljajo, ropoved večkratne nasitosti ne dotiče.

Od posta so celo oslobodjeni betežni.

VII. Vsi oni, ki do z tov sloboščinov živelí, naj milostivnost rimskoga papa z delami milostivosti düševne i telovne, z vrelov molitvoy i z almoštvom nadomestijo.

Na leto 1915.

I. Ostri postni dnevi (v kalendaru dva rudečiva križa):

1. Pepelnica: febr. 17
2. Slednji trije dnevi velkoga tjedna: april 1., 2., 3.
3. Vsaki petek postni i adventni.
4. Sprotoljšnih kvatr.: sreda marc. 24., petek marc. 28. letešnjih kvatr.: sreda jun. 9, petek jun. 4 jesenskih kvatr.: sreda sept. 15, petek sept. 17. zimskih kvatr.: sreda dec. 15, petek dec. 17.
5. Vigilia pred Risalami maj. 22.
" " Velkov Mešov aug. 14.
Sveti post dec. 24

II. Polehšani postni dnevi (v kalendaru eden rudeči križ):

1. Zvün petka vsaki den v posti: od 17-ga februara do 3-ga aprila.
2. Vigilia pred Petrovom jun. 28.
" " Vsisvecovom okt. 31.
3. V adventi vsaka sreda: dec. 1., dec. 8., dec. 22.
4. Sobota v Kvatrah: febr. 25, maj. 27, sept. 16., dec. 16.

III. Vsaki petek je prepovedano mesno jelo (v kalendaru eden čaren križ):

1. Celi post, ešče prek vüzma do bele (sprevodne) nedele,
2. adventi, ešče prek božiča do treh Kralov.

Postni red.

Poleg po oblastjenja vogrskim püšpekoma leta 1906. jan. 17. od rimskoga papa danoga je postni red sledeči.

I. Ostri postni dnevi, kda se samo ednok do sitosti slobodno naje i se meso ne je, so sledeči:

1. Pepelnica.
2. Trije slednji dnevi velkoga tjedna.
3. Vsaki petek posta i adventa.
4. Kvatreni petekje.
5. Vigilski posti Dneva Svetoga, Risalih i Velke Meše.

II. Polehšani dnevi, kda se slobodno meso vživa, nego večkrat se najesti, je prepovedano:

1. Zvün petka vsaki den v posti.
2. Srede adventne.
3. Vigilski posti pred Petrovom i Vsisvecovom.
4. Kvaterne srede i sobote.

Poleg toga po oblastjenja se trpi, da svetski verni pri večerji meso vživajo, naj se samo do nasitosti ne najejo.

III. Dnevi, kda se slobodno večkrat do sitosti naje, nego meso vživati, je ne slobodno:

Vsaki petek v leti.

IV. Zvünredno odpüščenje se da od mesnoga jela:

1. Na celo püšpekijo, či proščenje, kakši svetek ali senje na post spadne.
2. Za posebne vesnice, či proščenje, kakši svetek ali senje na post spadne.
3. Za posebne peršone:

A) Vsaki postni den — zvün pepelnice, treh slednjih dnevov velkoga tjedna, vigilskih postov pred božičom, risa-

lami — so rešeni od postne zapovedi:

- a) delavci v fabrikah i rüдах,
- b) vsi oni svetski ljudje, ki svojega stola ne majo i celo leto v oštariji jejo ali jestvino si iz oštarije dajo prinesiti, či bi postno hrano na lehkomu ne dobili.

B) Od vsakšega posta — zvün velikoga petka — rešeni:

- a) službeni na železnici i na ladjah,
- b) vsi oni potniki, ki v železniških oštarijah ali na ladji morejo jesti,
- c) vsi oni, ki za vrastva volo so na kopališči,
- d) vsi oni, ki pri takšoj hiži služijo ali zaman jejo, kde postno zapoved ne ščejo zdržati.

C) Vsaki siromak ki iz almoštva žive, od zapovedi obdržavanja od mesnoga jela je oslobodjeni.

V. Vsaki den celoga leta slobodno je k spravlanji hrane mast nücati.

VI. Na obdržavanje od mesa je dužen vsaki krščenik, ki je sedem let vö star.

Na celi post — to je na obdržavanje mesa i edno nasitnost — je dužen on krščenik, ki je 21 let vö star, nego ne je ešče 60 let star.

One, ki žmetno delo opravljajo, prepoved večkratne nasitosti ne dotiče.

Od posta so celo oslobodjeni betežni.

VII. Vsi oni, ki do z tov sloboščinov živeli, naj milostivnost rimskoga papa z delami milostivosti düševne i telovne, z vrelov molitvov i z almoštvom nadomestijo.

Na leto 1915.

I. Ostri postni dnevi (v kalendaru dva rudečiva križa):

1. Pepelnica: febr. 17
2. Slednji trije dnevi velkoga tjedna: april 1., 2., 3.
3. Vsaki petek postni i adventni.
4. Sprotoljšnih kvatr.: sreda marc. 24., petek marc. 28.
letešnjih kvatr.: sreda jun. 9, petek jun. 4
jesenskih kvatr.: sreda sept. 15, petek sept 17.
zimskih kvatr.: sreda dec 15, petek dec. 17.
5. Vigilia pred Risalami maj. 22.
" " Velkov Mešov aug. 14.
Sveti post dec. 24

II. Polehšani postni dnevi (v kalendaru eden rudeči križ):

1. Zvün petka vsaki den v postu: od 17-ga februara do 3-ga aprila.
2. Vigilia pred Petrovom jun 28.
" " Vsisvecovom okt. 31.
3. V adventi vsaka sreda: dec 1., dec. 8., dec 22.
4. Sobota v Kvatrah: febr. 25, maj 27., sept. 16., dec. 16.

III. Vsaki petek je prepovedano mesno jelo (v kalendaru eden čaren križ):

1. Celi post, ešče prek vüzma do bele (sprevodne) nedele,
2. adventi, ešče prek božiča do treh Kralov.

Marija daj nas v Jezušovo Srcé!

Marija mati naša
Lepo te prosimo:
Za Bogom ti najbolša
Pripelaj nas domo!

Dom naš se tü na sveti
V oltári skriva tam,
Kje notri je zapreti
Predragi Jezuš sam.

On Srce nosi v sebi
Nezmerno veliko:
Še z trilijoni ne bi
Se kdaj napunilo.

Sem ščemo notri priti,
V to Srce smiljeno
Dok' v zadnjem svojem hipi
Tüd' v Njem ne merjemo.

Ti poznaš Je — si bila
V Njem žive svoje dni.
Oj prosi mati mila,
Da bomo tüdi mi.

Cel' düh tvoj je zajemao
Krepóst i moč odtod,
Naj bo i naš odsehmao:
Nam ravnaj našo pot.

Poniznost i devištvo,
Lübézen brez mejé,
Pod križom mantrništvo
V tom Srci zraslo jé.

V tom Srci si zaspala
V Njem večno slavo maš,
Naj srca naša mala
Sem notri rada daš.

Srčen.

Dvoje srcé.

Poznam dvoje srcé, od toga bi vam
rad pripovedávo.

Vküper máljajo oboje návadno.

To prvo je z trnjom obdáno, plamén
seka z njega pa križ stoji na sredi
plaména vu njem. Na stráni má edno
velko odprtino — za rano jo zovemo

— pa so odprete dveri, skoz šterih
vsaki notri more, ki šče!

To drügo je z rožami opleteno,
tüdi má plamén pa má rano pa v rani
tam tekne nesmileni meč.

Jezušovo je to prvo, Marijino to
drügo srcé.

Vküper so prignjena edno k ovomi

na znamenje, ka vküp slišijo, ka se razločiti ne morejo.

Tak je to dvoje srcé, kak dve žalüvki na ednom grobi, šterivi edna k ovoj prigneta glavé ino si premišlávleta od vsega, ka je minolo pa ka má pridti.

Ednih mislih, ednoga čütenja edne lübézni je to dvoje srcé.

Ne moči, niti oblasti, štera bi je razločiti mogla.

Vküp so nastanola tá srca: Jezuš stvoriteco Marijinoga pa Marija je dála žitek Jezušovomi. Čüda boža nerazumliva je to, liki svedoči nam jasno, ka to dvoje srcé vküp sliši i se razločiti ne more edno od ovoga.

Pa glejmo dale: „Ponižo je samoga sebé, ponižo se je notri do smrti“ piše sv. Düh Bog od Srca Jezušovoga, od njegove lübezni — pa pri toj priliki se je ponižila mati Marija, štera je tam stála pod križom ino gorijemála sramoto svojega sina od hüdobnih lüdih.

Darovitno je bilo Jezušovo Srcé: Vse kinče svojega bogástva je razlejalo za nás do slednje kaplice krvi pa kda se k tomi pripravlalo, je mati Marija bila, štera je vu darovitnosti svojega srca prosila prvo čüdo od njega za siromake rekoč: „Glej sinek, vina nemajo“.

Čisto je bilo Jezušovo Srcé: Z vsega je vüpaó sküšávati satan, z nečüstostjov se je ne približevao k njemi pa čistost je bila tista jákost, štera se je v Marijinom srci dopádnola Bogi, ka jo je odébrao za mater Sina svojega.

Voščljivo je bilo Jezušovo Srcé: Samo ne melo mesta, kde bi se na počinek podalo, dostakrát ne krüha, ka bi si

glád vtüšalo — pa glej jezerom dá krüh z čüdov, naj ne opešajo na poti te, kda za svojo volo té čüde včiniti nešče. Pa Marijino spodobno k njemi: „Med vsem bogástvom svetá v siromaštvi živé, za drüge prosi v njihovej nevoli, za sebé pa ne“.

Zatajüvanja puno je bilo Jezušovo Srcé: Trpljenje, pregánjanje, nevola je bila njega déo na zemli pa ne bilo nikoga, ki bi je v tom bole nasledüvao, kak je trpljenja puno srcé Kralice mantrnikov, štero je vu vsem trpljenji Jezušovom najväkši del melo.

Krotko je bilo Jezušovo Srcé: Krotko, kak ágnjec, ki se na smrt pela i reči ne pregovori. Pa krotko Marijino, stero z Jezusom vréd molí mučeč za svoje i Sina neprijatele.

Delavnosti puno je bilo Jezušovo srcé, štero je ne poznalo počitka noč i dén, naj bi samo düše zveličalo — pa delalo je Marijino srcé: z mišlenjom, želenjom i djánjom je nasledüvalo veliko delavnost Jezušovoga srcá.

Pa je dnes v nébi to dvoje Srcé premenjeno?

Nikak ne! Dnes je oboje jezerokrát ponížnejše, darovitnejše, čistejše, voščlivejše, jezerokrát bol: zatajeno, krotko i delavnosti puno.

Ponižno oboje, ár se dá ešče izda oboje žaliti po človeki; oboje darovitno, ár napuni nes z svojimi dári; oboje čisto, ár samo čiste lübi i njé posebno pomága; oboje voščljivo, er se skrbi za naše najväkše dobro, za dušno zveličanje; oboje zatajeno, ár edno tü bije za nás v zatajüvanji oltárskoga svestva, to drügo trpi to zatajüvanje rado ž

njim vréd, oboje krotko, ár ne kaštiga včasi, nego do slednjega potrpi hüdobne, oboje delavno, ár oboje deli v nezmernoj meri vsem nam svoje dáre neprestanoma.

To dvoje srcé poznati nam je dobro, to dvoje srcé častiti nam je hasnovito, to dvoje srcé nasledüvati de nam vsakojčki zveličávno.

Premišlávajmo si od toga dvojega, od Jezušovoga i Marjinoga srcá pa se pitajmo, kak daleč smo mi spodobni, kak daleč so naša srca spodobna k tomi

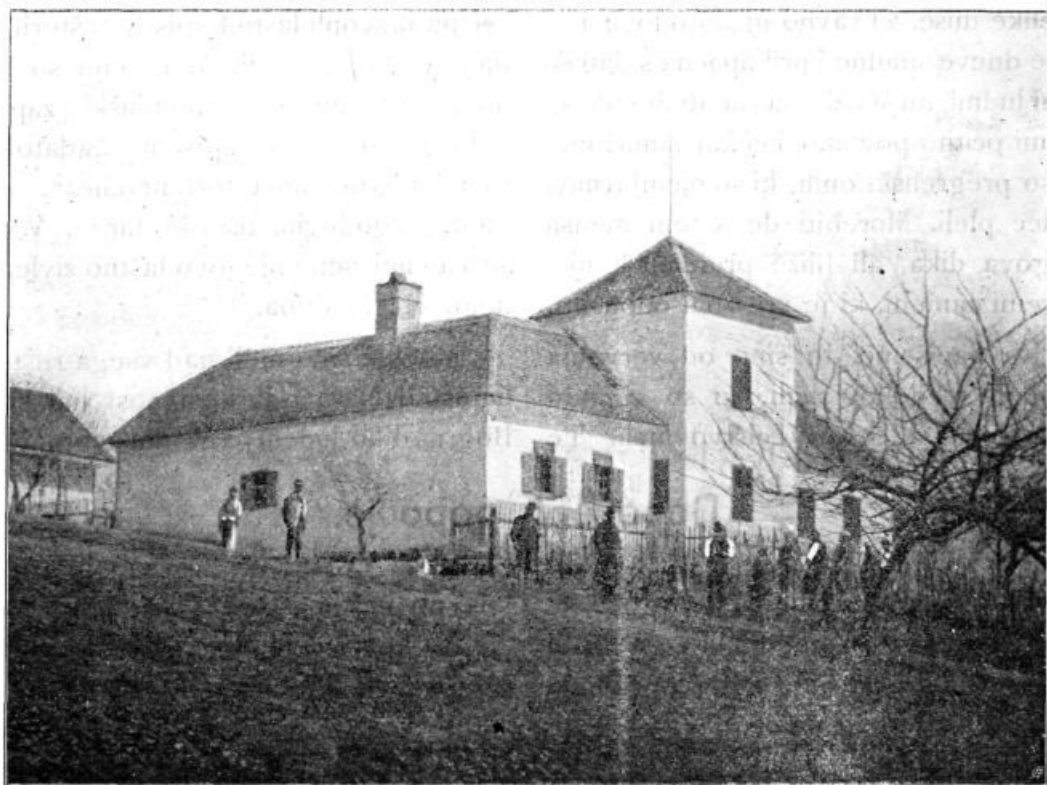
dvojemi sreci? Pa odgovor naš naj bo resen i istinski.

To dvoje srcé nam naj bo kak gledalo, v štero se vsaki dén poglédnemo i či spoznamo, ka nam káže, ka so naša srca ne takša, ka so ona gizada, skopa, nečista, nevoščliva, lakomna, srdita i nemárna za dobro, te glédajmo, ka svoja tüdi z čistimo z pokorov i dobrim djánjom práve verino je konči spodobna včinimo Sreci Jezušovomi i Marijinomi. (bi.)

Zrinyi Károl bivši Belatinski plebanoš.

Mro 1. 1914. febr. 21-ga. Življenje pokojnoga je bilo popisano v 9. številki Novin

Rojstni dom Ivanoczyjov.

Dr. Ivanóczy Franc.

Predgovor.

„Življenje ščem pisati, nej slaviti“ tak je pravo sveti Hieronim, gda je zgodbo edne imenitne osebe spisal.

Lubezniva dužnost mi je naložena, naj življenje spišem imenitnega moža, ki či ravno je ne širokomi sveti znani, ali vse lastivnosti ima, iz šterih se veliki ljudje spoznati dajo.

Še novi je grob, pod šterim njegovo telo počiva. Venec na križi je presehno, ali dišeče korine okoli cvetejo. Morebiti je skuze polevajo, štere iz žalostnoga srca svojih lubeznivi vernih zvirajo. Znano

je, da življenje se i velikih možov največkrat po dugšem časi na svetlo da, kda se iz okolščin odveže i kda nači sodimo. Te je mogoče brezogledno in očitno vse povedati, i ozire smo nej dužni v misel jemati. Pa stem življenjepisom smo nej šteli tak dugo čakati. Ob prvim za pokojnoga volo, komi s tem želimo spomin postaviti. Ob drugim pa za vernoga lütsva volo, štero v njem tolažbo naide v svojem zgübički i podobo v svojem življenji. Tapodoba njegovo diko glasi, drüge pa na posnemanje pozavla.

Življenjepis je to edne dosta trpeče i velike duše. Či ravno nje zgodovina v naše dneve spadne i prikapčena s današnjimi ljudmi, nikši oziri nas ne držijo nazaj, da mi očitno povemo. I či kaj zamučimo, to so pregreški onih, ki so njemi trnavi venec pleli. Morebiti de s tem menša njogova dika, ali bliže pridemo k njegovimi nameni, ki je vse znal odpustiti.

Ka napišemo, to smo od vervanja vrednih svedokov vzeli, ki so z njim prijateljstvo ali neprijateljstvo meli. Te

edne pa te drugje je vredno poslušati. Največ pa iz svojih lastnih spisov, v šterih se njegov duh previdi. Med temi so najimenitniše njegovi spominski zapiski v knigi od njega zapisani: „adatok a csendla'ki plébánia történetéhez“, „podatki k zgodovini tišinske fare“. V njih se vidi nej samo njegovo lastno življenje, nego i cela doba.

Mnenje smo meli nad vsega resnico napisati. Naša odkritosrčnost naj bode Bogina diko, ludem pana medsebojni mir.

Dapočeno popovje.

1857—1878.

Či se v Fokovci z ceste proti záhodi obrnémo, v edno milo vesničko pridemo, štera se od severnoga záhoda proti jüžnomi izhodi daleč vövtégne na stráni dola; Ivanovci njoj je imé.

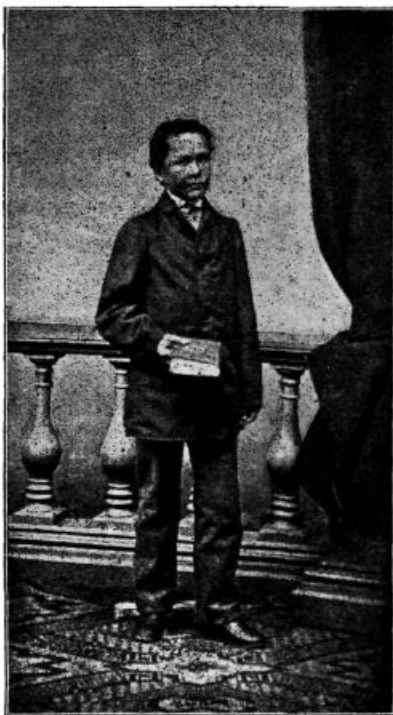
Na sličnom obrežji peške i vesničke poti pelajo sem i ta' ino véžejo vküp hižice na dvá kraja dolá raztepene. Od dvá kraja i na konci dolá pa lepiborovlog, kak korona zapéra dol ino z celoga prijázni razgléd naredi.

Proste, z vékšega s slamov pokrite hižice lükajo tü i tam z med drevja, šterih bela stena se sveti od ljubavi čistoče vertinjine. Kak čista stena od zvüna, tak poštena, malo trda, ali globoke pobožnosti srca prebivajo notri vu tej hižicaj, srca, štera indašnjoj prostosti ostala,

kde po našem slovenskom kráji.

Na konci dolá, kde se že dvá hrbta bregá pomali obimati začneta se nam stávi oko na ednoj máloj hižici, štere je malo različna od ovih drugih, ali v sebi má prosto sobico takšo, kak je bila te, kda se je vu njoj narodo Ivanóczy.

Prostih polodelavcov pár je stanüvao v toj hižici vse svoje dni vu skrbnom deli Koudila Ádam i Hus Rosalia. Dvoja pobožna düša, štere sta z vrelow molitvov prosile Bogá, naj njima zákon z detetom blagoslovi. Vu dvajsetom leti svojega zakona se je poslühnolanjidvamolitev. 25-ga méšnjeka leta 1857-ga se njima sin narodo, koga sta za Ferenca dalá

Ivanóczy kak gimnazijalec II. razreda l. 1872-ga.

so vu svojoj krstiti. Jedino svoje dete po tak dugom časi zadobleno sta za dár boži mela,

záto sta je z čiste zahválnosti na božo službo odmenila. Tistoga hipa so se šče naišle tak zvišenoga mišljenja duše tudi med prostimi ljudmi.

Ztem mišljenjom sta gojila svoje dete. Ne je bilo vu okolščini toga deteta nikaj, ka bi na njega zgojitev božen vpliv melo. Lübézen i skrbliivost starišov sta nikaj ne zamüdila, ka je za düševno i telovno razyitev deteta potrebno i dobro bilo. Po takšem so se düševne moči deteta odpirale, kak se odpré mlado popovjé drevja pri toplom sunci ránoga sprotoletja.

Dvoje delo má posebno velko moč vu gojitvi deteta: návuk staričov i njihov dober zgléd. Vsikdár je tak bilo, ka je rodovina dála fundament za gojitev, pa velka düžnost staričov je, dete na potrebno znánje voditi, vu njega srci posejati dobro semen vere ino tudi potrebnoga svetskoga znánja. Ete nevuk tudi dober zgléd starišov more potrditi v deteti ino njemi razumlivo včiniti: Zamén guči stariš proti grehi, či on sam slobodno grehši. Dete ma vsebi náigib, ka vsa za drügimi čini pa se hitro navči, ka pri drüгих vidi. Takša je düša deteta, kak vosk, šteri gorivzeme podobo dugovánja z njim vküppritisnjenoga.

Máli Franc se je med srečnimi okolščinami gojio. Starišje so ga včili ino znánje njegovo spunjávali. Od njih se je návčo slovenski jezik, šteroga je lübo kak svojo mater, šteroga lübav so njemi neprijátelje njegovi sledkar za greh računali. Velkoga znánja je za roditelsko gojitev nepotrebno. Pobožnost ino sküšnja žitka, štero dvoje plemenito gráta vu prostom srci, štero spozna, ka z vnogov potrplivostjov ino z velkov

lübéznostjov more gojiti dete, šteroga nemrtelno düšo je Bog na stariše zavüipao.

Prosti starišje so ne dáli svojem deteti ne vem kakšo velko vučenost, nego poleg njihove lübezniive gojitve se je dete z lehka návčilo tisto trojo pravico, štere so njemi sledkar vu čelom življenji pot kázale. Návčilo se je verno delati; zarazmelo je, ka je življenje boj; i na slednje posvojilo je klice práve vere, štere so ne drügo, kak se ognoti greha i delati dobro z čiste lübavi Bogá. Návčilo se je dete za časa moliti i delati. To je dvoja nájprednješa vučenost, štera človeka velkoga včini. Molitev ga je k Bogi podignola, delo ga je pa rešilo greha ino njemi je občuvalo düševne moči. Prosto delo je bilo njegovo. Vu domácih posljaj je pomágao, krave je pásco, to je delao, ka je njegov slaboj moči primerjeno bilo, pa so tá prosta dela blagoslov prinesla na njegovo detečo düšo, pa pišimo, ka se je z decov igrao tudi, ár je to tudi potrebno za dobro razvijanje deteče düše.

Dobri starišje so na vse to z lübezniivostjov skrb meli pri deteti. Z lübéznostjov so je včili i z lübéznostjov so njemi zapovedávali. Samo tak lahko zarazmimo, ka je to dete vu celom svojem življenji z takšov zahválno lübéznostjov bilopodáno svojim starišom.

Poleg ete gojitve je prišeo čas, ka je dete v šolo moglo idti. Vu šolo je k sv. Bedeniki hodilo, tam so se razvijale dale düševne moči deteta. Známo, ka z deteta včási vövdári živáhnost ino prekšenost, ka je ne rávno tak preveč božno delo. Nedužna vesélja deteta so zdravoga tela i zdrave düše znamenja.

To tudi známo, ka deco naših gorčancov nikša trdost, nikša naturna prirojena moč kinča, štera, či se ne pázi, se v okornost obrné.

Malí Ferenc je živ, gibki i priličen dečák bio, pa se je te že ločo od drugih. Ešče živéjo déndenášnji njegovi šolski továrišje, šteri právjio, ka se je posebno dobro včio ino se je vsikdár resno držao. Ráj je meo samoto i včenjé, kak glasno drižtvo, štero norijo nosi v pámeti.

Zvünrédne pámeti i resen dečák se

z njegovoga dela blagoslove dobili. Dete je tudi zahválno bilo svojemi plemenitoga srcá dobročiniteli. Sledkar se etak spomeni z njih: „Tomi blaženoga spomina dúhovniki sam jas posebno část i hválo dužen. Oni so bili, ki so mené, kak siromaško dete notrispravili v sirotišnico ino so stem dolipoložili prvo stopnjico za moj sledkašnji stán¹⁾. Té dober plebánuš so si zaslužili, naj njihov spomin ostáne med nami. Ostroga premišlávanja i dober dúhovnik so bili.

Sirotišnica Kélcz Adelfyjova v Kőszeg-i.

je dopadno tedašnjemi bedeničkomi plebánuši Slamar Števani, steri so to šteli, naj se tá dúševna moč deteta dale razvíja ino ednok kaj vékšega zvrši. Záto so se té plebánoš tečas trídili, dokeč se dečák ne gorivzéo zamán v kősečko sirotišnico, kde je nadaljávac svoje včenjé. Té dober plebánuš so velko dobroto včinoli ne samo z njim, nego z vsemi tistimi, šteri so sledkar

Z svojim prostim življenjom so si na toj siromaškoj fari vrednost spravili pa so to vrednoščo na dobre náčine poročili, naime na gornjelendavsko církev, na kősečko sirotišnico i bedeničkim siromákom. Njegovi penzi so bili tudi začétek tiste šume, z štere se le leta 1896-ga pri sv. Bedeniki lepa nova církev zezidala.

¹⁾ Adatok 110. l.

Sirotišnica v Köszegije do denšnjega dáva v nogomi slovenskomi dečaki dála priliko na včenjé. Zidala se je tá zgojilna hiža 1784-ga z dárov listva, štere dáre stapovéksála z svojimi Kelcz Imre györski kanonik i Adelffy Anton predsednik králeske táble. Adelffy je meo velko imánje, z vékšega log, štéri se je od Mürske sobote pa do Bodonec razprestirao vu dugoj linji. Toga logá cenó je dao tá. Sirotišnica se po tema dvema imenuje za Kelcz-Adelffy sirotišnico. Z njidva vrednosti so fundácije napravili, z sterih žoja se hranijo tisti dečáje, ki so brezpláčno notrivzėti. Sledkar so drúgi dobročinitelje túdi znapravili tam spodobne fundácije z vékšega za svojo rodbino. Zdaj je pod voditelstvom dvá dúhovnika bliži 100 dečákov tam, ki so z délazamán, z déla pa plačújejo strošek.

Vu to hižo je prišlo dete Ferenc leta 1868-ga. Te je gorivzéo ime Ivanóczy „z poštvánja do tistih lepoga spomina i dobroga glása dúhovnikov, ki so z one iste rodovine zhájajoči toisto imé nosili. Prvi je bio Ivanóczy Adam, ki je 35 let bio v Belatincih plabánuš, koga nagrobni kamen šče dendenéšnji viditi vu Belatinskoj cérkvi († 1824); drúgi je bio Ivanóczy Paveo túdi tam plebánuš kračiši čas i leži vu tamošnjem pokopališči pod vélkim križom; tretji je

Matjaš, ki kak števanovski plebánuš živo vu dobrom spomini potomcov († 1834)**).

Sedem let je bio Ivanóczy v küsečkoj sirotišnici, vu šterih letah je opravo začétno šolo ino pod voditelstvom sinov sv. Bedenika túdi spodnje štiri rázrede gimnaziuma. Kak ešče dendenéšnja oznanila svedočijo, je vsikdár predjen bio. Starišje so ga z ponosnostjov ino lúbéznostjov goriprijali, kelkokrát je samo domo prišeo v leti z svojim dobrim

svedočanstvom. Šolski prijáteli so ga lúbili ne samo záto, ár njim je vu včenjej vsikdár rad na pomoč bio, nego túdi za volo njegovoga vernoga prijátelskoga čútenja ino njegove žive narave Lúbéznivi deček je bio, z podobe njegove, štéro z onoga časa mámo samo živahnost, resnoba ino rázumnost gléda na nás.

V Köszegi je te gimnázium samo šče štiri rázrede meo. Kda je té štiri opravo, je indri mogeo višešnje rázrede nadaljávati. V

Szombathely je šo záto, kde redovnicje premonstratenski, ali „beli brat“ je májo gimnázium. Dozdaj se njemi ne potrebno bilo skrbeti za svoje življenje, ár je v küsečkoj sirotišnici vse dobo, ka njemi je potrebno bilo. Ali zdaj je tam odnot na leto samo 120 rajnáškov dobo na

Ivanóczy kak osmošolec z maturóv l. 1878-ga.

*) Adalok, 72.

pomoč, stera je vu váraši na stanívánje, hráno i drüge potrebčine ne bila zadosta. Dober diák si je znao pomočti. Drüge slabeše pámeti dečáke je včio pa si je tak spravo potrebne peneze. Z toga ne samo sebé hráno i obláčo tak, ka je stariše nikaj ne koštao, nego si je celo vküpnadevao za prihodna leta.

počitnic počivao. Vpočitnicah je blázeni bio, ka má priliko svoje roditele i svoj rojstni kraj znova viditi. Počitnice je z dobrim čtenjom preživo. Kda je mogeo, je tüdi vutjédni šo k sv. meši, ov čas je pa po lepih borovih logáj hodo, tam si je krepo düšo za prihodno šolsko leto.

Centralno seminišče z cerkevjav vseučilišča v Budapešti.

Svedočanstva njegova kážejo, ka je tü tüdi vsikdár dober vučenik bio. Rázum se njemi vsikdár bole spopunjavao i živahnost njegova je tüdi rásla. Šolski továrišje so ga tü tüdi močno poštüvali za volo njegove prijáznosti i dobrovolnosti.

Za šolskoga leta je 10 mesecov močno delao, v leti je pa za časa

Tistoga hipa je ne bila návada, ka bi deca rano šla vu šolo. Tak se je zgodilo, ka je Ivanóczy že 19 let bio star, kda je péti rázred zvršo. Šteo je malo hitrej se paščiti, ka je njegovomi dobromi razumi ne posebno teško bilo. Vu leti 1876-ga leta, kda je na počitke prišeo domo, je vu dvema mesecoma

se návčo znánja 6-ga rázreda, je z nájbolšim uspehom préstao skušnjo ino se je v začétki mihálščka že v 7-i razred spisao notri.

Té posebno bister rázum se je dopadno premontreiskoga réda profesorom. Nagovárjali so ga, naj med njé stopi, naj bo vu njihovom rédi profesor. Tá ponüdba se njemi je dopádnola, je privolo ino je 1877 gorivzeti v té réd za časa počitnic. Šo

je v Jobbaházo ednoga gospockoga dečáka včít pa je počitnice tampreživo. Tamodnet je ne daleč Csorna, kde se premontreiskega réda mladénci včijo v njihovom kloštri. Se bi meo prišestno leto priti on tüdi. Je pogledno to mesto, nego nikaj je bilo, ka se je ne dopadnola resnomi mladénci na tom mesti, svojim prijátlom je sledkar povedao, ali doli spisao je nej; zadosta je, ka je premeno svoje prvo nakanenje i je ne notristopo v té réd.

Gimnasijske šole njegove so se konci približavale; z jobbaházki počitnic, kam ga je zaistino bože sprevidenje zravvalo to leto, je nazáj šo v 8-i rázred gimnaziuma, vu šterom je goridjao korono na dozdajšnje svoje trüde. Po osmom rázredi morejo dijáce ešče edno skušnjo prestati, tak sváno skušnjo zrelosti. Či to dobro prestánejo, te je vu ednom svedočanstvi profesorje za zrele

povejo, to je za prilične na različne stáliše. Ivanóczy je to skušnjo 1878 z nájlepšim uspehom dokončao. Vsikdár je resen bio vu svojem premišlánjji, z popunov pravicov so njemi dáli vroke to svedočanstvo.

Pa zdaj njemi je te prišeo čas, vu šterom si je mogočo stáliš zebati za celo življenje. Kajkoli bi si zébrao, známo, ka bi dobro spuno svoje duž-

nosti na svojem mesti, ár je meo tisti lastivnost vu svojoj düši, štera vsaki stáliš posveti: močno volo za spunjávanje spoznane dužnosti. Kajkoli bi si zébrao, na visiko bi prišeo z svojimi jákostmi ino delavnostjov. Da so pa različni stáliš je vu računi božem odrédjeni pa so vsi za to, naj vu njih sebi i drüjim vekivečno zvečanje obdelávamo. Ki se na bože voditelstvo nihá ino njegovo pozvánje poslušá, vnoga Bog vu svojoj neskončanoj ljubavi pripela

Ivanóczy kak bogoslovec v Buda-peštinskem centrálnem semenišči
l. 1876—1881-ga.

tá, kde — zná biti z trplenjom — božo část ino svoje düše bláženstvo slüži.

Pred Ivanóczyjom so zdaj vsi stálišje odpreti bili. Düša njegova je bila kak sprotoletašnji cvet pa ogradci prihodne mogočnosti ino vüpanja so ga pozivali k sebi. Ali on je poslüšno pozvanje bože ino se je na slüžbo božo odločo, na štero so ga nikda starišje preporočili. Stopo je na ono pot, štera njemi

je lepi ščipkov cvet obečavala ino njemi je z njim trnje ino veselje večnosti prinesla.

o cveti žitka.

1878—1882.

Ki na duhovniški stališ stopijo, oni se v semenišči, ali bogoslovji pripravljajo k svojimi pozvánji.

Semenišče dijački seminárium je telko, kak ográček za seménje. Jako dobro imé za bogoslovje. Različna seménja v ográčeki posejamopakda prisad velka zrasté, te jo rásadimo Rávno tak v semenišči, kde se za duhovnike pripravljajo mládi ljudjé, túdi posadijo semen pobožnosti i vučenosti v njihova srca, potom gojijo mládi pov dobroga semena ino kda se vtrdne ino življenja moč pokaže, te se rásadijo po sveti, naj z svojim zglédom túdi drugim dúšam postánejo na dobro dišavo.

Trientsko cerkveno správišče je tak odrédilo, naj v vsakom púšpekovskom stolnom mesti je semeišče. Tam se gojijo pod opazkov púšpekovov ino voditelstvom poglavárov ino profesorov prihodni slúžébnice sv. materecérkve. Na dvoje delo je šcé navčiti semenišče: na sveto, pobožno življenje i na potrebno znánje. To je tista dvoja škér, z šterima

duhovnik svoj od Bogá naročeni posel opravla. Svéte pobožnosti se more v prvoy vrsti vsaki bogoslovec navčiti. Slečiti more z sebé stároga, znábiti svetskoga človeka, povrčiti more nágib na greh pa na mesto toga si more posvojiti jákostno življenje. Za novoga človeka se more preroditi v pravici i pravoy svétosti (Efez. 4, 24.). Z vnogim zatajüvanjom ino molitvov se more

Ivanoczy kak novomešnik.

prípravlati na svoje zvišeno pozvánje, ár déležnik popostva Kristušovoga má grátati, njegov náместnik, drugi Kristuš šcé i mora biti. Dúšo si more pripravno včiniti za velke milošče, štere naj tisto popunost i svétost zobrázijo v njem, štere svétost i popunost duhovnika za vrednoga slúžábnika božega, delitela svest ino s praviteľa milošč včinita. — Poleg pobožne svétosti si bogoslovec v semenišči túdi potrebna znánja more spraviti.

On je učiteo národov, ki na zapoved Kristušovo njegovo učéčo oblást drži. Ne njega so zavüpane vekivečne pravice, vsebina vere. Vüsta duhovnika čuvajo vučenost ino právdo z njegovih vüst pitajo. (Mat. 2, 7.). Záto more dobro poznati celo vsebino krščanske vere, prav si more posvojiti pravice vere. Ár so pa verske pravice z vsemi drugimi znanstvami v dotiki, zato druga svetske vučenosti znánja si túdi more spraviti,

na kelko je samo mogoče. Pregovor pravi, ka se dober pop do smrti vči. Pa zaistino, brezi henjanja se more včiti pop, šteri svojo dužnost prav šče oprávlati. Vučenost njemi je potrebna na kakštéc málom mesti slúži, ár na voditelstvo nájprosteše je nájvékša znanost svetá tüdi šče preslaba. Pa za to znanost more fundament v semenišči položeni biti. Vnogo škodi dühovnik düšam, šteri ne ima potrebne pobožnosti, pa tüdi nikaj menje ne škodí on, ki ne ima potrebne vučenosti. Brezi pobožnosti je dühovnik ne lübeznivi pred Bogom pa brezi vučenosti tüdi ne, záto pravi Gospod nezvučenim dühovnikom stároga zákona: „Ár ti zametávaš vučenost, jas tüdi zavržem tebé, ka v dühovnoštví ne bošslúžomeni“. (Oz. 4, 6). Svéta pobožnost i vučenost sta dve peroti dühovnikove düše. záto bogoslovec štiri leta vkraj zapreti od Sveta v svétój samoti pripravla sebé na oboje.

Bole popuno vučenost, kak semenišče vseučelišča dájó. Vseučelišča so nájvišše šole, štere četvéro vejk májó. Prva je bogoslovna, kde si oni spravijo potrebno versko vučenost, ki se na dühovniški stan pripravljajo. Druga je právdena, kde se včijo oni, ki ščejo sodci fiškališje i, t. d. grátati, potrebno poznanje právde. Trétja je za modroslovje, kde se včijo oni, ki ščejo učitelje višiših šol, to je profesorje biti. Štrta vejka vseučelišča je zdrávjeslovna, kde se zdrávniki včijo potrebna znanja. Takša vseučelišča se samo v veliki mestaj nájdejo. Prinas dozdej šče samo v Budapešti je vseučelišče z vsemi četvérími vejkami. Na tá vseučelišča z vsake püšpekije pošlejo ništerne bolše

dijáke püšpecje držanja. Naša püšpekija návadno po dvá má v Budapešti po dvá v Beči pa po ednom v Insbrucki vsaki štiri let. Tam si posvojjó višiša znanja pa či tej tá poslani štiri ostre skušnje (ekzámene) prestojijo ino edno knigo svoje vučenosti napišejo, te dobijo priimek „doktor“, štero slobodno pred svoje imé pišejo vsikdár*). Takši bogoslovci, štere püšpecje tá pošlejo, se tam tüdi v semenišči zdrávajó, po tam je včijo na svéto pobožnost rávno tak, kak v püšpekijških semeniščaj. V Budapešti je tak zváno „centrálno semenišče, v šterom se z vseh püšpekij vogrskoga králestva eno 80 bogoslovcov vči.

Mládi Ivanóczy se je z svojim sve-dočanstvom zrelosti za bogoslovca proso pri tedašnjem püšpeki Szabó Imreji, šteri so njega tüdi gorivzéli. Ár je pa dober diják bio, so ga poslali v budapeštínsko centrálno semenišče i tam se je obleko notri za bogoslovca.

Z nazdignjenim čütenjom je stopo mládi Ivanóczy prek praga semenišča, ár je njegovo srcé začütilo, ka je mesto, na šterom stoji, svéto ino se more tam navčiti právo svétost. Štiri leta je preživeo tam (1878—82) pa se je v teh letaj razvijala njegova düša v pobožnosti ino vučenosti. V düševnom žitki ga je dr. Czibulka Ferdinand vodo, z kem je v tesno razmerji živo. Tak je meo njega, kak svejega právoga oço, ešče več, kak samoga Jezuša, ki je njemi njega poslaó naj ga navči njemi slúžiti, njegov kep i njegovo skrb za düše v njega vcepiti. Pod voditelstvom toga vučenoga voditela bogoslovcov je mládi Ivanóczy

*) »Doktor« telko zadene, kak vučíteo kakše človeče vučenosti.

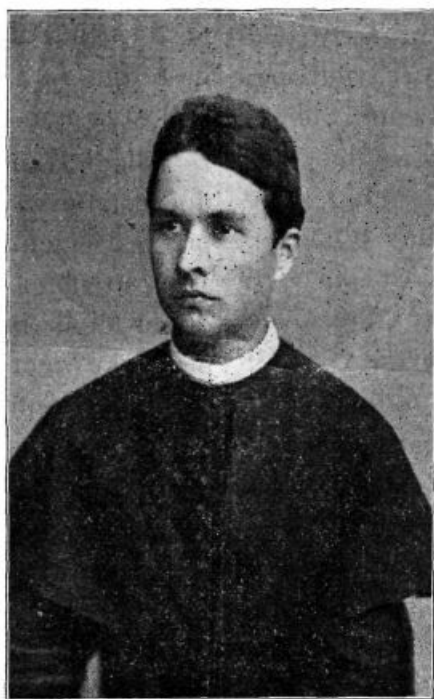

hitro slovo vzeo od sveta ino nastopo pot tak zvánoga düševnoga očišćavanja. Vrgeo je z pámeti svetska mišljenja, z srca greh i vse njegove sprevájalce. Spoznao je námen semeniškoga življenja, pripravnost na dühovniško popunost se je začnola kliti v njegovom srci pa je od dnéva do dnéva bole spoznao zvišenost dühovniškoga stališa, je oprávlao različne pobožnosti ino se napunjavao z právim katoličanskim čütenjom. Spoznao je jákosti cerkvenoga življenja ino je činio tiste jákosti, v šterih se spozna düh seme nišća, naime: Zjedinenost z Bogom, znotrašnji žitek, bogavnost, bratovska ljubav, poniznost, zatajüvanje samoga sebé, poterpežljivost ino srčno pripravnost.

Kisebé z celaprejkdá popolnjávajočoj moči milošće bože ino voditelstvi svojih prednjih, štero se v vodili semenišća oznanüje, on od jákosti do jákosti pride. Ivanóczy je vodila semenišća vsigdá zvestno obdržao z najvékšov naténčnostjov

i z poniznov znánjaželnostjov z čistim nakanenjóm ino z čistih zrokov. Verno se je vćio dobro moliti, ár je znao, ka je molitev škér milosti i jákosti. Zato so ga tüdi düševen voditeo ljubili pa sta v prijátelstvi ostala dugo sledkar tüdi, sta pisala eden ovomi ešće, kda so že düševen voditeo estergomski kanonik bili.

Vučenost Ivanóczyjova je pa tüdi ne zaostanjüvala za njegovov pobožnostjov. Z väčnostjov je doségno, ka je vera njegova vsikdá razumejša i pobožnost spametneša grátala. Vćio se je vsikdá kak eden z med najbolših, kak svedoči njegova kniga (index) pa to je znamenje, ka je njegovo vćenje ne bilo za volo sile, nego z ljubavi do väčnosti. Vu vćenjej svojem si je zébrao posebno fundamentálni i delni verénävuk, pa z njim drüga bogoslovcom

Ivanóczy kak profesor bogoslovja v Szombathelyi.

predspisana znánja, kak znánje jákosti, cerkveno zgodovino, düševno pastirstvo, carkveni starin znánje, spoznávanje i tolmačenje svétoga pisma i k tomi znánji na pomoč (ka se samo na vseučelišćaj vćijo) naime hebrejski, sir-kaldski i arabski jezik. Kak trétejetni klerik je položo examen z verénävuka kak prvi egzámen za doktorát z prve vrste uspehom.

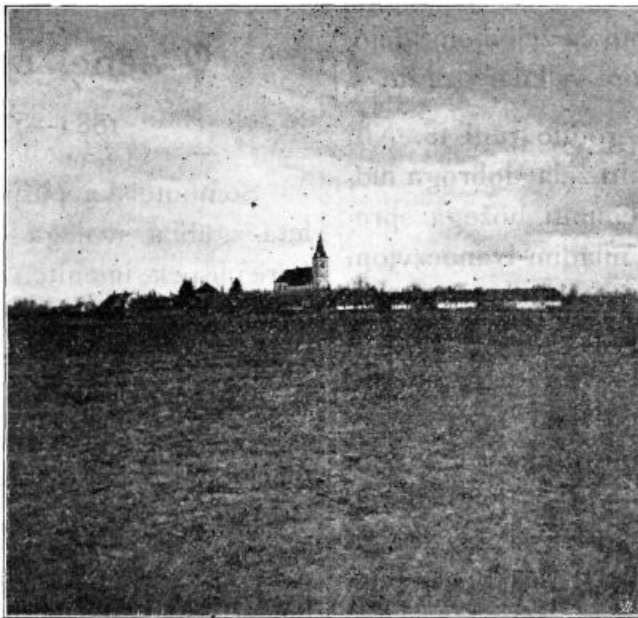
Z svojov vrelostjov ino pridnostjov si je pridobo poštenje pri profesaraj i svoji po-

glaváraj. Tüdi med svojimi továrišami je bio zgléd za ove drüge. Bio je prebránoga čütenja ino kak takši, ki se pripravla med svetsko dühovništvo idti, je rad bio deležen pogovorov prijátlov. Z prijátlami je bio kak brat med brati, odkritosčen ino lüden. Ne se je zvišávao nad nikim, ogibao se je

ogovorov, napelávanja drugih ino ogovárjanja naprejpostávenih. Z vsakim je rad gučao, nikoga je ne zanemárjao pa je ne bio prijáteo posameznoga prijátelstva v semenišči prepovedanoga. Z njim vküper je bio te z naše püšpekije Limperger Florijan, zdajšnji németgenčki plivánuš tam, ki je eta pravo od njega: „Lübeznivi moj sobrat je bio z edne iste püšpekije. Vsi so ga jako lübili, ki so z nama tam bili za volo njegovoga nepreprečnoga, odkri-

močno z svojim národom čütéči romanskoga jezika bogoslovci tüdi stálno lübili“*).

V milom spomini je obdržao vsikdár tüdi sledkar leta četvéra semenišča! To se nájlepša leta v življenji ednoga dühovnika. Daleč od vsake grešne prilike ino skrbi med vsamimi ednáko čütéčimi düšami, šteri vsi eden cio májo pred očmi ino eden ovoga z bratinskov lübavjov lübijó — to je máli paradížom na sveti. Tam vsaki lahko právi, ár

Tišina.

tosrčnoga, jovijálnoga obnášanja. Vesélo je bilo z njim se sréčati, pa kda je v svojih práznih vöraj v ográčeki semenišča ali v sobi za kajenjë kaj pripovedávaeo, so ga kak junaškoga Toldi Mikloša poslušali prijátli njegovi. Poglavárom semenišča se je z podánov bogavnostjov podvrgeo, či li, ka je ne bio strapežlivi. Püšpeka svojega je z detečim vüpanjom ino z vernostjov lübo. Močno je lübo domovino breži vsega šovinizmusa, za to so ga ešče

čüti reči psalma v svojem srci: „Kak dobro i vesélo je bratom vükp prebivati“ (132, 1). Tak se čütijo tam, kak apoštolje pri Jezusi cela tri leta. Sladki spomini semenišča dájo sledkar vnogokrát tolážbo ino mir med trpljenjom i püstočami življenja.

V počitnicaj, či je ne meo kde indri kakšega posla, se je navadno pri svojem očinskem prijátli v Belatincih, pri dobroga spomina plebánoši Zizek

*) Pismo 1913 okt. 10.

Marki zdržavao. Od njih se je včio ljubiti svoj národ ino premišleno delati za nemrtelne duše. Vnoge dobre lastivnosti njihove so bilá kak tiha rosa za srcé mládoga Ivanóczyja, štere so v njem mogočno pognale. Stári ljudje so mi večkrát pripovedávali od njegovih zmerne i premišlene reči govorov, štere so meli z njim pri priliki srečanja. Čislali so ga vseširo ino so čakali z veseljom den, kda pride ednok kak duševni pastir med njé. Da so ljudje tak. Ne poznajo razmere püšpekije, niti svoje fare, samo za zelenjom idejo, na štero se ne more vsikdár ozirati.

Tak se je je zgodilo tudi tú. Niti ljubav semenišča, niti žela dobroga ljudstva ne mogla preminiti božega sprevidenja, štero je z mládim Ivanóczyjom ravnalo. Kakšteč je lepo sprotoletje, zoritev je ešče lepša i ona je sledjen námen vsega cveta. Za to je mogeo tudi Ivanóczy povrčiti semenišče ino v tom znánji, ka to more biti, je z svétim zelenjom čakao dén svojega dühovništva. Kda se je približavao ivánšček 1882-ga leta, je tudi Ivanóczy ščakao z zelenjom on blážení čas, vu šterom se razlijé svéti olij po njegovih rokáj, nad njega pride Düh boží ino novi človek postáne z nezbrislivim znamenjom dühovne části na duši svojoj z tem napisom: sacerdos in aeternum*).

Kak sunčeni tráak sad, tak sta zorile materinska molitev ino čakajoče veselje ete žele mládoga levita. Z ljubéznostjov materinskoga srca je molila domá, naj njoj podeli miloščo, ka de vidla sina pri oltári.

Med skuzami je vzéo vučenik na konci štrtoga leta slovo od svojih poglaváro, prijátlov ino štiriletnega prebiválišča svojega pa z veselimi skuzami je šo na svoj stári dom, v hižo svojih starišov, da bi potom tudi od njé slovo vzeo ino zaostánovši vsa, bi si kak posvečeni dühovnik novi dom i novo družino poiskao.

♡ senci svetišća.

1882—1883.

Sombotelska püšpekija je 1881-ga leta zgübila svojega poglavára. Szabó Imre püšpek, imeniten cerkveni govornik so mrlí. Naši slovinci v drágom spomini držijo pokojnoga, ki so kak čisti vogrin se ništerno slovensko predgo tudi návčili ino so pri priliki sv. firme v domáčem jeziki predgali našemi lüstvi.

Odrédba cerkvena je tá, ka či püšpek merjé, te eden námestnik (vikarius) ravna püšpekijo, dokeč novoga püšpeka nega. Po smrti Szabó Imre püšpeka so Kopsz. Jánoš kanonik bili námestnik. Da so pa oni ne bili posvečeni püšpek, záto so pope posvečuvati tudi ne mogli. Záto so tisti bogoslovci, šteri so ravno te opravili svoje šole, v Györ mogli idti na posvečivanje. Dr. Zalka Jánoš tedašnji györški püšpek so z velkov gostolübnostjov sprijéli gori na posvečivanje prihájajoče sombotelske bogoslovce pa so z svojov prijáznov krotkostjov močen spomin neháli v srcaj sombotelski bogoslovcov.

*) Dühovnik na velke.

Svestvo cerkvenoga réda več priprávlajoči vrst má. Kak se bogoslovec po koroni vlásih (tonsura) gorivzeme med dúhovništvo, klerikus gráta, te ménše réde dobi po tistom. To so ménše službe v cérkvi, za štere je indá poseben.človek bio za vsako, dnes dén jih več pozoseb nega. Tej so: vrátarje (ostiarius), števcí (lector), vragé zganjajoči (exorcista) ino svečarje (acolythus). Ki té réde gorivzeme, šče vsikdár lahko nazájstopí v svet. Či pa što šče stálno ostánoti vu rédi dúhovništva, on gori vzeme za tejmi ménšimi rédami tak zváne vékše réde. Tej so: subdiakonát, šteroga či što gorivzeme, več nikdár ne sme nazáj v svet, potom pride diakonski réd i na slednje méšnikov réd.

Posvečúvanje dúhovnikov je edna z med nájlepših cerkvenih opravil, štero, či što vido, več nikdár ne pozábi. Štere pa posvečújejo, oni pa do globočine srcá genjeni z skuznimi očmi se ga vdeležijo. Tak se njim vidi, kak či bi vse to edna prijetna senja bila, z štere se strašno oblást majoči zbudijo gori.

Vu györskej stolnoj cérkvi je v leti 1882-gom v julíusi, 11-ga toga meseca, bilo posvečúvanje za méšnike. Vnogi so kléčali tam pri oltári, novoméšnicje, med njimi túdi Ivanóczy. Püšpek so njim namazali roké z svétim oljom, štere so te vküpzvézali z svilnim trákom. Té trák so pokojni v celom življenji čuvali ino želeti, naj njim ga po smrti v drvo položijo. Stem so dobili oblást svéto mešo prikázati. Novoméšnicje so s püšpekóm vküp na glás pravili vsako reč sv. meše. Ginlivi pogléd je to, nepozabliví za dúhovnika!

Pa kak so tam stáli pred oltárom,

njim je dúša puna bila z nezrečlivim bláženstvóm; milošča boža je pohodila njo ino jo je napunila z radostjov. Puni svéte navdúšenosti i dobroga nakanenja so šli na na pot življenja. V njihovej dúši so nájlepša vüpanja pognala, kak cvet, šteri obilen sád obeča. Pripravni so bili vsa včiniti za Bogá ino vsa pretrpeti. Mláda njihova dúša je zná biti na vnoga veselja, vnógo díko i bláženstvo računala. Znábíti, ka so meli senje svetle prihodnosti. Što bi to znao dnes povedati? Vej so to skúšnjáve i prázne prikázni mláde dúše.

Svetev julíuski sunčeni trák je na razpetjé oltára prilezo ino je pozláto trpljenja pun obráz Jezušov. Mládi novoméšnik se na njéga zglédnejo ino po dúši njim edno čúдно nerodno čútenje ztrepeče vdiljek. Ka je šteló praviti to čútenje, to so zdaj šče ne mogli znati, či je li dúša temno poprijela neznáni glás — kda za pétdvajsti let znova sem pridejo pred té oltár, te do že dobro razmeli vse. Zdaj se samo eden globoki zdihláj zdigne z njihove dúše ino edna reč se oglási tam notri v globočini Srcá: „Vsa morem vu onom, ki me ujači“. (Til. 413).

Ništeren dén po posvečúvanji so obdržali svojo primicijo domá pri Sv. Bedeniki. Po našoj slovenskej krajini se primicija z velkov slovesnostjov obslúžava pa je to prav; naj má v toj slovesnosti cela fara i cela okrajina. Mámo zrok se veseliti vsi, ki Bogá ljubimo vsakikrát, kda Bog z novim dúhovnikom obdarúje svoje lúdstvo. Či jé kaj, ka je ne dobro pri naši primicijaj, to je ona nezmernost, šteroj se vnogi prekdájo pri máli ino, tak

oskrinijo dén dúševnoga veselja. Ivanóczy so z nájvékšóv prostostjov, ali z tem vékšóv znotrašnjov nadignjenostjov obdržali svojo primicijo. Konči gučali so nikdár ne od njéne zvúnešnje slovesnosti, tak se nam vidi, ka so zvúnešnje parádije falite ž nje zcela.

Komaj so opravili svojo primicijo, že so mogli začnoti delo dúševnoga pastirstva. Kapitulumski námestnik so ji z svojov jakopeščeká 20-ga pisanov odvédbov v Soboto preložili za kaplána k Gašpar Franc plebánoši. Mládi dúhovnik so z veseljom šli na svoje prvo mesto. V dúhi svojem so gojili začétno vrelost, štero je posvečúvanje víuzgalo v njihovom srci. Predgali so véčili, k šteromi deli jih je njihov znotrašnji nágib vlekeo. Poleg toga so pa z pripravnov pámetjov správlali návuke življenja, šteri so v življenje prihájajóčemi mladénci tak potrebni bili. Ostalo svoje vreme so pa to obrnoli, ka so nadaljávali svoje bogoslovno včenjé ino so šče v tečaji istoga leta dolidjáli drúgi exámen za doktorat z najlepšim uspehom z znánja jákosti ino dúševnoga pastirstva.

[Kak sobócki kaplan so si hitro pridobili lúbézen svojih vernih. Z lúbéznivim obonášanjom so vsakoga pridobili sebi. Fárnicje sobócke fare so se veselili, ka so tak dobroga dúhovnika dobili, od šteroga so dosta dúševnoga haska čakali

Med tem je leta 1883-ga púšpekija novoga púšpeka dobila v osebi Hidasv Kornéla. Na novoga púšpeka je velko delo čakalo tú: ponovlenjé cele púšpekije, ár so leta 70—80 preminočega stoletja túdi za našo púšpekijo ne bilá ta najbolša gledóč na versko življenje dúš. Szabó Imre púšpek so zvúnredno

delaven človek bili, spomin njihov de blážení pred vsemi, ki so jih poznali, liki navdúšenost vogrskoga národa prelúdenjá ino z tem prikapčene ništerne napáke so kre njihove velke dúše túdi ne odišle brezi vsega sleda mino. Dúhovništvo je pa v svojoj navdúšenosti za národno misel zgúbilo po vnogi krajaj svoje cerkveno čútenje, pódaló se je ozráčji svojih časov, poslušálo je brez právoga pomena med národ vržene govore ino se je na široke polé liberalizma poškánilo, šteri liberalizem je pa po pravici ne drúgo, kak nájbole stranski verski indifferentizem — brezbríznost zá vero. Te okolšćine so se ešče pohújšale z dvojeletnov práznošjov púšpekovskoga stolca.

Kda so Hidasv púšpek prekvzéli svoj prestol, so v svojem stolnom mesti zcela liberálno okolšćino najšli. Njihova najbližnja okolšćina je eli brezi farbe, ali pa nevolna bila na to miseo gledóč; kapitol je liberalizmi bio podáni, profesorje semenišća so slabi bili, ár so se slabe priprave mládi lúdjé pogosto preminjávali tam. Dúševno voditelstvo semenišća je v takših rokáj bilo, štere so indri že ne bilé za rábo. Se razmi, ka med takšimi razmerami je med pastérskim dúhovništvom túdi ne moglo biti vnogo cerkvenoga čútenja kotrig. Z ednov rečjov cela púšpekúja je daleč bila od tistoga predpodobe, štero so si Hidasv púšpek pred nastopom v svojo púšpekijo v dúhi dolizrisali. Pa či so to čútlivé dúšnevesti dúhovnik samo na vednáko zapoved imenitnoga hercegprimáša Simor Jánoša vzéli gori púšpekovsko část, si lahko mislimo, kelko premišljenja so njim dalé vnoge, ali

ne veséle skušnje svojih prvih lejt.

Vso svojo moč ino tolážbo so v molitvi iskali pa ár so preminočnosti premeniti ne mogli, konči za prihodnost púšpekije so namenili bolši fundament položiti. Vso svojo skrbliivost so semenišči dartivali ino tam odnet so čakali preobrazéčo moč novoge pokolenja. Sami so duga leta gojiteo mladézni bili pa za to so tü tüdi z velkov navdüšestnostjov meli skrb na gojitev mládih bogoslovcev. Od drüge stráni so pa

Farov na Tišini.

meli právo vučitel'sko, pedagogično čütenje ino skušnje. Malo šteromi púšpeki je bilo semenišče tak k srci pri-raščeno, kak Hidasyji. Pa tüdi nieden púšpek je ne tak neposredno ségno vu včenjé ino gojitev semenišča, kak Hidasy. Na to so mislili, ka svoja nakanenja tam z pripravnimi novimi poglavárami morejo notrivpelati. Takše profesore i poglaváre so iskali za semenišče ki so mogoči dühovnike zgojiti, šteri zarazmijo potrebčine novih časov.

Pobožne njihove molitve, bliščéči zgléd njihovoga svétoga življenja ino vnogi trüdi so njim tüdi prinesli pomali zaželjeni sád. Gojitev dühovništva se je nadignola, novoga nakanenja, vreli pastérje so šli med lüdstov pa ka po več desetín let düševen žitek dühovništva púšpekije — po smrti stareših — v právom katoličanskem tečájí beži, to je očínskoj skrbí Hidasy púšpeka zahváliti*).

Dokeč so malo časa bili v stolci púšpekovskom, so dühovništva svojega prav poznati šče ne mogli, ali pazlivost njihova je hitro postánola pri sobočkom kapláni, v šterom so mislili náidti ednoga z tistih, ki do njim znali na pomoč biti v njihovom nakanenji. Kda so vernice sobočke fare nájbole računali na düševno voditel'stvo svojege mládoga kaplána, so Ivanóczy 1883-ga ivánščeka 21-ga písmo dobili, v šterom jih púšpek za opazítela včenjá semenišča imenüjejo.

Tak se je vidlo, ka je Ivanóczyjova delavnost novi sled naišla, ka so od düševnoga pastirstva naveke slovo vzeli. Verni so se s skuznimi očmi ločili od njih, oni pa, či li se njim je mililo povrčti svoje lüstvo, so z veséljom ino velikimi námeni šli na svoje novo mesto nove delavnosti.

♥ poslopji vučenosti.

1883—1889.

V semenišči se bogoslovci gojijo pod voditel'stvom svojih naprejpostávle-nih ino vučitelov. Načelnik semenišča je rektor, ki düh semenišča vodi; poleg

* Adatok 142.

njega je vicerektor, ki se za telovne potrebčine skrbi; duševen voditeo bogoslovcev je tretji, šteroga za spiritualisa zoyéjo, na včenjé i hižni réd klerikusov pa prefektus, ali paziteo včenjá oprávla. Tej so poglavárje semenišča. Profesorje pa vsaki svoje znánje dáva naprej. Poleg potrebčine je návadno 4—5 takših profesorov.

Hidasy püšpek so po takšem komaj 26 let staroga Ivanóczvja postavili za prefektuša sombatelskoga semenišča. Té stáliš je rávno za njih bio. Njihove duševne moči so jih za to preporáčale, zvestoba v spunjávanji poslov je pa potrdila njih v tom. Tú so meli právo priliko vučenosti živeti, za šterov je njihova dúša tak žéjala. Nadaljavali so svoje včenjé ino so zandrügim préstali skušnjé za doktorát. Ešče 1883-ga leta z znánja svétoga pisma, 1885-ga pa z cerkvene právde i zgodovine. V tom istom leti so túdi edno knigo pisali vogrski z tem napisom „Svéto pismo ino klinopisni spomini“*). Leta 1885-ga risálsčeka 30-ga so na budapeštinskom vseučelišči za „doktora“ imeniivani.

Med tem so püšpek novo slúžbo zavüpali na njih. Leta 1884-ga so jih za profesora dogmatike (verenávuka) imeniivali. To je nážmetneši bogoslovnoga znánja, pa so té sühi teški návuk Ivanóczy z svojim razumlivim, logičnim, prepričajočim, celo nadušávajočim narejdávanjom tak polübiti včinoli bogoslovcom, ka se ga je vsaki z veseljom rad včio.

Kak opaziteo i voditeo návukov, so jáko dober poglavár bili. Verno

spunjávati to slúžbo je ne bilo nájležeše. Zednoga kraja so mogli na želenje püšpekovo več novih odrédb notripelati, z drüge stráni so pa mogli túdi na mišlenja i nakanenja svojih sopoglavárov glédati, šteri so vnogokrát želeli, naj vse ostáne v stárom privajenom sledi. Veren pomagáč v njihovom deli so njim bili Pálinkás Géza, duševen voditeo semenišča, šteri so zdaj v Saági ešpereš i plebános. Sočütéciva, za vse dobro navdúšeniva dva dühovnika sta bilá to, šteriva sta do smrti verno ostala v prijátelstvi, štero sta v toplih rečih i pismaj dale poyala.

Kak gojitela je pokojnoga proti bogoslovcom ostroča i ljubav vodila. Gojenci njihovi so ji ljubili ino ji poštüvali. Na mesto vojaškoga réda ino trdoga zapovedávanja so lübezni puno ino düšo nadigávajoče gojenjé vpelali v semenišče, šteroga fundament je bio poštüvánje dühovniškoga pozvánja, moško poznanje svoje vrednosti ino zbüdjávanje vernosti, düšnevesti. Velko skrb so meli na to, naj se gojenci privádijo k dostojnim, prebránim ino prebrisanim govorom, kak se doshája dühovnika. Kak prebráni i prebrisani so bili oni sami v celom svojem življenji, takše so šteli napraviti svoje klerike. Povali so v njih lübézen dela, naj bi ž njim svojo düšo nadigávali i čuvali od hüdoga, pa naj bi se po toj poti na svoj zvišeni stan prav pripravlali. Pazili so celo na telove potrebčine bogoslovcev, na njihovo pošteno zabávanje, pa na pomoč onih, ki so bili med njimi siromaškeši.

Vu vsem so prilični bili, ár je njihova spametnost vsikdár najšla nájbolšo pot. 1885-ga leta so jih püšpek za

*) »A szentírás és az ékíratos emlékek«.

kotrigo izpitavajoče komiššije srednješolskih profesorov imenüvali.

Pa poleg vseh etih poslov so najšli čas tüdi za spunjávanje svojih društvenih düžnostih. Vsikdár so priküplivoga oponášanja bili ino so si dobro znali djásti z ljudmi. Radi so si pogučávali, spoznanstva meli z váraškov gospodov pa stem so tüdi vnogo dobrega doség-noli. Poleg toga so se ne spozábili tüdi z svojega zdrávja. Düševno delo zmantrá ne samo düšo, nego telo tüdi. Ki vsikdár samo düševne posle opráva, on je v velkoj meri potreben gibanja i počitka, naj právi réd med düšov i telom občüva. Ivanóczy so starinski pregovor držali, ka v zdravom telü je zdrava düša. Záto so se vadili k vsakomi vremeni pa je ne bilo tak mrzle i božne zime, ka oni ne bi opravili svojega dnévnoga sprehájanja zvünaj váraša.

Kda se je pa šolsko leto dokončalo, so oni tüdi počivat šli. Pohodili so stariše pa mérna tihota domáče vési je nadigávala njihova čütenja. Dobro njim se je vidlo pogučávati z svojimi starišami, od šterih jih je njihovo pozvánje celo leto ločilo. Takšega hipa so vsaki dén hodili mešüvat v bedeničko cérkev. Njihovo dobroto i darovitnost ešče déndenésnji pripovedáva ondašnji pobiráš. Vékša-ménša potüvánja so tüdi nastopili pri tej prilikaj z kraja za volo zabávlanja, z deloma pa naj bi spoznali lüdi i návade lüdskih krajov. Najvékši vpliv je mela na njih tirolska pot. Od onih krasnih krajov, vernoga, dobrega srca lüstva so sledkar dostakrát güčali. Po prav poráblenom časi počitka so z ponovlenov močjov spunjávali svoje poprešnje düžnosti-

Za volo njihove düševne plemenitosti so jih Hidasy püšpek hitro polübili ino poštüvali. Vnogokrát so jih dáli zvati ino so si duže časa pogučávali ž njimi od svojih nájbole skrovnih namenov. Takšega hipa so dober püšpek odkrili svoja nakanenja i čütenja ino tej pogovori so dostakrát bili začétek velkoga dela. Hidasy so jako radi od resnih rečih vučenosti pogučávali pa njim je dobro djalo, ka so meli priliko z tem svojim mládím i vučením dühovnikom svoja mišljenja pogüčati. Drügoč so pá edno ali drügo regulo düševnoga življenja naprejprinesli, v kom so Hidasy posebno imenitni bili. Drügoč pá so njim od cerkvenih govorov dáli lepe tanáče, v kom so Hidasy tüdi med prvimi bili i na štero znánje so v Ivanóczyji tüdi dobre klice naišli. Lepo bi bilo viditi, kak so Hidasy püšpek svojega mládoga popa na nájtenčneše prilike cerkvenoga govora včüli. Sami Ivanóczy so se sledkar radi spominali s teh pogovorov ino so je popisali v svojem dnévniki. „Hidasv — pišejo tam — so blišcéča zgléd právoga dühovniškoga življenja, koga vrelost je ne poznali mejé . . ., skušali so tüdi v svojoj stolnoj cérkvi predgati, ali glás njim je odpovedao slüžbo, pa so ne mogli to lübeznivo düžnost po svojoj voli spunjávati. Takšega hipa so večkrát mené poslali mesto sebé na to část pa so pri takšoj priliki ne samo predmet predge sami povedali, nego so tüdi preglednoli že napisano predgo ino so jo zcela prerédili za svojo. Kda sva že na reči gledoč vrédi bilá, te so naprevzéli zvünesnjo formo. Več večérov zandrügim sam njim mogeo goripraviti

v saloni pred velkim gledalom, vsako zdigávanje rok, vsako gibanje so ostro pazili pa či se njim je posrečilo z moje slabosti potrebnoga govornika ztesati, so se jako veselili svojemi deli. Pri prvoy mojoj takšoj predgi v vélkoj

Nájráj sta si od bogoslovja pogučavala, štero je velikomi püšpeki lubeznivo bilo, kak oko. Vküper sta rédila pláne od gojenja i voditelstva. Toga hipa se je zozidala nova kapela semeišča ino krasna knigárnica. Hidasy so

Ivanóczy kak plebanoš z svojo materjo.

cérkvi me je malo stráh zgrabó, ka so dober püšpek naprej sumnili, ali stráh je mino, predga je šla pa né vem, jeli so se njoj püšpek ne bole veselili, kak jaz^{4*)}.

dağa leta bili gojitev mladézni, záto so se Ivanóczy meli priliko dosta včiti od njih. Vodilna miseo v zgájanji mladézni je bila vsega prisiljávanja prosta düševna sloboščina, štera naj mláde lüdi na samostálnost vádi, naj

*) Adatok 144. str.

vsa z ljubéznosti činijo i nikaj ne posili. Na njihovem püšpekovskom grbi tüdi té reči bilé zapisane: virtute et caritate, to je z jákostjov i ljubéznostjov. Ki je ne meo volé za dühovniški stán, onoga so ne samo ne nagovarjali, nego so njemi še sami novi stán spravili. Pa to je bilo, ka je v Ivanóczyji tüdi močen sled nihálo. „Hidasyjova velkodüšnost — pišejo Ivanóczy od njih v svojih spominaj — se je nájbole skázala pri klerikušaj, šteri so ne čütili v sebi pozvánja na dühovniški stán ino so stopili z semenišča. Té so z vrelostjov vzéli pod svojo skrb, so je podpirali v nadaljávajnji njihovoga svetskoga življenja i včenjá ino so je z očinskov skrbliivostjov sprevájali v njihovom svetskom pozvánji“*).

Zvünrédno milo prijátelstvo je bilo to med püšpekem i profesorom. Kak ednoga düševnoga včo i sinü, ešče več, kak dvá zlošniva prijátla ljubézen je bila to. Té prikapčenosti so Ivanóczy pozábiti nikdár ne mogli, v njihovom poznejšem življenji je spomim té prikapčenosti bila njihova nájvékša tolážba. Njih samoga moremo čüti od toga: „Za posebno miloščo bože previdnosti mam to, ka je mené v življenji vküprineslo z Hidasy püšpekem. Ár topločo njihovoga zvišenoga idealizma izdaj čütim po dugom rédi vnogi let. Pét let je med nama takša prikapčenost bila, kak je samo mogoče med lüdmí. Po tjedni sam nájmenje 3—4 večérov v družtvi toga velkoga človéka med pogovorom, šteri se na vsa raspréstvo, preživo. Kak lepi računje so prišli v pogovor po tej večéraj! Pozdignoti vučenost dühov-

ništva püšpekije, moč dati dühovništvi z orožjom fine prikázni, plemenitoga premišlávajnja ino stálnosti prepričanja proti modernomi dühi spáke. Nakanenje so meli mlájše dühovnike püšpekije na dugšo pot poslati svüinaj držánja, naj bi se kaj več návčili i več skušali, štere skušnje napredke je samo njihova visiko letéča düša znála zadosta ceniti. Škoda, ka so to samo oni zarazmeli, drügi ne, záto so dostakrát prázni zgovori stavili njihovo nájbolše² nakanenje. V tom dugovánji so dober püšpek menje močni bili ino so se dáli z práznimi zgovori dolipotreti*).

Kda so Hidasy tak v občinstvo svojih mislih ino nakanenj potégnoli mládoga profesora, so od dnéva do dnéva bole spoznali v njih na velka misléčo düšo. Šteli so záto, naj májo priliko na vékšem pôli širiti svoja mišljenja. Záto so ji šteli za prefekta budapeštinskoga centrálnoga bogoslovja imenüvati dati pa so v tom dugovánji pri Simor Jánoš hercegprimási pot pripravili. Simor Jánoš so pa, šteri so od Dr. Czibulka Nándora zvedili od düševne pripravnosti Ivanóczyjove, njih v Beč šteli djásti v toisto³ službo v od sv. Augustina imenüváno višesnje semenišče. V tom so takši mládi dühovnicje, šteri po svojem posvečenjej pridejo sem, ka bi nadaljávali svoje včenjë.

Velko pozvánje je bilo pred Ivanóczyjom, štero je z vnogim vüpanjom moglo napuniti njihovo srcé; meli so dobre prijátle, spoznánce, ki so njim dobro želeli, so ji ljubili ino za veliko držali; rédno so oprávlali düžnosti svoje, ka že samo vu sebi zadovolnostjov

*) Adatok 144, str.

*) Adatok 141—2.

napuni dūšo. Pa je li nikša posebna vroča nemirovčina držála njihovo dūšo. Ne moremo znati, ka je toga hipa zmešalo ednákotežnost Ivanóczyjove dūše. Zná biti, ka je vrenje včiščávajoče dūše bilo to, tiste dūše, štera se je štela po tej poti odsloboditi od skušnjáv, štere so morda nastanole v njoj med tem, ka já lübezniva bila ino napunjena od prijátelske stráni vnjo zgúčanoga vüpanja. Nikaj takšega, kak je návada velikih ino strástnih dūš: Vnoge dūševne skušnje so se osipale nad njih, štere so v njihovom srci velki boj mele. Na ovači odkritoga pogléda i vedroven njihov obráz kak či bi včási kakša sumliva megla prišla.

Zmes je prišla edna dogodba, štera jih je ešče bole néstalnoga včinila. 1887-ga se je spráznila belatinska fara. Žížek Marko tüdi očinski prijáteo Ivanoczyjov, so v starosti svojega 71-ga let dobili po mnogoj prošnji dopüšćenje v zaželeni i potreben počitek iti. Andrejščeka meseca toga leta je Wimpfen grofica, rojena br. Sina notriprikázala Ivanóczyja püšpeki za belatinsko faro. Ár je pa to notriprikázanje prle bilo, kak je fara vöspisana bila, pa so to vnogi na krivo tolmačili ino so zná biti z tem krivim, morda hüdaželnim razloženjóm tüdi nájprednješo strán tüdi razdrážili, so Ivanóczy ráj dolizahválili z fare, kak pa ka bi tenjo kakšega sumnenja trpeli nad sebo^{*)}.

Naj bi se v svojem pobitóm čütenji malo razvédrli; so se prihodnom meseci na edno taljánsko pot odločili. XIII. Leo pápa so toga hipa obslüzávali svojo zláto mešo, na šteri jubileum je velka

vogrska processija šla v Rim. Processija je prozimca 22-ga šla z domi ino 1888 sečna 6-ga prišla nazáj. 204 jih je hodilo. Ivanóczy so se pridružili k njim od edne stráni, naj bi milošče jubileuma zadobili, pa pred vidlivov glavov sv. materecérkve svojo část skázali, od drüge pa, naj bi zabávanje potüvanja ino lepe krajine Taljánskoga njihovo trüdnó dūšo malo razjasnile. Potüvanje so dolispisali v dnévniki. Zvünrédén vpliv je melo na njih videnje pápe. Cerkvena umetnost Rima, lepe krajine Taljánskoga so jih globoko genole. Ali poprej so ne naišli vnoga dūševnoga zdrávja, štero so iskali i náidti vüpali. „Či se opitam — pišejo v svojem dnévniki — ka je ostalo z moje taljánske poti, si komaj dám odgovor. Edna sladka senja je bila cela pot, štera, dokeč je trpela, je v morji omámlenosti kopala dūšo mojo, ali kda je minola, je ostrobolečo rano nehála v srci“.

Tá rana je ešče globleša grátala za ništeren mesec. Velka zgüba jih je poiskala v smrti njihovoga očé, koga so znám nájbole lübili na sveti. „Na té vdárec — pišejo v svojem dnévniki — sam bio nikelko naprejpripráveni, ár je duga bolezen hodila naprej, ali prerano mi je prišlo li . . . Vej je nesreča vsaka prerano. Na vüzemske svétke sam šo domo, ali svetio sam ne, ár so že slednje dnéve živeli oča. Samo štiri dni sam bio z njimi v življenji tom. Včino sam vsa, štera sam samo mogoči bio. Kda so zanemila lübéča vüsta, kda so je záprle mile oči, kda je dolispádnola roka, štera je obslednjim tüdi meni kimala, te sam začüto, ka je to zgübiti ednoga lübéčega očó“.

^{*)} Adatok, 74. 140.

Posebno delo je za ednoga duhovnika poleg drvá svojega stariša od vüzemskoga veselja moliti ino v globokoj žalosti duše vesélo allelujo spevati. Bolečino zgübe návadno ne čütimo nájbole včasi v prvoj vöri, nego sledkar. Tak je bio tüdi sin v čütenji svoje zgübe. „Žalostni časi — pišejo v dnévniki svojem — šteri so na duši mojej nezvračljivo rano vdarili. K trpljenji so prišle skrbi ino k njim se pridružilo pomenkanje sočütja“. Pomali začnejo z višernaturnim mišljenjom glédati svojo usodo ino obprvim se začne svetiti v njih velki návuk življenje: ka trpljenja i bolečine dušo krščansko čistijo i plemenito včinijo. Tá misel je, štera njim pomali olejšanje dá. „Vej pa — pišejo sami — proti sprevidenji božemi se ne smem tožiti, ár je za lehkomišleno dušo trpljenje potrebno“.

Z takšim čütenjom so zaprli v srce svoje spomin svojega očó. Pa naj njim vsaki dén na pamet pridejo, so nad svojov posteljov do smrti svoje meli obešano podobo svojega očé.

Od trpljenja pohodjena duša je dosta bole čütлива ino ležej vzeme vpamet dela, štera inda ne bi vpamet vzéla. Ki je svojega premišlávánja ino samostálno ide po svojoj poti v vpelávánji svojih mišlih i nakanenj, on se vu vnogo zádevo trči ino ogovore i opiránja lüdih nájde proti sebi. Ivanóczy so to tüdi mogli zdaj skušati. Prle so ne márali za to, zdaj so pá znám v svojoj srčnoj bolečini preveč tmično vidli vse napáke.

Od več stráni so vpamet vzéli, ka níkši nelüden stráh je okoli njih, kabi znali kde v kom pred drüige pridti, štero bojazen so njim tü i tam čütiti

dáli. Njihovo resno i idealno premišlávánje gledoč na potrebčine prihodnosti je goristojéče okolščine v vnogoj stráni želelo preminiti. Ka so njihovi náméni právi, od toga so se zagotovili tüdi med pogovorami, štere so meli z Hidasy püšpekem. Da so pa tá nakanenja pri stareših i višise části duhovnikaj ne naišla odmeva; odvsega novoga škrapéča zaostanjenost, štera je vu novih mišljenjah mešanje svojega privajenoga dremanja ino sebi pripisane duševne velikoče vidla v takšem, je odločno zatajila svoje privoljenje. Pa so se te že na podnébji cerkvenoga življenja nevarni oblácje začnoli vküpsprávlati, pred štere je ne dojšlo samo z rečmi zvoniti. Bolelo je Ivanóczyja tisto duševno siromaštvo ino prážnošča, štera je z vekšega duhovniška društva ládala, kde se komaj dalo kaj resnoga ino globe hodéčega pogovoriti. Od cerkvenih okoliščin so tistoga hipa verskomi življenji se protéče nevarnosti ino novo rodéče se misli drüžtvenoga življenja velko pripravo ino delavnost želele, pa je li níkša drevénost ino nemárnost obsela duše. Eden višepozvanih, či je sám ne delao níkaj, je ne dao činiti niti drügomi.

Tá čütenja so volo vzelé plemenitoga premišlávánja duhovniki. Drügo polé so si iskali, kde so se vüпали slobodnejše vpelávati svoja mišljenja. Tá jih je vlekla tüdi lübvav do matere, štera so pa zgübi možá močno čütili svojo samoto. Živa žela se je zbüdila v duši sinü, ka bi materi poleg sebé dom pripravili.

Kak so tak volo zgübili za svoj stálíš, ino jih je vleklo srcé domo k materi, so na konci leta 1888-ga vmrli

Térdesi (Kolenko), Marko, Tišinski plebánuš. Ivanóczy so lübilí svoje slovensko lüdstvo ino so se ódločili, ka do tá šli med njé za düševnoga pastira. Püšpek so dugo protistáli ino so jí skušali dolizgrúčati, ali kda so se Ivánóczy ne šteli podati ino „so bole prisilili, kak zadobili dopüščenje“*), te so püšpek tüdi dovolili.

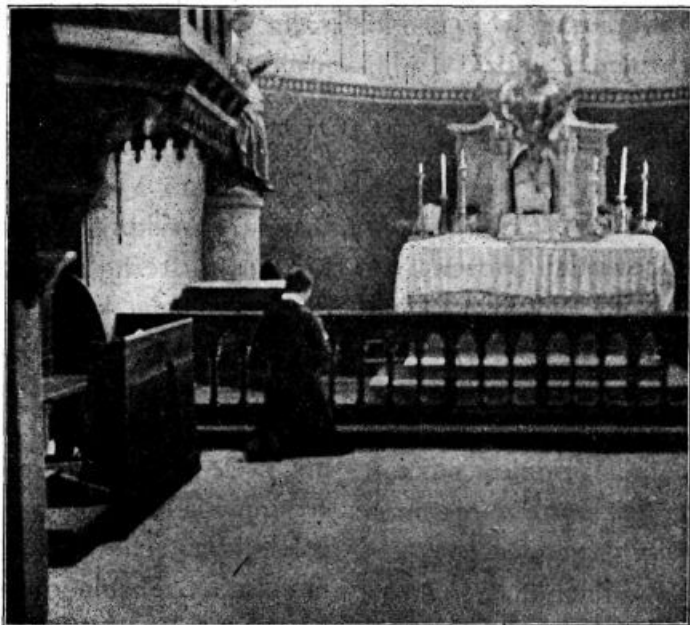
Z skuznimi očmi so vzéli Ivanóczy slovo od semenišča, kak od mesta

ne držali za več, kak je, naj samo opráviyo v njem svoj posel: slüžbo reči bože, štero so vzéli od Gospoda, naj bi svedočenstvo dáli od evangeliuma milošče bože. (Dj. ap. 20, 24).

Na prági düševnoga pastirstva.

(1889—1890.)

Poti človeka Bog vodi. Človek je

Na pol ponovljeno svetišče na Tišini.

svojega dozdašnjega dela. Dozdaj so v ográčeki delali, zdaj jih na poláj čáka delo. Več let so návuka želne ino ideálne mláde düše gojili, zdaj do se z prostim lüstvom mantrali. Tam so meli napáke med veséljom, ali v pastérskom življenji do dosta bole čütili vročino dnéva ino šümenje vihérov. Znali so, ka skušávanja čakajo na njih v življenji, ali bojali so se od njih ne, ár so življenje

samo škér v njegovih rokáj. Pa si On nači premišláva, kak so mišljenja človeka. Na velka dela dostakrát slabe lüdi pošle i na videnje mála dela močnim dá v roke. Naj bo kakštéč, edno je stalno, ka Bog vsa nájbolše zravna, z vsakim má svoje námene ino vsakomi dobro šcé.

Z velikimi düševnimi dári blagoslovenoga Ivanóczyja na oprávlanje takšega dela pošle, štero se pred svetom za malenkost vidi. Ne dá njem visikoga

*) Hidasy püšpekove reči v ednom pismi.

stáliša, kde bi lahko svetili z svojim rázumom, ne pela jih na národa puno mesto, kde bi z svojim priküplivim obonášanjom dosta düš mogli priküpiti svétoj matericérkvi. Voditelstvo prostih düš zavüpana njih, tam morejo preživeti svoj celi žitek na znamenje, ka v nájstranskejšem mesti i nájprostejših düš včenjé je takša umetnost, ka je nájvue-nešega dühovnika delo tüdi premalo za njé. V edno tiho vés jih pripela v prosti krog delavnosti, kde njim nameni več dati, kak bi najšli v kriči sveta ali v kakšem štéc visikom stáliši**). Tam bodo meli pokazati ládanje poniznosti ino právo velikočo düše. Ár je zaistino velika düša potrebna k tomí, ka velki rázum i na veksa mogoča moč z zadovolnostjov ino verno slüži v ednom málom, skritom, sveti nepoznánom krogi delavnosti.

Tišina je na južnozáhodnoj stráni püšpekije ležéča mála vés z 360 katol. düšami. K fari, štera mále dohodke ma, 10 vesnic sliši. Cela fara na ravnici leži, z štere na vse stráni-či eden del izhoda vözvineš, prijázne bregé viditi. Tá lü-bezniva vés ino mála fara čáka za düševnoga pastira bivšega profesora sombotelskoga semenišča.

„1889-ga máloga trávná 1-ga dnéva sam prišeo, v božnom zimskom vremeni — pišejo sami — pa sam bole z čü-tenja, kak premišljenja se stavo pri cérkvi, ka bi se na kolena vrgeo pred omim, koga volo sam nameno spuniti, kda sam proti zapelávajočim obečánjom mojih višjih to pot zébrao za sebé. Pa je znám nasledek te z globočine srcá prihájajoče molitve bio to, ka sam mir dobo v srcé či li, ka so mi v premi-

nočnosti dána obečánja večkrát z ve kšov močjov stopala naprej**).

Prvi vtiski fare na düšo njihovo so ne bili prijázni. Mrzlo zimsko je bilo vremen i püsta okolica. Cérkev je neosnajžena bila ino farov je na njivaj stao brezi dvorišča pa tüdi ne v nájbolšem stáliši: gospodársko poslopje se je pa podiralo. Vse to je z težkočov napunilo njihovo düšo. Ali to so hitro obládali ino z treznov modrostjov življenja so vse tak vzéli, kak je bilo. „Eden, k váraškoj okolnosti i brezskrbnomi življenji včeni profesor se ne bode včasi nájbole čüto v ednoj samotnoj vesnici, to se razmi, kde vnoge skrbi v jezero formo poiščejo njegovo nevajeno düšo... Vsaki novi stáliš má svoje neprilike, pa vnogo časa i ešče več trüda nosi, dokeč se človek privadi, ali na kelko je mogoče, si dom po svojem nakanenji i slütenji preredi. Toga sam se jas tüdi ne mogoó ognoti. Ali pomali sam to vsa premágao***).

Verni so jih z velikim veséljom i velikov navdüšenostjov gori prijali. 17-ga dnéva máloga trávná so se njim priklonili v cérkvi, kde so njim lepi govor držali. Razložili so njim ono dvojestransko düžnost, štero so eden na ovoga naslonjeni eden ovomi düžni. „Veliki zavezek je med nami i velike düžnosti mamó med seboj, štere tak jas, kak i vi moremo zvesto obdržati. Zobstom bi vi delali brez mene i tüdi brez düševnoga haska bi bili vsi moji trüdi, či vi nebi z menom delali“. Düžnost njihova je kak düžnost dobrega pastira ovcé svoje na dobre paše pe-

*) Adatok 58. str.

**) Adatok 76. str.

*) Adatok 74. str.

lati ino paziti, naj se ni edna ne zgubi z njih. Oni šcéjo spuniti dužnost svojo. „Bodem pazo, naj niti edna verna duša te fare ne zablodi i či mo vido, da štera po krivih potah ma v pogübelnost priti, bodem njo po vsakoj priliki habao, naj na pogübelnost ne pride“. — Dužnost vernih je pa, naj poslühnejo njega ino nasledüjejo njega.

Zlubéznosti so prišli k njim. „Lübezen goreča na hasek biti etomi národi; zelenje močno, naj eta poštena fara má dobrovolnoga düševnoga pastira i on glas, po šterom sam čüo, da eti dobro i pošteno lüstvo je: to so bili zroki, šteri so mené k vam pripelali“.

Po tom se zglednejo v prihodnost ino svoje z žrtvov puno pozvánje z vsemi trpljenjami vréd pripravno vzemejo z božih rok.

„Ne vem, kaj prišestnost za mene prinese. Ne vem, jeli mi ne de kda žal, ka sam sem prišo, ar človek v prišestnost ne vidi, ali močno se vüпам, da vi, kak moji dobri farniki, moja najbolša nakanenja bodete pomagali; vüпам se, da me z lübeznostjov goripimate; vüпам se, da med nami ne bode to najmenše zmešanje, nego bodemo vsi edna dühovna oycarnica . . . Obiščite me z vüпанjom i jas sam vsikdar pripraven vam v vsem deli pomagati . . . Celi moj žitek na tom bode, naj vas pomagam. Pridte k meni s takšim vüпанjom, kak deca dobroga stariša obišče. Pokažite mi rane i jaz z božjov pomočjov najdem vrastvo na boleznost, tolažbo na žalost i pomoč na nevolu.“

To so k srcom govoreče reči bile, štere so vüпанje vernih naednok zadobile. To je programm bio, šteri je zazname-

nüvao dužnosti žitka. To so obečanja bila, štera so do slednjega spunili.

Pomalí so začnoli delati. Z pazlivostjov i potrebnim premišljenjom, kak so že okolščine i düševnopastirska, čednost želee. „Se razmi — právijo sami — ka so se moja djánja samo na ta najpotrebneša razprestirala. Ár mi je falila mogočnost i či bi ona li bila, prle se včiti i opaziti trbelo stáliš i okolščine“*).

V začétki sprotoletja so začnoli malo réda delati. Hliži so začnoli malo lepšo podobo dávatí, ka je z dobrovolnim podpiranjom patrona z vnogim poslom tüdi šlo. Okoli hiže so jaličovje posadili ino na spomin svojega prihoda edno lipo na severno strán sakristije. Živi plot so dáli posaditi okoli hiže pri poti so pa za vráta že za voío forme tüdi dvá stebra dali postaviti. Začnoli so tüdi štale i k njim slišéče poslopje zidati, ka so njim vernicje z srcá radi včinoli.

Potrebno je bilo to vse v réd spravití, ár so risálščela 28-gi prišli püšpek Hidasy delit sakrament potrdjenjá. Lüstvo je hvále vreden réd držalo, ka je zaslüžek mládoga plebanoša bio. Püšpek so z lübéznostjov obinoli svojega lü-boga človeka: Iyanóczy so pa v svojem neprivajenom novom stáliši bláženi bili, kda so jih eti lepi dnévi z stárimí spoznánci prinesli vküп med onimi, ki so püšpeka sprevájali.

Hitro so naišli tüdi vu fari i okolici lübeznive düše, z šterimi so hitro v zavüpano dotiko prišli i šteri so z edne stráni oslájšali njihove dnéve, z drüge pa njim na pomoč bili v njihovom delovánji. Med temi vidimo petanskoga gospodara Kladziva Jožefa i njihovo

*) Adatok 76. str.

bláge dūše ženo, štera so cele okolice dobročinitelica bili; Batthyány Žigmond grofa, koga rodovina jih je z vsoy podánostjov častila do smrti i ki so njim tudi oči záprli na slednje; njihovoga patrona Szapári Géza grofa i ženo. V dūhovnikaj okolice so z vékšega tudi na njih razméče prijátle naišli, med šterimi so se hitro za domáčega čútili. Naišli so prijátelske dūše tudi med prostim lústvom, štero je z detečov podánostjov visilo nad jimi. Novo njihovo stanúvanje njim je milo grátalo po tom, ka so k njim prišli mati, za štere volo so sem šli i štera so na sebe vzéli teher voditelstva hiže i gospodárstva.

Vsa tá okolščina i posli jih je hitro vkrepila ino znova živáhno včinila njihovo dūšo. „Celo leto je med popravkami odišlo, pa gledoč na okolščine, je zadosta dobro preteklo“*). Težkoče začétká so jih včasí na probo djalé. Brezskrbnost njihovoga preminočega življenja i lepa obečávanja, štera so se z tem njihovim stopájom vsa v nikoj pogrozila, so ji tú i tam včasí skušávala. Pa kda so v one stáliše, v štere so nikda njim obečávali, drúgi prišli, so znova malo nemirovčine čútili. Dobro njim je djalo, či so meli priliko odkriti stáliš svoje dūše svojemi dobromi pūšpekí. Pa so jih blázene dūše pūšpek z tak milími rečmi znali potoláziti: „V svojo dužnost do svoje materé naprejnoseči — pišejo pūšpek 1889 prosinca 15-ga — ste si bole prisilili, kak zadobili moje dovoljenje. Moj tanač je zdaj te to, ka nosite svoj križ z mirom... Od toga ste lahko zagotovleni, ka sam jas z najvernešim dobrim nakanenjom

k Vám ino Vas pošújem, kak dobre dūše i cerkvenoga premišlávanja dūhovnika, vučenost lúbéčega, vednakoga človeka, koga življenja tečaj i zadovolnost na pazki mám“. Znova 1890-ga vélkoga trávna 11-ga: „Perge patipatiens, pariet patiientia palmam“, (potrpi, prenašaj, potrplivost prirodi palmo).

Ete dobrovolne reči so njim moč dalé dūši. Pa kda molijo breviarium, kak či bi njim pravo pesmar: Delaj pa moškom, srce ti naj bo močno, ino se vūpaj v Gospodi. (26. ps. 14.) Ne mislijo več na preminočnost, ár „nišče, ki roko na plūg položivši nazáj gléda, ne dober za držánje bože“ (Luk. 9, 62), ne senja se njim več nad zlátimi prikrikáznimi prihodnosti tudi, za bodočnost živéjo ino za vekivečnost. Pa z tem miné pobitost dūha ino malovernost ino se zasveti dén verne delavnosti. Kda so z potrebnov pazlivostjov spoznali okolščine ino pripravili načrt (plan) svojega dela, so z popunov močjov, z ešče dozday ne začútenov volov k življenji ino vedrov dūšov začnoli svoje vno-gostransko pastirsko delo. Z apoštolum so, pozábivši štera so za njimi se paščili k namenjenomi cíli, na tisto pláčo, na štero jih je Bog tam odzgoraj pozvao po Jezusi Kristusi! (Fil. 3, 14.).

Vu vročini dnéva.

1890—1900.

Dūševni pastér dvá námena má vsikdár pred seboj: delati za diko božo ino zveličanje dūš. To drúgo je tudi samo náprava prvoga, ár je sledjen námen vsakoga dela dika boža.

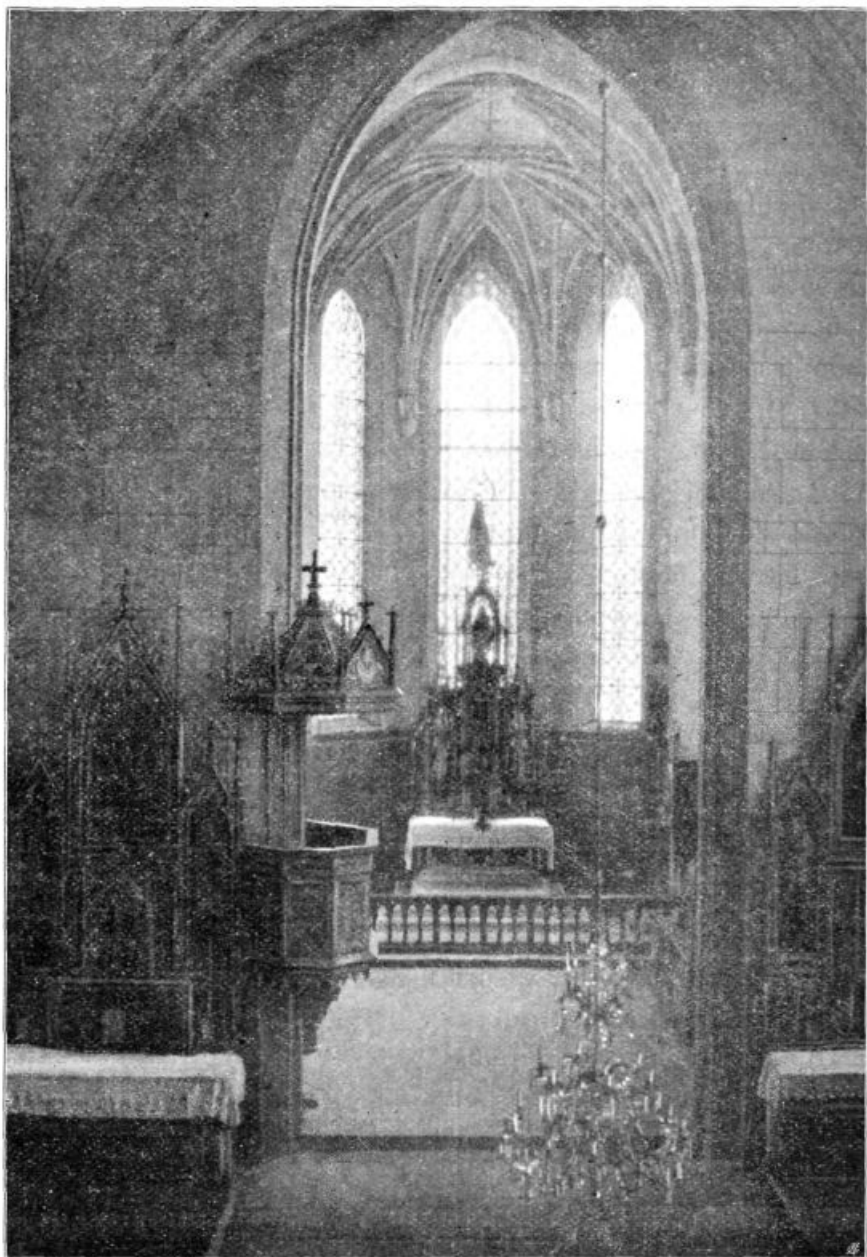
Dūševno pastirstvo je vsikdár lepo i težko delo bilo. Svéti očácje práviyo,

*) Adatok 76. str.

ka je to delo najvékša umetnost: Ars
artium regimen animarum. Pa najvékša
umetnost je denéšnje dni ravnanje düš,
ár vnoge zádeve more premágati dnes

Pa či je pastir rešiti šcé, naj se ni edna
ne zgübi z onih, štere je nebeski oča
na njega zavüpao, njemi je velka pa-
zivost i ešče vékši trüd potreben.

Tišinska cerkev v svojoj popolnoj krasoti.

za düše svojih vernih eden düševni
pastir. Nikdár je ne bilo telko zgra-
bljivih vukov, kak dnes, ki šüčejo za
lehkomišlenimi i nesumlivimi ovcami.

Samoga sebé i svoj žitek more darüvati,
nesebičnost ga more venčati, vsemi
se more odpovedati za volo haska düš
ino části bože. Istina, ka je to pozvánje

ravno za toga volo najlepše na svejti. Dobro delajoči duhovnik je dvojega poštenjá vreden (Fim. I 5, 17.)

Priravno voditeljstvo najménše fare túdi vnogostránsko delúvanje želo. Takši je dúševen pastír, kak prorok, plive i podira, zaprávla i raztrosi, zida i sadi. (Jer. 1. 10). Velko delo žele od njega nadigávanje verskega žitka svojih dúš: grehe more pleti i jákosti saditi. Ták more voditi, gojiti i vaditi lústvo, kak vodi dobra mati svojo deco, ali angel čuvár svojo dúšo na poli družtvenom, političnom ino gospodárskom. Za vse to delo so pripravne škéri potrebne, nastávbe verske ino družtvene. Tákše nastaviti, z njimi vsestránsko delo zvršiti pa vu vsem z rečjov i zglédom naprejiti, je ne málo delo. Ki to svoje pozvánje dobro ščé posluhoti, on je za istino vseh sluga i vsakomi vse.

Vsako delo z jezero jezér drobnih djanj nastáne. Svet ta drobna djanja ne ve zadosta ceniti, ali z višenaturne presojbe so tá djánja sama velka dela. Vsako djánje je velko i velke vrednosti, či je ono z čistoga nakanenja včinjena vola boža pa velka djánja, štera svet rad občúdiuje, se razkadijo, kak mehérček vodé, či so ne boža vola Svéta matičérkev celo drúgo mero má za velka djánja i junaška dela, kak svet. Ki v málom krogí svojih poslov verno oprávla njé, on velko dúšo má, tem vékšo, kem skrivnejše i ménše je njegovo delo pa kem vékše so dúševne moči delavca proti málomi krogí poslov. Svejt rad stebre postávla glasovilnim možom. Zdaj bi že čas bio, ka bi je postavili tistim možom, ki so skriti pred svetom verno i prosto ali prav dobro opravili svoje

posle. Tej so právi dobročinitelje človečega družtva. Či bi vsaki človek prav opravo na njega zavúpane posle, šterih zvršenjé njegovo pozvánje od njega žele, te bi to človeče družtvo blázeno bilo. Najvékša nesreča denášnjega družtva je ravno to, ka drobna ino v temi nepoznanosti ostánjena dela ne oprávla rado. Ki pa oprávla ma vnoge skrbi i trpljenja, njemi to angelje nebeski zapišújejo.

Vsa eta smo záto držali za popisati vredna, da bi Ivanóczyjovo delúvanje zadosta mogli ceniti.

Edna glávna miseo delúvanje mládoga plebanuša je bila lepota hiže bože. Dúhovnika po srci božem včinjenoga si brezi toga mišljenja nanč misliti ne moremo. To vadlúje vsaki dén pri oltári, kda pri pranjej rok eta právi: Domine dilexi decorem domus tuę. Gospodne, lúhim lepoto hiže tvoje. Část boža to žele, naj hiža boža lepa bode. Lepa cérkev nas nadigáva na pobožnost, kam z svétim želenjom ino z svétešnjov nadignjenostjov stopimo notri ino lepa hiža boža je túdi najvékše veselje dúhovnika, štero njemi z spomina zbriše težkoče trúdiv prestánih. Áldov je potreben pa dobro čútenje, pa se náprávi túdi na nájsiromaškešem mesti dostojna hiža boža.

Ivanóczy so svojo cérkev za zaročnico svoje dúhovniške dúše, za močen grád dúševnoga življenja svojih vernih, za znamenje svéte materecérkve, za predkep vekivečnoga odičenoge Jeruzalema meli. Naj bo záto lepi prestol Jezušov ino dom milošče, so si mislili Tišinska cérkev je z drúge polovice 14-ga stoletja. Tistoga hipa je to mesto že glasovitno romarsko mesto bilo.

Z dalečega je hodilo sem vrlo slovensko lüstvo na část bl. D. Marije, štere edno stáro podobo so čuvali v toj cérkvi. Széchy Sára sobočka grofica je vsaki tjeden hodla tá svojo pobožnost oprávlat. Mogoče, da je tá pobožna plemenita žena dála zozidati svetišče v drugoj polovici 14-ga stoletja; ládja je 200 let starejša, stranjske stené i načelje je 12-ga stoletja delo. Kda so 1418-ga türki ropajoč šli vdilje po Mürskoj dolini prek Radgone do Apače (Abstall) pa tü odnet nazáj proti izhodi, so tedašnji tišinski plebánuš, kak zročilo vüstno právi, skrjli ete steber Marijin, šteri je potom po čüdivitnoj poti na Štajarsko prišeo v Lankovice poleg Köflacha pa se i zdaj tam náide*).

Na stároj gotičkoj cérkvi so törške drháli ino z prijátelstva proteštantizma tü hodéči krúci dosta sledov niháli. V tom žalostnom časi je odznotra zcela pogorela. Znábiti ka te, ali začasa protenstanzizma — kda je vu njihovi rokaj bila en čas — so velikánska krasna okna zazj dali i na njih mesti so samo neprilične lüknje niháli. Kamene rože vünešnjih podpirajočih stupov so tüdi dolizmlátili. Po takšem je z indašnje lepote nikaj ne ostalo na njoj. Znotrášnje cérkve je tüdi zapüščeno bilo pa to opüščenjé se je ešče nadignolo z oltárami v barokk slogi napravlenimi. Kolenko Marko (1852—1888) so nikelko popráv-
lali na njoj, pa je to malo i ne slogi cérkve primerjeno bilo.

Ivanóczy so z čütenjom umetnosti začnoli prerejüvanje cérkve po vngom včenjej. Šteli so vse po právom slogi

napraviti, ka „naj do slednjega bata, z šterim se sveče vižigajo, vse naj bo slogi dostojno“. Znali so, ka de to takše delo, štero de več let trpelo, šteroga dokončati znán nanč ne bodo meli časa, nego do mogli naslednicje nadaljávati. „Pride ednok čas, kda de se hiža boža znova vu svetlosti stáre svoje sláve bliščala. Ka se toga vesélja mi ne včákamo, to nas naj ne zadržáva nazaj od dela za hižo božo. Kam bi prišli, či bi vsaki z nás samo to včino, koga sád bi sám vüpao ešče vživati*)?“ Cerkvena kasa sáma je malo penez mela, ár je l. 1855-ga Szapáry Anton grof tak dugo odlášao svojo düžnost, ka je farov naslednje z cerkvenih penez bio goripostávleni, pa je po takšem cérkev za navseveke siromaška postánola**). Ivanoczy so se záto „v Bogi vüpali ino v darovitnosti svojega lüstva“***. Pa so so se ne vkanili. V 25 letnom časi njihovoga tišinskoga pastirstva je to primerno siromaško lüstvo blüzi 50.000 koron darüvalo na popravljanje i olepšanje svoje cérkve. Zvün lüstva so bilé dobrotivne düše, štere so tüdi vnogo darüvale. Z teh so bili bláženoga spomina žena Kladziv Jožefa, štere dáre vküpzračunati je ne mogoče, ár so je nepoznáno šteli dati. Eta plemenite düše gospa so vsešiom tam bili z svojim dárom, kde je od lepote bože hiže bio guč. Pa ka tüdi ne smemo pozábiti, sami Ivanóczy so z svojega prišparanja tüdi skoro vse na cérkev darüvali. Ne samo, ka so vnoga dugovanja sami dáli napraviti, nego tüdi vsako nabiranje

*) Adatok, 10.

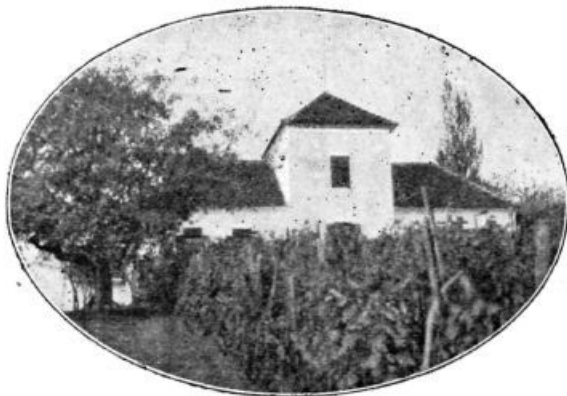
**) Adatok 62.

***) Tam 106.

*) Ivanóczy: Vázlatok a régmult korból IX. — Glej: Szombathelyi ság 1900, apr. 29.

so sami začnoli z ednov vékšov šumov.

Posamezne dele cérkve so v takšem r di dali delati, kak je potreb ina  elesa. Kak začetek prerej vanja sveti a so d li oratorium napraviti. Po tom so nove stolice i spoved rnice spravili. 1892-ga leta so se za nove orgole  a noli skrbeti. Kontrakt so z pe uj-skim Augsterom sklenoli pa so p rhodno leto  e goripostavili 4000 korun stoj e orgole, štere so toti proste,  r za to šumo ne mogoče več želeti, ali mo ne

Gonai letovi e v Andrejcih.

so ino lepoga registranja. Ceno tej orgol so v navrgli na vernike po d ci.  r je pa vk ppobiranje ne šlo z čista gladko, so od toga mao več na nikšo-cerkveno potreb ino ne namet vali, nego so se zcela na prostovolne dare vernikov naslanjali.

Ris l eka 28-ga so blagoslovili nove orgole z velikov slovesnostjov. Genljivo je bilo, kda je l dstvo z spre-v janjom novih orgol obprvim spevalo v cérkvi. Orgole so d li z vu enimi orgolisti preglednoti. Pri priliki blago-sl vljanja so ob prvim Murkovi  Jánoš, glasoviten organist, dolnjelendavski  kolnik igrali na njih.

Kda so nove orgole goripost vlene bil , te so  a noli pomali cerkveno

pesem vréd devati. Daleč okoli je glasovitno dobro  iutenje slovenskoga l stva do pesmi i sogl sja. To l stvo je právo spevajo e l stvo.  iv hna natira toga l stva l bi veséle pesmi, v štere spremembo, živáhnost pa posebno meh-kožo vlij . L bi vsakovrsto pesmi pa li n jbole cerkvene. Nikda, za časa sv. Augustina so povs di — na pol j, po log j — psalmuse spevali l dj : na slovenskoj krajini se  e d nden jnji  i je odmev cerkvenih pesmih po pol j i vesnicaj.

Cerkveno pesem popeva past r na tr vniku i po gajej, to  i jemo z v st  njeca, kda večer tr den ide od dela, to spevlejo dekke i de ki pri leta njem deli i po zimski večeraj domá. Kde je dober voditel, tam  udovitno umetno pesem lahko  i jemo v tej prostih vesnicaj po cerkv j. Škoda, ka so to lepo la-stivnost l stva v vngom mesti tak preve  zap stili, ali celo zcela l dske nature pesmi prisil vali med nj  ino z tem pokv rili naturni n gib na lepo pesem v tom n rodu. Pa  i je plemenski n gib l stva poleg toga žalostnoga stáliša t  reči sebi po dr gom kráji iskao zadovoljenje, je ne  i da,  i l stvo na se e nih no t  i tam v zmoto spadnolo, štera je cerkvenomi d hi na škodo bila.

Ivanóczy so slovensko cerkveno pesem nazajvra ali v nj no začetno resnost i origin lnost. Ka so velko  iutenje meli do cerkvene pesmi, je zna-m nje, ka so 1899-ga za toga volo v Pe ihi hodili, kde je glasovitna cerkvena pesem vpelana, ka bi tam kaj vidli i  i li takšega, ka de za Tišino t di dobro. „To pesem, pišejo sami,  i ti more, ali popisati je ne mogoče. Pri toj pesmi

se nazájpodigne düh človeka v velke vèke svéte materecérkve pa se visiko zdigáva ober grüdja vsakdenšnjega življenja v kraje angelov. Vse hvále i dike so vredni oni možje, ki so proti krivoj sodbi več stoletja to pesem tü notrivpelali*)." Vu ménšem so želeli to tüdi v tišinsko cérkev notrivpelati. Včinoli so vsa, štera so mogli za volo nadigávajnja cerkvene pesmi. Po nedelaj po večernici (moltvaj) je cela cérkev

Naj bi okolica cérkve več kázala, so dáli lepo stené popraviti ino žlebé napraviti za vodo pa med tem so za znotrašnje tü i tam eden steper küpili, kak Srce Jezušá, Srce Mariji i Lou:ds:koga.

1896-ga l. je Vogrsko držánje jezero:letnico obslúzávalo. V tom milleniumi je brezi dvojnosti vnogo nadigávajoče svečanosti bilo, ali ešče več napáchnoga, štera so med bolše düše lüdmi ino pred

Družini: Klačziva Jožefa i grof Batthyány i Sigismunda.

tam ostála ino so vsi verni vküp se nove pesmi včili i stáre poprávlali. Ali večstránske napáke, šterih se tü opomenoti neščemo, so zrok bilé, so nemogoča včinole njihova nakanenja Či bi okolščine bole pripravne bilé, bi dnes tišinska cérkev ne samo v lepoti nego tüdi v cerkvenoj pesmi visiko stála. Ali telko so doségnoli, ka so ne dopüstili nepozvanim se v cerkveno pesem mešati.

zvüenešnjimi držánjami močno oslabila spomin toga svétešnjega leta. Ivanóczy so vnogo sodbe vredne napáke najšli pri onih, ki so z nesebične jákosti domolúbja svoje sebične pravice iskali. Zato so se kriča svečanosti daleč odločili ino spomin milleniuma so v svojoj cérkvi šteli goripostaviti: Svetišče cérkve nazájpopraviti v starinsko formo, to je bilo njihovo želenje. „Žalostno, pomenkanje peněz je ne dopüstilo, ka bi mogoči

bili že premišleno svoje nakanenje vpelati. Ali záto so li želeli svojoj záročni, fárnj cérkvi, podvoriti tem bole, ár jo je v starinskoj zapüščenj formi obdržati ne bilo že mogoče, človek pa ne more znati, kak dugo bode živo^{*)}.

Z velikánskím trüdom i stroškom so dáli vözdubsti v starom vremeni barbarizno zadelana gobična okna ino so je z namálaním steklom dáli napraviti. Z tem je svetišče nazáj dobilo svojo zvišeno v nébo se zdigávajočo formo. Na mesto stároga barokk oltára so novoga dáli gori postaviti. Svetišče sodáli z cela vözmálati, novi krstni kamen so postavili notri i novo prečko.

Cérkev je že stem odličnejša grátala, ali oni sami so to delo samo za začétek držali, dokeč kaj bolšega ne bode mogoče, štero so se vüпали v tečajji ništernih let, či se stroški správijo, zvišiti. Pa té začétek sam je više 5000 koron stao.

Dáre so vernicje radi prinesli. Pa tüdi tej dobri vernicje so meli nájkvéše vesélje, kda se je cérkev spoj bole olepšávala ino se je tak vidilo, ka so se lepi spomini 14-ga stoletja ponovili v njoj. Vernicje so spoj bole darüvali ino so z syoje vole vsaki dén več želeli napraviti. 1897-ga je počo srednji zvon v 255-om leti starosti svoje. Vrli plebánuš so rávno na sredini popravkov bili. Tá nepričaküvana dogodba je malo zmešala njihov račun. Ali med vernimi je taki gibanje nastanolo za správanje novoga zvoná. Na fárnj správišči so jih sami vernicje oprosili, naj začnejo pogájanje z edmin, ki zvoné zlijáva. Stáre zvoné so z deloma vömenili, z

deloma zodalí ino ivánščeká 28-ga so prišli novi zvonovje od šopronskoga Seltenhofera na radgonski kolodvor. Po celj poti so slávološki bili zpostávleni, možárje so pokáli od vseh stráni, na kolodvorí je velka vnožina prišla vküp ino po celj poti so stalé trume čakajočega lüstva. Banderium jaháčov je pelao processijo, za njim so pa z lepo prebránimi štirami konjami pelali ovenčane zvoné. Nájménši (109 kg) sv. Franc, te drügi (296 kg) sv. Števana, apoštola naše domovine, te tretji (508 kg). Sv. Jožefa, patrona sv. materecérkve i véliki (952 kg) bl. D. Marije, patrona tišinske fare, imé dobo.

Nove zvoné so drügi dén: na svétek sv. Petra i Pavla apoštolov potégnoli gori. Pomáлно i teško delo je bilo to, štero je od ránoga jutra do 4-te vöre odvečara trpelo. Te se je zgláso velki zvon . . . „Kak na kakšo skrivno, čüдно reč je na kolena spadnolo lüdstvo cele fare ino je v molitev vtopilo skuze svoje, štere je zvišeno čütenje düševnoga vesélja pognalo z njuvih oči. Z zahválnosti so z küšüvanjom osipali roké svojega düševnoga pastira, ka so njim to veliko vesélje spravili. Sirmák düševen pastir so pa v mišlenja zatopleni glédali v prihodnost, kak či bi že vidili v dühi velko trumo tistih, štere de glás novih zvonov sprevájao na sledjen počinek, kak či bi že vidili začétek düševnoga ponovlenjá ino konec düševnoga trplenja. Vu takših nadigávajočih hipaj življenja, kda naša düša potere telovne verige ino se visoko nadigne ober vsakdenšnjega življenja, čütimo prav námen človečega düha“.

*) Adatok, 106.

„Pa to siromaško, k zemli privézano

lüstvo, štero z znojom svojega lica služi svoj teški krüh, štero samo sebé zataji, naj bi mogoče bilo na božo čast kaj darüvati, to lüstvo, šteroga düh se je mogoči od zemelske grüde na višavo nebeskoga veselja nadignoti, jeli je ne več vredno od tak zvanih vučenih, šteri svoje jezere Venusi i Bacchuši prineséjo v dár^{*)}.

Prišestnoga leta je na ládjo prišeo réd. Šator pri jüžnih dveráj so vkraj vzéli, ár je samo za to dober bio, ka tam mladina lahko skrivno napáko delala, kda so z cérkve vöšli. Na istoj stráni so na steni nove obloke prédri, naj slogi svetišča ládja tüdi spodobna bo. Ar je pa püklavo steno ovači popraviti ne bilo mogoče, so celo znova mogli vö zmortati. Stebri, šteri obok držijo so odzgoraj rože dobili. Ár so pa máli oltárje tüdi nespodobni bili k slogi ponovlene znotrašnje cérkve, so je dáli dolipobrat i na mesto njih lepe nove oltáre zpostaviti. Tüdi na mesto stáre naopačne razvešene predganice so dáli novo notripostaviti, štera je v spodobnoj slogi, kak cérkev ino tüdi pregléda cérkve ne meša. Odpravili so tüdi oltár sv. Áne, šteri je k severnoj steni cérkve bio naslonjeni ino za nič ne bio, samo mesto jemao v cérkvi od leta 1874-ga, kda so ga goripostavili.

Na čistočo tak ponovlene cérkve so veliko skrb meli. Z velkov skrbjov so jo pohodili vsaki dén večkrát tüdi včasí po vseh kotáj. Vnogokrat jih je bilo viditi, kak so sami doliprášili i brisali kaj. To službo so tak računali,

^{*)} Adatok 117—118. str. — Bogova nečistosti i pijanslva. Vr

kak čütljivo naklonjenost pred Jezušom. Vu vlepšavanji svoje cérkve so naišli vse svoje veselje pa tüdi tolážbo, kda so se od dnéva do dnéva približavali oni oblácje, šteri so meli njihovo vedro düšo v temo oblečti.

Vernicje so radi hodili v to ponovleno cérkev bogamolit. Kdá ešče po drüгих krajaj návada bila celi dén zapreto cérkev meti, je tišinska odpreta bila celi dén, naj vernicje priliko májo gdašteč notristopiti na pohájanje oltárskoga svestva, či je pot na polé, domo, ali po kakšem štéč drügom posli kre cérkve pelala. Pa je dostakrát genlivo bilo glédati k steni naslonjene kosé, grable, motike, dokeč so posestnicje teh stvári notri kléčali ino k molitvi podignoli svoje od teškoga dela vtrüjene roké.

Lübv molitve ino premišleno versko življenje se je med vernimi močno nadigávalo. Ivanóczy so se naime, dokeč so cérkev poprávlali, ešče bole trüdili v poprávlanjji žive hiže bože, štera so srca vernih. (Tim. I. 3, 16). Známo, ka je nadigavanje verskoga življenja prinasa komaj ništernoga desetletja staro. V osemdesétih letaj je ešče nikša drevénost ládala düše. Či je ešče z stálih časov bila kakša pobožnost v lüstvi, to je brezrazumna starinska návada bila samo, ne premišlena vera. Nove misli i nakanenja so se močno širila že, ali dühovništvo je ešče z deloma njih ne poprijalo ino je ne zarazmelo svojo düžnost proti njim. Ivanóczy so onoga časa živeli, kda se je nadigavanje katoličanskoga verskoga življenja po dúgoj nemárnosti začínjati hapilo. Oni so meli čütenje za vesko življenje ino so pot

trli te že, kda so okoli sebe šče težko našli razumlive sodelavce. Kda so 1893-ga leta máloga trávna 9-ga Hidasy püšpek njih postavili zá dekana sobočke espršije, te so tüdi v srca dühovnikov vcepili eta mišljenja.

Pred vsem drüгим so boj proti grehi držali za prvo düžnost svojega življenja. Svoje lüdstvo odsloboditi od greha, tá zveličávna miseo je navdüšávala njih. Záto so nájobprvim sv. spoved prepóráčali gosteše prijéti, naj ne bode samo yüzémska. Vsako jütro, posebno pa po nedelaj so že rano tam sedali v spovednici. Vernicje so se pomali začnoli privaditi gostešoj spovedi. Zaprva so bole ženske prišle. Ivanóczy so na predganiči z dobro razloženimi rečmi postavili pravico pred moške, ka oni tüdi májo düšo, ka Bog škéri milošče ino zveličanje za moške rávno tak stvoro, kak za ženske. Te govor je dobro semen bilo, štero je tüdi tü i tam na dobro zemlo naišlo. Ivanoczy so v spovednici dober, ali záto oster oča bili, ki so svojoj deci dobro šteli. Kak dober pastér, so z lübéznostjov prijali gori pokornike ino so je znali potolážiti; kak vučitel düševnoga žitka, so njim pot kázali z čednimi sveti, i kak vračitel so včasí rezali tüdi, či je potrebno bilo, ali vráčili so vsikdár, vrástva dávali ino balsam vlevali na rane srcá. Po takšem so grehi, obrvim posebno očivesni grehi redkeši grátali.

Dvá greha sta bila, proti šterima so z žilavov krepkostjov začnoli boj. Ár oboji zvün toga, ka jako razžali Bogá, lüdem ne vsamo večno i düševno, nego tüdi zemelsko i telovno nevoló správi. Prvi je greh nečistoče. Žalostno,

ka jih pri našem slovenskom lüstvi tak malo, ki bi čütlivi bili na to. Zamázani vüst krščenicje, štere po rečáj apoštola po pravici nanč ne more za krščenike imenüvati (Efez. 5, 3.), v nesrámnih govoraj skážüjejo čütenja svojega pokvarjenoga srca. Pa tákši guči vnoغو nedužnih, dostakrát detečih düš pokvárijó. Takša deca svojo mladost v nesrámnih premišlávanjaj preživéjo pa návadno jako rano v blato vtopijo lelije svoje düše. Grešijo sami z sebo i z drügimi. Tišinski plebánoš so včinoli vsa mogoča, naj se samo greh nečistoče ne vkorenini med njihovim lüstvom.

Te drügi greh je pijančivanje. Cela pokolenja zaprávi nemertüčlivost na düši, na teli i v imánji. Pa med slovincami v ništernih i vesnicaj močno razširjeni te greh. Kelko žalosti i skuz naprávi tá nasládnost pijančivajočih možov i sinov pri nesrečnih ženaj i materaj! Pa kelko bogati rodovin je tam že pijančivanje na nikoj prineslo! Lübézen düševnoga pastéra ne more mučéč glédati, kak letijo v düševno, telovno i vérstveno nesrečo njegoví vernicje z tem, ka po krčmáj hodijo. Ivanóczy so z vsóv možjov boj napovedali krčmenim zabávanjom. Na predganiči, v spovedárnici pa med pogovorami so včili, prosili, opominali, kárali. Obiskali so okrajna ravnitelstva, naj jih v tom velkom sociálnom boji podpirajo, pa naj samo v nájrečiših prilikaj dájo dovoljenje za krčmeno igro. Ár je goslarija i ples návadno prilika krvávoga bitja, pijánčivanjá i nesramnoga prijátelstva. Posebno na velke svétke i na prošćenja, pod božov službov, naj ne bode igre, ár je to oskrunjenjé svétešnjega

dnéva. Žalostno, ka so od poglavarstva ne dobili vsigdár potrebne podpore, štero bi že z lübézni domovine i za volo ne prámočnosti lüstva dužni bili včiniti. Več let je trpo té njihov močen boj. Vnogi so se spokorili i ne ednok se je zgodilo, ka so razglašeni krčmeni prijátli protipostavili Ivanóczyji, ár so se bojali, ka do menje dobička meli, či se lüdjé odvadijo od krčem. Bili so na slednje takši, ki so ne poslühnoli

k spovedi i prečiščávanji pa v njihovom oponášnji so se tü i tam lepa svedočanstva práve vernosti prikázala. To versko življenje so spunjávali ino samozavestno včínoli. Dvoje mesto so meli, kde so eta včínoli, naime šola i predganica.

Na šolo so od začétká mao veliko skrb meli, štera njim je dosta posla dála. Dokeč so ne meli, kaplána so osem let sami oprávlali v šoli verenávuk.

Kapela sv. Florianja na Petáncih.

opominajoče reči lübavi pa so naišli svojo kaštigo za nebogavnost, ár so na nikoj prišli. Vnogi prámožen gospodar je žalüyao sledkar za to, ka je ne poslühno svojega düševnoga pastéra. Zaistino je tak, ka greh siromaške včini národe (Preg. 14. 34.).

Ne samo proti grehi so se vojsküvali, nego tüdi kak nájveč jákosti so želeli nasaditi i povati v srcaj svojih vernih. Versko življenje je pomali razcvetalo. Vernicje so začnoli pogostoma hoditi

Ne pravimo, ka so Ivanóczy v vsem nasledüvanja vredni katehet bili. Vej je znáno ka je na vogrskom verenávuk komaj slednji desét let začno malo bo-se nadigávati. Prle je dühovništvo poprek ne dosta máralo za njega; ki so pa zarazmeli, kak velka reč je to, so ne znali, kak bi ga začnoli. Ne so prav gojili na to dühovnike v semenišči. Na Ivanóczyji se tüdi poznala tá zámüda gojitve pa samo njihovomi velkomi rázumi mámo pripisati, ka so se záto

od toga težkoga posla ne zosagali. Té na sebé oster i resen človek so se ne znali doliprignoti zcela do rázuma deteta. Lübili so deco, na srci njim je ležalo njihovo dobro, ali ne so znali dete biti med decov, jezika decé so ne znali nájti. Dober katehet more v šoli z jediniti v sebi lastivnosti očé i materé ino tüdi njihovo ljubav. Ivanóczy so zaistino oča bili svojih šolarov, ali ne so znali mati biti. Razložili so njim verske pravice, ali záto, ka je pri njih pamet vsikdár močno nazájrivala čütenja, so ne znali v svoj návuk tiste srčne ljubavi vlejati ino tiste znotrašnje moči, štero so sami v svojem srci meli. Kak či bi oni pri návuki odraščenih, kde je bole za pamet potrebno gučati, kak za srcé, bili bole domá.

Ali poleg vsega toga so doségnoli predjen námen, ka so deca njim potrebne verske pravice dobro znala i razmela. Njihovo razloženjé je svetlo i prosto bilo, puno z življenja vzétih zglédov. Poleg toga so po právom očinskom gojili deco, kde z lepa, kde z hüda, kak je potrebno bilo. Tisto močno natúro, štera se nad vesničkov decov tak pogostoma nájde, so krotili z vsov močjov. Lagoje nágibe decé so z právim pedagogičnim vučiteliskim čütenjom prekleščávali, v klici spajoče dobre nágibe pa zbüdjávali. Celo pokolenje je prišlo z pod njihovih rok iz šole pa se pozna na njih njihova zgoja. V tom so tri voditelske misli meli. Prva, naj deca dobroga srca bodo. Záto so klestili v njih z nezvučenostjov vküp prikapčeno grobjanstvo i nesmileno. Naj bodo v prvom rédi krotki ino milüvajočega srca proti svojem bližnjem pa te minéjo vekivečne

sváje, právde i bitja, štera so tü i tam ešče vsakdenéšnja. Naj milüjejo tüdi stvarí. Dostakrát so vidili naime, kak nesmileno so ravnali na paši pa med delom z stvarjov. Bili so stvar pa k tomí preklinjali i bláznili. Naj bi je od toga odvadili, so že málo deco vnogokrát opominali, naj smilenje má z stvarjov. Či so razvízdana deca kaj takšega včinola, či so ftičja gnezda ropala ali ftiče mantrala, so obprvin oster navuk dobila pa či to ne valálo, te kaštigo. Mislim, ka šče vnogi pomlijo tisti korbáč z ftičkov na priloči. Druga njihova skrb je bila snajžnost. Známo, ka so hiže, štere tak nesnažno glédajo, kak či vodé ne bi bilo na svejti. Okoli hiže nerédnost, na obleki zapuščenost je znaménje vnoge vertinje. Za volo zamázanih rok i nog, za volo raztrgane obleke so vsikdár kaj povedali. Šegavosti i gizdáve noše se naj ogibajo, ár to na greh i siromaštvo pela, ali poleg prostosti naj bo réd i čistoča, ár je tá naturalna jákost pripravno znamenje čistosti düše ino tüdi pot k njoj. Dostakrát je bilo čüti njihovo opominanje: „Oprosi, dete moje, mater, naj ti zakrpajo obleko. Mati radi včinijo, ár je to, ka te vrédi májo, njihova ostradúžnost.“ Tretje, na koj so jako pazili, je bilo pošteno oponášanje posebno na svétom mesti, v soli i domá. Z vnošov potrplivostjov so doségnoli, ka je v njihovoj fari réd ládao ino je minola razvízdanost, štera po vnoših mestaj posebno v cérkvi telko spáke dela.

Skrb so meli tüdi na tiste, ki so z šole vöostali. Či so naišli med njimi takše, šteri so bistrešega rázuma bili, so je pomagali na višiše šole. Ki so siro-

maškeši bili, so njim poiskali kakšo pomoč, ka so mogoči bili brezi velikih stroškov se zošoláríti. Vu küsečko sírotišnico so spravili več dečákov na fundácije. Šterih starišje so pa premočneši bili, so je nagovorili, naj z šolanjom správiyo za sina svojega vékši herb. Námen njihov je bio, ka bi po ništernih letaj sinovje lüstva bili po vseh krajaj v slúžbaj, šteri bi z lüstva rojeni bole znali napredek lüstva na srci nositi, posebno pa ka naj bodo dúhovicje, v šterih srcaj bode lúbézen za svoje zametávano slovensko lüstvo. Po tákšem je z njihove fare samé skoro telko dečákov šlo v šole, kak z ove cele slovenske okolice. Oni so gojili na pr., ka ništerne opomenimo Mitnjek Matjaš dominikanca, Klekl Jožef dolenskoga plebánoša, Dr. Rogač Ferenc sombotelskoga púšpekovskoga tajnika, Ratnik Dominik dominikanca, Serec Aloysi premontrejskoga réda profesora, Kúhar Števan belatinskoga kaplána, itd.

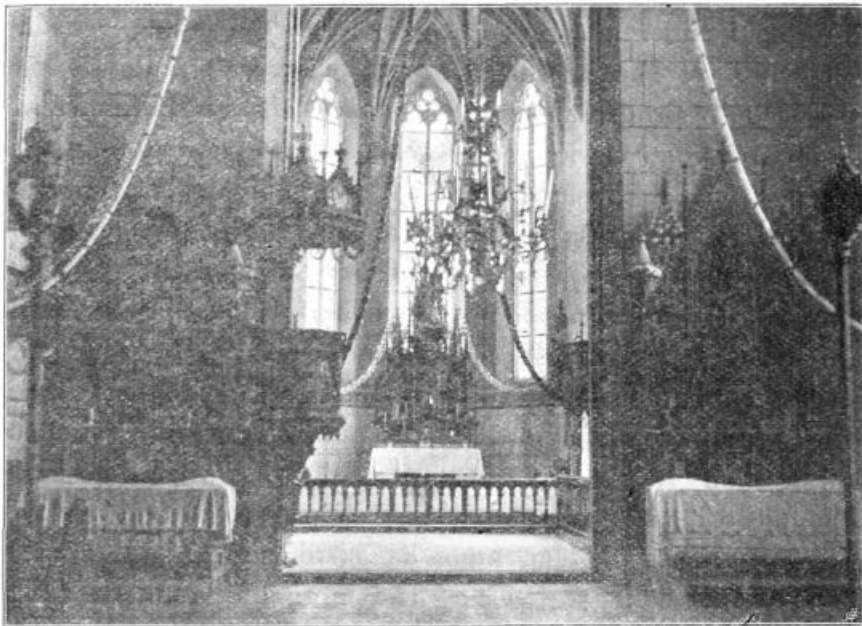
Drügo pole njihovoga delovanja je bila predganica. Ona je držála med njimi i njihovimi verniki dúševno vezálje. Tú odnet so njm kázali pot. Obdržali so reči apoštolove (Tim. II. 4, 2.), glásili so reč božo pripravno i nepripravno, opominali, prosili, kárali z popúnov potrpilivostjov i vučenostjov. Vsako nedelo i svétek so predgali i zvün letašnjega časa so po nedelaj odvečara túdi návuk držali. Ne je bilo sposebne dogodbe v fari, ka oni nebi opominali svojih vernih na to, ka ona pomeni i kakši návuk si z njé lahko vzememo. Predgánico so lúbili ino so znali prilíčno govoriti. Plemenita i resna njihova prikázen na predgánici je že sáma v

sebi predga bila. Lepi čisti i močen glás so meli. Predávanje njihovo je mirno bilo z primerjenimi umetnimi gestušami. V govoraj so v prvoj vrsti vsikdár pamet poslušalcov iskali pa stem so šteli volo na dobro nagnoti, ár so dobro znali, ka genoti v srci je slovensko lüstvo lahko, samo ka njega navdúšenost túdi hitro miné, kak plamén slame. Ne so bili čútenja puni, niti preveč želéči. Vrelost njihova jih je nikdár ne v ogenj spráвила. Vsikdár so dobro znali zebrati čas i priliko, kda trbe kaj naprej prinesti. Govor njihov je odkriti, zlehka razumlivi ino réd držéči bio, tak ka jih je nájprousteši poslušavec túdi lahko razmo. Ne so iskali prilike govornikov, zátó so se dostakrát malo presúhi vidili, ali globoka vsebina, theologična temeljitost ino obrácanje pravice na vsakdenéšnje življenje je vabilo k njim poslušavce. Či je včási potrebno bilo, so z tak globokim čútenjom znali govoriti, ka so se poslušavci genjeni v srci, skuzili. Najráj so meli homilio po evangeliimi dnéva, štera njim je priliko dála na različne potrebne návuke. Po velki svétkaj so svétesnjega dnéva verske pravice razložávali z svétesnjov nadignjenostjov. Ali kajkoli so predgali; reči njihove so vsikdár globoke vere i življenje poznajočega dúševnoga pastéra reči bilé, ki so z lúbéznostjov meli na skrbi vse potrebčine svojih vernih ino so vu vsem znali pot kázati i tolážiti. Predge njihove so — zvün ništerne — ne ostale v pismi na nás. Ali notri so se vcepile v srca, v šterih se bodo čtela v celom pokolenji.

Ivanóczy so ne samo z rečjov, nego túdi z pismom šteli na napredek biti

svojimi lüstvi. Nekda je slovensko lüstvo močno slovstvo melo. V prvoj vrsti je versko bilo, ali bilé so zvün toga tüdi družtvene, jezikoslovne i spoznanstvene knige. Szily Jánoš, prvi Sombotelski püšpek (1777-1799) so na svoje stroške dáli knige vö za slovensko svoje lüstvo. Vu pétdesetih letaj preminočega stoletja je dühovništvo več hasnovitih z deloma samstálno pisanih, deloma z drüghih jezikov

nastavili družtvo nájsvetešega Srca Jezušovoga, naj bi z tem družtvom prikapčenh milošč tüdi njihovi vernicje deležni mogli biti. Istoga leta risálšceka so eden snopič dáli vö od presv. Srca v 2000 krátnom stiski. 1897-ga leta so z pomočjov Kolár Petra törjanskoga kaplána vödáli za šolsko deco Gerelyovo málo biblijo z iménom „Mála biblia z Skejpami.“ Stem so si zadosta neprilike

Popolnoma ponovljena cerkev Tišinska.

prestávenih knig dalo svojimi lüstvi v roke. Ali v osemdesetih letaj se je zcela oposüšila vretina slovstva toga lüstva. Takši vetri so pihali, ka so ne radi bili, či što v slovenskom jeziki kaj pisao. Po takšem so Slovenci prisiljeni bili po drüghih krajaj iskati za sebé čtenjé. Ivanóczyjov je zazlüžek, ka so v svoj lüstvi na napredek naprávleni programm tüdi knige v jeziki lüstva vödáne gori vzeli ino ka so meli batrivnost se malenkostnim protigučam proti postaviti ino slovenski písati. 1895-ga leta so

spravili, ali márali so ne nikaj za to. „Či li takši začétek áldov žele ino britkost rodi, záto li ne smemo njemi odpovedati, ár se lüdstvo pokvári, či ne bode melo knige i poštenoga čtenjá“*).

To vnostránsko delo so osem celih let sami oprávlali v svojoj fari. 1897-ga so meli svojo prvo sv. mešo roják fare, Klekl Jožef. Novoméšnik so na prošnjo Ivanóczyjovo tam ostali na Tišini za kaplána. Z zjedinjemini močmi, z ednim srcem i düšov sta delala dvá

*) Adatok, 118.

düševniva pastéra. Z svojim prebránim oponášanjom so vpelali mládoga začétnika v delo. Mládi kaplán so pa nove smisli, rodovitna mišljenja ino začétno vrelost prinesli z seboj ino so na velki vpliv bili na svojega voditelja, koga vučliva düša je od vsakoga rada posvojila to, ka je za dobro spoznala. Ne je bilo to razdeljeno, nego podvojeno delo, štero je versko življenje na dozdej nepoznano visočino zdignolo.

Pa v šolskom i cerkvenom náuyki se ne stávilá njihova vučéča služba. Ešče več so včili oni v prijáznom pogovárjanji. Gojili so svoje verne skoro vsakoga po peršoni. K posameznim hižam so hodili ne, ár takša dotika či má svoje dobre, má tüdi svoje božne stráni. Knjim je kdaštéc štoštéc slobodno prišeo. Vnedelo so zvün sv. meše celi dén čakali vernike, ki so se ne samo v düševnih, nego tüdi v telovnih potrebčinaj obrnoli k njim za presvet. Pa so oni vsakoga posluhnloli i vsakomi znali čeden tanač dati. Na poláj, kda so šli oglejüvat svoje težáke, so je vsikdár nagovorili ino posluhnloli njihove nevole. Té dühovnik, šteri so se zaprva na znanstveni štáliš pripravljali, so se tak návčili vértivati, ka so v tom tüdi vodili. Pa je to na hasek bilo tüdi lüstvi, od šteroga známo, ka je v polodelstvi daleč naprej od drügih okoli njega stanüvajočih národov i či kaj bolšega vidi, se ga hitro poprime. Da bi samo pripraven návuk melo, bi čüde delalo na svojoj po vnogih mestaj slaboj zemli.

Kak právi düševen pastir, so napredeki lüstva bránili ino za njega zemelsko bláženstvo se tüdi skrbeli. Vseširoj so podignoli svojo reč ino stopili

na obrambo svojega lüstva. Ár je to edno pravica, ka je zvün dühovnikov skoro nišče ne márao za toga lüstva življenje.

Podignoli so svojo reč proti slavon-skomi vözcecanji lüstva. Návida je naime v toj okolici, ka vnogi idejo tüodnet v Slavonijo pa v jüžne kraje vogrskoga na kositev i žétvo. To samo v sebi ne bi bila nevola. Ali forma, v šteroj se to godi, je trgovina z lüstvom dostakrát. Nabirálec „gazda“ vküppoberé velke i mále, pogodbo dá z njimi podpisati na ništerne korone z šterih vnogi včasí 8%-tov dolipotégne, pa med tem na drági intereš dá naprej na posodo. Na kositev i žétvo je te na njihove stroške tá správjio na delo, tam je ženéjo od ütra trétje vnogokrát večer do deséte skoro brezi henjanja pa brezi nedelskoga počitka pri slabom stroški pa njim ešče te za nájménšo zámüdo precí dolivlečejo pa kda se 2—3 mesečno delo dokonča, te vékši ne samo, ka nikaj ne prinesé domo, nego šče rad more biti, či je ne že za prihodno leto znova dolizavézani. Ivanóczy so gorivzdignoli svoje reči proti tomü nečlovečemi deli, štero je ne samo v njihovoj fari, nego daleč okoli tak bilo. To siromaško delavno lüstvo — so pisali v Sombotelski novinaj*) — kda se z Slavonie domo privleče je takše kak z groba prihájajoče trüplo. So društva za obrambo stvári, kde je društvo za obrambo lüdi? Dužnost poglavárstva bi liba staviti to grozno zahájanje z človečov telovnov močjov. Jeli što kaj včini na té námen? Vsakojački včinijo. Či šteri do betega zmantráni težák ne

*) 1895. 18. ur. „Lesz-e nalunk socializmus!“

more trpeti več to grozno zahájanje i otročstvo ino vujde, ga nazáj správjio z žandárami. Či šolsko ravnitelstvo šolsko deco nazájprosi z Slavonije te se zazivajo na pogodbo delavca podpisano, kak kakše višise jákostno delo ober včenjá stojéče . . . Či takši vöznücani lüdjé ne grátajo socialistje, te se nam ne potrebno bojati od socializma“.

Velki zaslužek májo tüdi pri búranji Müre. Tá okorna vode je nájbolšo zemlo mejnih občin odnesla, či je pa vöstopila z svoje postele, je vno go kvára včinila. Ivanóczy so vno go hodili sem-tam, prosili z rečjov i pismom dotične oblásti, naj toj teškoj nevoli ednok konec naprijo ino naj ne dopústijo, ka bi siromaško lüstvo vu vno gom vkrajvráčanji vodé od stroškov na nikoj prišlo. Na jésen 1895-ga leta so na slednje začnoli delo, šteroga stroške je držánje vzelo gori v svoj potroš. Dobromi plebánuši se vidi doségnjeno nakanenje. „Vnogo-vnogo má pretrpeti človek, dokeč je mogoči máli napredek doségnoti*)“, pišejo v svojem dnévníki, kda tá tam zapomnijo.

Ali kak či divje natúrne moči ne bi doišle, nevole lüstva so drügi tüdi povekšávali. Ešče v začétki leta 1893-ga je Železna županija na cesti próti Štajari na tanáč okrajnoga poglavara maoto dála goripostaviti. To delo je posebno močno vrezalo lüstvo tišinske mejne fare, štero lüstvo je svoje pridelke tá nosilo i vozilo na odajo. Na slednje so poglavárstva do leta 1897-ga prisiljena bilá spreviditi, ka to duže tak ne more biti ino so maoto zbrisala.

„Vnogo agiteranja, vno go boja po novinaj*), vno go bežanja je stalo, dokeč je mogoče bilo vsem dotičnim skázati krivico té nastávbe**), pišejo Ivanóczy.

V svojih nevolaj so z dalečega hodili lüdjé k tišinskoimi plebánuši po presvet. Pa so oni nájménše posle siromaškoga lüstva z sočütjom poslühnoli. Batrivno so podignoli svojo reč ino so ostro na nos vrgli vno gomj poglavári ino častniki, či so se prepričali, ka je lüstvo trápo, grobjanski bio z njim, ali vöznücao. Dostakrát so glásili pravico, ka je častnik za lüstvo i ne lüstvo za častnika. Z vno gih samo edno dogodbo opomenimo tü. Na ednom mesti je z jálne krede vno go lüdi zgübilo svoje peneze z okolice. Siromaško lüstvo je je zamán bežalo od edne oblásti do drüge: Nato so Ivanoczy k ednomi voditeli županije pisali: „Reputácija županijskoga ravnitelstva bi vsakojački želega, da bi občinstvo od stáliša té reči nikše razsvetlenjé dobilo, po kom bi se vno ga kriva sodba odstránila. V toj žalostnoj reči je vno go siromaških lüdi, šterih penezi so se tam zgübili, hodilo pri meni. Pošilao sam je na vse stráni, ali podpore i pomoči so nindri ne naišli. „Tak se poseja pri nas semen socializma: tak sam si tüdi mogoči razložiti ono odürjávanje, štero je širom med lüstvom proti ‚gospodi‘ razširjeno***)“. Oni so bili, ki so lüstvo vno gokrát v njegovoj pravičnoj razdraženosti tišili, kda je lüstvo „gospodo“ preveč odürjávalo za volo vlečanjá. Pa kda je tá razdraženost ešče rásla v

*) Szombathelyi újság, 1896, 16. ur. „Millenáris dolgok“.

**) Adatok, 122.

***) 1898. sept. 20-ga pismo.

*) Tam 101.

politični bojaj; pa kda so neprilичni voditelje v svojem nepremišlenom oblásti čüstvi ino sebičnom računí pod odevalom domolübnosti zbüdili ešče dozďaj v toj okolici nepoznáno národnostno pitanje, je na njihovo hláďno krv ino spoštüvanje čakalo delo staviti pod od vogrské i štajarské stráni prihájajočéga socializma, naj se nesreče ne godijo ino se proteče nerédnosti od té krajine vkraj zadržijo. Ár je to lahko: med svečanostjov ino nepremišlenov navdüšenostjov ogenj metati, ali što de tisti, ki nastánjeni požár pogasiti zná?

Dühovnik polog srca božéga je takši, či je velkoga düha, ka na srci nosi tüdi posle cele sv. materécérkve. Či je njegovoga dela kraj máli, v želenji bi celo sv. cérkev rad zveličao. Záto skrbno sprevája z dühom dogodbe celoga sveta i sv. materécérkve. Veseli se, či zvedí, ka je v kom kde napredüvala, pa žalüje z njov vréd v časi božéga pohájanja. To je cerkveno čütenje. I či reč njegova daleč séga, glási jo na vse stráni. Ivanóczy so takšéga velikoga düha bili. Vse jih je zanimalo, ka se je v sv. materécérkvi godilo ino so meli stáľno sočüťje z njov. Pa so tej časi nemirni bili. Posebno v našoj domovini, kde v té čase spada cerkvena politika z svojimi žalostnimi borbami. Misli svoje so razširjávali v tiski, navdüšávali so na vse kraje. Pa či so že ne mogli človeče pomoči náiti za svoje smisli, so bogamolili za sv. materécérkev i njéni naprejdek.

1890-ga so z štükanjom od krstšávanja drüge vere decé vküp pozvonili k cerkvono-političnom boji. Csáky minister bogočastja je odrédo, ka deca

mešanih zákonov ne samo ka slobodno nasledüjejo vero svojih starišov poleg spola (1868: 7 III. t. 12. E.), neĝo tüdi, ka katoličanski dühovnicje od takšéga deteta morejo krstni list dati k nekatoličanskomi pastéri, ka je pa telko bilo, kak či bi dühovnik sam prekđavao svoje lüstvo krivoj veri. Ivanóczyji je žal bilo za volo nečüťlivosti ino nemárnosti ednoga tála püšpekov vo rskih v toj reči, z drügoga tála so se pa veselili, ka spodnje dühovništvo vse proti toj odločbi bilo, ár je bole poznalo svoje pozvánje ino zviin ništerih redkih izďajnikov je svečano i odkrito protesteralo pa tem verneše krstilo ino pisalo v svoje knige takšo deco, se ne zoságajoč niti od špota, niti od sodbe*)“ Oni sami so tüdi z temi držáli ino so odrinoli od sebé vsakostránsko zadevanje.

Med tem so Šimor Jánoš primáš mrlí ino cerkveno-politični boj je sploj močneši grátao. En čas je malo henjao, kda je na začetek Szapáry Géza grofa, sobočkoga posestnika, višiša hiža ministeriumi 29-ga risáľščeká l. 1893-ga svojo nezavüpanost naznáňje dála. Tak se je vidilo, ka so se katoličanci zbüdili ino z resnov močjov zaterejo liberalni programm vláde i njéne stranke. Ti bole vrelí so močno delali, ali raztepeno. Miháľščeká 17-ga so tišinski plebánuš prošňo pisali, štero je podpisalo 14.400 vernih proti cerkvenopolitičnim postávam ino so to prošňo goriposlali v kabinet-kancalárijó njihovoga Veličanstva. „Mi ménši smo v tom táli včinoli svoje, bomo vidili, jeli so včinoli tüdi

*) Adatok 78. str.

oni, ki zmožneše škéri májo v rokaj za to**).

Žalostno, ali odrevenenje katoličanstva je takše bilo na vse stráni, ka se ne geno nišče ni blüzi, ni daleč. Prveše málo gibanje je samo slaba skušnja

tenje i batrivnost protistáti, ne so naišli, ki bi je nasledüvali. Na vrhi sombo-telske püšpekije so Hüdasy püšpek vno-go včinoli v tom posli. Goréče düše grofici ženi Szapáry Geza grofa so pisali pisma, v šterih odkrijejo svoja

Grob Ivanóczyjov.

bila. Voditelje cérkve so ne šteli ver-vati, ka bi neprijátelje vere obládati mogli, ali so pa tak zgübili cerkveni düh, ka so ne márali za to delo. Zamán smo meli zvrstne može, ki so meli čü-

*) Adatok 78. str.

tozadevna nakanenja. Hidasyjovo ba-trivno verespoved svedoči tüdi odločeni glás 1894-ga leta I. okrožnica ino nji-hov močen vpliv na istoga leta sečna 16-ga v Budapesti obdržáno katoli-čansko správišče. Da so pa ne naišli

težakov za svoje namene, z šterimi bi lahko opravili, ka so meli v nakanenji. „Sramote puno znamenje gnjilobe — pišejo Ivanóczy — vnašoj županiji ka poleg prijétnoga dúha, šteroga je mrsko majuško županijsko správišče porodilo, smo se od tistoga mao nanč negenoli. V centrumi (v Sombathelyi) bi potrebno bilo edno katoličansko društveno čitaonico županijsko kak društvo, pa ne ednoga človeka na vrhi, ki bi edno reč znao povedati v toj reči. Poleg mojega máloga stáliša sam se trüdio to míseo med mojimi sombotelskimi spoznánci širiti pa sam na vse stráni glüha vüha naišeo. Zaistino dvojnosti pun stáliš“*).

Med tem se je znova zosvetilo malo vüpanja. Leta 1894-ga sečna 16-ga obdržáno budapeštinsko kat. vékosprávišče ino tam povedane vnoge reči so liberálce malo v premišlánvanje spravile, vnogi so vöstopili z liberálne (vládajoče) stránke. Poslanik sobočke okolice je tüdi povrgeo vláde strán, záto so se njemi prveši njegovi domáči protivnicje naklonili.

Da je pa vse to samo nezmožna skušnja bila, štera je zvün nemirovčine drügo ne rodila. Kda so neprijátelje sv. materecérkve vidli, kak slabi so v velkoj večini stojéči katoličánci, kak mláčni [njihovi voditelje, celo kak se ništerni z njih z protivnikami prijátelijo, so z elementárnov močjov začnoli svoja nakanenja glásiti. 1894-ga, vélkoga trávná 27-ga so v hiži poslanikov z većinov 275 poslanikov vöpovedali civilski zákon, v hiži plemenitášov so ga odvrgli risálščeka 20-ga z 21- mi glasi. Na to

so liberálci ešče ednok naprej vzéli reč. Z različnimi prilikami ino po vsestránskom prisiljávánji so lego premenili. V hiži poslanikov so ešče ednok privolili z većinov 159 rečih pa potom nazlük trüdom ništernih katoličanskih velikášov (kak Szápáry Géza gr., Esterházy Mikloš gr., Zichy Nándor gr. itd.) tüdi v hiži plemenitášov z većinov 4 glasov ivánščeka 21-ga. Prosínca 10-ga je podpisana právda grátala civilski zákon ino civilske matrikule.

Či je to leto žalostno bilo za vogrsko matercérkev, melo je záto tüdi veséle, tolažilne nasledke. Katoličánci so se prekesno, ali pomali potom li začnoli na samozavest zbüdjávati ino ona pomali spunjávati, štera so vnoga leta zamüdili. Zdáj se je pomali začnolo nadigávati versko življenje ino vpelávati društva. Ivanóczy so si močen deo vzéli v tom ponovljenjej. Ne samo v svojoj fari so delali močneše, nego indri tüdi. Tak na pr. v Soboti se je na njihov náčin ino trüd napravilo z podporov dobre düše Szápáry Maria grofice katoličansko čitavno društvo, štero je katoličanskoga mišljenja intelligenco spravilo vküp. V kom so se že prle trüdili: v Somboteli se je tüdi začnolo spodobno družtvo z tem istim uspehom. V Somboteli so tüdi edno katoličansko tiskárnico postavili, pa po vnogom nagovárjanji so začnoli edne katoličanske novine vödávati pod iménom „Szombathelyi Ujság“, ár so „Vasvármegye“ zváne novine, v štere so Ivanóczy prle vnogokrát pisali tüdi liberálske i sv. matericérkvi protivne grátale. V nastanjej „Szombathelyi Ujság“ zvánih novin Ivanóczy velki zaslüžek májo. Dühovnike

*) Adatok, 90.

Sobočke espršije so nagučali, naj tem novinam na 5 let vékšo pomoč dajo pa so z tov odločbov svoje espršije poiskali tüdi ove drüge dekanije püšpekije, naj one to tüdi včinijo. Istina, ka je samo edna poslühnola.

Cerkveno-politične postáve so pokazale, ka je zrok, zakaj liberalci tak zlehka v blato kláčijo naše prepričanje ino našo vero v tom, ka katoličanci ne vejo vküdržati. Grof Zichy Nándor so očivesno glásili po vsem držánji, ka brezi politične stránke na držávnom správišči ne bode mogoče katoličanstva niti brániti, niti kakšega katoličanskoga cila doségnoti. Boj med liberalci i katoličanci se more v držávnom správišči dokončati i opraviti. Na náčin Zichy Nándor grofa se je 1895-ga, sečná 28-ga osnovala lüstva stránka, vogrski néppárt, ino se je začnola tüdi vseširo m po držánji snovati. Tüdi v tom deli so meli Ivanóczy svoj deo. Leta 1895, konca risálščeka se je na svetlo dál snopič v 4000 komádaj „Sztranka lüdsztva“. Andrejščeka istoga leta so znova dáli drügi snopič 50 stránih z napisom: „Ka ščé lüdsztva sztranka?“, v šterom programm lüstva stránke razložijo. Z toga so tüdi za oglasilo napravili kračiši prepis za to, ka bi se kak oglasila na stené zpribilo. Oni sami so vsikdár verni bili lüstva stránki, pisali so novinam lüstva stránke ino rediteli prednjih novin té stranke „Alkotmány“ imenüváníh pa so njim tüdi naznanili, kak bi je bilo bolše napraviti, šteri njihovi tanáčje so malokda ostali brezi poslühnjenjá. Sami so toti ne meli prilike zastavo lüstva stránke v svojoj okolici na ládanje prinesti, ár so njim to posebne okolščine sobočke

okolice ne dopüstile, ali sočütje so meli z njov i kda so začétka risálščeka leta 1900-ga XIII. Leo pápa Zichy Nándor grofa v Rimi v cérkvi sv. Petra pri priliki vogrskoga romanja obimnoli ino pohválili za delo katoličanstvi na korist včinjeno, ino glás poslali vogrskim katoličanom, naj példo Zichy Nándor grofa nasledüjejo, to je Ivanóczyji veliko vesélje napravilo, ár so z toga spoznali, ka delo i nakanenje lüstva stránke poglavár sv. materecérkve za dobro spoznajo*). Pa so v politiki vsikdár tisto krščansko miseo držali, štero je lüstva stránka glásila pa so za časa zebiranja poslanikov tüdi to nasledüvali. Ár v politiki jih tüdi samo edna miseo vodi, kak mo vidili, napredek sv. matercérkve. Se razmi, ka té boj, šteri pogodbe ne pozna, vnogo trnja rodi za njih pa tiste nepoštenosti, štere so v politiki mogli glédati, njihovo zvišenoga premišlávanja düšo ino čisto poštenost z žalostjov ino odürnostjov napuni. Té borbe so eden poseben déo njihove peršone i dela njihovoga, záto mo si od toga šče pozoseb gučali.

Tak vnoغوstransko delo so zvršávali tišinski plebčnuš. Pa ka njim je ostalo šče časa poleg popovske posebne dužnosti ino vnoغوstranskoga dela, to so na včenjé i na molitev obrnoli. Za zabávlanje so malo časa meli. Te so se zabávlali, kda so za svojim vérstvom poglednoli, ali kda so vsakovrstne svoje goste goriprijali, ki so jih od vseh stránij obiskávali. Lüdnó so si pogovárjali z njimi. Vesélo je bilo njihov zázumen ino lübvavi pun govor poslühšati. Od njih je nišče ne odišeo brezi toga,

* Adatok 138 str.

ka ne bi kakši duševen hasek meo z pogovárjanja. Vsaki tjedem so obiskali na Petancih častivredno Kladziva rodovino. Dobro so se čutili v krogi teh izobraženih duš, med šterimi so se dobre vole zabávali. Reč je vsikdár od hasnovitih dugovánj bila med njimi. To je bilo tisto lúbeznivo društvo, z šteroga je ogovárjanje pregnáno bilo. Či so pa sami bili na svojem domi, so čteli kaj. Z pazlivim okom so sprevaljali vse stráni človeče znanosti, dogodbe družtvenoga žitka ino zgodovine svetá. Premislili so je pa so je med svoje skušnje ino jákostna prepričanja položili z njihovimi návukami vréd. Včili so se kaj hasnovitoga, na priliko nemški jezik, šteroga so popunoma gučali, ali francoski jezik. Pa poleg dela so molili. Ne samo lústvi so gučali od Bogá, nega Bogi so tudi dosta gučali od svojega lústva. Zaistino so duhovnik bili, od šteroga sv. Duh právi: „To je lúbiteo bratov ino lústva božega, to je on, ki vnogo moli za lústvo“. (Makk. II, 15, 14).

♥ ognji boja.

1899—1907.

„Či si dobro premislimo, je vsak denéšnja politika odúrno delo“*). To prepričanje je dvoji desetín let dozorelo v srci Ivanóczyja. Na političnom poli so vnogo včínoli, vnogo áldova prinesli, vnogo préstali i se vnogokrát vkanili, ali préstali so záto tudi boj politike za volo ednoga višesnjega cila.

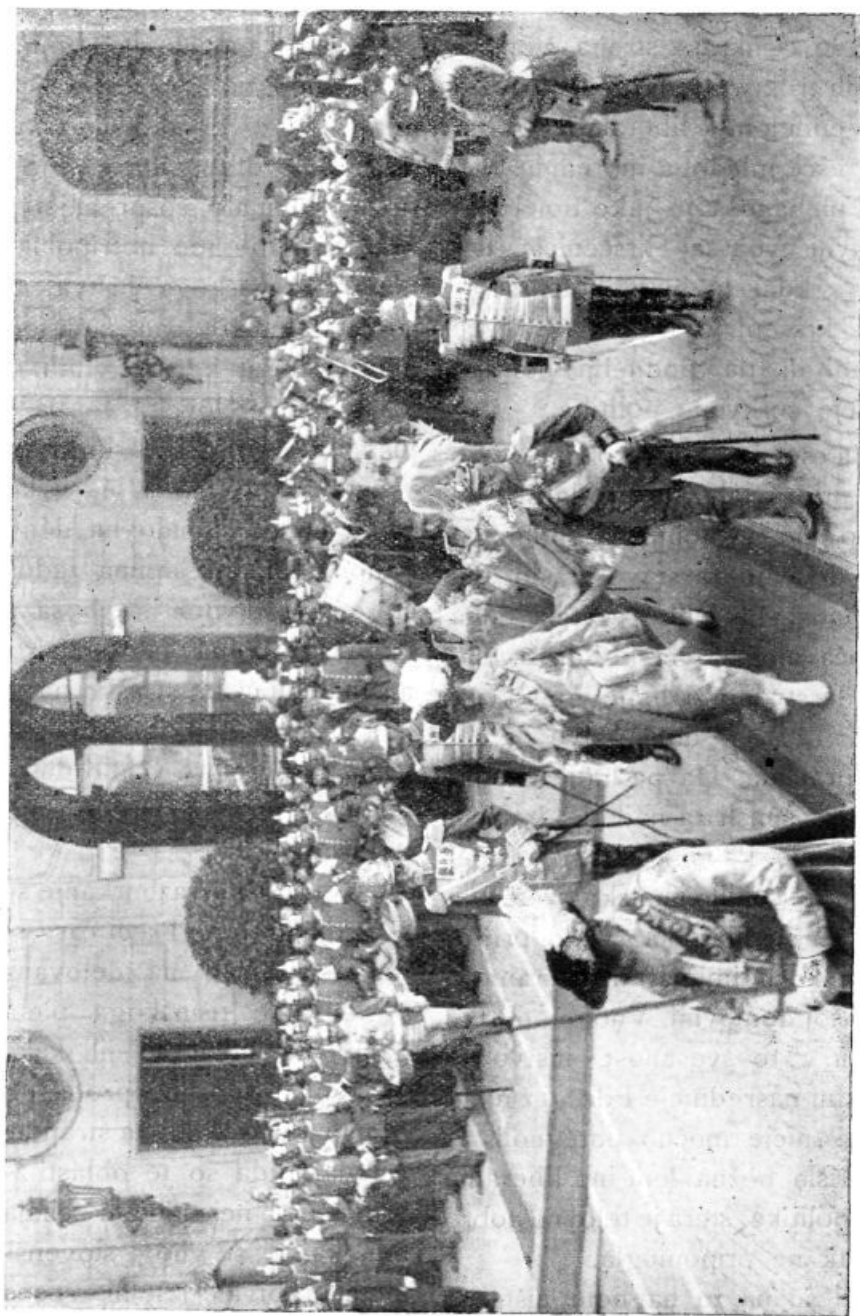
Velka družtvena i gospodarstvena dela so v roki državónoga správišča.

Záto je ne vseedno, što zastóji v hiži državónoj lústvo držánja. Záto je dúžnost krščenika glás svoj na takšega človeka dati, koga djánja z krščanskoga premišlávánja zhájajo pa zato greši on, ka za svoj sebičen hasek krivo živé z pravicov zebíranja. Delo katoličanskoga duhovnika je povsodi teško, ali nájtežeše je skoro v politiki, kde návadno pripravnosti i peršonski haski ravnájo lúdi na mesto premišljenja. Da pa duhovnik v tom deli tudi diko božo ino napredek sv. materecérkve more pred očmi meti, svoje lústvo presvetiti ino po právoj poti pelati.

Ivanóczy so se živo zanimali za politiko. V deli tom jih je krščansko prepričanje vodilo. Niti prilízávanje, niti protenje jih je ne moglo od toga odvrnoti. Tá gotovost ino navdúšenost za krščánske pravice jih je vlekla v boj proti sv. matericérkvi protivnoj liberálnoj stránki. Pa kak so sami čutili, tak so šteli zgojiti tudi svoje vernike. Pa je tá gojitev jáko potrebna bila. Známo, ka je naše slovensko lústvo na poli politike jako malo zošolano. Ali záto v bojaj političnih, kde známo, ka lúdjé jáko ne prebirajo škéri, so se vsikdár z plemenitimi škerni vojskúvali. Ka je tem bole častivredno, ár, kak mo vidili, protivnicje njihovi so ne vsikdár glédali na njihovo vednáko obnášanje. V kortešekanje so ne mešali, ali z močjov svoje reči so za časa volitev k sebi prikapčili svoje lústvo. Celó so z svojim spoštúvanjom pot kázali katoličanskomi lústvi cele okolice.

Včasi v začétki svojega duševnoga pastirstva so prišli v vodine politike. 1892-ga, sečná 29-ga je liberálska

*) Adatok, 178.

Bavarska kralaska hiža obhaja 234. veliko slovesnost svojega, od sv. Jürja imenüvanoga, vitežkoga réda v Müncheni.

stránka (Széchenyi Tivadar grof) i národna stránka (Batthyány Zsigmond grof) stála edna proti ovoj pri volitvi. Oni so sami bili z Martjanskim plebánušom pri národnoj stránki, ovi duhovnicje so z enkraj z stráha, z drügikraj z drügih zrokov z tedašnjim espršom Ratkovič Vendelom k liberalnoj stránki držali. Te ešče mládoga ino nágle krvi tišinskoga plebánoša je jako bolelo ka so pridržávni volitvaj krščenicje tak nemárni. Či kda, te bi nájbole mogli vküpdržati krščenicje, ár so se te že močno nabirali na podnébji politike čarni oblácje cerkyene politike.

1896-ga se je Vogrsko na velko svečanost pripravlalo. Jezero letnico je obslužávalo ino je tomi na spomin v Budapešti državno razstávo držalo. Tá lepa svečanost bi lahko grátala edna nadigávajoča moč za versko, družtveno ino gospodarstveno življenje vogrskoga držánja, či bi se v dühi práve domolübnosti oprávlala. Da pa lüdjé vnogokrat nájvišise smisli za nájbole dražljivo priliko ponücajo. Pa malo reči so obrnoli tak naopak, kak millenijsko svétešnje leto, kak je sledkar na svetlo prišlo, ino ešče pred drügiimi národami sramoto prineslo našoj domovini. Vnogo politike so zmešali v to svečanost, lüstvo so pa brezvestni nasrednicje i drügi z njimi držéči oblastnicje močno potégnoli. K tomi so prišla božna leta ino liberalna vérstvena politika, štera je telovno dobro lüstva nikak ne pripomogla.

Té reči so na to nagnole ništerne duhovnike, ka so začnoli brániti svoje lüstvo proti vkanjúvanji. Ivanóczy so se tüdi paščili svojo reč gorizdignoti proti tem dojlcom. Tüdi v novinaj so

odkrito dáli reči svojemi mišlenji: „Čüdna žela je to — so pisali — od samozavestnoga katoličanskoga duhovništva čakati to, naj z svojimi nájhüšimi protivniki ide gori na millenijsko „trgovino“, pa celo naj siromaško lüstvo plódi med takše stroške, šterih hasek edno „novovogrsko“ družtvo dene v žep . . . Zvolite samo, moja velka gospoda, se malo vösprehájati v záhodni kraj županije ino notripolüknoti v kühinjo siromaškoga lüstva, te se vam znábiti gene srcé ino se na sočütje nagne okorna düša, kda te vidili siromaštvo. Té siromák človek, — pa je 95%^o ov lüstva tü siromák — ki krüh tüdi samo v zvünrédnih časaj jé, v koga kühnji samo ednok kühajo na dén pa k tomi ednomi kühanji neima zadosta na sol: šteroga rodovina se bosa vleče vküp okoli péči domá: takšega siromáka ešče na millenijske stroške nagovárjati, to lahko včini eden liberalne pámeti i srca mož, ali ne more včiniti düševni pastér, ki mára za svojo čredo i njé napredek na srci nosi“^{*)}.

Velikansko razburkanje so napravile té vednáke reči. Preci časa so že škrilili liberalni krogi na delovanje ino naprejdüvanje tišinskoga plebánuša; pri državni volitvaj so jih kak zmožnoga protivnika spoznali proti sebi, pri dráženji lüstva so tüdi na strán lüstva stopili vsikdár, kda so té oblasti z svojim neprilüčnim i nesmilnim zahájanjom zrok bili, ka so se vnogi slovenski i nemški mejni prebíválci izselili v sosedno Austrio novo domovino iskat^{**}). Ne se je tém

*) Szombathelyi Ujság 1896, 18. n. „Millenijski örömök“.

***) Szombathelyi Ujság 1896, 16. m. „Millenaris dolgok“.

vidlo, ka Ivanóczy slovenske pobožne knige širijo med lüstvom ino slovensko lüstvo na samozavest gojijo, z šterimi so šče častnicje kak z kakšov ménše vrednosti trumov zahájali ino se ž njih norčárili. Zdaj je te tü bila prilika boj začnoti proti njim. Toga časa je najlepše cvela návada sebi správlati napredke z poštenjá vredne domolúbnosti. Ki se je proti vüpaó postaviti sebičnim nakánom ništernih, šteromi svojemi námeni so vsikdár znali zvünešnje fárbó domolúbnosti dati, vnoga so za neprijátela domovine razkričali. Pa ki je oči drüghih šteó vkraj vračati od svojih slabosti ino tmični del, on se je razmo pokazati, za mantrnika domolúbnosti. Lehko délo je bilo to posebno na mejnih okolicaj. Kda so Ivanóczyjovoga poštenjá ovači vzéti, ino njihove pravične bojne proti pokvarjenosti odvrnoti ne mogli, so jih razkričali, ka so panslavist, neprijátel vogrov ino domovine.

Med takšim čütenjom so prišle volitve leta 1896-ga, meseca sesviščeka, v šterih je rédno senje bilo z lüdmi. Ivanóczy so té krivice zebiranja močno sodili: „Tak daleč smo prišli, ka de se dnes dén pošteni človek mogoó zcela vkraj držati od volitve. Prisiljávanje, odürno Farizejstvo, odkrito pogájanje, nevolni, sebični náčini so vodili celo delo. Pošteno, odkrito nastopanje, srčna, resna lübv domovine, nesebična navdüšenost za občno dobro se komaj v ništernom kandidáti naišlo; zebirálcí se pa tržijo . . . Samo za edno je dobro celo zebiranje, za to, ka bole spoznamo lüdi“*). 1896-ga leta zebiranje je v žalostnom spomini v celoj našoj domo-

vini. Telko prisiljávanja i nezobraženosti je nikdár ne bilo pri volitvaj. Zaistino je v razdivjanom tiranji zebiranja „na poli düšnevesti ino poštenosti nastopila anarchia i nihilisem“*).

Prišestno leto so Szápáry Ladislava za ravnitela imenüvali v Fiumo. Na mesto njegovo je sobočka okolica grádskoga grofa Széchényi Tivadara zebraála za zastopnika držávnoga, ki je bio liberalizmi podáni. To zebiranje je tüdi ne bilo brezi svoje nemirovčine i návukov. Med temi návukami je ne bio sledjen té, ka je županijško načelništvo ešče pred ništernimi mesecami na nagovárjanje Széchényi grofa i njegovih továrišov puno domolúbne skrbivosti protistalo namerávanój železnici od Radgone v Soboto, štera bi toj okolici na velki hasek bila. Ali za časa zebiranja so njim prejšla vsa premišlenja pa bi pripravni bili vsa dati, naj bi samo Széchényi grof zebraáni bio. Nemirovnosti so se pa z toga rodile, ka so vidili trgovino prepričanja ino so déo meli tüdi v boji proti toj pokvarjenosti, záto eta pišo: „Med žalostnimi razmerami jákosti so ešče i dühovnicje, záto je z cela ne mogoče katoličansko delo začnoti v politiki. Intelligencio (gospodo) pa zcela hasek i penezi ládajo“**).

Dozdaj prestána zebiranja so vsa med vekšov borbov pretekla. Ivanóczy so z svojov rečjov ino poštenostjov vsikdár vékšo trumo lüstva pelali na zebiranje proti liberálcom pa so tej dostakrát samo tak mogli obládati, ka so verska pitanja vrgli med lüstvo v boji. Z Ivanóczyjom so se vküpvojüvali

*) Adatok, 110.

*) Tam 114.

**) Adatok 120.

Batthyány Zsigmond grof, koga je k tišinskomi plebanoši prijátelska zvéza prikapčila. Batthyány grof so z svojim gospodarskim ino lüstvi na hasek obrnjenim delom sploj bole spoznáni ino poštvíváni grátali med lüstvom okolice, ne gledoč na rázložek vere. Liberálci so začútili, ka so njim leta prešteta z tem rastécim prijátelostvom. Zato so hitro premenili svoje škéri v boji. Koga so ne znali z močjov potreti, so jih šteli zdaj z glatkimi rečmi ino obečavanjom pridobiti: „Blüzi edno leto je že — pišejo 1899-ga*) — ka se mi jako miti od poslanika doli do slednjega pisáča vsaki. Grof Széchényi, poslanik naše okolice, me je razumlivo na to šteo nagovoriti, naj v liberálsko stránko stopim, za šteri stopáj bi jako lepa prilika bila, kda je tak zvána národno (vogrska) stránka notristopila v liberáлно. Vnogi dúhovnik je te naišeo svoj zláti most. Se razmi, ka so mi obečavanja túdi dávali, ali jas sam njim odgovoro, ka jas neimam „računov“, jas dobro svéte materecérkve mam pred očmi pa se ne bi dostajalo k moškoj ponosnosti, povrčti moja dozdajna prepričanja i se naednok k tistim prišteti, ki so dozdaj vse preganjali, ka je katoličanskoga iména bilo“**).

Kda njim je nagovárjanje ne prineslo čakánoga vspeha, so liberálci znova z celov močjov začnoli boj proti njim, šteroga so z cela prekporinoli na pole národnosti. Do koga so v njihovej stálnosti i prepričanji ne mogli, niti jih na svojo stránko prignati, onoga so šteli zdaj z tem zapraviti, ka so jih

za panslavista ino za takšega razglásili, ki ne lübi domovine. Té boj je več ne boj za prepričanje bio, nego prosti lov na človeka. Vsa, štera z té lovine pri rokaj mámo, neščemo na svetlo dati, ár ešče vnogi živéjo, ki so v tom boji skrito, ali očivesno deo meli. Ali tista, štera mislimo, ka nam je potrebno popisati, do zadosta svedočila, pa posledki so se že vnogi spunili ino se jih ešče več bode spunilo. Té boj v poldnévno svetlost postávi pred nami plemenito dúšo ino jákosti Ivanóczyjove. či li ka je istina, ka jih na dúši i tejlj jako načne.

Začétek boja se je v novinaj začno. Liberálci so na odrédbo Károli Anton luteranskoga vicišpána županije pred vsem drüгим učitele držávnih šol postavili v boj proti njim*). V sobočkih „Muraszombat és Vidére“ i v sombatselski „Vasvármegye“ zvánih novinaj so jih začnoli načinjati, njim odpovedati domolübnost ino pripišúvati pánslavizem. Na to so meseca jakopešćeka leta 1899-ga pri sobočkom krajnom poglavárstvi učitele katoličanskih šol poslühnoli, kde so proti njim nasledüvajoče tožbe nastavili: Prvo je bilo, ka Ivanóczy slovensko deco slovenski včijo na verénávk ino je slovenski spovedávajo. To drügo je bilo, ka celovsko družtvo sv. Mohora širijo med lüstvom, ino slovenske knige dávajo. Greh je bio to túdi, ka se v tišinskoj cérkvi ništeren slovenski napis nájde. Vsa eta poslühnjenja i preiskáve so se skrivomá činile, ali záto tak, ka so občinstvi zasumniti dáli, ka se je zdaj tü edna velka tožba odáje domovine

*) Tam 134. str.

***) Adatok 134. nr.

*) Adatok 134.

začnola, šteri za državno spáko má vözrásti. Med tem so na vse stráni nabirali potrebna njim svedočanstva. Posamezno so vöposlühnoli vnoge, pa tüdi preiskáve so držali po ništerih hižaj.

Méšnjeka 28-ga je sobočka espršija v Soboti mela svojo korono — správišče. Tü so dühovnicje okolice z velkov navdüšenostjov pozdrávlali svojega esprša ino so njim pripoznanje i zavüpanje svoje razložili za volo njihovoga delüvanja pa so Ivanóczyjovo celo dugovánje tüdi za svoje vzéli. Tak so čütili vnogi drügi tüdi. Na priliko Berke Jánoš lateranski pastér njim etak pišejo jakopeščekka 28-ga: „Veseli me, ka v Vás má naša slovenska okolicá ednoga, ki se briga za premínočnost naše národnosti ino se skrbi, ka bi vernim v njihovom materínskem jeziki, svetlost ino düševno hráno prineseo“. Ivanóczy so to celo delo naznánje dáli mihalščekka 14-ga k svojimi cerkvenomi poglavárstvi ino so goripodignoli svojo reč proti tomí zahájanjí okrajnoga poglavárstva. Z-vün toga so prosili odločbo svoje višesnje cerkvene oblásti na to dvoje pitanje:

- a) je li slobodno v materínskem jeziki vero včiti i spovedávati;
- b) je li greh dobre katoličanske slovenske knige preporáčati lüstvi?

Dvoje tak svetlo pitanje, na štera zdrava pamet dá odgovor vsakomi, ali za volo slabih dá na to odgovor tüdi državna právda 1868-ga leta ino gláva svéte materecérkve po ednoj odločbi kongregácije pišpekov. Pa čüdno, ka so na to pitanje ne dobili odgovora. Tožijo se tüdi za volo toga: „Cerkveno

poglavárstvo me je z niednov rečjov ne vzelo pod svojo obrambo. Ešče to so mi zamerili, ka sam sám sebe bráno. Na moje pismo sam pa odgovora ne dobo, zamán sam proso znova odgovar na njé. Odgovora ne dati je vsakojački nájležeše. Ali je li tüdi nájbolše, to je drügo pitanje“*).

Posebno čüdno se vidi, ka so Hidasy pišpek ne stanoli na obrambo svojega lüboga dühovnika, koga smisli i delovanje so vsikdár za dobro spoznali. Samo ka so Hidasy toga hipa že močno nevolni bili ino so z cela nazájstopili od dela ino se samo molitvi podali. Sečná 15-ga, leta 1899-ga so posvetili Dr. István Vilmoš kanonika za pomočnik-pišpeka, naj bi njim v ravnanji pišpekije na pomoč bili. Nikelko mesta so tüdi tüjji vplivi dobili ino nakanenja daleseznoga razgléda Hidasyja so se med zvestne, ali računajoče ino od početkov zebéče ménše razumnosti roké razdelila. Ivanóczy so v pamet vzéli to spremembo. Prepričali so se od toga na 27-ga vélkoga trávná v Somboteli obdržánom správišči dühovnikov v dugovánji dühovniške penzije, kde je njihovo nakanenje rávno po Hidasyjovom protistanjej zavrženo bilo. Betežastoga pišpeka je njihova okolščina z cela vkrajzaprla od dühovnikov ino dotik z njimi je skoro nemogoči bio. Pa so nikda jako živáhno ino zavüpano shájali z svojimi dühovnikami té velki pišpek.

Ivanóczy je andreščekka 21-ga pohodo svojega lübeznivega pišpeka. Vnogo njim je meo praviti. Že dugi čas njemi je menkao njihov očinski svet pa ga je zdaj v časi sküšnjáv tak jako po-

*) Adatok, 134.

trebnen bio. Vnogo sta si mogla gučati eden z ovim. Živ spomin je ostao pri Ivanóczyji z toga pohodjenjá. Tak genlivo je bilo to pohodjenjé, ali bole rekoč slovo, ka je celo moremo popisati: „Gučao sam — piše Ivanóczy — z püšpekóm, ka se za veliko dogodbo računa, da so že celo leto dni bili vkraj zapreti od svojih duhovnikov i od sveta. Vido sam ogromne boje plemenite duše njihove, šteri boji so po sledi vnogoga žalostnoga vkanjenja nastanoli: vido sam podrtine visokih nakanenj, vido sam tisto dvojljivo slabost starosti, štera z svojov težavov obléže vsa, štera bi mogla človeka podignoti. Pa sam vido, kak se té žalostni stališ samo zavestno potrdjáva ino znabiti tüdi na tüje cile obráča. To je bilo moje slednje pohájanje mojega nikda nájavüpvavnešega človeka ino nepozablivoga spomina püšpeka. Skoro poldrúgo vöro sva si pogučavala. Tú i tam se je ešče zosveto med pogovorom bister düh Hidasyja prvešnjih časov, ali hitro ga je z temov pokrio žalostniglávkanjenjaislabosti“*).

Malo okrepečani, ali z teškim čütenjom zapüščenosti je prišeo domo Ivanóczy. Svojo pobitost je z delom krepo. Sočütni sodelavci so ga tolázili, med njimi nájbole lübeznivi kaplan, ki je svojega plebanoša na veliko moč pobožne molitve opominao. Gostokrát jihva je bilo viditi, kak vküp klečita pred oltarskim svestvom ino se jáčita na težave življenja. Áron i Hur sta mogla tak moliti, kda sta roké Mojsešove držala, dokeč so se trume izraelitancov z neprijáteli vojsküvale. Vnogo skušnje jihva je zadelo, ešče

od zblodjenih svojih vernikov sta mogla krive tožbe čüti proti sebi, kak či bi v spovedarnici svojo oblast na krivo obračala. Edno takše delo je tüdi pred králeski stolec prišlo. Sodnija jihva je oslobodila, ogrizávce pa osodila. Pa se je na to Ivanóczy sam pomolo za njé ino ménšo kaštigo proso njim.

Jubileumsko leto (1900) sv. materecérkve je z svojim živim delom malo otopilo vihér. Ali novo podporo je dala syaji komišija vogrskoga jezika, štera je risálščekka na Tišini hodila. Ivanóczy jih je ne goriprijao niti kak predsednik šolskoga stolca, niti kak plebanuš. To je naprej naznanje dao okrajnomi poglavári z tem pridevkom, ka to delo ne proti vogrskomi jeziki obrnjeno nego proti tistim kotrigam poslaništva, z šterimi on guča meti ne more“. To trdo zahájanje je potrebno bilo tak za volo reči, kak za volo svojega spoštenja, ár či je ponizne duše človek bio, „ne se je šteo prignoti pred nikšim právim, ali zosenjanim potentátom“*).

Med tem je Ivanóczyja velka nesreča zadela; 1900, sesviščekka 11-ga je vmro Hidasy püšpek. Tá velka zgüba Sombotelske püšpekije je tüdi poti življenja Ivanóczyjovoga drúgi sled dala. V Hydasyji je dobrovolnoga očó, nasledüvánja vreden zgléd ino svojo podporo zgübo. Znábiti, ka je v nasledniki prav ne mogeo naidti tisto veliko düšo i toplo srcé, štero je zgübo v Hydasyji, znábiti ka posebna očinska lübav Hidasyjova je z posebno svetlimi tráki obdála njega pred očmi Ivanóczyja tak, ka kda so oni potemneli, se je njemi

*) Adatok 136.

*) Adatok 139

tem tmičneše vidlo vse, znábiti, ka so pregánjanja i prekanjenjá nihála britkost v njegovom srci: telko je gotovo, ka je proti cerkvenomi poglavárstvi potom tüdi poštüvanje, nego menje ljubéznosti kázao.

Hidasyja je objokala cela püšpekija ino je bila napunjena z čütenjom svoje zgübe. Ali teško je bio što, ki bi čistešo i globlešo žalost meo, kak Ivanóczy. Tolážba njegova je bila, ka je venec pleo z svojih spominov ino je tak čüvao v sebi spomin velkoga püšpeka. Pa je Hidasyjova velka düša vredna bila toga. Árod zgübe püšpekije je to ešče bole žalosti vredno, ka se je šče ne naišeo nišče, ki bi spomin toga velikoga človeka v risi veka i žitka za potomce popisao. Ivanóczy je meo nakanenje to včiniti, se je tüdi pripravljao k tomi, ali za bôše se njemi je zdelo to v bolši časaj včiniti.

Ne moremo tü mimo odidti, ka se ne bi malo stavili pri spomini Hidašyja. Ivanóczyjova čütenja i precimbo, štero je držao od Hidasyja, zvršimo tü. Či zgodovinar popiše kda življenje Hidasyja, teško popiše njihove düševne lastivnosti nači.

„Hidasy püšpek je bio bliščéči zgléd právoga dühovniškoga življenja. Njegova vrelost je ne poznala mejé . . . Dobrotivnost njegova je takša bila, kak je pri velikih svécaj návadna. Ves svoj dohodek je na siromáke potrošo pa je vsikdár samo edno želó zato, naj ga vö ne ovádijo ino se njemi naj ne zahvalüjejo . . . Pokeč je k drüгим sama ljubav i pazlivost bio, proti samomi sebi je najostreši askezis meo za mero. Lepe oči njegove so bilé odsev njegove

plemenite düše, pa njegova plemenita postáva ino gospodska prikázen je poštüvanje zapovedávála vsakomi. V cerkvenih opravilaj vélkoga dühovnika smo ga vsikdár med angelskim spreobrazenjom vidili ino znotrašnja pobožnost se njemi je z lica dolisvetila. V takšem časi je živo Hidasy, kda je plezba za višišimi částmi vsakdanéšnja bila . . . Pa tem bole se skázala velikost njegova, štera je zvišenjá nikdár ne iskála.

Njegov velki düh je pozláto vsa, do šterih je ségno“*).

Té velki žitek je dvoji tragikum meo: Prvi nadigne njegove zaslüžke, te drügi pa njegovo velikost postávi pred nás. Prvi je bio, ka je ne mogeo viditi sádov svojih vsa aldüvajočih plemeniti námenov; „ár je liberálni düh stárih časov ali neutralizerao njegovo delo, ali je konči na več deset let nazájvrgeo spešno razvijanje tej sádov.“ Té drügi tragikum je tista tenja njegove velikosti, ka „z same ljubavi ne pokazao celo svojo ostročo. V svojem ščitki je goloba zébrao za znaménje z olkinov vekov v klüni i z tem napisom caritate et virtute“. (z lübeznostjov i krepostjov). Ali večkrát se zgodilo, ka je krepost aldüvao ljubavi mira pa se po takšem nikdár ne mogeo odločiti na takše do dna ségajoče spremembe, štere bi stári düh pretirajoče, eduomi novomi, právo-cerkvenomi čütenji pot dalé po svoj stráni. Ki v visokom stáliši kaj velkoga i stálnoga šče včiniti, ki svoje smisli tüdi proti protivnim nakanenjom šče vövpelati, ki nešče, ka bi njegova dobro premišlena nakanenja vetrovji

*) Adatok 140 — 142.

za igro bilá, on naj z krepkostjov stopi gori, on ne sme gledati nikoga peršono: on more z cela po svojih nogáj hoditi. Prevelko poštúvánje peršonal-skih i dugovánjskih ostánkov stárih časov je že vnogo lepíh námenov zakopaló za navseveke“*).

Zná biti, ka je na to računao, ka de z krotkostjov mogoči preobrnóti ništerne; da so pa nasledki pokázali, ka rávno z njegove nájbližnje okolščine jih je túdi preci ostalo odzvúna njegovoga kroga, kam so svetle lastivnosti velkoga pišpeka ne naišle potij.

Ne čudo, ka je njegovo delo ne naišlo rávno v pozvánih nadaljávjanja. To je edna slabost velíkih možov, štera ne poménša njihovih zasližkov. Celo „v prihodnom časi ednoga očíščenešega soda de Hidašyjovo imé v zgodovinski réd nájvékših vogrskih pišpekov zapisano“**).

Ivanóczy je mogeo začútiti, ka je zgúbo svojega zagovornika. Túdi njegovi protivnicje so znali to. Pa vsesviščeske volitve leta 1901-ga so pokázale, ka so politična zebiranja z svojimi bojami návadno tiste prilike, v šterih se prinás ljudjé mážejo. Ivanóczyjovo že tak ranjeno dúšo je jako čútlivo zadela forma té borbe. „Cela povoden grehot proti postavam včinjenih je polejála okolico, liberalizem i protestantizem sta se z nájrdešim orožjom brezobraženosti i neotesanosti vojsküvala proti poštenjá vrednim nakanenjóm katoličanstva, pa tak se je zgodilo, ka se je Károlyi Anton, vicišpan železne županije neprijateo katoličanske cérkve zébrao za

zastopnika okolice proti kath. čútenja Batthyány Zsigmond grofi“*).

V plaméni boja je eden plemenitáš velkoga iména ovači ne znao pomočti neprijáteli, ka je pismo pisao kapitulumskomi náместniki, v šterom je ogrizeo Ivanóczyja, „ka sta se večér z kaplánóm vred domo pelala ino sta te trikrát strelila na lúdi.“ To ogrizávjanje je bolelo Ivanóczyja tem bole, ár se k njegovoj preobraženosti to ne bi dostájalo pa je za toga volo šteo pred sodnijov sebi pravico poiskati, da je pa kapitulumski náместnik na ponovleno prošnjo túdi ne šteo vódati pisma. „To oponášanje kapitulumskoga náместnika — piše Ivanóczy — je čúдно i žalivo delo za vsakoga samozavestnoga dúhovnika, pa je ne máli zrok v tom, ka od obrambe katoličánske pravice pomali vsaki pošteni človek na strán stopi“. To túdi boli njega, ka „je v Szomboteli za volo mláčnosti dúhovništva lústva strán spádnola“**).

Té boj naskori túdi na drúge polé prekvdári, kde Ivanóczy z mogočnov zmágov obláda.

Veren sin domovine.

Oni isti, ki so v politiki tak divji boj pelali proti Ivanóczyji, so ga túdi tam začnoli načinjati z vsov močjov, kde je tistoga hipa to nájleži šlo, na poli domolúbnosti. Ponovili so svoje delo v slednjih letaj življenja Hidasyjovoga včinjeno. Reiszig Edmund nadšupan železne je risálščeka 7-ga, leta 1901-ga pismo poslao kapitulumskomi náместniki, v šterom vážno tožbo podigne

*) Adatok 146.

**) Adatok 146.

*) tam 150.

**) Adatok 154. str.

proti Ivanóczyji. Kapitulumski náместnik je to naznánje dao Ivanóczyji z tem želenjom, naj Ivanóczy na to pismo dá naprej svoja mišljenja. Ivanóczy na to risalsčeka 29-ga eden obširen odgovor dá, šteri je eden z njegovih najlepših pisem ino vadlúvánj. V tom písmi porédi naprejevzeme tožbe nadžupana ino na vsako dá svoj odgovor.

Ár pa to pismo presveti njegov dúh i njegovo domolúbnost, záto je tü celo dolispišemo.*):

I. Najoprvm poprek piše od dotike, v šterom stoji vogrski národ z národnosti.

„Jas na vogrskom samo eden národ poznam i tá je vogrski národ, šteroga kotriga je vsaki državlan domovine brezi rázločka, ne gledoč na materinski jezik. Potrebno je vsakojački, naj na tom poli jedinst premišlávánja i čútenja láda, pa ki bi tü na razločenja stran vlekeo, bi proti političnoj jedinsti národa delao, proti celoti držáve ino proti ládanji vogrskoga jezika bi se boro: bi grehoto včino i jas bi bio prvi, ki bi proti takšemi nakanenji gorivzéo borbo.

V krog politične jedinsti vogrskoga národa je od jezero let mao lepo notri prikapčena ona naturalna pravica ne vogrski govoréčih državlanov domovine, ka njihov materinski jezik i njega poštvánje za njé ne sme nindri nápota biti, a proti tomi pa eta naturalna pravica ne samo, ka ne prepove, nego celo za seboj vleče ono dužnost ne vogrskoga jezika državlanov, poleg štere se morejo skrbeti, ka se jezik držánja na svoj hasek tem bolše posvojjjo.

Vogrška právda je materinski jezik svojih državlanov vsikdár poštvávala, ár je zagotovljena bila v tom, ka je čútenje domolúbnosti ino národno od jezika neodvisno. Materinski jezik i jezik národa nikdár ne sme protipostaviti, ár vsaki má svoj pravičen krog, v šterom eden i drügi z popunov podánostjov lahko slüži napredki domovine. Jas sam v pitanji národnostom vsikdár to držao i vadlújem tüdi dnes, ka zdájšnji moder minister predsednik naše domovine ešče začétká premínóčega leta pravo v državnoj hiži, ka kak nišče neima pravice, či grehši proti jeziki držáve, tak tüdi vsaki naj mir dá materimskomi jeziki drügoga.“

II. Po tom po rédi naprejevzeme tožbe proti njemi pisane:

a) „Prva tožba bi to bila, ka v tišinskoj fari nikšo velko slavjansko „solidariteto“ (združénje v občni delaj!) kovéjo. Rad bi bio, či bi tá tožba malo razložena bila, ár je „slavjanska solidariteta“ tak široka smiseo, v štero vsaki poleg svoje vole lahko razpolóži vnoga. Či se tá „slavjanska solidariteta“ razmi, ka tü jas, ali što drügi politično zjedínjenost nakáni med vogrskimi i štajarskimi slovinci, ali na mesto vogrske državlánske samozavesti smiseo edne velke slavjanske združénosti šče notrivkrádnosti po poti politike, ali kulture, on je ali sám zapelani, ali pa drüge šče zapelati. Ka bi što od mené, ali od mojega kaplána, ali od šterogaštéc dúhovnika moje espršije kaj takšega sumnio, proti tomi se najodločnejše oprém. Či bi na tišinskom farofi što slavjanskim cilom slüžo, te bi mogle se slayjanske novine hoditi, ár što je

*) Püšpekovska knigárna 1581/901.

vido denašnji dén politiko delati brezi pomoči novin? Či bi mi tak zalübleni bili v miseo edne velke „slavjanske solidaritete“, znán li ne bi same vogrské časopise meli i vogrské knige, jezik naših pogovorov ne bi bio z cela vogrski. Vüepam se, ka moji tožci pripišejo meni telko treznosti ino političnoga previdenja, ka tiste okolščine, štere v sosednoj Austriji, bole rekoč Štajari vidüno na poli državnoga življenja, nikak ne morejo biti cio mojega nakanenja.

b) Druga tožba je to, ka sam jas ništerne vučitele odpravo od včenjá verénávuka ino sam to delo na kaplána zavüpaó, ár on v materinskóm jeziki vči verénávuk.

Včenjé verénávuka je juš ino dužnost plebanuša pa je v tom samo svojoj višešnjój cerkvenój oblásti odgovoren. Pravica i dužnost plebanuša je se skrbeti, naj se v predmeti včenjá od püšpekov vödánóm naprejpisana oprávjio. Ár so pa imenüváni vučitelje v V. i VI. rázredí tüdi komaj za II. rázred naprejpisani návuk opravili, sam se mogeo skrbeti, naj se tá falinga poprávi tak, ka sam znova notri vpelao včenjé v materinskóm jeziki ino sam to na kaplána zavüpaó. Kúpšinskoga školnika sam tüdi za toga volo mogeo odpraviti od včenjá katekizmuša, ár se on tak oponáša, kak ki návuka sv. materecérkve ne pozna, vüzemske spovedi nikdár ne oprávla, v cérkev nikdár ne hodi, deci ne dopüsti, ka bi se po katoličanskóm poklanjala, vsako katoličansko delo kak takše, zaničáva ino je poiskao že vse prilike, kak bi mogeo spoštüvanje dühovnikov i sv. materecérkve

oščrbiti. Tisti del tožbe, ka jas zaničavam odrédbe višešnje cerkvene oblasti v tom deli, se vüepam, ne potrebüje zagovora.

Ka sam znova notri vpelao slovensko včenjé verénávuka, to jako važni zrok má. Jas ne samo vadlújem, nego z življenja znam, ka návuk v materinskóm jeziki tak didaktično, kak paedagogično visiko stoji ober návuka ne v materinskóm jeziki zvršenoga v normalskoj šoli. Brezi toga, ka bi se tü globe vtopo v razpoloženje té reči, samo naprej prinesém, ka celi šest let sem vogrski vció z vogrské knige v tišinskoj šoli verénávuk, ali žalostno sam mogeo skušati, ka sam zablodo ino sam znánje ednoga celoga pokolenja aldüvao toj skušnji. Ár je pa cio verénávuka, naj se ga vsaki prav poprime, to nikšemi drugómi cili podvržti ne smemo.

Tak moj kaplan, kak jas sam tüdi materiálni áldov prineséva z tem verénávuki, ka ga slovenski včiva, ár jas poleg mojega máloga dohodka 80 koron dávam kaplani za to, ka hodi v državne šole verénávuk včit, on pa za to drobčinico sám oprávi to ne rávno tak lahko düžnost. Mídva naime verénávuk ne drživa za vretino dohodka, nego za takšo düžnost, štero z áldovami tüdi znáva i ščéva spuniti.

Či li, ka jas za fundamentálni jezik verénávuka jezik materinski držim za takšega, šteri k cili pela, sam nikdár ne proti bio, ino sam tüdi zdaj ne, či se deca ništerna ležeša pitanja tüdi vogrski navčijio, ka tak komišija vogrskoga jezika županije na tom poli kaj skuša. To mojo miseo sam že pred letami naznánje dao vučitelóm ino sam pred sed-

mimi letami razumlivo razložo v Somboteli králeskomi šolskomi inšpektori túdi.

c) Tá tožba túdi pride naprej, ka jas vogrske spovedi decé ne vzemem gori. Ár je reč od spovedi, posamezne reči tú ne morem naprej prinesti. Ali telko slobodno zapomnim, ka je spoved tak važno peršonalsko delo katoličanske dúše, ka njo za predmet jezične skušnje včiniti nikdár ne sme, pa v njoj tisti jezik more núcati, v šterom nájleži pride do pámeti i srcá. to je pa pri deci vsakojački sám materinski jezik.

d) Cerkvenih ino pobožnih podob ino spomenkov napisi so z vékšega slovenski, ár lústva vékši, dostavékši tao samo té jezik guči ino razmi; ali nájdejo se záto túdi vogrski i dijački napisi. Či je spoštivanje sv. materecérkve z tem ne poménšano, ka njéni slúžbeni dijački jezik samo na ništernih spomenkaj naišeo mesto, mislim, ka je za držánje túdi ne nevarno, či so ne vsi napisi v državnom jeziki naprávleni.

e) Za jako dopadljivo tožbo se vidi to, ka sam vogrsko pesem vózapovedao z cérkve. Celi deset let sam nagučávo vo učitele na to, naj se lepe vogrske cerkvene pesmi navčijo ino je všoli naj včijo. Ali ves moj guč je zamán bio, celo delo se v tom dokončalo, ka je tú i tam vočiteo brezi pogléda na tozadevne cervene odrédbe me z ništernov solo pesmov šteo zadovoliti pa sam se že bojati meo, ka se ovači lepa pesem lústva pomali vózgúbi. Na to sam povedao vo učitelom, ka naj spevlejo v jeziki lústva. Moja prepoved je ne proti vogrskoj, nego proti božnoj pesmi. Ne morem dopústiti toga,

ka bi moje nakanenje štoštéč tak krivo zazložávo, pa bom meo skrb nato, naj vo učitelje včinijo svojo dužnost ino poleg mojega nakanenja cerkveno pesem túdi vogrski naj včijo tak v šoli, kak v cérkvi med oninimi mejámi, štere na tom poli cerkvene odrédbe postavijo.

f) Na slednje pridem na slednjo tožbo, štera od „lublanskoga sv. Mohorja“ guči. Ár moji tožci nanč té družbe stolnoga mesta ne vejo, pa njegovoga iména túdi ne poznajo, znán ne bom smeo brezi juša soditi, ka so túdi knig družbe ne mogoči presoditi. Ki šteroga jezika nanč na telko ne razmi, ka bi znao napis knige zarazumiti, on sodbe od vsebine tiste knige povedati neima juša. Ne v Ljubljani, nego v Celovci — v nemškom mesti — je „družba sv. Mohorja“. Tá družba je versko bratinstvo, štero od rimskoga pápo potrdjene regule má z tem prednjim nakanenjom, ka bi verski dúh širilo. Na té námen širi v katoličanskom dúbi pisane knige ino svoje kotrige na oprávanje dnévne molitve privéze. Predsednik društva je Celovski knežškof pa vsaka kniga má njegovo cerkveno dovoljenje.

Paralelno z tem društvom je túdi v Celovci za nemške katoličance z cela spodobnim osnovom „St. Joseph-Bücherbruderschaft“, štero je pred 14-mi letami nastanolo i dnes 38.000 kotrig má, med njimi eno 1000 vogrskih državlanov, šterih deséti tao v našoj púšpekiji stanúje. Ki ne ve slovenskoga jezika pa bi li rad znao, ka tá družba za knige má, naj prečté nemškoga društva knige, pa z njih lahko spozna dúh obojega društva.

Družba sv. Mohorja točasno 80.000 kotrig má ino je po vseh krajaj svetá razširjena zvün Rusoskoga ino raskolniških držav balkánskih. Či drugo nikaj, to edno je zadosta velko svedočanstvo, ka je tá družba ne v službi pánslavistnih nakanenj. To tüdi ne smemo pozábiti, ka je predsednik té družbe, Celovski knezoškof, trdi nemec.

Ne morem zadržati mojega sumjenja, ka bi vnogi záto radi vöporinoli knige družbe sv. Mohora, ár só one v treznom konservativno katoličanskom dühi pisane pa so tej v tom na ednom fundamenti z rususkimi pánslavističnimi agitatorami, šteri té knige tüdi pregánjajo.

Nega znám dnes vučenoga človeka, ki bi tajiti vüpaó, ka dnes že lüstvo čtenjé potrebüje. Vsaki pa samo v tistom jeziki lahko čté, šteroga razmi. V roke slovenskoga človeka vogrsko knigo dati je dnes brezuspešno delo, ár pa domá v svojem domáčem jeziki čtenjá ne náide, si je tam poišče, kde je nájblíže nájde. Pa neimam juša jes pa drugi tüdi nišče ne z rok lüstva tiste knige, šterih jezik k njegovomi jeziki nájblíže stoji i šterih vsebina niti proti držánji, niti proti domovini nikaj ne piše, nema nišče juša z rok lüstva vzéti brezi toga, ka bi njim drüge rávno tak dobre, ali bolše za to ceno dao, ár bi to telko bilo, kak ednomi lüstvi vkrajvzéti njegovo z njim rojeno pravico. Nanč sam ne jas notri vpelao, nego sam je tü naišeo.

Moji tožci so edno slovensko pesmarico Družbe sv. Mohorja dali notri za svedočanstvo svojih tožb ino so tam zaznamenüvali tiste tále, šteri so ne

pripravni za nás. Jas sam z pazlivostjov prečteo opomenjena mesta pa sam tam niedne reči ne naišeo proti državnoj, ali národnoj celoti vogrskoga, niti proti njegovoj osnovi, ali šteroj drugoj odrédbi, ár je v celoj knigi od vogrskoga ni reči ne. Ka od Austrie je tam guč, to se samo obsebi razmi, i to tüdi ka guči od lübavi materinskoga jezika pa to zameriti z treznov glavov ne more nišče, dokeč drüгим materinskim jezikom i državnomi jeziki mir dá. To pa ne dela, ka bi proti drüгим pisao.

So, šterim se ne vidi, ka so té knige v slavjanskem pravopisi z slavjanskimi črkami (š, č, ž) pisane. To je jezikoslovno pitanje, k šteromi tü zdaj neimam kaj praviti. Naše starinske slovenske knige so tü tüdi tak pisane. Sledkar, v začétki preminočega stoletja so odišli naši pisatelje na vogrske črke, dokeč v 1880-ga leta izdajaj znova vidim slovenske litere pa kak znám té knige je pod štamppripravo moj predhodnik v espršiji v. č. i. m. g. kanonik Ratkovics. Jas sam v mojoj šoli, naj bi včenjé vogrskoga jezika olejšao, včasi v začétki mojega esprškoga delovanja na tom bio, ka bi nazaj notri vpelao vogrsko pismo, ka nájbole svedoči to, ka sam dozday v vseh mojich izdajaj to pismo nücao. Jas vö pisanje rečih za zcela vse edno držim med dánimi razmerami pa mi je rávno záto nikdár nanč na pamet ne prišlo, ka bi za toga volo g. Ratkoviča osodo. Ali vsakojački čüдно delo je, ka to tüdi na mené porinejo, či li, ka jas rávno protivno držim.

Jas sam že večkrát omeno, ka sam pripraven vsako leto poleg düševnoga

trüda tüdi penezni áldov primesti zato, naj naše lüstvo v svojem domáčem jeziki dobi čtenjé. Na to za svedoka pozovém sobočkoga okrajnoga g poglavára, ki šče vsakojački pomni nájni pogovor v prvój polovici aprila 1890 od té reči. Vnoge kotrige „intelligencie“ sam nagovoro v tom deli pa lahko právim, eden saméren gospodski človek je bio krédi na pomoč pa té eden je tüdi ne z zobóčke „intelligencie“ bio.

III. Na konci tožce zové naprej, naj májo priliko svojo odkritosrčnost skázati:

„Proti tomj nedostojnomi zahájanjji, štero so si proti meni dopüstiti si za slobodno mislili, jas to mojo ponüdbo goriobdržim pa či što tak resno na sreci nosi kulturno napredüvanje slovenskoga lüstva, naj mi pride na pomoč, ár jas sám vsa včiniti ne morem niti na düšovnom, tem menje na materiálnom poli. Na düševnom poli si edno vözgovorim i to je čisto katoličanski fundament, šteroga moje pozvánje od mené brezpogodno žele.

Knige vogrskoga sv. Stefama družtva čtéjo čángó vogri v Bukovini, rávno tak v Romanii živoči székely-je, tüdi v šolaj i cerkváj njihovi se sladki njihov materimski jezik glási. Niti austrianskim niti romanskim vučenim ravnaočim krogom ne pride na pamet za toga volo preganjati svoje državlane, ár májo močno čütenje pravice ino dobro zgojeno politično pazlivost. Pa bi pri nas bio greh, či domovini vsigdár veren ino skrben slovenec v svojem jeziki moli, dobi návuk v šoli i cérkvi!“

IV. Na zádnje ešče opomeni tiste peršonske dotike, štere se v njem drüгим ne vidijo.

Bili so tak dobri, ka so mi naznánje dáli, ka se sobočka „intelligentia“ na boj pripravla proti meni. Jas se jako redko sréčam z kakšov kotrigov sobóčke intelligentie v novešem časi, ali kda se sréčam, vsikdár takšo část dobim od vseh stráni, kakše ednomi domovini protivnomi agitátori skázati ne sme nišče. To si pa ne morem misliti od niedne kotrige tiste intelligentie, ka bi se pred menov namizávo, za hrbtom mojem bi se pa na vojsko pripravlao proti meni. To tem menje slobodno mislim, ár so voditelje té intelligentie mené ne samo ednok zvali posredno i neposredno med sebé z tem odkritim nazvestšenjom, ka voditeljsko mesto okolice meni dájo, či premenim moje politično prepričanje. Ár sam pa jas zadosta težávne zroke meo za to pa mam tüdi zdaj, ka na tom poli svojih námenov ne zapüstim, só začnoli proti meni obračati orožjé národnostnoga sumnenja; po novinaj so me v vsako nedopüščeno formo topli, slüžbeno preiskávo so nastavili proti meni, ali tak, ka so samo tožbo iskali, ka bi pa za mené svedočilo, to so zavrgli; pred lüstvom so iskali vse poštenjé moje peršone i stáliša podkopati — ali hvála Bogi z tem vspehom, ka zdaj pred lüstvom v vékšem poštenjej stojim, kak sam stao prle kdatséč, i kak stoji štoštéč drügi.

Jas sam za vogrščino včino telko, kak što štéč drügi v okolici, či pa ne stopim med tiste, ki z cestnim kričom ino z ošpotávanjom drügoga jezika lüdi mislijo slüžiti domovino, to rávno na hasek vogrščine včinim. Tüjega jezika meščane z lübéznostjov trbe zadobiti vogrskomi jiziki i ne z odürjávanjem.

Dozdaj ti ne bilo i nega národnostnoga pitanja, ali to zahájanje, z šterim proti meni idejo i kak se vidi iti šcéjo, zná to napraviti med lústvom, kda vpamet vzeme, ka ti koga za volo njegove materinščine pregánjajo.

Moja domolúbnost je dosta vékša, kak pa ka bi mené z takšim pregánjanjom od njé odvrnoli, ali či bi to kda proti drúgim túdi sistematično skušali, znájo priddi časi, kda se drúgi z britkostjov napunijo, štero britkost je pa že vnookrát bila roditelica vnoгих nevol“.

V. K dokončki kapitulumska námestnika prosí na zmožno djánje proti tomí pregánjanji.

„Ešče vnoga bi lahko naprej prineseo za svedočanstvo mojega vogrsko-domolúbnoga zahájanja, ali zdaj ne včinitim, samo na to prosim Vašo Milostivnost bodite tak dobri to včiniti, naj se tá brezfundamentna sumnenja ednok dolivzemejo z dnévnoga réda pa se meni za vnogo nedostojnost, štere sam doz-daj pretrpeti mogao — ne za volo moje peršone, nego za volo mojega stáliša — dostojna zadovolščina dá. Poznajoči modro pazlivost Vaše ino túdi Vašo negibljivo lúhav do pravice, kak v drúgih poslaj, tak túdi v tom že naprej mirno vzemem Vašo zapoved ino, kak vsikdár, se túdi zdaj zahvalim za njo“.

Púšpek je bio dobroga vogrskoga čútenja, áli záto dostojnoga premišláv-
vanja do nevogrskoga jezika podlož-
nikov. Zvíin toga je Ivanóczyja dosta
bole poznao, kak bi vervao proti njemi
notridáne tožbe ino ne bi prevedo, ka
so té tožbe z drúgih zrokov zmišlene.

V svojih pismaj k Ivanóczyji svoje
nájpopolneše zavúpanje naznáni njemi
ino posebno v ivánščeka 16-ga 1901-ga
leta dolizapré tisti tao tožbe, štere so
od toga štele svedočiti, ka Ivanóczy ne
lúbi domovine. Za zadovolščino naj
bodo ti reči spoznanja pravice na návuk
potomcom.

„V vašem risálščeka 29-ga pred
mené poslanim pismom se je krasno
pokázalo domolúбно čútenje Vaše ve-
ličásti ino túdi modrost dúhovno-pas-
tirna. V núcanji vogrskoga jezika med
vašimi slovenskimi vernimi je vaše do-
molúбно čútenje do tiste mejé prišlo,
do štere je dúhovno pastérska modrost
to dopústila, prek štere bi že dúševno
življenje na Vás zavúpanih vernikov
trpeti moglo. Namen Vašega pisma je
mené z cela zadovollo, pa se morejo
zadovoliti túdi oni, ki so vaše delovanje
dozdaj ednostránsko i prenáglo gléda-
joči, v njem kaj vóvržti vrednoga na-
išli . . . Ovači pa naj nam samo dúšna-
vest nema kaj očitati, one, ki brezi
zroka tožijo, túdi zadene kaštiga boža.
Zadovolščine si ne iščite, darújte vse
té neprilike nájsvetešemi srci Jezušo-
vomi“.

Ivanóczy je tak včino, ino njegova
domolúbnost je z tem vnogo višiša bila,
kak onih, ki — kak právi Kólesey —
imé domovine na vústaj nosijo, srcé
njim je pa odúrjávánja puno.

Neutrújeni težák.

Pazlivost púšpekije je zavézala veséla
okolščina, ka je novoga púšpeka dobila.
Andrejščeka 1-ga se je imenúvao za
novoga púšpek Dr. István Vilmoš, doz-daj
námestnik kapituluma ino posvečeni

püšpek. „Vnogi so v tom imenüvanji zbudjenjé liberalske ére vidili proti konservativnoj Hidasýja“, ka so nájbole liberalni kričáčje županije se paščili na svoj hasek razglásiti. „Eden drügi tao dühovnikov pa se opirajoč na kokrektno preminočnost novoga püšpeka je edno od interregmuna vsakojački bolšo prihodnost čakao brez toga, ka bi se v prázne senje zazibao. Na slednje pa te nájvékši tao se je z cela tá vrgao pred nogé novoga delitela milosti, kak bi to včino, koga štéč bi imenüvanje doségnolo*)“. Ivanóczy je vsakojački v te drügi tao slišo. Njegovomi oponášanji i vüpanjom je njegovo spoznanje lüdi, skušnja i čisti karakter kázalo pot. Dosta bole je poznao svojega novoga püšpeka z preminočih časov, kak pa ka bi veselje liberalcov potrdjeno vido, ali tüdi dosta več ponosnosti je bilo v njem, kak pa ka bi se z telšimi poprešnjimi lüdmí naednok obrno proti izhájajočemi sunci. Vsakojački je napredek ino vüpanja puno prihodnost čakao od toga, ka „je ravnanje ne v nepoznáne roke prišlo, pa ki je njé prevzéo, se je meo priliko zadosta včiti z faling preminočnosti, štere ne smemo dvojiti, ka si bode na hasek obrno**“). Razmi se, ka pri takših lüdej vnogo odvisno od toga, kakši lüdjé so okoli njih kak svetovalci ino sodelavci. Ár pa velikih možov ino nadignjenih düš z té niedne fajte ne ga návadno dosta, tem vékša je bila žalost cele püšpekije v tom pričaküvanja punom i vážnom časi, ka je dvá meseca prle vmro Puli Györggy domprepošt, gláva kapituluma, ki je z

svojov zvišenov düšov v svojem imenitnom stáliši steber püšpekije bio.

„Ne je bio posebne priprave vuččnosti, ali meo je velko jákost, štera je svoja prepričanja nikdár ne v trgovino dála pa meo je batrivnost pravico vsikdár i proti vsakomi vöpovedati. Bláženoga dobroga srcá človek je bio i dober dühovnik**). Novi püšpek je v njem nikdašnjega svojega dobročinitela, Ivanóczy pa ednoga z nájbolših prijátlov zgübo v njem, šteroga spomin je do konca v části držao.

Spomin Hidasýja je ešče živ bio v düšaj, či li, ka se z velikih možov tüdi náglo návada spozábíti. Po tom, ka je István Vilmos ništeren dén v Csorni bio v samoti, je süsca 16-ga 1902-ga prevzéo svoj püšpekovski stolec. Stegmüller Károly dr. praelat, kda bi pozdravlaó novoga püšpeka v stolnoj cérkvi, je spomin Hidasýjov zézvaó nazáj z tistov globočinov govora, štera je samo njegova lastivnost bila, šteri mili spomin je v nazočnih močen sled meo. Vnogo svečanostnoga je bilo v tom prekjemánji stolca, ali bilo je tü i tam tüdi kaj takšega, ka se ništerim naopačno vidilo. Po svečanosti so prišli tjédni, dnévi dela. Novi püšpek se je k deli podao z močnov volov svoje düše. Püšpekijo svojo je že prek več desetín let zadosta spoznao, pa je po takšem naednok lahko začno vövpelávati svoje nakáne v ravnanji. Či li, ka je njegov predhodnik zadosta vréd spravo püšpekijo, z napredkom hodéče potrebčine ino prihodna preréjüvanja življenja so vnogo skrbi postavile pred njega. Nè samo dedovino preminočih

*) Adatok 154. str.

**) Adatok 154.

*) Tam 156.

časov je meo občuvati, nego mogoče je tudi nova zidati v bodočnosti ino se skrbeti za prihodnost.

Ka je kak pomočnik pušpek tak vrelo oprávlao, svojo férmansko pot je nadaljávaó, naj bi obhodo celo pušpekijo. Risálsšeka leta 1902-ga je v slovenskom táli svoje pušpekije delio vó sv. firmo. Lústvo ga je vseširo m z tistov navdúšenostjov, lúbéznostjov ino odkritosrčnostjov prijalo gori, štera so lastivnost toga lústva. Slávoloki so se nadigávali z lepimi napisi, zastave so plahotale, rože so dišale i možárje so pokali od vseh stráni, genlive cerkvene pesmi so se glásile do dna srca poslúšalcov z tistimi živimi ino se mitéčami vížami, štere slovensko lústvo za pesmarski národ včinijo. Pa to zvúnešnjó lepoto je ešče nadignola prikázen dúševnoga življenjá. Vélki pastér je svojo zadovolnost i veselje povedao nad tem, ka je tú skušao. „Pri priliki svoje firmanske poti — piše k svojim dúhovnikom — sam z nájvéksim veseljom vzéo vpamet tisto dečinsko podánost ino vernost, štero so mi slovenski moji vernicje skázali. Z globočine prostega njihovoga srcá zhajajoča vera i z té vere rastéča lúbav je nadignola tisto skrbljivost, štero sam proti njemi vsikdár meo. Vernost toga dobrega lústva k veri i domovini je ešče bole spoznana grátala pred menov, kda sam se z svojov skušnjov zagotovo, ka či ne po vogrskom, ali po jeziki od svojih očákov herbanom z vrelim srcom vadlúje svojo sv. vero, diči Bogá ino skažúje svojo lúbav do domovúne svoje“*).

Na Tišini je pušpek 8-ga risálsšeka

firmao. Eden dén prle, 7-ga toga meseca je konsekrerao novi velki oltár, šteri se je na vrelo nabirávanje Klekl Jožel kaplána z milodárov vernikov zozidao z stroškom 2600 koron. Stol oltára je z koroškoga marmora, stebri z veronaiskoga kamla, stube z beloga marmora. Zgoranji déo oltára se je z lesá dao napraviti v lepom gotičkom slogi. Na stráni svetišča se je eden marmornáti kamen djao v doblino za opáta starniske cérkve. Okoli oltára se je med velkov slovesnostjov zvršávalo. Kák či bi se ponovila lepa znamenja dúševnoga veseljá, štera so vernicje pred ništerimi leti pri priliki blagoslávlanja zvonov preživeli. Tudi v oči vreloga plebánuša so skuzé stopile, kda se je razprestirao dihek sv. krizme i kadila po cérkvi ino se je pri plámní na oltár položenih štírirogátih svečic zospevalo svečano Veni sancte spiritus.

Pušpek je svoje spoznanje i popuno hválo povedao Ivanóczyji, ki je tak velko spremembo napravo v svojoj fari. Pa med firmanskoy potjov je to svoje spoznanje šče večkrát ponovo Ivanóczyji, ki ga je kak esprš sprevájao po espršiji. Škoda, ka so to sporazumenje ino od oboje stráni začúteno veselje jálna rovanjá zmešala. Pušpeka je po njegovej poti Ratkovics Vendel sombotelski kanonik, nadesprš té okolice sprevájao, koga je starinsko spoznanstvo vézalo k toj okolici. Njega so ponücali liberálci okolice na to, ka so pred pušpekóm pomenšávali zaslúžke Ivanóczyjove. Tožbe so se ne samo domolúbnosti, nego tudi peršonskoga poštenjá Ivanoczyjovoga tikale. Delo se je te tak očemerilo, ka je pred sodnijo

*) 1902, nov. 12. Pušpek knjig. 3180.

prišlo, štera je po dugoj preiskávi Ivanóczyji dála pravico. Zná biti, ka je znova tepeni plebánus šteo pozábiti to novo jálnost, ali nedvojlivo je to delo vnogo britkosti ino nezavüpanosti nihálo v njegovom srci. Eta čütenja so ešče bole narasla, kda so na fundamenti krivih ogrizávanj kaplána njegovoga predjáli na horvatsko okolico z ednim drüгим kaplánom okolice. Na mesto Klekl-na je Szakovics Jožef prišeo tá za kaplána, v kom je Ivanóczy z spodobnim tálom spametnoga i vrloga sodelavca najšeo.

Med tem so podkápanja duže trpela. Nadišpán železne — kak njegovo pod lückim težájom 24-ga vélkogatrávna pisano pismo svedoči — je ne bio zadovolen niti z Ivanóczyjovim odzgoraj popisanim pismom, niti z tem, kak je püšpek to celo delo zvršo. Večkrát je hodo pri püšpeki, ki se je na slednje na eden nasredüvajoči stopáj odločo ino je leta 1902-ga, andreščeka 12-ga edno okrožnico poslao slovenskim dühovnikom. V toj okrožnici spozna püšpek juše slovenskoga jezika: „Lübvav do starinskoga jezika svojega, či tá lübvav ne zapré vö navčenjá vogrskoga jezika, kak ga tüdi ne zapré, ne morem za ne dobro delo povedati. Celo zagotvleni sam, ka té starinski jezik, kak spomin in poseben ostánek lahko čüvate i morete občüvati.“ Ali boji se za lüstvo za volo Mohorske družbe ino stráh je, ka bi z tüjih krajov što znao kaj zmešati národ. Od Mohorskih knig eta piše: „Šterih katoličanski düh više dvojnosti stoji, ali pripravne so li za to, ka svojih čtevcev oči tá obrnéjo, odkod zhájajo.“ Záto preporáča, naj se

naprávi družtvo med slovensci vogrskoga držánja za izdávanje dobrih knig v domáčem jeziki, na koj je nadišpán od stráni vogrskoga ministeriuma tüdi penezno pomoč obečao.

Na sprotoletje prišestnoga leta je püšpek k sebi pozvao Ivanóczyja ino je na njega zavüpao, naj to nakaneje vövpela. Za volo haska lüstva, ino za to, ka bi ništernim ešče izda nemirovnim gospodom okolice ednok reč odrezao, se je Ivanóczy nej z najvekšim vüpanjom, ali záto z veséljom zgrabo za počétek püšpekov, „kak za takši fundament, na šteroga bi pomali mogoče bilo gorizozidati kulturno razvijanje toga dobrega lüstva vdomáčem jeziki“*). Vekši tao dühovnikov je mrzlo stao proti počétki püšpekovomi. Ivanóczyji se záto li posrečilo ništerne vrle mláde dühovnike dobiti za to delo, po iméni Bassa Ivana, dvá Klekl Jožefa i Szakovič Jožefa kapláne. Tak so si pogučali, ka za začétek samno kalendár dájo vö pa či do to lüdjé radi čteli, te do si gučali od družtva. Kalendár so vödáli pa se je 4000 falatov odalo.

Imenitni so bili nasledki toga dela: Tisti krogi, šteri so za volo vogrščine tak preveč kričali protimohorskoj družbi, z med šterih so ništerni z Štajara širili med lüstvom zamázanoga pera „Štajarca“, šteri so hválili püšpekovo nakanenje, šteri so celo penezno pomoč obečávali, so zdaj, ka je miseo v življenje vpelana v liberálskih novinaj pisati začnoli proti tomi kalendári. Očivesno svedočanstvo je bilo to zahájanje, ka je njihova domolübnost samo zakrivalo bilo na skrivanje njihovih ne hválevrednih

*) Adatok 164.

zrokov. Škoda, ka je cerkveno poglavárstvo ne zadosta mogočno bránilo toga dela. Tá slabost i neodločenost je jako poménšala Ivanóczyjovo vüpanje, ki je z tem znova v srdino ognja prišeo ino se je sam bráno brezi toga, ka bi njegov boj što dostojno cenio.

Od toga nanč ne gučimo, ka je od ministeriuma obečana pomoč niti zdaj, niti sledkar ne prišla. Pa ki so sami z svojega obečávali podporo, so zdaj tüdi mučali*). Spomina vredno je, ka ki so proti njemi delali ino kritizerali, so po spunjávanji njihovih nakanenj, ga tüdi na sebé niháli. Té vnoge borbe i ž njimi prikapčene düševne nemirovnosti so zväunredno posrebile Ivanóczyjove telovne i düševne moči. Njegovo prle črstvo lice je bledoča ino modrina obdála, lepo i odločeno njegovo pismo zmešano i trepetajoče gráta, dostakrát ga gláva boli i ne more spati: pa se od bolečin žalodca i obisti toži. Njegov govorlivi obráz nikša žalost obsenca, znamenje močnih düševnih bojov, trplenja i sküsávanja.

Naj bi si düšo i telo vlejšao, na konci leta 1903-ga dolizahváli esprško část, štero ponovi v prišestnom leti, ali püšpek od toga čüti nešče, nego njemi náместnika dá. Ivánščeka leta 1904-ga morsko kopelišče nüca v Istriji, v mihaoščeki pa v Rogatec ide na kopelišče, 1905-ga znova na Adriansko morje. Morski zrák je jako dobro valao njegovomi dühi, ka je njegovo ztrápleno düšo znova okrepo. 1906-ga je znova na morje šo ino je pohodo edno ládjo izseljencov v Ameriko, med šterimi so z yseh národov vogrskoga bili ljudjé,

štere je tolážo te, kda so ešče židovske novine i velikáše samo z srditostjov ogrizávali njihovo potüvanje, z šterim so si šli krüh iskat za dom*).

Vnogokrát je pohodo familio Kladziovovo, kde je med plemenitimi, izobraženimi ino njega razuméčimi düšami olejšanje najšeo v razgovoraj. Včási je šo v svoje gorice v Andrejce svojo hižico glédat, v Grádec je vnogokrát hodo k svojemi vračíteli Dr. Müller profesori. Med potjov je ednok hodo tüdi v Ehrenhausenski grád, kde je dr. Kohn Tivadar olomucki nadpüšpek stanüvao. Od toga človeka je vnogo guča bilo od tistoga mao, ka je leta 1904-ga dolipoložo svojo část ino so ga za to jako rázlično sodili. Ali kak štéč si premišlávajo od njega, edno ne more nišče tajiti, ka je takši človek bio, v šterom so spáke náiditi ne mogli, i ki je poštenjá pun i za svoja nakanenja jáki človek bio z zväunrédnim preglédom svetá ino z velkov düševnov močjov. Kda je Ivanóczyja spoznao, ga je večkrát pozvao k sebi ino sta si duže časa pogučávala. Ivanóczy se jako prijázno spomina z teh pogovorov, šteri so njemi v vnogom velkom deli oči odprli ino so z velkim vplivom bili na njega.

Ka se ne bi v nemirovčino spravo, se je od vsakoga dela vkraj držao, ka se pred velkim svetom zyršávalo. Ali okolščine so ga vnogokrát prisilile, ka je mogeo vöstopiti. Za volitve 1905-ga leta, kda je liberalna stranka v celom držánji spádnola, je poslanik sobočke okolice Batthyány Zsigmond grof grátao. Ivanóczy je v tom obládanje svojega

*) Adatok, 166.

*) Adatok 179.

prepričanja vido ino se je veselio tomi. Či li, ka njemi je nadišpán po poti okrajnoga poglavára jako lepa obečanja dao, či de se zadržavao, je Ivanóczy verno obdržao svoje mesto na svojoj poprešnoj stranki. Pri volitvaj leta 1906-gaje znova Batthyány obladao. Zebiranja toga leta so puna návuka bilá za njega: V držánji — piše — je velikánsko večino dobila neodvisna stranka dúha Kossuthovoga. Zmisenja so se po vsej krajinaj do odúrnosti spunjávala. Lústva stránka se je komaj z ništernim mandatumom povékšala na zlík svojega nekrščanskoga šovinizma. Tá stranka je zaistino dolistopila z poti pravičnosti pa smo dnes tam, ka na Vo grskom znova ne stránke, k šteroj bi se katoličanski člověk z mirnov dúšnov vestjov lahko pridružo. Juš, pravičnost i ednákost je ešče nájbole v národnostnoj stránki náiditi pa ki se je mogoči ober vsakdenšnjega židovskoga pogléda sveta podignoti, se ešče nájbole z tov stránkov zná zmiriti. Poprek je pa grdostija tá vsakdenšnja politika**).

Njegova čútliva dúša je v zadržávanji od sveta tem bole skrbno spreovájala z pazlivostjov vse dogodbe. Ne je bilo takše dogodbe svetá i držánja, z šteroga si ne bi vzeo svoj návuk. Zebiranje pápe, imenúvanje novih vo grskih púšpekov, kaone okolšćine vo grske politike, dogodbe púšpekije so vse dotična čútenja zbudile v njegovom srci.

Preminoča leta so skušala lúdi. Kak se z velikimi možami navadno godi, verni ga bole močno častijo, ki pa svoj hasek išćejo, ga pozábijo, ali se ga

daleč ognejo. To že takša návada Nisike, rávne i močvarne krajine napunijo komárje, ali na višine so se ne mogoči podignoti.

K šterim je Ivanóczyja část ino lúbbav vézala, so zandrúgim spomrli. Z posebnov žalostjov ga je napunila smrt dvojega imenitoga dúhovnika i dobroga prijátla. Te prvi je bio Schwaktz Mihál sombotelski kanonik, ki je 1905-ga vmro. Bio je eden z med nájbole korrektnih dúhovnikov cele púšpekije. Prosti vesníčki dúhovnik je bio, ali meo je plemenita nakanenja ino tisto čútenje, z šterim je razmo od drúgih prinešene velke misli ceniti**). Te drúgi je Stegmüller Károl dr. prelát i sombotelskoga kapituluma prepošt, ki je bio eden z onih velikih možov, kakših denéšnji čas ne rodi. Živi svétec je bio po vsem poglédi. Posebno strán znanosti si je ne odébrao za svojo, ali njegovo velko znanje na poli zgodovine i theologije je čúdivanje zbudjavalo. Njegova nájvékša jákost je bilá njegovo neodvisno premišlávanje ino batrivnost, z šterov je pravico vsakomi i vsikdar povedao***).

Med tem je pomali ráseo z novih lúdi račun tistih, z šterih so nasladúvalci ino sodelavci Ivanóczyjovih misli grátali. Setva, štero je posejao v začétki svojega dúhovnoga pastérstva, se je pomali zoriti začnola. Vnoge vučnike je pripomogeo kde neposredno, kde posredno, ka so mogoči bili svoje včenjé nadaljavati. Vsi so ne prišli do cila, ali šteri so zvršili svoje včenjé, so njemi obilno pláčali trúde. So bili med njimi,

*) Adatok 172.

**) Adatok 178.

*) Adatok, 178.

ki so na ležeše stáliše stopili ino so svoj hasek glédali, ali bili so takši tüdi, šteri so ne pozábili, ka proti onomi lüstvi, z šteroga so shájali, tüdi düžnosti májo. Prednje nakanenje Ivanóczyjovo je to bilo, naj to dobro slovensko lüstvo má zadosta dühovnikov iz svoje krvi, ki razmijo bitje srcá toga lüstva, ki do pripravni za düševno, rázumno i telovno dobro svojega lüstva delati. V tom časi sta dvá njegoviva zgojenca obslužávala svojo prvo sv. mešo na Tišini. 1902-ga mlájši Klekl Jožef, 1903-ga jakopeščekka 5-ga pa Rogač Franc, komi je Ivanóczy do konca očinski prijátel ostao. Bilo jih je več med mladinov, ki so toga časa ešče v šolaj bili.

Kakštéč je jemála čas Ivanóczyjov njegova zvünešnja delavnost ino njemi kvarila moči borba z nemirlivim neprijátelom, ga je to ne zadržávalo, ka ne bi dale delao v nadigávanji verskoga življenja svoje fare. Celo je té čas zná biti nájbole cvetéča doba bila v düševnom življenji tišinske fare.. Pokeč je račun prečiščávajočih leta 1889-ga 1900 bio, se je té račun že 1902-ga na 9000 podigno pa je té račun z notrivelanjom vsakdenéšnjega i gostoga prečiščávjanja ešče bole ráseo. V tom časi tüdi vnoga drüga lepa znamenja verskoga življenja náidemo po celoj fari. 1901-ga leta se je v Sodišincih zidala kapela z stroškami 2400 koron; 1902-ga se je z darovitnosti Kladziva familie zozidala po nakanenji Ivanóczyjovom nova kapela na mesto stáre; 1903-ga so na Krajni postavili gori edno ménšo kapelo, pred tem pa v Rankovcih dve i križ v Vančavési.

Delo i trpljenje sta tistive dve moči,

šterive düšo človeka plemenito i velko včinita. Škušnje, štere je préstao so njemi ne vzalé volo od dela, boji so ga ojáčili ino njegovo düšo bole plemenitešo včinioli. Zaistino je tak, ka rane zbüdjavajo jákosti.

Mrák življenja.

V krogi privajenoga dela so v ednáko mero tekli dnévi Ivanóczyjovi, kak je to že návadno pri áldova punom deli vesničkoga dühovnika. Ali delo njegovo vsakdenéšnje je posvetila tista vrelost, z šterov je njé oprávlao. Düša njegova je rásla v jákosti med tihotov mále fare. Ponižnost, krotkost, potrplivost i lübézen so očividno rasle v njem, ka je glédajoči ne mogeo ne vpamet vzeti. Z cela je svojim vernim i svojoj materi živo.

Zná biti, ka njemi je vnogo pregánjanje včinolo srcé ešče mehkeše, kak je prle bilo, ali je pa vnoga nelübvav povékšala njé. Telko stoji, ka posebno dvojja karakteristična jákost stopi v njem nájbole naprej. Edná je milüvanje. Ki je sám med tesnimi dohodkami prosto živo, je vnogo álmoštva razdelo med potrebnimi. Beráč je ne prišeo k njemi nikdár, ka bi ga práznoga odpüsto, pa je ne bilo vékšega dobrega námena, na štero pár koron ne bi poslao. Pa je to svojo darovitnost y nájvékšoj skrivnosti držao. Ta drüga njegova velka jákost je lübézen neprijátelov. Njegovo plemenito srcé ino nadignjeno premišlávjanje i njegov zvišeni nastop je ne poznao srditosti ino maščüvanja. Lübeznivo si je znao pogovárjati z onimi, ki so njemi telko britkosti napravili: z plemenitov

gostoljubnostjov je goriprijao svoje jalne protivnike, ki so z sebičnosti prišli njega pohajati pa je ne samo ednomi pomogeo z tistih, ki so njega zavláčili. Hčer ednoga svojega najhúšega neprijétela je z vnogim trúdom spravo v edno zgojilnico na fundácijo, ka oči nej trbelo za njov plačúvati. Ki so ga s kamnom lúčali, njim je krúh vrgeo.

Z ednákoga napnjenoga dela se je vsako leto malo odtrgno, da bi si dúšo malo okrepo i z novimi mišljenjami napuno. Pa se je tak znao veseliti lepoti natúre. Ali dugo je ne vúpao ostánoti. Náglo pride domo. Z edne stráni záto, ár njemi mati betěžasta ino se boji njo dugši čas samo niháti. Či je odkod štéc prišeo domo, ga je prva pot k materi pelala. Vsikdár njoj je prineseo kaj na znamenje svoje lúbavi. Z drúge stráni se je pa záto paščo domo, ár „je po takših mestaj vse drágo ino je ne za siromaškoga človeka“.

Pétdvajseti let je že, ka je povrgeo budapeštinsko semenišče. Tedašnji soškolci so se odločili, ka posvetijo té imeniten god. V Nagyváradi so se zišli pri Karácsony János dr. kanoniki. Kak zanimiva sprememba! Ki so naednok nastopili pot življenja, kak različno so razišli po njoj. Od šterih bi si te mislo človek, ka do na prvom mesti nikda, so zdaj z najvékšimi močmi najménše stáliše meli. Za Ivanóczyja je to sréčanje puno návuka bilo. Na nikdašnjih svojih tovarišaj je velke spremembe vzéo vpamet: ništernim na napredek, drúgim na nazádek. Vido je, ka bogástvo ne včini plemenitešega, niti bláženešega ino tak spozna, ka do od velkoga imánja vnogi teško račun

dávali pa ka pláčo naših dobrih djánj indri moremo iskati, ne na zemli. On sám se etak spomene z toga shoda: „Pétdvajseti let je v različno formo preteklo ober nás. Pokéč je pri meni i pri ništernih drúgih tovarišaj tej 25 let globoke brázde vrezalo na obráz i v srcé, tečas se na drúgih pozna, ka samo lahko ino prijázno stran življenja poznajo . . . Odúriilo se mi je bogástvo i prázna bliščoba, štera me je dozday túdi samo redkokrát mámila. Prijátlom se je posebno vidlo, ka sam jas tak resen, da je pa z moje vole ino lica samo skrb ino delo 25 letnoga dúhovništva gledalo“*).

Či li ka so se spomini časov mladosti prijázno ponovili tam, dojšeo njemi je eden dén z tamšnjega stanúvanja. Prek Budapešta je v Győr potúvao, kde je drúgi dén pri tistom oltári slúžo sv. mešo, pri šterom je bio pred 25 leti goriposvečeni. Té dén je bio dén za sebé, na šteri dén je v globokoj genlivosti svojega srcá držao svoj pogovor z svojim Bogom. „Premišlávao sam si, z kakšim vúpanjom sam stopo te na pot življenja ino z kelkov prekanjenostjov sam prišeo za 25 let sem nazáj. Z té tak púste bodočnosti sam se nazájobrno k lepim spominom preminočnosti ino sam z skuznimi očmi mislo na one dobročinitele, ki so te delnicje mojega veselja bili, i šterih topla srca zo zdaj že práh i pepéo. Poznajoči svojo ničevnost i nevrednost sam se globoko ponižani pomirio z mojim tálom življenja ino sam z olejšanim srcom povrgeo to lúbeznivo mesto nájpših spominov moje mladosti z tov oblúbov, ka či

*) Adatok 183-4.

Bog tudi tak šče, za drugih 25 let bom znova tu na té dén.

Pred bl. D. Marijov je tudi šteo dolipoloziti svojo hválo. V Mariacell je šo, kde se je z ednim svojim dúševnim sinom, Rogač Franc, dúševnim voditelom sombotelskoga bogoslovja srécao. Tam pri oltári Matere Milosti je obslužávao svojo srebrno sv. mešo, kda je Materi božoj darüvao znova svojo preminočnost i prihodnost.

Domá so ga za prilike njegovoga jubileuma dúhovnicje espršije pozdrávali pa so njemi eden lepi album dáli za spomin z podobami dúhovništva okolice.

Mariacellski dnévi so njemi vnogo milošče spravili ino so prijétne spomine niháli v njem. Ne čüdo, ka je prišestno leto, kda je sv. oča X. Pius pápa zlátomešo nakano obslužávati, na Mariacell mislo. Po celoj slovenskoj okolici je velko romanje ogláso v Mariacell. Vsevküp je 733 vernikov šlo pod njegovim voditelstvom v Mariacell. Délnicje toga romanja so bili ešče Szlepecz Jánoš, Tüll Géza, Vádovits Rudolf, Lenaršich Mirko, Koczján Števan, ml. Klekl Jožef ino dr. Rogač Franc slovenski dúhovnicje. Romarje so méšnjeka 26-ga 1908-ga nastopili poti. Vse vréditi je ne bilo málo delo, ali vredno se je bilo trüditi za té lepi dúševen hasek, šteroga je celo delo melo. Telko nadigávajočih dogodb je bilo v tom romanji, ka vsem, ki so je vidili ali so ga déonicje bili, na veke v spomini ostáne. 27-ga méšnjeka je dr. Rogač dúševen voditeo semenišča predgao, Ivanóczy pa mešüvao. Dúhovnicje so stálno spovedávali. Vsi romarje so se spovedali i prečistili.

Svetišče Marijino so napunile lepe slovenske pesmi, ka so se tújinci nemogli zadosta naposlúšati tej mehkih viž. Dúševno ponovlenjé ino obogatenje v miloščaí je bio tao vseh romarov té processije.

To romanje je kakti od božega sprevidenja bilo nastávleno. Slovensko lüstvo i dúhovnicje so si mogli moči správlati na prenášanje pretrpljenih zgüb ino za prihodne skušnje. Dobri prijátli lüstva, dúhovnicje okolice so zandrügim mirali. Sečna 15-ga leta 1906-ga je vmro Gaspar Ferenc sobočki plebanus, ki je od nature dober i krotke dúše človek bio. Sesvišček 1-ga 1907-ga je šo za njim Mazaly Alexander bedenički plebánus, ki je vogrskoga zleženjá bio ino se je sledkar návčo slovenski. Prosinca 16-ga toga leta je oči zápro Horváth Jožef bogojanski plebánuš, ki je na zvünešnje gledoč sirove nature človek bio, ali srcé je blázeno dobro meo; prosinca 31-ga nas je povrgao Kolár Peter beltinski plebánus, ki je dobroga dúha človek bio, je meo čütenje za plemeniteše misli ino je vnogo pisao za svoje lüstvo v slovenskom jeziki. Prišestno leto je odišeo na večni mir Fodor Anton števanovski plebánus, 1909-ga mihálšček 11-ga pa Borovnják Jožef cankovski plebánus v starosti 83 let.

Ivanóczy je z žalostjov srcá glédao to jesensko kápanje listja tem bole, ar je slovenskih mládih dúhovnikov ne bilo telko, ka bi lahko na njihovo mesto stopili. Náj bole je žalüvao smrt Borovnjákovo, k šteromi ga je vezálje rodbinstva, dvajsetletnoga sosedstva ino najznotrešega prijátelstva vézalo. Borov-

nják je „bistroga rázuma ino jako veséloga srca človek bio . . . svoj slovenski materinski jezik je močno poštitüvao pa je dosta pisao v tom jeziki. Vnogo je potüvao ino se je z svojim širokim preglédom svéta visiko podigno med svojimi prijáteli“*).

Ranjeno düšo Ivanóczyjovo je té vdárec tem težeše zadeo, ar je v tom istom časi dve imenitnivi düši zgübo. Vélkoga trávná 30-ga leta 1906-ga je vmrla v Soboti dovica Szápáry Géza grofárojena Györy Maria grofica, patrona tišinske fare ino dobročinitelica Ivanóczyjova. Szápáry grofica je bila edna z tih nájredkeših vélkih gospin denšnjih časov. Plemenita v svojoj celoj prikázni. Zvünrédna njéna finost ino udvorno ponižanje k vsakomi je vsakoga vüpanje zadobilo njoj, ki je posel meo z njov. Njéna pobožnost je drüгим na zgléd služila, dobrotivnost njéna je pa zaistino v dühi Jezušovom bila včinjena.“ Ali dobrotivna slabost njéna njoj je na konci življenja vnogo britkosti spráвила. Pokojno je Ivanóczyj sprevodo, kak starinsko na njega zavüpano düšo. „Kda so triüplo té blážene žene dolipoložili pri trüpli pokojnoga njénoga možá ino so se železne dveri kripte za njima záprle, so se mi z žgéčimi skuzami napunile oči,“ piše tišinski plebánuš. „Spomin vnogih lepih stárodávnih dnévov se je ponovo v mojoj düši z časa moje mladosti. Grofica Szápáry i njéni mož sta mi bilá prviva i slednjiva mojiva dobrovolitela z kroga plemenitášov pa morem praviti: prijátela. Pri njih sam se vsikdár domá čüto. Bláženi naj bo njihov spomin“**).

*) Adatok 198. **) Adatok 190

Prišestnoga 1909-ga leta máloga trávná 9-ga je pa zaprla oči velkodüšna vélka gospá ino nájvékša dobročinitelica tišinske fare Melania Mayerle, žena Kladziwa Jožefa. „Redke pámeti i kreposti žena je bila ona ali navküp sama vtelovlena dobrota. Z siromákomi je vnogo dobra včinila.“ Z dalečega so hodili k njoj betežnicje, šterim je vrástvo i živež delila. Sáma je z nájvékšov vrelostjov pohájala po nájmenših kučaj siromaške betežnike. Od njéne dobrosrčnosti ino pridne delavnosti je samo njéna pobožnost bila vékša. Na tišinsko cérkev je več jezér koron darüvala, dühovnike je v velkoj části mela, pa po svétkaj i nedelaj je v nájhüjšem vremeni tüdi prišla k sv. meši. Njéna gostolübnost je ne mela pára; nájvékše veselje njoj je bilo, či se je što pri njénoj hiži dobro čüto. Blážene düše „vélka gospá“, kak so jo po okolici zváli je zaistino angeo fare bila. Vnogo siromákov se je jokalo pri njénom drevi i njéni spomin de z zahválnov lübéznostjov blagoslavlala šče vnogo časa cela okolica. Ivanóczy jo je tüdi objokao ino z zahválnosti za njemi i njegovim vernim skázane dobrote je vnogokrát pohodo, tolážo ino na slednjo pot pripravo možá ete plemenite düše žené, ki je ništerno leto po tom tüdi odišeo za njov.

Med temi nadigávajočimi i ponizávajočimi dogodbami je na prepováčanje pušpeka Ivanóczy od krála část dobo. Sesviščeká 25-ga leta 1907-ga je částni kanonik postano. Tomi zvišenjej se je ne znao veseliti. Milili so se njemi tüdi vnogi penezi, štere je pri toj dogodbi na različne náčine mogeo razdeliti.

Edno njemi je v tom vsem dobrodjalo, ka njegova cerkvena višiša oblást proti vsoj jálnosti neprijátelov ceni njegove zaslužke ino ka ga je dúhovništvo púšpekije pri toj priliki osipalo z znamenjami lúbéznosti ino dobroga želenja ino ka je to ne iskano zvišenjé takšega dúhovnika doségnolo, ki je vsikdár pripraven bio na boj i na trpljenje za svoje nakáne.

Ivanóczy je záto dale delao, kak či se nikaj ne bi zgodilo. Dosta je hodo po svojoj cérkvi ino je vsikdár najšao kaj popravka vrednoga. Ešče leta 1907-ga je dao napraviti južne obloke cérkve pa zvün toga je noveše náprave správlao: slogi cérkve spodobno monstrancijo ino kelih za prečiščávanje je spravo. Pri dáraj njegovih vernikov vsikdár poleg nájdemo túdi njegov dár. Pa so dobri vernicje neopešlivi bili v darovitnosti či li, ka so zidanje trétje šole (za 6000 K) ino drúgi terhi zadosta težili njihovo siromaštvo.

Poleg toga se je ne spozábo z zemelskoga dobra svojih vernih. 1911-ga je na Tišini posojilno drúžtvo nastavo, štero med lústvom vnogo dobra včinolo. Delaven tao je meo vsikdár v voditelstvi toga drúžtva, štero se je tak nadignolo, ka dnes že više 60.000 koron položene šume má.

Poleg vsega toga je ne pozábo túdi ove drúge fare svoje espršije ino je vse z čednostjov oprávlao, ka se samo naprej dalo. On je silo popravek nedilíške cérkve, štera se je z vrlosti Kocján Števan plebanuša leta 1908-ga ponovila. Genlivo je bilo, kda je méšnjeka 16-ga cérkev blagoslovo ino z lepimi rečmi govorio k áldovi pripravnomi lústvi.

On je túdi napravo, ka je patronat nedilíške fare gospoda zadosta dobro rešila. Na pomoč je bio sobočkomi plebánuši túdi v zidanji farofa ino v pripravlanji k zidanji cérkve. Pa túdi v tom má lepi tao, ka se je z darovitnosti púšpeka i kapituluma zozidala nova bedenička šola.

Dokeč je tišinski plebánuš tak delao za svoje verne ino njegova trpéča dúša krvavela pod vnogimi vdárci, se je ešče eden čaren oblák približávo k njemi. Ki so se v svojoj jálnosti pomiriti ne znali ino so niti proti trpécim ne poznali smilenja, so ešče ednok njegovo domolúbnost začnoli podkápati v takšem časi, kda je najmenje znao, zakaj ga znova začínjajo trápiti. V Zala županiji se je najšeo eden sám z sebé spozábleni plebánuš, ki ga je brezi podpisanja iména začno nadlegúvati v novinaj ino med vnogimi drúgimi ga je krivio, ka Ivanóczy slovensko krajino nakáni zjediniti z Medjimurjom i tomi novo púšpekijo napraviti. V ednih sobočkih novinaj je pa drúštvo vogrsko tak zváno: „Vend vidéki Magyar Közmüvelödési Egyesület“ vse dúhovnike slovenije načinjalo za to, ka slovenski kalendár i knige dá lústvi*), je njé za pánslaviste, njihovo delo pa „domovini protivno pisarijo“ imenúvalo. Spodobne tožbe je dalo to drúžtvo po Czifrák János sobočkom fiškáliši v slobodnozidárske novine Sombotela zváne „Vasvármegye“. Zvün toga so nazivali Bezerédy Števan nadžupána, naj gori stopi proti dúhovnikom. Bezerédy je v tom dugovánji večkrát sám pohodo púšpeka.

Na té ogrizávajoče pisarije je Iva-

*) Mszbat és Vidéke, 1908, dec. 20.

nóczy múćao. Ali za volo poštenjá dühovništva je dr. Rogáč Franc 1909-ga leta sečna 19-ga prošnja dao pred püšpeka, naj v tom dugovánji, z šterim se poštenje dühovništva kráti, preiskávo obdržijo. Nakelko so té tožbe istinske, naj pokaštigajo dühovnike poleg zaslužnja, či se pa ne bi vöskázalo, ka so domovini protivni ino pánslavistje „nevredno tepenomi dühovništvi proti njegovim tožcom očitno i dostojno zadošćenje dati se naj ne teršijo“. Püšpek so na to nagovorili Pósfay Pongrác okrajnoga poglavára, kak predsednika imenüvánoga društva, naj té tožbe z svedočanstvami podpirajo, ár ovači svojim tepenim dühovnikom proti tožbam zadovolščino dájo. Pósfay v pismi svojem süšca 3-ga dánom odgovori, ka se društvo z pisanjom imenüváníh novin ne jedini, pa ka je onih článkov nanč ne čteo, knjig družbe sv. Mohorja, či li ka je rojeni slovenec, ne razmi, ali za vogršćino je záto za nevarne má, od slovenskoga dühovništva vödáni Kalendar domolübnosti protivnih článkov nema pa ka je to delo proti kalendári znábiti od konkurenćije, od „dober pajdás“ zvánoga kalendára moglo pridti. Ali z tem se je püšpek ne zadovoló, nego je želó, naj pred svetom v novinaj dá to društvo zadošćenje dühovnikom, štero se je tüdi zgodilo z správišća toga društva süšca 12-ga leta 1909-ga obdržánoga.

Po novinaj je boj dale trpo, ali Rogač Franč dr. ga je v ostroga glása članki doli zápro v „Sombathelyi Ujsag zvánih novinaj z močnov kritikov z etimi rećmi: „Quod ignorant, blasphemant“. (Kaj ne poznajo, grajajo).

Već je potom to delo ne prišlo na svetlo, nego z tem družtvom je slovensko dühovništvo pretrgnolo vso dotiko. Ivanóczy pa, ki je té napád bole z potrpežlivosjov, kak z obrambov prestano, se je od lüdih ešće bole odločo. Z tem njim je pláćao nazáj, ka je duže ostano težák vogrske kultúre. Većkrát je pisao v vogrske novine nadignjenoga glása članke, osnovao je katolićanskoga lüstva društvo v svojoj fari ino je vogrske snopiće toga društva ino „Uj Lap“ imenüvane novine širio po fari. Ovači se je malokde kázao, Sombotela se je tüdi ogibao. Samo mihálšćeka 5-ga leta 1909-ga je šó tá na odkrivanje stebra Szily Jánoša prvoga sombotelskoga püšpeka. Te ga je tá pelala část velkoga moža. Ali za drugoga volo je tüdi šó: „Šó sam — piše — ka bi svojega slovenskoga lüstva hválo skázao proti spomini tistoga velkoga püšpeka, ki je oprvim dáó našemi lüstvi slovenske knige na svoje lastivne stroške. Pa je meo po drugih stranej takše stroške, kakših već nieden njegov naslednik ne. Svéto mojo mešo sam v sombotelskoj stolnoj cérkvi za toga velkoga püšpeka darüvao. Lehko je nišće drugi ne tak genjeni bio pri toj slovesnosti, kak jas, ár sam čüto, kak preveć menka dnes nám eden višešnji pastér düha Szilyjovoga“*).

Z njegovoga tihoga zadržávanja ga je ešće ednok vögenola politika. V zebiranji ivánšćeka 1-ga leta 1910-ga je liberalna stranka znova k moći prišla. Ki so ešće pred tremi letami neodvisne stránke bili, so zdaj naednok znova liberalci postanoli. Tüdi za soboćko

*) Adatok 198.

okolico je močen boj bio. Ár so pa znali, ka vpliv Batthyány grofa ino spoštüvanje Ivanóczyja boj prevrže sem ali tá, so vsa včinoli proti njima. Ivanóczy se je — kak vsikdár — po poštenoj poti vojsküvao, protistránka je menje plemenite škéri nücala. Na dén volitve so eden štamp širili med lüstvom, steri se je etak gláso:

Hválen bojdi Jézus Krisztus!

Lübléna decza moja!

Zsrezá pozdrávlam vász, geto velko radoszt szprávitte meni, gda tó esüjem, ka vi tak moesni bránitelje szte nasoj jedino zvelicsitelnoj pápinszkój vöri, tak prevecz podpirate toga pápinszkoga Hartner Géza, i dojsimfate toga krivoga vöreza Rado Lajosa.

Vaso eto vroszt zblóhnati scsém, záto poslem tü nisterne csiszle, nücazjte je na vaso düsno zvelicsanye i bojdte poetom vrli pápincezi.

Devicza Maria, szvéti Habakuk i vszi szvéci Bogámolte za nász!

Éljen nas rim papa! Éljen Hartner Géza! Éljen tá jedinozvelicsitelna pápinszka vóra! Abeng Radó Lajos! Abeng vszi vunyécsi lütheranye!

Hválen bojdi Jézus Krisztus!

Tisina 1910. május 31.

Dr. Ivanóczy Ferencz,

vas dühovnik, kalonik.

Očivesno je, ka so z tem luterance šteli razdrážiti i odtrgnoti, ali zamán, da so oni tüdi vpamet vzéli, ka takšega pisma Ivanóczy ne mogeo vödati, pa tak se je proti vsoj jálnosti tej krogov Hartner Géza trgovec zébrao i bogšega tála vreden zapelani kandidat liberálcov, Radó Lajos je vöspadno. Ivanóczy je té štamp pred sodnijo neseo. Králeski fiskáliš je vöznajšeo činitele toga pisma: Kováč Števan sobočki luteranski pop, Rusa Franc luteranski vučiteo ino Cifrák János dr. fiskáliš*). „Za volo odprtnin postáve od tiskovin so ne pokaštigali

pod krivim iménom pisajoče“, ali občinstvo si je záto napravilo po tom svoj sod od toga dela.

Po tom je več ne mešala nikša vékša dogodba njegovoga mirnoga življenja zvün nepričákane smrti Dr. István Vilmos püšpeka prosinca 24-ga leta 1910-ga, šteri dogodek je znova návuke meo za njega v sebi. Vilmos püšpek je čistoga žitka, dobroga nakanenja ino pravičen ravnitel bio. Ali boleznost njemi je vzéla volo od dela ino njemi je spotrla düšo. Škoda, ka so se njegova dobra nakanenja ne mogla v življenje vpelati ino krepkost njegova se na büdo razložávala. Ravnati je znao, ali lüdi sebi pridobiti ino vesélje do dela v njé vlejati, to se njemi je ne posrečilo. Pa či so ga v vsem ne znali zadosta ceniti ino so pri njegovej smrti bole človeka žalüivali, kak püšpeka, to je bio tragikum njegovoga življenja. Ali spomin njegov more v zahválnosti ostáti za volo vnogih njegovih dobrih lastivnosti. Tak je čüto tüdi Ivanóczy, kda je mrtvo trüplo svojega püšpeka med vnogimi dühovnikami na pokoj sprevájao v tiho kriptu sombotelske stolne cérkve.

Či so bile reči med njim i svojim püšpekom, v šterih sta se zcela ne sporazmela, zdaj je vnoga pozábo. Vej je on od sebé tüdi to čüto, ka so ga düševne moči povrgle ino krepkost njegova henjáva. Dobre sodelavce je meo: Kühar Števan, za njim pa Kiss Kolman kaplánje. Z očinskov naklonjenostjov jihva je vodo ino k sebi privézao.

Andrejščeka leta 1911-ga je po dúgoj práznosti sombotelski püšpekovski stolec novoga posestnika dobo v peršoni Mikes János grofa. Tak se je vidlo,

*) Györi kir. törvsz. 1910 Nm. 347. és 4402/b. ü. 910 sz.; 4606/912 sz.

kak či bi živáhnost ino moderno pre-
mišlávánje novega püšpeka tüdi Iva-
nóczyji novo življenje ino moč dalo.
Tista navdüšenost, z šterov so novoga
püšpeka od vseh stráni goriprijali je
tüdi njega obládala. Kak či bi se nova

ga je zvünrédično cenio, ga je vno-
gokrát zvao k sebi ino je gučao z njim od
svojih nakánov.

Da so pa to samo takše prikázni
bilé, kak kda se v jesén sunce malo
pokáže z oblákov ino se znova hitro

PAPA: BENEDIKT XV.

Zvoljenjé po smrti X. Pija l. 1914. sept. 3-ga. Pred tolem je bio nadbiskup v Bolonji.

doba začinjala. Liki Ivanóczy se je
záto nazáj zadržávo do slednje mejé
posebno, kda je zvedo, ka so njegova
národnostna čütenja prle prišla z vüst
njegovih neprijátelov do püšpeka, kak
on sám. Püšpek, kda ga je spoznao,

skrije. Ivanóczyjova düša je trüdna po-
tnica bila.

Što bi si mislo, ka novomi püšpeki
tá düžnost ostáne, ka svojimi lübomi
dühovniki ne življenje, nego spomir
postávi vu svojo právo svetlost? . . .

Podreti hrást.

Ki se za prepričanja navdúšava, on se more túdi za njé vojskúvati. Ar vsaka miseo má protivnike. So protivna prepričanja, štera so vsakojački části vredna, pa so borbe, šterim je potrebno protistánoti. Boj med prepričanjami je vsikdár částivreden, ár ki ga pelajo, májo moško srcé. Naj so samo škéri poštene pa naj ostáne lúbav v sreaj od oboje stráni. Ár či se nam li ne vídi, ka što glási, persono moremo záto lúbiti.

Ivanóczy je mož bio, šteri je meo stálna načela, záto je ne čúdo, či je v svojoj stanovitnosti najšeo prólivnike. Ali bio je túdi vsikdár plemeniti v borbi. Za koj se je borio, tisto je vsikdár za popunov zagotovenostjov vadlúvao, škéri njegove so pa vsikdár primerne bílé navuki kršćanskih jákosti i z lúbavi do bližnjega se je spozábo nikdar ne. Odúrvávo je blodnost, ali blodéče je lúbo i poštvávo. Mogoče, ka je njega túdi vneseo ogenj v tistom boji, v šterom je vpamet vzéo, ka protivnicje nepoštene škéri májo proti njemi, v boji národnostnom ali to je samo krátki čas trpelo. Kda je vpamet vzéo, je hitro z velkov plemenitostjov popravo falingo. Či je včasí malo kaj bole ostro meo opraviti, je véč ne dao čútití ostroče po oprávenom posli, ár je to držao, ka gospodski lúdjé neimajo návade srditost držati i teškoče túdi ne kážejo. Pa kak je protivnosti ne iskao nikdár, tak túdi protigučanja nej. Njemi je ne bilo teško pravico dati drúgim, naj so si bili kakštéč máli, či so posvedočili svojo pravico. Ki je njega v drúštvenoj dotiki poznao, je teško najšeo bole lúbez-nivoga i lúdi razméčega človeka od njega. Meo je vnoga posla i dotike z lúdmí teške nature i gláve pa je znao pridobiti za svoje misli i nakanenja.

Nikaj ne svedoči tak njegove potrplivosti do zmote, kak njegovo obonášanje proti lúdem drúge vere. Bili so v njegovoj fari túdi luteranje. Z temi si je prijázno pogovarjao, je nikdár ne gučao proti njim niti na predganič niti v drúštvi. Vnogokrát je pravo, ka so tej dobri lúdjé z dobrim nakanenjom v zmoti pa záto so ne samj zrok i ne morejo za to; on za stokrát véč drži poštenoga, vervajočega luterána, kak liberálnoga katoličanca. Záto je ne čúdo, ka so ga drúge vere lúdjé túdi poštváli ne samo v fari, nego daleč okoli. Meo je poštenenjë pred njimi. V slednjih časaj so túdi tam bili zvékšega pri volitvaj, kde on. Kda so v njegovom iméni neprijátelje njegovi špotlive reči širili na luteráne, so tej lúdjé z poštenim srcem pravili: „Dostabole poznamo mi tišinskoga popa, kak bi to vervali, ka je to on dao vó“.

Boji, štere je za volo svojega lústva pelao proti protivnikom, so bili dokončani. Okolščine je premeno pa bi zdaj za nespodobno delo držao, ka bi je zdaj nadaljavao, ali na pikanja neprijátelov kaj dao. Pa či so si ležeši lúdjé včasí li dopústili proti njemi kaj, to je za nezrelost držao pa je za to ne márao. Celó na konci življenja ga je prehájala pravica, ka so blázeni, ki pregánjanje trpijo za pravico.

Trpljenje nadigne, povelíča človeka. Dá glóboki pogléd, čistí srcé ino je napuni z zaslužénjom. Ki pohodi pot trpljenja, njegovo srcé plemeniteše gráta. Za to je pot kršćanske popunosti nasípána z trnjom. Bolečine naprávi, ali dišéče rože túdi dá. Ivanoczy je že od nature svoje stanoviten i oster bio v svojem posli. Ali trpljenja žitka so njemi omejčila srcé pa je tak grátao eden, ki je znao zožmiriti nad slabostmi lúdi ino ž njimi čútití v trpljenji. Trpljenje i lúbav navkúper sta ga pa zvúnredno čútlivoga i prijázного véinole. Ki je meo priliko v tom déli žitka njegovoga z njim bíti, se je pomiriti znao nad njegovim milim poglédom, kak či se človek na zahájajoče sunce zglédne, šteroga trakovje njemi pozlátijo obráz. Sijáj jákosti dúhovniškoga življenja je bio na njem, štere jákosti so se v skušnjaj ojáčile. Slednji njegovi kaplanje: Kúhar Števan i Kiss Kolman sta čútila prikázni té sédjene. v skušnjí bogate ino prijázne dúše. Za teva mládiva dúhovnika je prav za prav šola dúhovniških jákosti bilo tisto vreme, štero sta poleg njega preživela.

Pogléd njegov je bio kak glóboko morje po víheri. Tihi i glóboki. Lica so njemi šče cvela, ali med čvetjém je mila žalost bila skrita. Što bi si mislo, ka je té cvet tak késen jesenski? Ne samo dúševna, nego z potrplivostjov prenášána telovna trpljenja so túdi omračila to lice. Vnogokrát ga gláva zvúnredno bolela pa med tem je — sám betežen — cele noči sedo pri posteli betežne matere.

Znam je nej mislo. Mála njegova okolščina ga je posvojila. Včasí si je zmisló na to, ka so ga pozábili — da je pa to deo poštenih lúdi. Čúto je túdi holecen té misli, ali v molitvi je najšeo vsikdár olejšanje. Pa što ne bi čúto teškočo, kda se vídi za zavrženoga, da so jo čútili svéci túdi. Ne té bolečine nej čútití, nego čútití je ino se njim veseliti, to je práva svétoš življenja; čútití ino se pomiriti z volov božov, to je popunost žitka.

Tišinska cérkev, zaročnica, je bila njegova stálna skrb. Ka je začno, bi rad túdi spuno. Lepa so bilá visoka gotična okna, ali li samo za silo naprávlena. Z dobrotivnosti trojih fárnikov, štere je on nagovoro na to, je 1912-ga leta nove málovine dao djasti v ujá, na sredi je dao kamene stebre notridjasti i odzgoraj z kamenimi rožami zvršiti, kak ešče vidimo tam. Dao je k tomí deli túdi z svojega. Za življenja njegovoga je nišče ne znao, kelko je darúvao na svojo cérkev, samo po smrti njegovoj se je skázalo, ka z dohodka siromaške tišinske fare je okoli 10.000 koron potrošo svojih peněz na té poseo. Meo je okoli cérkve drúga nakanenja túdi, ali tá je Gospod na drúgoga nihao.

Pa ne samo svojo cérkev je olepšávo. Z miloga spomina je túdi cérkev svojega rojstnoga mesta šteo vréd vzéti. Za 1400 koron je kúpo lepi zvon bedenič-koj fárnoj cérvi. Kda so ga gorivlekli, je sam držao lepo predgo tam. Oko je sílho ne ostalo pri toj predgi.

„Ne čakam nikše hvale od vas — tak je dokončao svoj govor — samo to edno vas prosim: kda me dober Bog pozové z toga sveta pa do me na cintor nesli ino se oglási té zvon, molíte za zveličanje moje dūše edno zdravomarijo“. Tak je pravo té reči, z takšov genlivostjov, kak či bi že blūzi čūo mehki glās toga zvonā.

Sledkar je celo bedeničko cérkev dao od znotra vōzmālati na svoje stroške, naj bi siromāskim vernikom fare tūdi z tem veselje spravlo ino nadigavao čāst božo med njimi. Veseljo se je tomi deli ino je z pazlivoštjov nasledūvao, Ali veselje njemi je pokvārila edna žalost, žalost nezahvālnosti, štero njemi je edno pismo napravilo. Njegovo že tak čūtlivo dūšo je tā žalost znām nājbole trla.

Ne je gučao od té reči. Samo ništernim nājbole zavūplivim je povedao, ali to žalost je z sebov odnese v grob, naj njegov zaslužek pri tom dobrom deli tem vékši ostāne.

Pa dokeč je tak z daritvov i lūbavov punov dūšov delao za lepoto hiže bože, je na konci leta 1913-ga edna žalostna zgūba z cela spotrla njegovo ranjeno srcé: smrt lūbeznive matere. Skoro nājlepša njegova jākost je bila tista čista lūbēzen, z šterov je svojoj materi slūžo. Tā lūbēzen se je ne premenila v dugom rédi let, samo se je bole spunjāvāla. Proti materi je dele ostao vsikdār: v moških letaj tak, kak v letaj svoje mladosti. Ne se je sramūvao kak mladēzec svoje proste matere pa je ne zavrgoe sledkar tūdi starice. Vsikdār je pazlivi bio do njé. Nikdār je ne prišoe od nikod, ka njoj kakše malenkosti ne bi z sebov prineseo. Pa kdeštēč je hodo, mati njemi je bila v pāmeti: paščo se je domo, naj se mati ne stara za njega.

V starosti je zaistino genljivo, kak jo je čūvao i se za njo skrbo. Kda je betežasta grātala, je odstrāno od njé vsa, štera bi njoj na nepriliko znala biti. V božnom zimskom vremeni je zazvāla ednok dužnost Ivanóczyja na pot. Povedao je materi, kda ga naj čakajo kola v Radgoni na postāji, pa je kol ne naišoe tam. Znā biti ka je zamūdo kočīs za volo božnoga vremena. Ide peški, vej ga že srēča. Ali zaman ga je čakao. V mrskom zimskom vremeni, ves namrznjeni moker pride domo. Notristopi k materi pa njoj pripovedāvati začne, ka je li močen človek on, ka je v tom božnom vremeni v trej vōraj domo prišoe. Mati si zmislí, ka njemi je pozābila kola poslati, on pa se šče veselí káže mesto srditosti.

Ne je samo čūvao mater nego je tūdi skrb meo na njo. Vse je včino na njeno olejšanje. Nājvékšo hīzo njoj je prekdao za zdržavanje, sam se je pa v nāj-ménšo potégno nazāj. Pa dokeč je on sám pristo živo, njemi je mati vso potrebno zdravilo i jelo mela. Genljivo je bilo viditi, kda je med lūdskimi tūdi te nājbolši falat vōvzēo pa je neseo materi zatem pa je jo samo on.

Lepih let se včākala tak mati pri lūbeznivom sini. Pa je blāzena bila, ka tak dobre dūše sinū má, ki jo je obilno tolāžo za ona pomenkanja, štera je nikda trpela.

Od 1910-toga leta je slaba gračūvāla pa je ne mogla z hiže. Sin je svoj od dela odstāneni prosti čas nāvadno pri njoj sedo. Dostakrát je cele noči pri njoj bio ino je zakrivao svojo onemoglost. Moči so od dela zmantrāno ženo pomali pometāvāle ino v nāročaj sinū je zdehnola dūšo. Slednja njēna žela je bila, naj njoj v drvo denejo tisti platneni robec, šteroga je od možā dobila pri zaročkaj, naj jo pokopajo pri moževi na cintori sv. Bedenika, naj se spomeni z njé v sv. mešaj ino kda vmerjé, naj sebi tūdi pri njima dá zakopati.

Lepo so sprevodili dobre dūše ženo, štera je do slednjega ostāla prosta ino poštena. Vernicje so z genlivimi znamenjami pokāzali, ka májo sočūtje z svojim dūševnim pastērom.

Tak sta vkūp zarasla v življenji mati i sin, ka njemi je po smrti bolešno falila. Smrt njēna je nezvračljivo rano vdārila na njegovom srci. Čūto je pūstost samote, kak prle nikdār ne, pa je li iskao samoto. Notri je so v hižo matere pa je z skuznimi očmi prišoe tam odnet. Spomin matere ga je nikak zazivao. Što znā, kak sta se srečāvāla v lūbēznosti na perotaj molitve z lūbov materjov. Dosta je molo v tom časi. Či so dveri na njega odprli, so ga nājvékrát na molitev sklūčenimi rokāmi naišli pa zīmice so njemi takšega hipa rosnatne bile!

Glāva ga je rada bolela za volo teških misli. Spoznānci so njemi več gibanja i zabāvlanja preporāčali. Pa je tūdi poslūšno. Večkrát je pohodo svoje spoznānce, naj bi njemi dūša več gipkosti dobila nazāj. Či je sam bio, so ga objémale misli smrti. Pa so tā mišljenja očiščāvāla dūšo njegovo, meo je poleg njih priliko pobūdití vsebi odpovedanje, podānost i lūbav. Med takšim mišljenjom je dao k sebi zvati — kak v kakšen naprejčūtejnji svojega zavūpanoga človeka Dr. Rogač tajnika pišpekovoga z Sombotela začētkā augusta 1913-ga leta, z njim vkūp je napravio svoj testament, naj bi z šparanjom i delavnastjov sprāvleno malo posestvo prav razdelo. Eden tjeđen ga je zdržāvao pri sebi i med tem sta si dosta i dugo pogovārjala.

Kak či bi se malo olejšao, kda je dūšo tak odpro. Nakanenja je pripovedāvao, ka na okrepčanje dūše i tela nameni vjesén malo potūvanje napraviti. Nove moči je začūto i več friske moči si je šteo spraviti, ar je velka moč potrebna človeki k tomi, ka žitek svoj obdrží pa velka moč, ka žitek dolipoloži.

Na dén glāvoseka sv. Ivana, mešnjeka 29-ga petešnjí den je pobožno opravo svojo sv. mešo. — Pred poldnom ob 11-tih je k grofi Batthyányiji šo prek, kak je večkrát nāvaden bio idti. Dén je lepi bio. Zvūnrédno veselí i miren je šo plevānuš. Med potjov je nagovoro srēčajoe lūdi. K vsakomi jo meo prijāžno reč. Tūdi vernicje so se veselili, ar so ga v megli slednji časov po reci vidili tak veseloga. Što bi si mislo, ka je to slednja pot žitka njegovoga? . . . Zaistino je slovo jemāt šo.

Pri grofovih se je veseló pogovārjao. Ništerno minuto je bio samo tam. Na ednok se zgrābi za glavo ino se nagne doli na stolci. Ne je znao pregovoriti.

Djali so ga na kola, odpelali domo i ga v postel položili. Hitro naprej pozvani kaplán njemi je položo svéte olje: pozvánomi zdrávniki je med smejom kimao z rokov, ali gučati je ne mogeo pa je začno svoj sledjen boj. Pri sebi je bio ino je trpéči pogléd na nébo podigno.

Tri vóre so zvonili odvečara. Svétešnji, mehki glás se je širio od vélkoga zvona doli ino se je daleč éúo v tihom, mirnom vremeni, zná biti do vseh koncov fare. Lúdjé so po poláj henjali od dela ino so na molitev klúčili roké: spominali so se smrti Kristušove, ki nas je odkúpo ino je z svojov smrtjov našo smrt tolažlivo ino zaslužno véino. Zvon je žalostno spevao, v glási njegovom je mila túga bila skrita, nej si je znám mislo nišče, ka v toj svečanój pétešnjoj vóri za dúševnoga svojega pastéra moli, koga dúša je zdaj odletela . . . Močen hrást se je podro v popunosti svojih moških let, v lepoj moči, med delom.

Po tom so z vsemi zaénoli zvoniti. Pa so dugo zvonili pa tak túžna, genliva je bila víza njihova. Pa kak éi bi železni jezicje razumlivo gučali, veter je na peroti svoje zdigno njihov glás, i v krátkoj vúri je razišeo okoli po vsój fari, lúdem je z rok spádnola škér po poláj, oči so se njim v skuzaj kopale pa so tak dáli dale žalostno reč: „Kanonik so mrtvi!“ . . .

Drúgi dén je na málom farofi tišinske fare z éar-nimi spicami obdáno drvo stalo. Na njem v dúhovniškoj obleki, v belój cerkvenój robači mrzlo trúplo dr. Ivanóczy Franca. Pa okoli toga drvá je celi dén neme skuze jokala netolažliva žalost. Zamán iščejo moléčo dúšo pokojnoga, Zamán ga zovéjo oni, ki tak teško trpijo pod terhom tak náglo prihájanoga sirotinstva. Odišeo je, pa ga ne more nišče več nazáj pozvati pa ki se jočejo, se samo v vekivečnosti sréčajo z njim znova.

Pri njegovom drvej z skuznimi očmi stoji gospodar mále občine, ki je v njem svojega nájavúplivšega človeka, vu vsem právom nameni vernoga pomagáča zgúbo.

Tam se rivle okoli drvá v žutom posveti lesketa-joči sveč celi dén velki i máli slovenske naše krajine. Nemo se ogiblejo eden ovoga, gori zdignejo špice, iščejo govornive oči, štere so tak dobro znale náidti skrite dúševne i telovne potrebčine. Ali bliščoba tej oči je minola ino so se záprle.

Pa v hiži se začúje tú i tam zadúšeni joč.

Túdi zvonovje lúbeznive éerkve se jočejo, glás njihov se rasprestira ino raznesé slovo odhájajoče dúše.

Méšnjenja 31-ga je fara tišinska žalostno nedelo svetila. Po sv. meši je dr. Rogáč predgao. Začno je z smrtjov sv. Martina, štero zvedí i objoče njegov veren vučénik Sulpicius Severus ino tolažbo samo v zaslužkaj pokojnoga svojega vučitelja nájde. Rogáč z žalostnim glásom i skuznimi očmi razloží zgúbo tišinske fare ino sledjen glás pokojnoga k svojim vernim: k deci, grešnikom i popunim. Med poslušavci se žalosten glás

tihoga joča čúje ino vsem je milo za onoga, komi vsi májo telko dúševne pomoči zahváliti.

Na noč so v éerkve prinesli pokojnoga ino so drvo pred prečkov svetišča postavili gori, kam so celo noč prišli vernicje fare pred Najsvetešega prosit za njegovoga vernoga slugo miloščo i mir vekivečni.

Sprévod je bio mihalsčeka 1-ga. Velka vnožina je prišla vkúper. Takše slednje poštenjé samo edna nepremagлива moč mogoča dati: lúbézen, štera dúhovnike, verne, vse vrste družtve v edno velko, žalívajočo družino zná združiti okoli drvá najvernešega továriša, najbolšega pastéra ino svojim prepričanjom vernoga i nesebičnoga moža voditelja družbe.

Éerkve je puna bila lúdi. Zaútra so zandrúgin bile čarne meše za pokojnoga. Okoli devéte vóre so teško kositrno drvo v edno vékšo leseno djáli ino so je tak postavili na pred éerkvo v stojéča kola, štera so z cela zakrita bilá z vencami. Na dvá kraja so poglavárje občin fare svetili, odzaja za njimi pa vdiljek pod gostanovjom velka vnožina z dalečega i z fare prihájajočega lústva. Med tem so prišli dúhovnicje oblečeni po cerkvenom ino gospodarje i intelligenca okolice v čarnoj obleki.

Ob devetih je prišeo Mikes Jánoš grof sombotelski púšpek, naj bi prikázao svoj dar spomini svojega dobroga dúhovnika, vernoga sinú, ki je vrednoga skázao sebé za njegovo zavúpanost. Blagošlov v znamenja svoje časti oblečenoga púšpeka so vernicje kleččé prijéli. Globoko genjeni púšpek je v svetišče šo ino si je mesto vzéo na njemi pripravlenom kraju. Dr. Tauber Alexander sombotelski kanonik je z velkov assistencijov mešo slúžo za pokojnoga, po šteroj je púšpek z dúhovnikami vó šo k drevi ino opravo tam cerkvena opravila spreveda. Močno genjenomi púšpekí so skuzé sedele na očáj ino vsem okoli stojéčim.

Pokojni je tak zelo, naj ga k sv. Bedeniki pokopajo poleg štarišov. Velikánski sprévod se je zdigno. Šolska deca so šla nájnapej, za njimi moški, gospoda dúhovnicje i pred kolami pod nébov púšpek. Za njimi pa velka truma slovenskoga národa.

Na konci vési se je sprévod na pár minot ešče ednok stavo, višnji pastir je ešče ednok blagoslovo trúplo ino po tom edno slednje slovo, pa se je sprévod dale podigno gori proti bregám k sv. Bedeniki — 2 vóri daleč, — kde je pokojnoga odvečara dr. Rogáč Franc púšpekov tajnik pokopao.

Spomin slednje poti Ivanóczyjove je začno iti v premínočnost. Beli, proti nébi zdigávajoči práh je kázao ozdaleč, kde ga sprevájajo žalívajoči verni, pa kak éi bi z tem šče vékša gračúvala tista prážnošča, štero je Ivanóczy v púšpekiji ino španiji nihao za sebov . . .

Odvečara se je prosta gumila zdignola na bedeničkom cintori: Ivanóczy je domá pri svojih roditelaj. Pa je zvon bedeničke éerkve žalostno spevao, pa ki so ga čúli, so edno zdravomarijo molili za zvéličanje njegove dúše.

Ništeren cvet spomina.

Grob je meja časa i vekivečnosti. V njem se skriva, ka je mivljivo ober njega pa verostüje, ka je večno.

Tišinski plebánuš je z seбом odneseo svoja dobra djánja pa je ostavo ne vnogo vrednošče, nego dosta žalosti i stálnih spominov.

Spomin si je spravo pred zevsim drúgim z svojim življenjom. Puno, preračunani ino vreden žitek je bio njegov. Žitek ednoga karakternoga človeka ino dühovnika poleg srca božega je bio njegov. Ne prosti, vsakdenšnji žitek, šteri svoje dneve tak-kak preživé, nego žitek, šteri se visiko podigne ino dugo má svojo moč po smrti. Zaistino je pred Bogom skušani težák bio. (Tim. II, 2, 15). Je dober za zgléd dühovniki, ki se lahko navči od njega, kak má v sebi vözdelati tisti močen karakter, na šteroga milošča gori zozida svoj zid popolnosti; navči se od njega potrpeti, odpovedati i prenášati. Goréča sveča je vernim, ki so z čüdivanjom mogli viditi njegovo prostost, delavnost i trezno premišlenost.

Ki so ga poznali, so doli položili na njegov grob znamenje mira v tom spoznanji ino so njemi skázali slednje spoštüvanje. Včasi prvo palmo je püšpek položó tá, ki je sam prišeo, ka bi njemi slednje poštenjé skázao ino objokao zgübo püšpekije. Po sprévodi je pa vküpspravo okoli sebé dühovnike espršije na onom mesti, kde je drvo Ivanóczyja stalo, v genlivom govori se je spominao z stálnosti ino zaslüžkov pokojnoga ino ga je pred njé postavó kak nasledüvánja vreden zgléd dühovniškoga i domolübnoga življenja. Potom se je v XV. okrožnict 1913-ga leta pred vsemi dühovniki püšpekije etak spominao z njega:

„Poleg Srca Božega je bio za zgléd kak Čistoga karaktera popovska düša i v vsem preglédi imeniten mož. Živa vera ino pogodbe neznajoče cerkveno čütenje je vodilo njegovo celo življenje. Edno življenje je preživo v skrbi za düševne i telovne napredke svojega lüstva. V njegovoj delavnosti je ne bilo sebičnosti, nego eto zvišeno i nasledüvánja vredno pričanje življenja: vse žrtve i trüde doprinesti

ino vsa pretrpeti za diko božo, za zveličanje düš, napredek sv. materecérkve brezi trüjave ino málovernosti do slednjega zdihlája. Vreden je, naj njegoví tovaríšje obdržijo ino v svoje molitve vpletéjo njegov spomin“.

Spoznanje so njemi prikázali vsi oni, ki so daleč okoli poznali njegov žitek i njegovo delavnost. Ešče oni, ki so drúgoga mišljenja bili, kak on, so prisiljeni bili častiti prepričanja njegova ino ga hváliti za volo njegove stálnosti v svojem mišljenji. Samo edne slobodnozidárske novine so vrgle blato na njegovo z vencami okinčano drvo. Pa to je najvékša dika njemi. Pa zrok, za šteroga volo je ešče na slednje jezik zanjim kázala hüdoba, je bio té, ka je lübo svoje lüstvo . . . To lüstvo, za štero je delao i trpo ešče dá zadovolšćino njegovimi spomini.

Pripoznanje ino vdeleženje je med dobredüše spoznanci poprejšnje ino narazdeljeno bilo. „Sombathelyi Ujság“ zvané novine so čütenje cele püšpekije popisale, kda so pred nás postavile njegovo smrt, verostüvanje i sprévod.

Spomin si je nastavó tišinski plebánuš z svojim imánjom. Tišinska fara je edna z med tistih siromaškeših, kde skrb za vsakdenešnje življenje težé düševnoga pastéra. Ivanóczy je na toj siromaškoj fari z svojov pridnostjov, šparavnostjov ino z njim nihánim málim imánjom siromaških starišov nikelko vrednošče spravo, štero je po božoj voli ino po nakanenji sv. materecérkve trošo.

Svéta maticérkev cerkveno vrednoščo za šker má, štera se more na část božo i na hasek siromákom obrnoti. Záto de vsaki, ki tákšo vrednost má pri rokaj, oster račun dávaó pred Bogom od té vrednošče Námen cerkvene vrednošče je, naj bi on, ki jo má, brezi teške skrbi za življenje živeti mogeo ino tak svoj čas, svojo delavnost na hasek svojem lüstvi obračao. Či pa šteromi kaj ostáne, z tistoga dobre cile trbe podpirati: cérkve, šole, siromáke — poprek cerkvenim i drüštvenim potrebćinam na pomoč biti v tistom rédi, kak právda nature zapovedáva.

Ivanóczy je tisti dober i veren sluga bio, ki je veren bio tudi v razdeljeni svoje mále vrednosti. Vnogo je zatájo sebé, naj bi več ostalo drúgim. Svojo dobrotivnost je po evangeliumi tak delao, naj ne ve leva, ka dela práva. Ár je za svoje dáre ne čakao od človeka hvále, nego od Boga se je vüpaol pláčo dobiti. Nad več jezér je tista suma, štero je cérkvi, rodbini i siromákóm dao. Ne se je pripetila nesreča, niti potrebčina, na štere olejšanje se ne bi popaščo darüvati poleg moči svoje. Zvün ništerih njegovih zavüpanih so ljudjé ne znali od tej njegovih dárov, ali zapisali so je angelje nebeški, šteri na pláčo denejo pred prestol Onoga, ki ne nihá brezi pláče niti pehár vodé.

Od ostanjene svoje vrednosti je méšnjeka 24-ga l. 1913-ga napravo teštament. Tá njegova slednja vola je svedočanstvo njegove plemenito premišlávajoče düše. Spomeno se je v tom z siromákóv, med šterimi razdeli obleko svojo. Spomeni se z starišov, šterim na spomin pri sv. Bedeniki 500 koron fundácije položi, naj se na dnéve njihove smrti vsako leto edna meša za njé slüži. Spomeni se z onih, ki so ga z podánov vernostjov slüžili ino so bili njegovi pomágače v správlanji vsakdenéšnjega krüha: z svoje sestrane, šteroj poleg želé svoje matere juš vživanja svoje vrednošče ino materinsko vrednost nihá za to, ka je stáro mater lübeznivo dvorila; tudi z držine, šterim je za svojega žitka telko lübéznosti skázao. Spomeni se tudi z plebánošov tišinskih, ki do ga nasledüvali tam, kde je štrti déo stoletja sám preživo, kam so ga spomini žalosti i vesélja vézali. Slabo faro je z tem popraviti nakano, ka njoj je nihao andrejsko svojo hižo i gorice.

Pa na slednje se je spomeno z svojega lüstva, šteromi šché voditele i branitele gojiti, ki bi njemi zagovornice ino delavci njegovoga düševnoga i telovnoga napredka bili. Té ništerne reči njegovoga teštamenta kážejo njegovo zvišeno premišlávanje: »Gibajoče stvári se naj odájó, z tak správljenih penéz ino z drúgih, či bi se najšli primeni, se naj naprávi moje imé noséča fundácija za šolanje siromaških i dobre gláv slovenskoga materinskoga jezika dečá-

kov. Vživajo naj to v prvoj vrsti z očinske, ali materinske rodbine shájajoči dobro se vučéči dečácje; či takših ne bi bilo, te premenjeno z tišinske i z bedeničke šole zhájajoči siromaški dečácje, tudi samo tečas, dokeč dobra svedočanstva májo do konca gimnaziumskih šol. Či do tej dečácje dühovnicje, te naj oprávió za mené vsako leto edno sv. mešo. V rokaj de meo i delio de to fundácijo bedenički plivánuš z espršom okrajine navküper. Dečák, šteri dobi to fundácijo se naj v šteromšteč ne preveč oddaljenom dühovniškom závodí goji. Žoji fundacije se tečas naj k njoj prikapčüjejo dokeč cela šuma ne znesé 15.000 koron«.

Nikda se je on tudi na fundaciji blágoga spomina možov včio ino gojio. Z zahválnosti on tudi na spodoben námen darüje z trüdom vküp správlene penéze. Pa z kakšov lübéznostjov i premišlenostjov čini to. Neprecenlivi dár dá rodbini i onoj dvojój fari, k šterima ga je znotrašnje vezálje vézalo. Dobrotivnost njegovo do vnoga pokolenja vživala pa ne nevredni, nego, ki z posebno dobrov pámetjov ino pridnostjov sebé vredne skážejo, naj bi se dale včili ino sledkar voditelje postanoli.

Da bi samo to zvišeno premišlávanje več naslednikov najšlo. Ne samo dühovnicje, nego prémočnejši vértovje, ali cele vesnice vküper bi tudi mogle napraviti takše fundácije, pa bi te pomali vnogo sinov našega lüstva prišlo v šole, pa bi slovensko lüstvo samo melo najvékši hasek z toga. Tak zasajene mladike bi počási vnogo sadiü prinesle ino pod njihovim vejom bi se pokolenja veselila hladnoj senci.

Ivanóczy si je kak daroviten težák izobraženosti z tem svojim plemenitim dárom zahválnost zaslüžo od slovenskoga lüstva ino je osramotio z domolübnostjov se hvaléče, ali v djánji pomenkajoče protivnike svoje.

Spomin toga plemenitoga premišlávaja ino toploga srca možá naj živé vsikdár v naših srcaj. On sam si je samo „eden slovenskoga napisa máli grobni sponim“ želo pa je málo šumo nihao na té cil v svojem testamenti. Ali té velki človek je lepoga i imenitnoga spomina vreden. Vsako

lüstvo samo sebi skáže část, či spomin svojih velkih možov v části drži. Slovensko lüstvo more glédati, naj z dostojnim spominom včini nepozavliví žitek Ivanóczyjov. Pa ne dvojimo, ka na to nakanenje vsaki kaj darüje poleg mogočnosti.

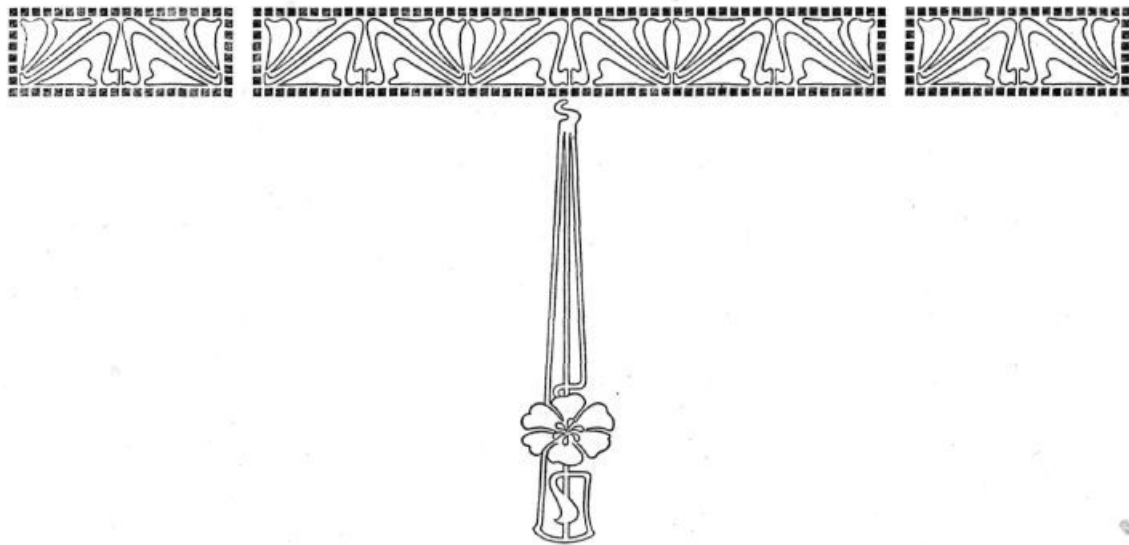
Ali spomin njegov gojimo v srcaj naših Očovje i matere naj pripovedávajo djánja njegova deci svojoj ino deca daléšnjim vnükom. Tak de blážení njegov spomin ino živ med nami.

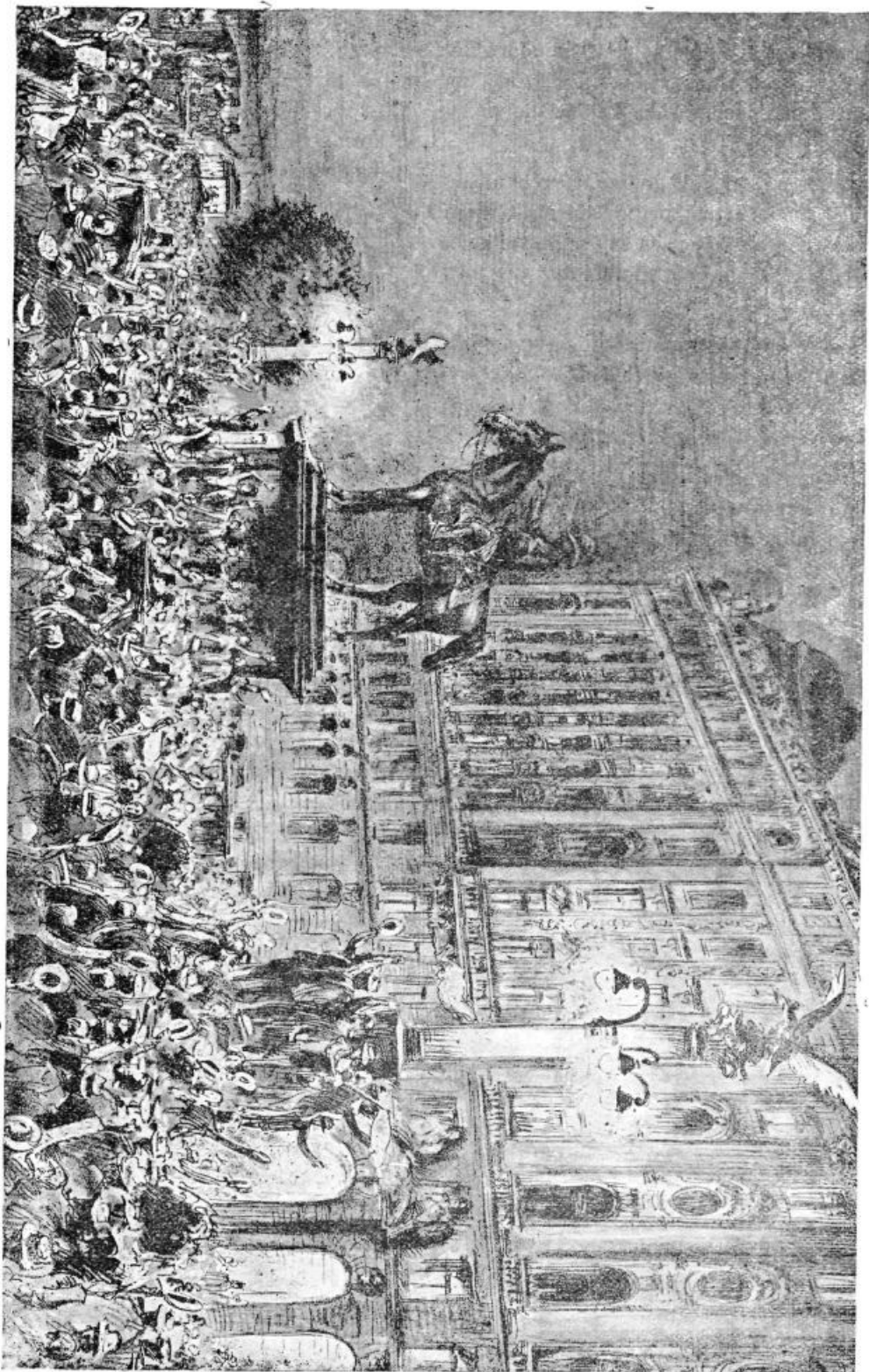
Grof Mikes János püšpek je na sprotoletje leta 1914-ga pri sv. Bedeniki delio sv. férmo. Slovesno so ga gori prijali. Po svétešnjem oblečene verne je püšpek etak pozdrávlao:

»Iz srca genjeni stopim na tla ete fare. To málo mesto vsikdár v spomini ostáne v zgodovini moje püšpekije. Ár je tá fara dála

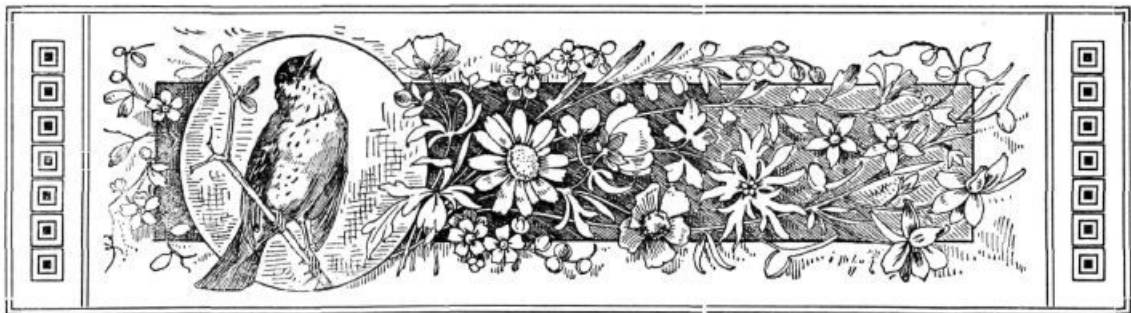
onoga imenitnoga moža, ki je ne dugo sem prišeo nazáj na cintor počivat. V tom moži částimo zgléd cerkvenoga čütenja, značajnoga moža ino neoskrunjenoga lübitela domovine!“ Na konci férme je püšpek šo na cintor ino je korine neseo z sebov, štere je dolipoložo na znaméaje svojega miloga spomina na grob Ivanóczyjov. Pa kak je tam molo, je edna skuza spádnola na mrzlo zemlo . . .

Po zglédi vašega višjega pastira idte tüdi vi, slovensko verno lüstvo na grob Ivanóczy-la ino pokleknite tam doli pa dokeč žalüvka žalostno prigne šüméče veje svoje na vaše glavé ino gladki pihláj vetra dale nesé vaše zdihlájje, položite na trdo grüdo doli ništerno korino ino püstite na nje edno vročo skuzo. Ár pod tov grüdov počiva trüplo ednoga dühovnika, ki je vnogo trpo, i ki je z vročim srcom lübo lüstvo svoje.

Domoljubna manifestacija v Beči pred vojnim ministerstvom, kda se je boj napovedao.

Marijine pripovedi.

I.

Gospon plebanoš! Gospon plebanoš, naj se paščijo, gospod veleposestnik so na smrti! — Z temi rečmi je vdoro na farof službenik N. gospoda.

Plebanoš naglo prek beži po Najsvetejše i se pašči k gospodi veleposestniki, naj ne merjé brezi spovedi.

Bogat je bio. Njegovo pole je v ednom falati prek sedem županij ležalo. Ledičen je bio, ne se je zato dosta brigao za nemrtelno dūšo, ali tem bole se je pogražao v grehe.

Plebanoš stopi v palačo; povsod globoka tihota. Notri ide k betežniki. Hiža je puna z žalūvajočimi prijatli, z jočečov rodbinov in držinov. Ali poleg postele betežnika pa zagledne šereg vragov, šteri so v podobaj čarnih psov čakali na smrt veleposestnika.

Pred je plebanoš k posteli prišo, je betežnik že mro, in čarni psi so z velikov burkov z sebov zapopadli nesrečno dūšo nespokornoga.

Žalostno nesé plebanos Najsvetejše nazaj. Bolelo ga je srce, da se najbogatejša kotriga njegove fare brez

spovedi in brez svestva poslovlila z toga sveta; in dūša njemi jokala nad veseljom peklénščekov.

Nazaj do cerkvi pridoč, edna stara ženska pride pred njega rekoč, da edna siromaška ali pobožna ženska, verna Marijina častitelica čūti svojo smrtno vōro prihajati, i zato bi rada sprijéla slednja svestva.

Včasi se na pot spravi. I ženska ga v edno podzemsko stanūvanje pela, gde je samo to najpotrebnejše pohištvo bilo, betežnica je pa na slamnatoj posteli ležala. Najsvetejše dolidene na z lepim belim prtom pokriti stol, kare na enkrat čūdno svetlobo vidi okoli postele, na sredi svetlobe pa Marijo stati kak z svojim robcom briše smrtni znoj z obraza betežnice.

Plebanoša prevzeme sveti strah, kda zagledne Marijo, ne je znao. kaj bi si začno; ali glejte Marija eden stolec dene k posteli in prosi božega služabnika, naj poslūhne ete lūbe njéne častitelce ponizno in odkrito spoved.

Pri svetom prečiščavanji je sveta Devica sama gorizdignola glavo mira-

joče in po sprejétom sv. olji je betežnica v naročaj Marije zdihnila svojo dūšo.

II.

Živo je ednok eden mož. Mláda njegova žena se je dosta žalostila, ka je zvedila za njegovo razvūzdano in brezverno življenje. Svojo boleost je povedala ednomi bogabojéčemi redovniki, šteri je njo na to opominao, naj prosi moža za častenje bl. Device Marije, in naj oblūbi, da kelikokrat de šo gde mimo Marijine podobe, vsakokrat zmoli v sebi edno zravo Marijo, ali poglednovši na podobo jo pozdravi z rečmi: Zrava bodi Marija.

Nesrečno tužno žensko je z tolážbov napuno redovnika ete presvet, i res posrečilo se je to; mož je njoj obečao, da vsakokrat to včini

Že dúgi čas je nadaljávaó za volo verne žené to pobožnost; ali nikaj se ne pobolšao, dokeč ga je ne eden grozni dogodek na pobolšanje prisilo.

Kesno v noči je hodo ednok zvūna hiže, i ravno se je grehšnomi poželenji ščeó podati. Kak ide po vulici, ovára ednok ne daleč nekšo blede svetlobo; radovedno ide tá, i vidi da je to svetloba edne lampice, štero je nekša pobožna dūša voščila Marijinomi kepi. Kep je kázao Marijo z malim Jezušom na roki.

Poleg rédne naváde poglédne na kep i pozdravi Mater Božo: Zdrava bodi Marija! Ali oči se njemi pa zadenejo na Jezuški, kak da bi krváve kaplice vido na njegovih rokicaj in nogicaj.

Bliže stopi i vidi, da je Jezušek sama rana in z curkom teče ž Njega sveta Krv. Stresne se na to v celom

svojem životi, pobūdila se je v njem grehšna dūšnavest, i kak da bi čuo od njé: Tvoji grehi só te rane, ti si rano Njega, kakti tvojega lūblénoga Odkūpitela.

V žalūvanji se zaskuzi, i na zemlo spadnovši gleda na obraz maloga Jezuška, i glej Jezušek je že glavico vkraj obrno od njega.

To ga je še bole zadelo, i záto ka je Marija milostivno gledala doli na njega, se k Njoj obrno i jočeč etak zdihavaó:

— O milostivna Mati! glej Tvoj sveti Sin se vkraj obrno od mené, znam, da nega zmožnejše i milostivnejše zagovornice, kak si Ti. O vzemi me v svojo obrambo, pomori mi, nebeska Kralica, Marija prosi za mé, da me Tvoj sveti Sin ne süne na veke vkraj od sébe.

I glej Marija spregovori:

— O ja, zdaj me za milostivno Mater imenūješ, ali zato greh na greh skládaš i ne henjaš me včiniti za Mater žalosti. Glej Sina mojega, od kelikih ran krvári, tvoji grehi so ga ranili. O vi hūdi grehšniki, gda že ednok henjate grehšiti in z grehami mantrati mojega nedužnoga Jezušá in moje Materinsko srce.

Grehšnik v vkūpsklenjenimi rokami prosi zdaj bl. Devico.

— O Deviška Mati! ne zapūsti me, prosi za mé svojega Sina, smiluj se meni!

Sveta Devica se na to prošnjo k Jezuší obrné in prosi; O moj lūbi Jezuš, odpūsti etomi velikomi grehšniki!

Ali Jezušek se ne vido genoti na Njéno prošnjo.

Blažena Devica je na to Jezuseka na zemlo položila in na kolena spadnola pred Njim pa ga tak prosila:

— Lübléni moj Sin, jas do tečas gor ne stanem, dokeč ne odpüstiš tomi nesrečnomi velikomi, ali zdaj spokorjenomi grehšniki.

— Mati, kaj morem jas odreči Tebi — odgovoro je Jezusek. — Teda zaistino hočes, da odpüstim tomi grehšniki? Dobro, odpüstim njemi, ali samo zato, da Te goréče lübibim, pa njemi, dovolim, da küšne moje rane.

Grehšnik je zdaj v skuze potoplen sküšüvao Jezusekove krváve rane, štere so na to čüdnovito včasi zacelile. Še na slednje zatem je Jezusek z svojimi rokicami obino in küšno grehšnika, naj ga od svojega odpüščenja tem bole zagotovi.

Z hvaležnov lübéznostjov je grehšnik zdaj küšno Marijino sveto roko i se z velikov düševnov radostjov paščo domo, da naznani vernoj ženi Marijino pomoč.

Z hüdogo človeka je zatem veren mož postao, do smrti je pokoro čino, pa je vdani Marijin častitel bio do slednje minote svojega življenja in gláso Marijino zmožnost. Dúgo svoje življenje je z svetov smrtjov dokončao.

III.

V ednom jüžnom varaši je jako hüdo življenje živela varaša najlepša dekla — Lénka. Njéni zvončni glas in znežnobeli erdečkasti obraz je vsakoga zezvzeo, ali ober nasladnosti svoje mlade krvi je prav za prav ne štela kralüvati, vživala je svet, za Boga se je ne brigala, na smrt in na dobra opominanja nikaj ne dála

Meseca oktobra eden večér, je samo z gizdavosti poglednola v edno čerkev; ravno je predgo eden redovnik i lepo jo do konca poslušála. Ali Bog se ne spozabo z njé, nego njoj je dao edno misel, po šteroj se je eden rožnivenec küpila i šteroga je skrivoma vsigdar z sebov nosila. Sledkar je tüdi začnola moliti na njega, ali samo po dugom časi se je navadila ga pobožno opravlati. Čeravno je v grehaj živela, ali da njoj je tak dobro spadnola molitev rožnogavenca, zato ga je vsaki dén zmolila.

Eden večer je veliko zabavo držála. Okoli polnoči je bilo že, gda njoj na pamet pride, da je dnes še nikaj ne molila z čisla. Brezi toga da bi jo što vido, smükne z družbe v drügo hižo: in kak začne moliti, nebesko prikázen zaglédne.

Velika svetloba je napúnila hižo in na steni viseči Marijin kep spregovori v srcé ségajočim glasom:

— Lénka! Naj že ednok zadosta bo z grehšnim življenjom! Ali si morebit še ne zadosta razžalila dobrega Boga? Si še lahko ne zadosta žalosti spravila mojemi maternomi srci? Spokori se; idi v jütro v cérkev i se zčisti pri spovedi pa začni novo življenje. Moj sin je še zdaj smilen, je še zdaj milostiven, ali če še zdaj ne bi se spokorila, vkraj bi te süno od sebé.

Lénka se je stepla v celom teli i z žalüvajočimi skuzami etak odgovorila:

— O svéta Devica! Spoznam, ka sam do té minote brezbožno grehšno življenje živela; ali žalüjem to.

O velikozmožna Devica, zahvalim se Tvojemi materinskomi opominanji,

odpusti mi, da sam Te teliko in telikokrat razžalila. O na Tebé se zdaj zavüpam, sprejmi me za svoje dete i obvari me od zaslužené srditosti tvojega sina. Ja, odpovem se grehšnomi sveti in od — séga — mao v svétoj pokori ščem živeti vse svoje žive dni.

S skuznim obrazom je zatem küšnola Marijin kep i se nazaj povrnola v družbo. Vsi so se prestrašili. Pitali so jo, kaj se je zgodilo in ona je odgovorila, da je nebesko prikazen mela; vtrgne se zato od greha in od grehšne družbe pa de do smrti pokoro činila.

Zabavljajoči se so razišli. Drugi dén rano je pokleknola k spovednici in je opravila dobro spoved od celoga življenja i od tistoga dnéva mao je lepo Lénko več možko oko ne vidilo. Še tisti dén je odála vse imanje i je pencze med siromake razdelila, sebi pa samo teliko nehála, keliko njoj je za siromaško življenje potrebno bilo.

Strašne sküšnjave. so motile zatém pokornico; ne samo ednok je bila že na tom, da se nazáj povrné v svet, ali vsakokrat je k Mariji bežala i ž njenov pomočjov je stanovitna na dale ostala.

Na veliko sveto življenje je prišla i g. Bog je njéno pobožnost z vnogimi düševnimi dárami poplašao, znala je pridóčnost, nebeske düše so dol prihajale k njoj i se ž njov pogovarjale, še dostokrat jo z sebov v nébo odnesle.

Na njénoj smrtnoj vöri je velika svetlost napunila hižo, prišla je k njoj nebeska Kralica z malim Jezuškom na rokah in njéna düsa je med nebeskim spevanjom v podobi beloga goloba zletela v nebesko domovino.

Navuk téh pripovesti je té, da Marijina častitev je začétek vsake milosti i da se pravi Marijin častitel ne pogübi.

Po „Reménységünk“-i Marijin.

O kristjani moji . . .

Narodna.

O kristjani moji
Dnes naj vsaki moli
Jočič no klečeč Boga,
Jočič no klečič Boga.

Tam pri strašnoj sili
Se Boga ne smili,
Ge te boj za nas trpi,
Ge te boj za nas trpi.

Edna skrbna mati
Nemrejo zaspati
Od prevelke žalosti,
Od prevelke žalosti.

Sin njim z domi ide,
Zraven v bojni pride;
Krugla, meč ga tam vmori,
Krugla, meč ga tam vmori.

Tam je takša vaga,
Šteri šterga lada:
Či ga more, ga vmori,
Či ga more, ga vmori.

Bratec bratca kole . . .
Dokoga li more . . .
Roko seka no glavo,
Roko seka no glavo.

Tam človeča glava
Po vsoj krvi plava.
Nam pa vračnika trbe,
Nam pa vračnika trbe.

Tam okoli Rima
Se sovražnik štima
Za te zmorjene ljudi,
Za te zmorjene ljudi.

Pa to že dobro znam . . .

Narodna.

Pa to že dobro znam,
K soldakom bom zebran,
Či ravno k kalanerom.
Ža dnes no vsaki den
Dregunar biti ščém,
Či jaz s konjičom mašerat vem.

Či jaz mašerat znam,
Vse delo dobro znam
Te pridejo gospodi:
Te oficer, kaprol,
Na sredi pa major,
Pa dosta drugih okol-okol.

Ta svetla sablica
Je moja ljubica,
Či si jo jaz spucam;
Te moj soldački stan
Šteroga jaz imam,
S prevelkov žalostjov ga mam.

Či jaz v kasarnaj spim,
Se rano gor zbüdim,
Te si jaz preišlujem:
Oj lüba mati vi,
Da zdravi bi bili,
To moje srce spoj želej.

Gda sam se vam jaz narodo . . .

Narodna.

Gda sam se vam jaz narodo
Na te nevolen svet . . .
Zdaj pa česa sam se včako,
Svojih dva no dvajset let.
Šnočkar mi je cedla prišla
Z okrogline lendaske,
Ka do dečki na štelingo šli,
Vsi ti mladi fantiči.

Srečno zbogom, lüba mati,
Jaz pa grem slove jemati!
Srečno zbogom, lüba mati,
Jaz pa morem oditi od vas!

Srečno zbogom, lübi oča,
Jaz pa grem slove jemati!
Srečno zbogom, lübi oča,
Jaz pa morem oditi od vas!

Srečno zbogom, lübi brati,
Jaz pa grem slove jemati!
Srečno zbogom, lübi brati,
Jaz pa morem oditi od vas!

Srečno zbogom, lübe sestre,
Jaz pa grem slove jemati!
Srečno zbogom, lübe sestre,
Jaz pa morem oditi od vas!

Vsi fantje . . .

Narodna.

Vsi fantje, pojdmó mi zdaj se!
Eden no dvajsti let nam doli preštet,
Al' casar nas šče za soldake met';
Mi smo zdaj eti tih najlepših let.

Notri v hižo stopimo,
Vse puno je okol gospode.
Jaz pa v strahi pred njimi stojim,
Pa nevem, ka mi je ime.

Prednji regmenčki doktor
Že mene je zviziterao:
„Al' fantič, ti boš ‚tauglich‘ že!
Casara boš mogeo slüžiti,
Casari boš megeo veren biti
Do slednje kaplice krvi“!

Kak žalostno sunce dol gre . . .

Narodna.

Kak žalostno sunce dol gre,
Da mene ščé meti kre se.
Ta žalost je velka,
Za mene je telka,
Da skoro že nemrem živet.
Oj ge so pa temne noči
In očine velke skrbi?

Ka so me gor odhranili,
Večkrat sprevidli,
Sam večni Bog naj njim plati.

Oj oča, vas prosim lepo,
Podajte mi mati roko!
Gda bote v nevoli,
Pokleknite doli,
Pa molte vsi za me Boga.

Naj bode po noči, ali po dne.
Primeni joč žalosten je:
Jaz grem od grofčine,
Od svoje domovine,
Pa lejko več nigdar nazaj.

Pa ka do mi oča činili . . .

Narodna.

Pa ka do mi oča činili,
Ka ne do več sineka meli?
Zdaj morem jaz biti, zdaj morem jaz biti,
Zdaj morem jaz biti soldak.

Vküper sva živela,
Srečo sva imela;
Zdaj pa lejko nigdar več,
Zdaj jaz grem pod oster meč.

Pa ka do mi mati činili itd.

Pa ka do mi bratje činili,
Ka ne do več bračeka meli itd.

Pa ka do mi sestre činile,
Ka ne do več bračeka mele itd.

Pa ka d(e) m(i) zaročnica činila,
Ka ne d(e) več zaročnika mela itd.

Roža ti povejne . . .

Narodna.

Roža ti povejne,
Ftica ti zospevle,
Goslarje ti zigrajo,
Nigdar ne boš več vesela.

Jaz sam edno ftico meo . . .

Narodna.

Jaz sam edno ftico meo,
Pa mi je zletela;
Srečna de vekica,
Ge de si dol sela

Veka je süha bla,
Pa se je strla;
Ftička je friška bla,
Pa je zletela.

Jaz sam vzét deklo šteo,
Pa sam jo zgübo;
Srečen de tisti fant,
Šter' de jo dobo.

Prelepo mi poje čaren kos . . .

Narodna.

Prelepo mi poje čaren kos,
Aj čaren kos, aj čaren kos,
Aj čaren kos.

Na zelenom bükovji,
Aj bükovji itd.

Prišli so, prišli jagri trje,
Aj jagri trje itd.

Najte me, najte jagri trje!
Aj jagri trje itd.

Nekaj vam ščem povedati!
Aj povedati itd.

Prišle so, prišle dekile tri,
Aj dekile tri itd.

Prvoj je ime Gejtica,
Aj gejtica itd.

Drügoj je ime Anika,
Aj Anika itd.

Tretjój je ime Barica,
Aj barica itd.

To so, jagri, vaše žene tri,
Aj žene tri itd.

Smo sladko vince pili.

Narodna.

Smo sladko vince pili,
Smo dobre vole bili;
Malo smo zaspáli,
Gda je Jezoš mimo šo
Ge mo ga iskali?
Pri dečkaj ledičnih.

Je malo takših dečkov,
Kaj bi Jezoš prinjih bio.
Pa dečki bi šče bili,
Al' deklic nej bilo.

Sma sladko vince pili itd. Ta pesem se ponóvula.
V drúgój kitici pridejo dekle, v tretjem moški, v šrtom ženske.

Bom vse odála, ka imam.

Narodna.

Bom vse odála, ka imám,
Bom šla po sveti, kama znám;
Bom šla na goro marpručko,
Na to zeléno tratico.

Spávaj, spávaj, sinek moj,
Ka ne boš huncvut, kak oča tvoj.
Tvoj oča bio velki lump,
Zápío ti je celi grünt.

V našoj fari beltinskoj . . .

Narodna.

V našoj fari beltinskoj,
V občini dokležoskoj
Si poglejte nás pojbáre,
Ka nas gor do dvajsti jé.

Radi gremo v oštarijo,
Tam vesélo spvlemo;
Što pa nešče z nami biti,
Njemi nos razkolemo.

Mi bi radi v méri bili,
Vse kak brate lúbili;
Či bi z drúgih vés' tak šteli,
Večkrát bi veséli bili.

Miška, stari klúkaš . . .

Narodna.

Miška stári klúkaš,
Piti si ne vüpaš;
Ne čakaj poveljenja,
Spuni svoje si želé:
Živijo, živijo slovinci!
Živijo slovenke!
Živijo!

Francek je nájmłájši,
Pije ga nájrájši;
Ne čakaj poveljenja itd.

Vesela je ftička na veji . . .

Narodna.

Vesela je ftička na veji,
Ka prosto prepevati sme;
Da svojga življenja se bráni
Ka nemre sovražnik do nje.

Kaj Ančka zmotlo je tebe,
Daj v greh si zalúbila se?
Daj angeo zapüsto je tebe,
Marija se joče za te.

O sestrica, spametna bojdi,
Mariji se v roke podaj!
Od starišov nikam ne hodi,
Povsodi nevaren je kraj.

Prišla je, prišla . . .

Narodna.

Prišla je, prišla
Vesela spomlad.
Dekle so začele
Gredice kopat';
So gredice kopale
No spevale lepo:
»Marija, Marija,
Hvalena naj bo!«

Prišla je, prišla
Vesela spomlad.
Dekle so začele
Rožice sejat';
So rožice sejale
No spevale lepo:
»Marija, Marija,
Hvalena naj bo!«

Prišla je, prišla
Vesela spomlad.
Dekle so začele
Rožice plet';
So rožice si plele,
No spevale lepo:
»Marija, Marija,
Hvalena naj bo!

Prišla je, prišla
Vesela spomlad.
Dekle so začele
Rožice trgat';
So rožice trgale,
No spevale lepo:
»Marija, Marija,
Hvalena naj bo!«

Prišla je, prišla
Vesela spomlad.
Dekle so začele
Venčkeke plest';
So venčkeke plele,
Je Mariji darüvale:
»Marija, Marija,
Hvalena naj bo!«

Od biķec Marķeca.

Narodna.

Ednok je bila edna dekla, pa je mela ednoga sinü, šteromi je ime bilo Markec. Bila je pa ta dekla sirota, kak je več takših, šterim se to pripeti, ka postanejo nezakonske matere. Držala se je v ednoj sirmaškoj kuči, pa je s težávov služila telko, ka sta se s sinom živila.

Leto so tekla, pa gda je že sin malo vekši zraseo, ga je zváo ednok eden, drgoč pá drügi kmet, ka bi njegove krave gnao na pašo. Markec je resan gono na pašo. Bio je pa jako trgasti, kak več takših, zato so ga ovi pastérje záčali biti pa po kleh vlačiti. Da je ove dece več bilo, on pa sám, zato so ovi močneši bili, tak ka je Markec vseli največ trpo.

Markec to ne bi rad prenašao, ka bi ga ovi pastérje tak ponikoj meli, zato je vseli, gda je krave prignao na pašo, odišeo vkraj od ovih pastérov, pa se je skrivao.

Med skrivanjom je večkrat prišeo v edno püstino, kama so lüdje nej zahajali. V toj püstini je ednok najšeo mlade vile. Markec je teh mladih vil nej poznao, stare je pa nej bilo poleg. Dugo je je gledao, pa gda je v pamet vzeo, ka je sunce jako peče, njim je napravo senco z veja. Zatem pa, da bi jako rad znao, ka je to za stvari, se je spravo za eden grm, pa je tam čakao, či bi stara odkot prišla.

Za 'n časek je prišla stara vila, pa gda je vidla, ka so mlade v senci, si je začnola gučati:

— O, da bi znala, što je mojim mládim to dobroto napravo, jaz bi njemi včinila, ka bi on želo.

Markec je pa to želo meo, ka bi močen bio, zato se je oglaso:

— Jaz sam to napravo.

Vila je nato pravila:

— No, či si to ti napravo, te mi povej, štero želo ti naj spunim.

Markec je odgovoro:

— Jaz drugo nikaj ne želem, samo to, ka bi močen bio, ka me ova deca ne bi mogla zbiti.

Vila njemi je te pravila:

— No, to ti lejko včinim, moreš mene trikrat cecati, te boš tak močen, ka nišče ne de ladao s té'ov.

Markec pa, da bi jako rad močen bio, je šo, pa je cecao vilo.

Gda se je naceco, je že nastao večer, pa je trbelo živino domo gnati. Šo je zato nazaj k pastérom. Pasterje so pa jako čemerni bili, zakaj se Markec ne stavi pri živini, ka te oni morejo na njo skrb meti, pa so ga začnoli biti. Markec je zaj že poznao, ka je močneši, pa je zgrabo ednoga pastéra, pa ga je vrgeo na drugoga. Nazadnje so pa zato li pastérje vladali Markeca, da je on bio sam, pastérov pa več.

Na drugi den je šo Markec nazaj v tisto püstino, ge so vile bile, pa je pravo staroj vili, ka je šče nej zadosta močen. Vila njemi je pa velela, naj jo šče ednok céca, ka de te pa bole močen.

Markec je to včino. Gda je pa večer nazaj k pastérom prišeo, pa so ga tej šteli biti, te je že tak močen bio, ka je je vse naküp zvlačo. Deca so se za toga volo začnola doma tožiti, pa so pravila, ka je Markec vse ščé spoklati.

Da so na tretji den na pašo prignali, je Markec pá nej ostao pri pastéraj, liki je odišeo k vilam, pa je pravo staroj vili, ka je ešče izdaj nej zadosta močen. Vila njemi je pa velela, naj jo šče ednok céca, ka de te najbole močen.

Markec je to včino, pa je že te tak močen postao, ka gda je nazaj k pastérom prišeo, je je vse naküp zvlačo, pa se je te odzgora na nje spravo.

Pastérje so njemi zaj nikaj več nej vüпали delati, liki tožili so ga doma, pa so pravili, ka več ne do šli na pašo, či toga Markeca kama ne zgonijo.

Veško poglavarstvo je nato takšo sodbo napravilo, ka moreta oba, Markec pa njegova mati, vö z vesi oditi.

Gda je mati zvedila, ka Markec na paši s pastéromi dela, pa ka ta zavolo toga mogla oba vö z vesi oditi, njemi je pravila:

— Čüješ, Markec, zakaj si ti tak lagoji na paši, ka pastérom ne daš mira? Viš, zaj so takšo sodbo napravili, ka moreva oba vö z vesi oditi!

Markec njoj je pa nato pravo:

— Ej, mati, zakaj bi vi šli vö z vesi! Ostante vi tü, jaz bom sam šo po sveti. Zaj sam že tak močen, ka se nikoga ne zbojim!

Markec je te resan šo po sveti, pa je prišeo k ednomi kovači. Od toga kovača je čüo praviti, ka nieden vučenec ne more do leta pri njem ostati, zato bi on rad znao, kakše delo te kovač ma, ka on ne bi mogeo prinjem ostati.

Gda je v kovačnico prišeo, pa se poklono, ga kovač pitao:

— No, dečko, ka bi rad?

Markec je pa odgovoro:

— Kovačije bi se rad včio.

Kovač njemi je nato pravo:

— Dobro je, jaz te vzemem, liki tak dugo moreš primeni biti, ka mi nákvalo s sablov nadvoje razsečeš. Gda to včiniš, te lejko ideš dale.

Markec je na to pristalen bio, pa je ostao pri kovači.

Komaj je mino eden den, kak je Markec tam bio, pa je že začao prositi kovača sablo, ka bi rad znao, kak je močen. Kovač njemi je pa pravo:

— Ej, ti norček! Komaj si šče eden den tü, pa že misliš, ka si močen!

Markec je pa djao:

— No, samo mi jo dajte, ka bom kušao.

Kovač njemi je nato velo:

— Idi pa si jo vzemi: tam na cveki visi.

Markec je vzeo sablo, pa je šo ž njov k nákváli. Tam je ednok naskriž zamajno, pa tak vsekeo, ka je eden štrti tao nákvála razsekeo. Kovač njemi je nato pravo:

— No, viš, ka si šče nej tak močen; moreš duže ostati!

Na drugi den je Markec pá proso sablo. Kovač njemi je pa pravo:

— E, vej si šče zaj nej te tak močen! Markec je pa li proso:

— Samo mi jo dajte, ka bom kušao, či sam že bole močen.

Gda je Markec dobo sablo v roke, je ž njov naskriž zamajno, pa tak vsekeo, ka se je sabla do polovine nákvála pogrozila. Zaj njemi je te kovač pá pravo:

— No, viš, ka si šče izda nej tak močen; moreš duže ostati!

Nákválo so pa vseli nazaj vküp zakovali.

Gda je prišeo tretji den, je Markec pá proso sablo. Kovač njemi jo je dao. Markec je pa zaj tak vsekeo ž njov

po nakváli, ka je nakválo nadvoje zpadnolo.

Kovač ga je že te nej mogeo duže stavlati, zato njemi je pravo:

— No, zaj prej slobodno ideš po sveti, kama ščeš. Ti si spuno svojo pogodbo, pa te jaz duže ne morem stavlati.

Markec je pa pravo:

— Já, jaz tak ne bi rad šo! Meni morete nikšo plačo dati. Napravte mi takšo palco, ka či jo jaz vujška lüčim, se ne potere, gda nakla spadne. To de te moja plača. Či mi pa to ne napravite, te mi morete s penezi plačati.

Kovač je napravo palco s same čiste oceli. Gda je gotova bila, jo je Markec zgrabo, pa lüčo vujška. Eden frtao vöre je je nej bilo nazaj dol. Gda je pa nazaj priletela, je na eden kamen spadnola, pa se je nadvoje potrla. Markec je náto pravo kovači:

— Já, jaz sam s tem nej zadovolen. Či mi ne date tiste sable, ka sam ž njov nakválo razsekao, te to palco, ka je ostala, vse od vas spoterem.

Kovač se je zosagao, pa njemi je raj dao sablo, liki pa ka bi on od njega železno palco tro.

Gda je Markec dobo sablo, je vzeo slovo od kovača, pa je šo po sveti, kama so ga oči pelale.

Na poti je zvedo, ka je eden bogati grof, pa ma tri hčeri. Vsaka ta hči ma zlato jaboko, pa gda do se ženile, te do ta jaboka vujška lüčale; šteri mladenec popádne jaboko, tistoga te bo ta grofoska hči.

Markec je šo k tomi grofi, pa si proso službo. Te grof pa, kelko je v ednom leti dnevvov, telko je meo pastérov. Vsaki je samo eden den bio prinjem, pa gda je ednok na pašo odegno, ga je več nigdar nej bilo nazaj.

Gda je Markec pred grofa prišeo, njemi je grof pravo:

— No, meni ravno trbej ednoga pastéra. Či ščeš biti pastér, te ostani primeni.

Markec je privolo. Grof njemi je pa šče te pravo:

— Za plačo se pa prle ne va pogajala, kak za tri dni, či me dočeš doslužiš.

Markec je gnao prvi den živino na pašo, pa si je neseo vsakojačke igrače, ka bi si tam ž njimi čas krato. Gda je na pašo prignao, je živino vse narazno püsto, zato ka njemi je grof pravo, ka je vse njegovo, kak daleč oko vidi.

Živina se je rada pasla, zato jo je Markec skoro z misli püsto. Zaküro je ogenj, pa si je naprej vzeo igrače; zlevao je žvegle pa zvončke, pa si je tak čas krato.

Gda je bilo odvečara tri vöre, te pa drügo nikaj nej, ka se njemi je prikazao eden škramplasti šatan, pa ga je pitao:

— Ka pa ti slobodno tü vseposédi paseš?

Markec je pa odgovoro:

— Zakaj pa nebi slobodno jaz tü paseo, vej je to vse mojega gospoda!

Škramplasti je nato popadno Markeca, pa sta se metala tak dugo, ka sta že nikaj nej mogla. Vse sta se že

zmantrala, pa sta li nej mogla eden ovoga vrčti. Nazadnje sta si mogla odihavati. Markec je pa zdaj šo, pa si je pripasao tisto sablo, ka jo je pri kovači dobo, pa gda sta se drgoč vküp zgrabila, je tak dolprasno toga škramplastoga, ka se je té do šinjeka notri v zemlo pogrozo.

Markec je te začao pitati škramplastoga:

— Kak si pa ti mogeo tak veliko oblast meti tü na mojega gospoda zemli?

Škramplasti je odgovoro:

— Já, to ti jaz ne smem povedati, zato ka jaz mam starešega brata od sebe; či toga obladaš, ti znabiti on pove.

Markec pa, da njemžje škramplasti to nej šteo ovaditi, ga je s sablov vse razsekao, pa te notri v ribnjek vrgeo.

Prišeo je zatem večer, pa je trbelo živino gnati domo. Markec je zaj vse tiste zvonce, ka je je zlejao, privezao kravam na šinjeko, ka so cinkala ž njimi, on je pa igrao nad žveglo, pokao z bičom, pa jufkao. S takšov ceremonijov je gnao živino s paše, kak gda komendjaš v ves ide.

Grofoske hčeri so z goranjih hiž to v pamet vzele, pa so šle grofi pravit:

— Ej, oča, to je pastér! Té žene krave s paše z veseljom, ovih je pa nigdar nieden več nej prišeo nazaj, gda je ednok na pašo odegno.

(Nej je pač mogeo domo priti nieden pastér, zato ka je vsakoga škramplasti raztrgao.)

Na drügi den se je pá tak godilo, kak prvi den. Markec je gnao živino na pašo, pa se je tam zmenjao z

igračami. Gda je pa odvečara bilo tri vöre, je prišeo k njemi škramplasti šatan, ka je dve glave meo, pa je pitao Markeca:

— Ka pa ti slobodno tü vseposédi· paseš? Si ti tü zavekše, kak jaz?

Markec je pa odgovoro:

— Zakaj pa jaz tü ne bi bio za vekše, kak ti, vej je to mojega gospoda!

Nato sta se vküp zgrabila, pa sta se metala, kak z ovim prvi den. Nazadnje je Markec obladao škramplastoga, pa ga je te pitao:

— Kak si pa ti prišeo do tak velke oblasti na mojega gospoda zemli?

Škramplasti je pravo:

— Já, da ti jaz to ne smem povedati. Mam pa ednoga starešega brata, šteroga či obladaš, de ti znao povedati.

Nato je Markec toga škramplastoga tüdi razsekao, pa ga v ribnjek vrgeo. Krave je pa večer pá s takšov ceremonijov gnao domo, kak prvi den.

Prišeo je tretji den, pa je Markec pá gnao na pašo. Zaj je pa prišeo k njemi takši škramplasti, ka je tri glave meo. S tem sta mela tak dugi boj, ka sta si mogla trikrat odihavati.

Gda sta si tretjokrat odejnola, si je Markec opasao sablo, pa je napravo ž njov trikrat tri križe na škramplastoga. Nato sta se pa zgrabila, pa je Markec toga škramplastoga tak dotéo včesno, ka se je do guta v zemlo pogrozo. Zatem njemi je pa pravo:

— Či mi zaj ne poveš, kak si ti v oblast dobo to zemlo, te te vse na male žalože razsekam.

Škramplasti je nato začno praviti:

— Lejno je eden kamen. Či si tak močen, ka boš mogeo te kamen z mesta genoti, te se ti pod njim odprejo stube v zemlo. Po tej stubaj moreš dol iti, pa prideš do edne krčme, ge je vse zakamenjeno. Ka boš tü vido, de vse tvoje, pa česa se tekneš, se vse ožve.

Gda je škramplasti to povedao, je Markec zamajno naskriž s sablov, pa je škramplastoga vse na male žalože razsekao, pa ga vrgeo v ribnjek, kak oviva dva. Zatem je pa šo, pa je tisti kamen, ka njemi ga je škramplasti pokazao, krej skotno, pa je pod njim resan najšeo stube v zemlo. Po tej stubaj je šo dol, kak či bi v pivnico šo, pa je prišeo do edne krčme, štera je bila zakamenjena ze vsov svojov vrednostjov vred.

Najprle je šo Markec v klet, v künjo, pa je vsako lüktnjo vse spogledno. Gda je v hižo prišeo, je najšeo zakamenjeno natararico. Šo je k njoj, pa se je je tekno. Natararica je včasi oživela, pa je pitala Markeca, ka ščé jesti ali piti. Markec je pa nikaj nej šteo piti pa nej jesti, liki bi rad vido, kak kaj vse je tam pri tistoj krčmi.

Natararica je te šla z Markecom najprle v štalo. Tam sta najšla tri zakamenjene konje, pa kočiša na loži, šteri je tüdi zakamenjeni bio. Markec se je tekno kočiša pa konjov, pa so včasi vsi oživeli. Natararica je zatem pokazala Markeci kürnjek, ge so bili küri; hleve, ge so bile svinje; pa gda se je Markec štere živadi tekno, je tista včasi oživela. Nazadnje sta prišla v tisto hižo, ge sta krčmar pa njegova žena bila. Tü je pravila natararica Markeci:

— Teva se ne tiči, ka te za naj ne de prav!

Markec je teva resan povrgeo zakamenjeniva, pa je te šo nazaj gor na zemlo.

Gda je k živini prišeo, je bio že večer, pa je trbelo gnati domo. To je včino pa s takšov ceremonijov kak prviva dva večera. Od toga dneva mao si je pa te več nikšega stroška nej šteo nesti s seov, liki je vseli šo v tisto krčmo pod zemlo, pa je tam pio pa jo, ka njemi je vola bila. Gda je pa prišeo večer, te je pa vseli gnao živino z velkov ceremonijov domo.

Tak je preteklo leto dni, ka je on pri grofi slišo. Grofovi so ga vsi jako radi meli, on je pa tudi bio zadovolen.

Gda je Markeci leto proti konci šlo, te so se ravno štele grofoske hčeri ženiti. Grof je dao vöoznaniti, naj pridejo z vseh krajov dečki plemeniti roditelov, pa grofoski sinovje, ka do njegove hčeri jaboka vujška lüčale, pa šteri mladenec popadne jaboko, on te dobi tisto hčer za ženo, štere je bilo jaboko.

Markec je prvi den, gda je ta najstareša hči lüčala vujška jaboko, zaran stano, pa odegno na pašo. Tam je spotoma šo v tisto krčmo pod zemlo, pa je velo kočisi, naj obsedla tistoga konja, ka je bio kufni, rdeči. On si je tudi oblekeo rdečo obleko, pa gda je že vse krédi bilo, je šo s konjom gor po stubaj.

Gda sta vö na zemlo prišla, si je konj zgučao proti Markeci:

— Kak va šla: po zraki, ali pa po zemli?

Markec je odgovoro:

— Hodva, kak ne zamüdiva!

Pri grofi je že v tom časi prišlo vküip vnogo mladencov. Bili so vsi na konjeh, pa so čakali, gda lüči ta najstareša hči svoje jaboko.

Ravno bi je mela lüčiti, pa je li zagledno grof, ka šče eden mladenec jaše proti njim. Velo je zato hčeri:

— Malo čakaj, ka šče tam edenjaše!

Gda je te mladenec do njih prijahao, se je lepo nanizo, kak že to gospoda navado majo, pa je pitao grofa či bi on tudi slobodno k njim stopo ali nej. Grof njemi je nato pravo, ka slobodno k njim stopi vsaki, ki je za to pripravljeni. Mladenec se je te nindri odskraja spravo, pa gda je grofoska hči vujška lüčila jaboko se je on s konjom v zrak zdigno, pa je jaboko pojdočki popadno, kak je dol letelo. Gda je pa že jaboko v rokaj meo, je včasi odjahao ž njim. Nišče ga je nej poznao, pa je tak tudi nišče nej znao, koga je dobila grofoska hči.

Večer je prignao Markec s paše, pa gda je opravo delo, je šo v svojo hižičko. Tam si je nasto djao jaboko, štero je vneseo, pa je začao gledati. Grofoska hči se je pa šetala kre njegove hižičke, pa gda je nad klüčovo lükjno varala, ka se v Markecovoj hižički svejti, je silila notri. Markec je pa zaj hitro k strani spravo jaboko, pa je djao špice nasto.

Gda je grofoska hči notri stopila, je včasi pitala Markeca:

— Ka pa ti maš, ka se tak sveti? Markec je odgovoto:

— Nikaj drugo nemam, špice, pa se to sveti.

Grofoska hći njemi je pa te začala praviti:

— Ej, Markec, da bi ti dnes doma bio, te znabiti jaz nebi bila tak nesrečna! Oženila sam se, pa nevem, što je moj muž. Tisti mladenec, ka je popadno moje jaboko, je odjahao, ka ne vemo, kam. Poznao ga je pa tüdi nej nišče. Či bi doma ostao, bi lejko ti popadno moje jaboko!

Markec je pa djao nato:

— E, viš, tisti so vsi velki gospodje, jaz sam pa siromak; ka bi si jaz začno med njimi!

Te je ta najstareša hći odišla, pa je za 'n časek prišla na prešet pri Markecovoj hiži ta srednja hći, štera je na drügi den ličala vujška svoje zlato jaboko. Ta je tüdi varala, ka se v Markecovoj sobici nekaj sveti, pa šče Markec ne spi, zato je sklonkala po dveraj, pa stopila notri. Kak je notri stopila, je začala Markeci praviti:

— Markec, vütro de moje zaročenje, Vütro ostani doma, ka boš vido, ka bo. Moja sestra je dnes metala svoje jaboko, pa te zaj neve, koga ma za moža, koga nej.

Markec je pa odgovoro:

— E, jaz ne morem drügo delati, kak mam pogojeno; mojo službo morem verno zvršavati.

Markec si je mislo, ka on leži s paše pride, pa popadne jaboko, kak pa či bi doma čakao na nje. Hći je nato odišla.

Markec je na drügi den pá zaran gnao na pašo. Gda je tá prignao, je včasi šo notri v tisto krčmo pod zemlo, pa je velo kočiši, naj obsedla srebrnoga konja. Kočiš je sedlao konja, Markec

si je pa oblekeo srebrno obleko. Gda je že vse krédi bilo, je gnao konja vö, pa si je seo nanjega. Konj si je zaj pogučao:

— Kak va šla: po zraki, ali pa po zemli?

Markec je odgovoro:

Hodva tak, ka ne zamüdiva!

Te sta šla po drügom kraji, nej tam, gde prvi den.

Pri grofi je že v tom časi sprišlo vküp vnogo grofoskih mladencov, pa so čakali, gda lüči ta srednja hći vujška jaboko. Ravno bi je mela lüčiti, pa je te grof varao, ka šče ozdaleč eden mladenec jaše proti njim. Velo je zato hćeri:

— Malo čakaj, ka šče etam eden jaše! Naj té sem pride, te lüči vujška jaboko.

Mladenec je prijahao, pa se je pred grofom lepo nanizo, pa ga je pitao, či on tüdi slobodno k ovim stopi. Grof njemi je odgovoro, ka slobodno stopi vsaki, ki je za to pripravljeni. Mladenec se je te nalékeo odskraja, pa gda je hći vujškar lüčila jaboko, se je konj ž njim v zrak zdigno, pa je on oberočki popadno za jaboko. Gda je je že v rokaj meo, je včasi odjahao ž njim, tak ka so ovi pá nej znali, što je to bio, pa odkod je prišeo. To si je nanč nišče mislo nej, či je te lepi mladenec bio Markec.

Gda je večer Markec s paše prignao, pa opravo večerjo, si je djao nasto obe zlativi jaboki, ka jivi je popadno, pa je začao gledati. Srednja grofoska hći se je pa šetala kre njegove hižičke, pa je vidla, ka se nekaj jako sveti v

Markecovoj sobici. Silila je zato notri. Markec je zdaj pá k strani spravo jaboka, pa je špice nalekeo na stol.

Gda je grofoska hči notri stopila, je včasik pitala:

— Markec, ka pa ti maš, ka se tak jako sveti?

Markec je odgovoro:

— Spice mam na stoli, pa se to tak sveti.

Ona se njemi pa te záča tožiti:

— Bi lejko dnes doma ostao, pa se meni znabiti ne bi zgodila takša nesreča. Ravno tak sam postala nesrečna kak moja sestra. Prijahao je eden mladenec, gda sam jaz vujška lüčila jaboko, pa je je popadno, pa te odišeo ž njim. Zdaj ne vem, što je to bio, što nej.

Markec si je nato pogučao:

— Já, ka bi ti jaz mogeo pri tom pomočti, či bi ravno doma bio. Jaz itak ne bi mogeo pri gospodi biti.

Ta srednja hči je te odišla, pa se je za 'n časek prišétala prti Markecovoj hižički ta najmlajša hči, ka je na tretji den lüčala vujška jaboko. Ta je Markeca šče najraj mela, pa gda je vidla, ka se v njegovoj sobici sveti, je sklonkala po dveraj, pa je šla notri. Kak je notri stopila, je včasik jako lepo začala prositi Markeca, naj ostane doma na drügi den, ka de vido, ka de se godilo. Markec je pa to nej šteo privoliti, liki je pravo, ka on svojo službo more verno spunjavati.

Na drügi den je Markec resan pá gnao krave na pašo, pa kak je je znaglič tá prignao, je spotoma šo v tisto krčmo pod zemlo. Tam je velo kočiši, naj

hitro obsedla zlatoga konja; on si je pa tüdi oblekeo zlato obleko, pa je te šo s konjom vö.

Gda sta na zemlo prišla, je konj pitao:

— Kak va šla: po zraki, ali pa po zemli?

Markec je djao nato:

— Hodva tak, ka ne de kesno!

Pri grofi je pa med tem časom pá sprišlo vküp vnogo grofoskih pa gospockih mladencov, pa so čakali, gda lüči vujška ta najmlajša hči svoje zlato jaboko. Ravno bi je mela lüčiti, pa je li zagledno grof, ka šče eden mladenec v zlatoj opravi jaše proti njim. Velo je zato hčeri:

— Malo čakaj, ka šče ejno eden mladenec jaha? Naj té se pride, te lüči vujška jaboko.

Gda se je mladenec do grofa prijahao, se je prednjim lepo nanizo, pa ga je pitao, či bi on tüdi slobodno k ovim stopo ali nej. Grof njemi je odgovoro, ka slobodno stopi k njim vsaki, ki je za to pripravljeni. Mladenec se je te nalékeo nindri odskraja, pa gda je grofoska hči lüčila vujška zlato jaboko, se je konj ž njim v zrak zdigno, pa je on oberočki popadno za jaboko. Gda je pa že jaboko v rokaj meo, je včasi odjahao ž njim. Nišče ga je nej poznao, pa je nišče nej znao, odkod je prišeo, pa kam je šo. Zavolo toga je pa tüdi nišče nej znao, koga je dobila ta najmlajša grofoska hči.

Gda je Markec večer s paše prignao, pa opravo večerjo, je šo v svojo hižičko, pa si je vse tri jáboka na stó djao, pa

se radiivao nad njimi. Gospodičine so se pa pá prišle šétat. Najprle je prišla ta najstarejša, pa je včasí v pamet vzela, ka se v Markecovej hiži-ki nekaj sveti. Poglednola je zato skoz nad ključovo luknjo, pa se njoj je tak vidlo, ka Markec nekaj takšega ma na stoli, kak so njüva jaboka bila. Sklonkala je zato po dveraj, pa je silila notri. Markec je pa hitro kstrani spravo jaboka, pa je špice nalékeo na sto, ka bi jo tak znoro.

Gospodičina je stopila notri, pa je včasí pitala:

— Markec, ka si pa ti takšega meo na stoli, kak so bila naša jaboka?

On je pa odgovoro:

— E, ka bi pa jaz meo vaša jaboka! Ge bi je vzeo?

Ta gospodičina je te odišla, Markec si je pa jaboka nazaj na-sto zdevao.

Za 'n časek se je prišla ta srednja hči šétat, pa je ta pá vidla, ka se v Markecovej lüži nekaj sveti. Toj se je tüdi tak vidlo, ka Markec nekaj takšega ma na stoli, kak so bila njüva jaboka. Sklonkala je zato po dveraj, pa je silila notri. Markec je pa nato hitro kstrani spravo jaboka, pa je špice nalékeo na-sto, ka bi jo tak znoro.

Gda je gospodičina notri stopila, je včasí pitala:

— Markec, ka si pa ti takšega meo na stoli, kak so naša jaboka bila?

On je pa odgovoro:

— E, ka bi pa jaz meo kaj takšega! Ge bi jaz vzeo vaša jaboka?

Gospodičina je te odišla, Markec si je pa jaboka pá na-sto zdevao.

Za 'n časek se je prišla šétat ta najmlajša grofoska hči. Ta pa, gda je v pamet vzela, ka se v Markecovej hiži nekaj jako sveti, je tak dugo lükala skoz nad ključovo luknjo, počeč je nej vidla, ka je na ednom jaboki njeno ime zapisano. Gda je to v pamet vzela, jo je včasí obišla velka radost, pa je silila notri. Markec je pa zaj pá hitro kstrani spravo jaboka, kak prle, gda sta starešivi hčerej silili v njegovo hižičko.

Gda je zdaj ta najmlajša gospodičina stopila notri, je včasí pravila Markeci:

— Ej, Markec, ti maš naša jaboka, ka smo je mé vujška lüčale!

Markec je pa pravo:

— Já, ge bi pa jaz vzeo vaša jaboka?

Gospodičina pa, da je jako lüdna pa prekšena bila, je stopila k njemi, pa njemi je po žepej vse zobiskala. Gda je najšla pri njem tista jaboka, je pravila:

— Da ti maš moje jaboko, zato zdaj jaz ne'm šla vkraj od tebe, kamašté boš šo!

Markeci je pa ravno tisti den preteklo leto, ka je mogeo iti dale. Na drügi den je zato rano stano, pa je začao vküp spravlati svoje reči. Gda je gospodičina vidla, ka je on od ovih slovo vzeo, pa se gospodi na vsem lepo zahvalo, te je ona tüdi pobrala svoje blago, ka je mela, pa je šla ž njim.

Markec je gospodičino gnao po drügom kraji v tisto krčmo, nej tam, ge je gono krave. To je pa včino zato, ka ona nebi znala domo.

Šla sta po ednoj velkoj šumi, pa sta prišla do vode. Tam je Markec pravo gospodičini:

— Či nakaniš dale iti z menov, ka bi rad vido, či de njemi verna, ona je pa to za istino držala, pa je že štela skočiti notri v vodo. Markec jo je že te komaj popadno pa zadržao, ka se je nej vtopila tam, ge je on pravo, ka se vtopi.

I sta šla dale, pa je za'n časek pá začao Markec praviti:

— Já, či ti li nakaniš z menov dale iti, te se jaz obesim!

Gospodičina je pa odgovorila:

— Či se ti obesiš, te se šče jaz prle morem obesiti!

Gda sta do prvoga dreva prišla, si je že gospodičina na šinjek navezala nekše vezalje, či bi se rekši Markec resan šteo obesiti, ka bi se šče te ona prle zadrgnola.

Zdaj je te Markec spoznao, ka je gospodičina verna pa stalna, zato je šo ž njov notri v tisto krčmo, ka je pod zemlov bila. Tam sta živela tri leta, pa njima je jako dobro bilo. Drugo sta nikaj nej delala, kak jela pa pilá; záto sta se pa tüdi natelko spremenila, ka jiva nišče več nebi mogeo spoznati. Ali z Boga sta se nej spojábila.

Gda so tri leta pretekla, se je Markecovej ženi — tak mo zvali odsemao gospodičino, ka je Markeca nej štela ostaviti — senjalo edno noč od svojih sester pa od roditelov. Ta senja jo je pa jako razžalostila. Bila je jako tužna pa žalostna, zato jo je mož pitao:

— Ka ti pa je, ka si tak jako žalostna pa zamišlena?

Ona je pa odgovorila:

— Senjalo se mi je od mojih sester pa od roditelov, pa bi jako rada znala, kak kaj živejo.

Prosila je zato moža, ka bi je ednok šla gledat, pa je pravila:

— Nama dobro ide tü, liki za ove domače sam strah, da se mi je tak odnjih senjalo.

Markec je pa nato pravo:

— No, či bi je tak jako rada vidla, te va šla na tvojo domovino, liki ne smeva se ovaditi, ka bi jaz rad znao, či do naj poznali ali nej.

Te sta se opravila na njeno domovino. Prišla sta ta ravno večer, pa sta si na noč stan prosila. To sta tüdi dobila. Dali se njima edno hižičko, gde bi prenočüvala, pa so njima prinesli tüdi večerjo. Poznao jiva je pa nej nišče.

Po večerji sta dve grofoskivi hčeri, ka sta šče ledičnivi bile, dugo pri njima ostali, ka so si kaj pogučavali, Markecova žena je pa s sebov prinesla vsa tri jaboka, pa prle kak so spat šli, je je vö s korbleca vzela, pa na-sto djala. Gda sta grofoskivi hčeri zaglednoli ta jaboka, pa vidli nanjih svoja imena, sta včasi začali pitati:

— Gospa, ge sta pa vüva küpila ta jaboka? To so ravno takša jaboka, kak smo je mé vujška lüčale, gda smo se ženile. Sledkar smo vidle, ka je je meo tisti pastér, ka je pri nas slüžo. S tem patérom je odišla tüdi najna mlajša sestra, pa njima nigdar več ne ga glasa.

Markecova žena se je že te nej mogla duže zadržati, pa je pravila:

— Jaboka poznata, ka so takša, kak smo je mé gor lüčale, náj pa ne poznata?

Nato so jiva začnoli bole gledati, pa spoznavati.

Gda so se že spoznali, pa je Markecova žena nazaj dala svojima sestrama jaboka, Marcec pa povedao celo zgodbo, gde sta hodila, pa kak sta živela, te so napravili velko gostüvanje, na šterom gostüvanji so jeli, pa pili, pa se veselili.

Po gostüvanji je grof, kakti Marke-

cove žene oča, dao edno imanje Markeci pa njegovej ženi, pa jiva je te nagučao, naj zapüstita tisto krčmo pod zemlov, pa se naj priselita na to imanje.

Marcec pa žena sta to včnila. Vso vrednost, ka je v krčmi bila, sta spravila na to imanje; kočiša pa natararico sta tüdi s sebov vzela.

Gda so že na novom imanji vse vred postavili, so napravili ešče edno velko gostüvanje, na štero so mene tüdi pozvali. Dali so mi jesti pa piti, pa so mi te velili, ka sam mogeo oditi. —

Nekaj od nezmernosti, ali nemertičlivosti.

Sv. Auguštin piše: Pijanost večna postava osodi, zato ka jesti i piti je samo zavolo obdržanja življenja dovoljeno.

Tertullian pa: Njihov bog je njihov blek, njihova vera se v kühinji se-greva, njihova lübezen v piskri vré, njihovo celo vüpanje je v jestvino položeno. To je vera nezmernikov, pijancov, so te že katoličanci ali židovje ali kakšekoli verespovedi.

Reči sv. Ivana zlátovüstnoga glejmo: **Pijanost je mati moritve, roditel sváj, stariš srdov, učitelica nezadovolne gizde; ki jo má, sebé nema; ki jo má, je ne človek. Či je pa**

ne človek, kaj pa je te? Dišeča roža? Ali drági kamen? Ali lahko stvar néma? Gotovo to zádnje. Nadele piše ešče on: **Pijanost je vrág krotek, sladek čemer, samovolna besnoča, neprijátelica poštenja, krivica proti čistosti, naj je nieden krščenik ne pozna.**

Sv. Ambroža reči ešče poslühnimo: **Pijanost je ogenj za nečistost, pijanost je začetek odnorenja, je čemer nes-pametnosti. Ona spremeni človečo pamet i podobo, po njej so lüdjé kojni hržeči.**

Ki si té lepe pridavke šče spraviti, naj več pije, kak njemi trebe.

TREZEN.

Plemeniti Hötendorf Conrad, načelnik našega generalnoga štaba.

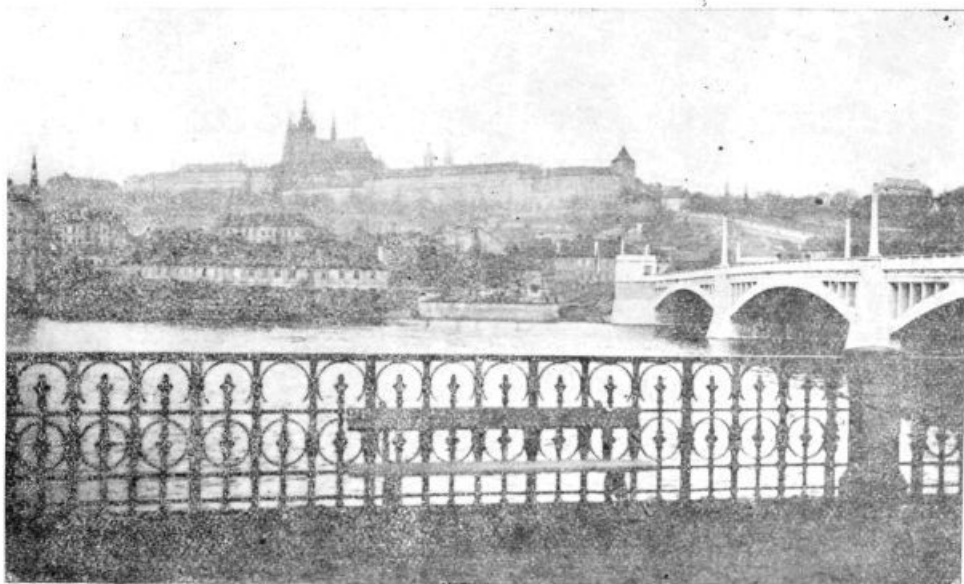
† Trononaslednik, nadvojvoda FRANC FERDINAND.

Dneva 28. junija je prišla grozna novica z južne strani naše velke države. Vmorili so v Bosniji našega plemenitoga trononaslednika, nadvojvodo Franca Ferdinanda pa njegovo zvesto ženo, vojvodinjo Zofijo. Nekši srbski dijak je strelo dvakrat na njiva, gda sta se pelala po mesti Sarajevo, pa je s tem pretrgao nit življenja obema, trononasledniki pa njegovoj zakonskoj tivaršici.

To grozno hüdodelstvo, šteromi je v zgodovini težko najti para, je spravilo v nezgovorno žalost nej samo presvetlo kralesko

Za vmorjenima joče troje maloletne dece, edna hčerkica pa dva sina, ki so zgübili svoje drage roditele pa so postali sirote.

Za trononaslednikom žalüjajo vsi narodi cele naše države, zato ka so v njegovo bodoče vladarstvo zasadili svoja najlepša vüpanja. Zlasti pa mi katoličanje mammo vnogo zrokov žalüvati za pokojnim trononaslednikom. Ž njim smo najmre zgübili svojega mogočnoga branitelja, od šteroga smo z gotovostjov čakali, ka poiere moč prostozidarcom, šteri se ravno v zadnjem časi zancnejo pali zdigavati proti našoj veri.

Novi most nadvojvode Franca Ferdinanda v Pragi.

hižo, nego tüdi celo našo državo pa vse njene narode. Vsem nam je prerana smrt trononaslednika velka zgübitev, zato pa žalüjajo za njim naša srca.

Predevsem je pa ta grozna smrt trononaslednika pa njegove žene bridko zadela našega presvetloga krala pa ga je oropala prilüblene pa zveste osebe, šteroj bi z celim zavüpanjom lejko podao svoje vladarstvo.

Velka je zato žalost, štera se je naselila v naša srca ob prežalostnoj smrti našega trononaslednika, zato ka smo ž njim spravili v grob vnoga naša lepa vüpanja. Pa v tej žalostnih dnevaj naj nas tolaži miseo, ka je to boža previdnost tak dokončala. Zato pa ne obvüpajmo, nego molimo za düšno zveličanje vmorjenoga trononaslednika i njegove žene, pa prosimo vsemogočega Boga, naj nam ob

drži presvetloga krala, Franca Jožefa I. ešče vnogo let, pa nam naj podeli pokojnomi Franc Ferdinandi ednakoga trononaslednika, ki bo nadaljuvao modro vladanje našega staroga seroga apostolskoga krala.

Pretužna smrt.

Sred meseca junija se je podao trononaslednik, nadvojvoda Franc Ferdinand v Bosnijo, gde so se vršile velke vojačke vaje. Ž njim je šla tudi njegova zvesta zakonska tivaršica,

Té napad je napravo velko razburjenost, pa je trononaslednika, gda je v mestnoj hiži minola slavnost, opominalo več gospodov, naj se ne pela dale po mesti. On se je pa zato li šteo pelati v bolnišnico, ka bi pogledno tiste ranjence, štere je ranila bomba, ka jo je on srečno odbio. Na toj nesrečnoj poti sta se pa naednok začüla dva strela. Prvi je zadeo ženo, vojvodinjo Zofijo, na desnoj strani pod rebri, drugi strel je pa zadeo trononaslednika Franca Ferdinanda, pa njemi

† Baron Fejervari Geza, bivsi vogrski minister, ki je letos mro v Beči.

vojvodinja Zofija. Dneva 28. junija, gda so že minole vaje, se je pelao trononaslednik z svojov ženov v Sarajevo, gde so ga v mestnoj hiži čakali visiki gospodje dostojanstveniki, ka bi njemi skazali svojo vdanost pa zvestobo. Na toj poti je priletela edna bomba na trononaslednikov automobil, štero bombo je pa trononaslednik srečno odbio z rokov, tak ka je njemi nikaj kvara nej včinila, nego na drugom automobili, šteri je prišeo za trononaslednikovim, je ranila več oseb.

je prevrtao žilo na šinjeki. Vojvodinja je spadnola včasi svojemi moževi v naročje pa je postanola nezavestna. Za nekelko minut je zgübo zavest že tudi trononaslednik, šteroga obleka je bila s krvjov namočena. Automobil je pelao včasi z najvejšov hitrostjov obe visikivi osebi v vladarsko palačo, gde sta naednok bila dva zdravnika poleg, samo ka sta že pomagati več nej mogla, zato ka sta med tem časom oba, trononaslednik pa njegova žena zgübila življenje.

Med lüstvom, gda je zvedilo za te strašen dogodek, je nastala velka zmešavica. Ženske so se jokale, možki so pa bili razburkani, pa so se zgražali nad zverinskim djanjom, štero sta včinila ničesniva napadalca

Prvi napadalec, ki je vrgeo bombo v trononaslednikov automobil, se piše Čambrinovič Nedelko, je star 21 let pa je po svojem stani tiskarski pomočnik. Po napadi je šteo vuji, samo ka so ga redarje pa razburkani ljudje včasih zgrabili. Gda so ga pri sodniji k veri jemali, je pravo, ka je bombo dobo v Belgradi od ednoga anarhišta, po imeni Ciganoviča.

razširili srbsko kraljestvo tüdi na južni del naše velke države, zato pa vtegüjejo svoje s krvjov zamazane roke tüdi prti Bosniji, štera dežela je nas stala še tak dosta žrtv. Pokojni trononaslednik je šteo nakane teh lüdi s tem preprediti, ka bi bole tesnej združo katoličanske horvate pa slovence, ki so bili vsigdar zvesti kraleskoj hiži, pa bi s tem dobo na jugi naše velke države močno oporo proti staroverskim srbom. Srbi so za te trononaslednikove načrte zvedili, zato so ga pa spravili z toga sveta. Mogo eo je mreti s svojov zakonskov tivaršicov vred za svojo domovino

Albanski knez Viljem I. pa njegova žena si oglejüjeta mesto Drač.

Drügi napadalec, ki je strelao na trononaslednika pa na njegovo ženo, gda sta se pelala z mestne hiže, se piše Princip Gavriilo, je star 20 let, pa je po svojem stani dijak. Hodo je v gimnazijo v Belgradi. Gda so ga k veri jemali, je pravo, ka je on že duže časa nameravao vmoriti kakšo visiko osebo. Oba ludomorca sta srba, pa so jiva ljudje šteli kmesti bujti, tak so bili razburkani zavolo zverinskoga hüddelstva, štero sta včinila.

Zakaj so vmorili trononaslednika? Kak znamenja kažejo, so trononaslednikove smrti krivi tisti velikosrbski agitatorje, ki bi radi

pa za katoličansko vero. Zato nam je pa njegova smrt napravila nezgovorno žalost pa pobitost . . .

Presvetlomi krali, ki je v tistom časi prebivao v mesti lšl, so včasih brzojavili te prežalosten dogodek, ka sta trononaslednik pa njegova žena vmorjeniva. Sirmak osemdesetštiri leten starček, ki je v svojem dugom življenji mogo eo prestatii že telko žalostnih vdarcov, se je bridko razjokao, gda je zvedo za to strašno nesrečo. Dugo je nej mogo eo reči spregovoriti, zatem je pa zdejno pa pravo: »Grozno! Grozno! Ka sam ešče to mogo eo

doživeti! O nebože deca, ka do zdaj činila!« Nato je zapovedao, naj se vsa potrebna pripravijo za sprevod, šteri se je vršo v petek, julija 9. dneva.

Mrtvivi teli so v Sarajevi z balzomom namazali pa so jivi tak spravljali na zadnjo pot proti Beči. Pokeč so jivi pelali po morji, so njima valovi lepoga Jadranskoga morja, k šteromi je trononaslednika tak rado vleklo srce, šumeli svoj zadnji pozdrav. Gda so jivi pa v Trsti spravili nazaj na suho zemlo, potom je pa verno pa kraleskoj hiži vsigdar zvesto vdano hrvačko pa slovensko lüstvo skažüvalo svojo zadnjo čast njima, šteriva

pa zajokani. Gda so je pripelali v dvorno kapelo, ka bi poglednoli svoje drage roditele zadnjikrat, je hči Zofija ostala pri vélkih dveraj pa se milo jokala, sina sta pa šla g drevama pa sta med bridkim jokanjom gledala svoje mrtve roditele. Gda je starejši sin opazo, ka je sestra ostala pri dveraj, je šo k njoj, pa njoj je roko okoli šinjeka djao pa pravo: »Hodi, ka boš jiva vidla!« Žofija se je nato vrgla svojoj tetici, grofici Chotek v naročje pa je z milim glasom ponavljala: »Mamika, mamika, moja draga mamika;« Nato so deca vse skušüivala svoje mrtve stariše pa so vzela od njih slovo zadnjikrat.

K vstaji v Epiri.

Četa albanskih prostovolcov, šteri so se sami zglašili, ka bi šli v boj proti epircom.

sta hrvačko-slovenski narod tak jako lübila. Od Trsta do Špilfelda, kod je po slovenskoj zemli pelao poseben dvorni vlak dragiva nam mrtveca, je povsedi bilo vnožino lüstva, ki so z žalostnimi obrazi pa z skuznatimi očmi metali cvetlice na železnico, pa jemali zadnjikrat slovo od tistivi plemenitivi srci, šterivi sta za nas vse hranili telko lübezni.

V Beči so razstavili drevi z mrtvima teloma v dvornoj kapeli, gde so jivi poglednola deca, rodbina pa vnogo lüstva. Najbole genlivo je bilo, gda so jiva prišla gledat deca, 13 letna hči Zofija, 12 leten sin Maksimiljan pa 10 leten Ernest. Vsi trije so bili jako bleđi

Z Beča so v petek večer ob desetih odpelali mrtvi teli na pokojnoga trononaslednika imanje, v grad Artštetten, pa so jivi tam v kapeli, gde si je najvojvoda Franc Ferdinand dao zozidati grobnico. položili k vekivečnomi počinki. Sprevodna slavnost se je končala v soboto koli poldneva.

Tak sta spravlenivi v prerani grob dve plemenitivi srci, šterima je petrgala nit življenja zločesna roka. Spominajmo se ž njiva v molitvaj, naj njima bo grobni sen sladek, pokeč jiva trobenta angelov ne pozove z nami vred k poslednjoj sodbi.

Podatki o življenja pokojnoga trononaslednika i njegove žene.

Najvojvoda Franc Ferdinand, ki zdaj že z svojov zvestov zakonskov tivaršicov, vojvodinjov Zofijov vred spi nepredramno spanje, se je narodo v Graci leta 1863 kak najstarejši sin nadvojvode Karola Ludovika pa njegove žene Marije Anunciate, nadvojvodice Bourbonške. Svoja mlada leta je preživo navekše v tihom domačem krogi pa je po dokončanih šolaj včasih stopo v vojačko službo. Leta 1878 je postao že poročnik (lajdinant) leta 1882 nadporočnik, leta 1892 pa generalni major.

Oženo se je nadvojvoda Franc Ferdinand leta 1900. Za zakonsko tivaršico si je zvolio česko grofico Chotek Zofijo. Da si je nej zebrao žene z kakše vladarske hiše, nego z grofoskoga stana, zato je mogeo prestati mnogo težav prle, kak se njemi je dovolio te zakon. On je pa zato li ostao zvesti, pa si je proti vsem težavam vzeo za ženo tisto, k štero ga je vleklo srce. Včino je pa tudi prav, pa je toga svojega djanja nigdar nej obžalüvao, zato ka je z svojov ženov, či ravno ka

K vstaji v Epiri.

Odhod albanskih drostovolcov z Drača v Valono.

V tom časi ga je zadela bolezen pa si je mogeo iskati zdravje. Potüvao je zavolo toga dugo časa po morji pa se podržavao v južnih krajeh, gde ga je čisti morsk zrak pa milo južno podnebjje zevsema ozdravilo. Gda se je povrno nazaj v svojo domovino, njemi je presvetli krao darüvao leto za letom višiše vojaške časti. Postao je podmaršal, general konjenikov, admiral, lansko leto 17. augusta pa generalni nadpazitev vse naše oborožene moči, pa njemi je bilo zavüpano tudi voditelstvo pa preglejüvanje velikih vojačkih vaj.

je bila nižišega stana, živo zaistino blaženo pa srečno zakonsko življenje. Bila sta eden ovomi vsigdar zvestiva, pa sta se tak ljubila v tom življenji, ka jiva je nanč smrt nej mogla razločiti, nego jiva je oba naednok pozvala z toga sveta.

Narodila se je trononaslednikova žena, grofica Chotek Zofija, leta 1868 v Štutgarti kak štrta hči grofa Chotek Bohuslava. Bila je lepe visike postave, pa je mela plemenito čüteče srce. Gda se je trononaslednik z njov zoznano pa se odločo, ka si njo zvolio za za-

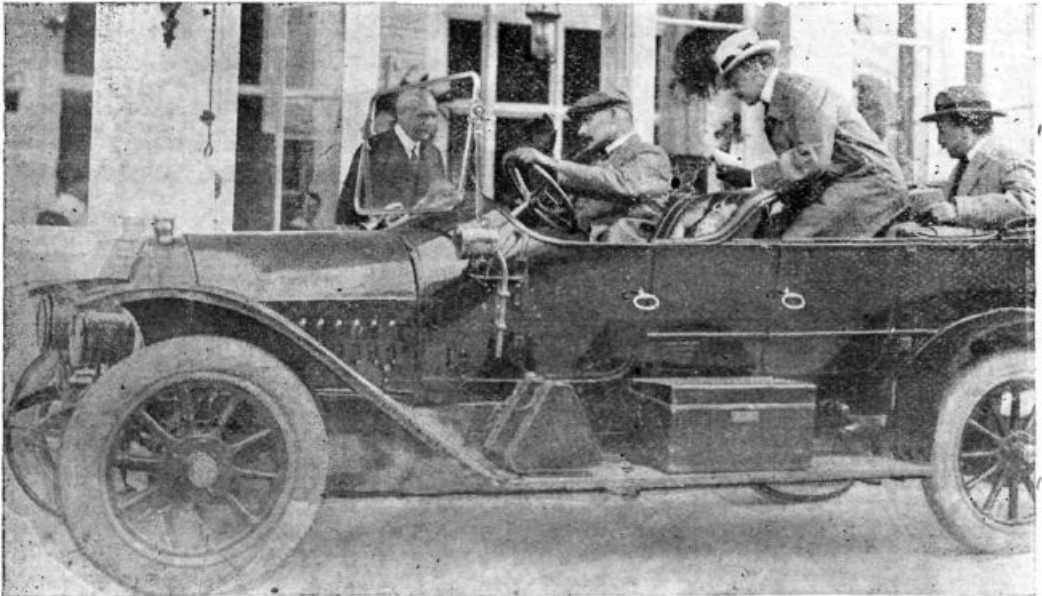

Kozáci prido v edno vés v izhodnoj Galiciji.

konsko tivaršico, je stopo pred svojega strica, krala Franca Jožefa I. pa ga je proso, naj njemu dovoli v te zakon. Krali je to nej bilo po voli, zato njemu je velo, naj edno leto dni počaka, pa si naj med tem časom dobro premisli, ka nakani včiniti. Gda je leto dni preteklo, je trononaslednik pali proso krala za dovoljenje Krao je zdaj dovalo, pa si je nato vzeo trononaslednik njo za ženo. Te zakon je pa bio zaistino srečen. Plemenita žena trononaslednika je bila visiko izobražena, ljubezliva, jako pobožna pa skrovna gospa, štera je nej poznala nikše gizde, nego je

v nebeške višave pred tron Vsemogočega, ki naj njoj obilno poplača vse njene dobrote z šterimi je lejšala pa brisala skuze sirmakom pa betežnikom . . .

Med visikimi dostojanstveniki je dnesden nej ravno dosta takših, štere bi značilo globoko versko življenje. Večina jih je mlačna v veri, pa je je večkrat sram pokazati, ka so katoličani. Pokojni trononaslednik je nej spadao med te ljudi. On je bio v resnici zgleden katoličan. Že v svojih mladih letih je pokazao večkrat svojo globoko vernost, sledkar pa, gde je samo mogeo, je vsigdar dao lepi zgled

Grof Berchtold, minister zviunánji zadev ide z casarsko-kraleske ville v Ischl-ni stoječe z pismom boj odločéčim.

živela samo za svojega dobroga moža, za svojo deco pa za sirmake. V Konopišti na Českom, gde je največkrat prebivala, je ta visika gospa rada pohajala hiže sirmakov. Nej jo je bilo sram stopiti v siromaške kuče žalarov, nego se je čütjila srečno, či je mogla zapuščenim sirotam pa betežnikom preskrbeti kakšo pomoč pa tolažbo. Na stotine je takših zgodbic, gda je kak nepoznana gospa prinesla svoje dare, obleko, hrano, peneze itd. tistim, od šterih je zvedila, ka so toga potrebni.

Te dobrovolne, plemenite gospe zdaj nega več med nami; njena düša je zletela

pobožnoga krščanskoga življenja. Svoje verske dužnosti je opravlao, kak je najbolje zvesto mogeo z celov svojov družinov. Bio je vsaki den pri svetoj meši, pa je opravo spoved vsaki mesec. Ravno tak tüdi cela njegova družina. Na svojem potüvanji je rad pohajao katoličanske cerkvi pa samostane, rad je delio pomoč katoličanskim zavodom pa drugim dobrodelnim napravam. Z ednov rečjov, bio je globoko veren, pobožen pa odločen katoličan nej samo v govorenji, nego tüdi v mišljenji pa v djanji. To ga je z ednim krajom jako zdignolo, pa so ga katoličani visiko po-

Štivali, z druge strani si je pa z tem odločnim krščanskim življenjem spravo neprijatele med krivoverniki pa med nevernimi prostozidarci, so ga začnoli jako svražiti. On se je pa za ki te vrste ljudi nej dosta zmeno, nego je šo po svojoj poti.

Kak državnik, ki bi meo postati naš prišestni vladar, je nadvojvoda Franc Ferdinand nej rad razglašüvao svojih načrtov, zato nam je pa nej dosta znanoga, kak je nakano vladati svojo velko državo. Telko pa znamo, ka je bio odločen človek, pa je meo velke zmožnosti za svoje bodoče dostojanstvo. Gda je postao trononaslednik, je včasi sprevido,

ka država samo tak lejko postane močna, či so vsi njeni prebivalci zadovolni pa srečni. Zato si je pa on tüdi zebrao to načelo, ka po svojih močeh zadovolji vse podložnike, naj se pravica ednako deli vsem pa za vse, kikoli stanüjejo v toj državi. Osrečiti je šteo vse narode, zato pa zdaj žalüjemo za njim vsi. Njegova žalostna smrt, štera je prišla tak nedovedoč, nam je napravila vsem nezgovorno velke bridkosti. Vnoga naša lepa vüpanja smo mogli pokopati z nadvojvodom Francom Ferdinandom, zato pa stojimo s skuznatimi očmi pri njegovom preranom grobi pa gledamo tužni v bodočnost, od štere ne vemo, ka nam prinese.

Francozke čete na poti k mórskomi obrežji.

Novi trononaslednik.

Za pokojnim nadvojvodom Franc Ferdinandom je prevzeo trononasledstvo nadvojvoda Karol Franc Jožef, najstarejši sin pokojnoga nadvojvode Otona i nadvojvodinje Marije Jožefe.

Narodo se je leta 1887 v gradi Prezenburg na Nižje-Austrijskom. Oženo se je pred dvema letoma z princesinjov Bourbon-Parmskov Citov pa ma dvoje dece. Dneva 30. novembra 1912 se

njemi je narodo sin, nadvojvoda Franc Jožef Oto, ki ma po božoj previdnosti nositi ednokkrat kralesko korono sv. Števana. Dneva 3. januara leta 1914 se njemi je pa narodila hčerka, nanvojvodinja Adela.

Te novi trononaslednik se je dozdej malo kazao v javnosti, zato vam je pa sče nej dosta znano ž njegovoga življenja pa od njegovoga značaja. Želemo

njemi pa, naj njemi Gospodni Bog podeli v obilnoj meri svoje svete milosti, ka de mogeo pravično pa srečno vladati vse tiste narode, šteri do po božoj previdnosti zročeni njegovomi vladarstvi. Prosimo pa tudi Vsemogočnost božo, naj nam ga občuva, ka ga nezadene tak žalostna usoda, kak je zadela ljublenoga nam Franca Ferdinanda.

Smešno.

Tolažba: Filip obišče svojega prijatela Jakoba, šteri se na edne stube više drži. Po obiski ga spre vodi Jakop do stub, gde je Filip nej dobro stopo na

stube, pa se je zavolo toga kotao dol po njih. Jakop njemi nato pravi: »No, nikaj ne maraj, Filip, vej se g vüzmi na tla priselim, pa bom se tam držao!«

Mamica vnukeci.

Mamica: »Tinek, to je že preveč žalostno, ka te celi den morem kregati!«

Tinek: »Mamica, vej to nikaj nej, — jaz sam tak nej občütliivi!«

Lepa iznajdba.

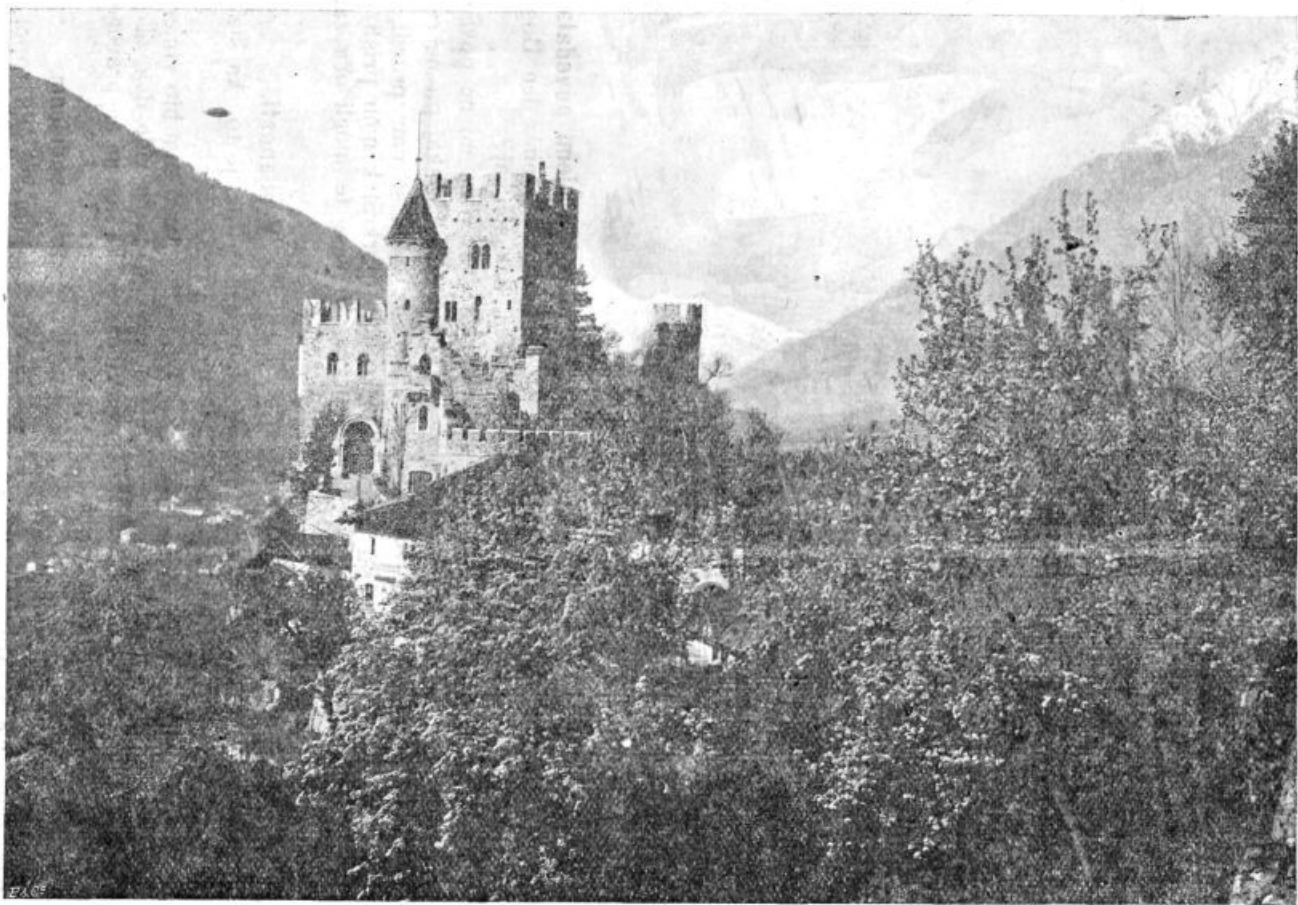
»Čüdno je, ka so zadnji čas že vse gornajšli: graferanje brezi drota, vožnjo brezi konjov, pükšeni prah brezi dina . . . zdaj pa sče nekaj menka: déo brezi snehe.«

Dečinja.

»Mama, ta krava se tak kisilo drži; jéli pa ka tá ma kislo mleko?«

»Gospod svetovalec ma zaistino jakodrobo življenje; samo štiri vüre na den je v službi . . .« — Ja, pa z teh štiraj vür on porabi tri vüre za to, ka se krega nad štrtov, v šteroj dela!«

»Gospodičina, vas je nej strah, ka večer tak sami po logi hodite?« — »O nej, jaz mam vsigdar iglo v krščaki!«

Grad Brunnenburg pri Merani pa njegova v cvetji se nahajajoča okolica.

Lepo pa plemenito zjediniti bi moglo biti vsigdar naše prizadevanje. Tak bi vsaki naš čtevec na prijeten način lejko pridobilo med svojimi znanci mnogo mlačno dušo, ka bi se bole poglobila v lepe, zdigajoče pa tolažlive verske misli. Mesto toga ka pri krsti, pri godovni, pri svatovčini pa pri drugih prilikaj darujejo nevalane ali pa malovredne dare, bi mogli naši čtevci zebati za dare takše predmete, šteri poleg svoje lepe, umetniške pa razveselive oblike obudijo tudi spomin na zvišenost naše vere, pa ga obdržijo živoga v tistih, kem so se dari podelili. Takši dobrodojšli dari so napriliko cevca, škapuleri, verižice okoli šinjeka z križecom, čisla, vöre z raspetjom pa drugi zlati pa srebrni darovski predmeti, šteri so lepo izdelani pa poleg toga majo jako nisiko ceno, kak se to vidi z cenika, šteroga pošle zobstom pa poštine prosto na dobrom glasi stoječa krščanska razpošilnica **H. Suttner, Ljubljana šte. 895.**

Mi moremo plačati krivdo dostokrat z težkimi zalodčnimi pa prebavilnimi bolečinami, či ne pazimo na svoja prebavila. Naš žalodec ma opravlati težko delo, zato ka on more vse prebaviti, ka mi slabo skuhanoga pa slabo zgriženoga pojemo. Zato je nej čüda, či nam večkrat opeša pa nam dela težave. Takšega hipa je dobro, či mamu pri hiži Fellerovo močno svedsko tinkturo (Tinktura svedika), štera se zove tudi essencija življenja ali balzam, zato ka nam to žalodec hitro spravi v réd, nam čisti telo, vtiša bolečine, lejša krče, da moč pa zboljša krv. Toga

dobroga vrastva za žalodec pošle lekar- nar **E. V. Feller, Stubica šte. 823** (Horvačko) 3 vekše glažke franko za K 5.—, 12 malih glažkov poštine prosto za K 3.—.

Dobro so njemi povedala.

Zdravnik: »Dober den Bog dáj. No, mala deca, kak ste kaj?«

Deca: »To vam mi ne povemo.«

Zdravnik: »Zakaj pa nej?«

Deca: »Oča so nam pravili, ka ste vi lansko leto parkrat k nam prišli pitat, kak smo, pa so vam te mogli oča zato plačati 40 koron.«

V pijanosti.

Logar: »Kak je to, ka ste zavca nej zadeli?«

Lovec: »Malo sam bio vinjeni, pa sam mesto ednoga zavca vido dva. To je pa že sam zlodi šteo, ka sam na nej pravoga strelao!«

Pred sodiščom.

Sodec: »Gda ste čüli ropot?«

Hižnik: »Moglo je biti že ponoči, zato ka se nekak v temi na to spominam!«

Zadovoljen.

Tat, ki je vüro vkrao pa dobo 14 dni voze: »No, telko je pa tudi vredna!«

Vi se oblačite prebogato,

či dobro ne pazite na niske cene velke konfeksijske tvrdke R. Miklauc, Ljubljana šte. 326. Zavolo obilnoga razpošiljanja uradniškim, delavskim pa turistovskim društvam, so celo niske cene, najbolše süknje pa prve vrste krojačje.

Moška obleka z močnoga ceiga . . . K **12-50**

z temnoga modnoga štofa . . . . . K 19-50

z modnoga ševiota . . . . . K 29-50

Hlače z modnoga šviota . . . . . K **4-80**

Telovniki za dečke . . . . . K 1-90

Površnik za možke . . . . . K 3-20

Površnik z kapucov za žinske i možke K **11-50**

za deco . . . . . K 5-20

Ženske-janke moderne, pisane . . . K **4-—**

z modnoga ševiota . . . . . K 6-30

Obleka za dečkece z kratkimi hlačami K **4-40**

z dugimi hlačami . . . . . K 11-50

Štajarska obleka za dečkece . . . . . K 4-—

Hlače za dečkece z lednoga platna . . . K 1-90

Süknje po metraj z najmodernejših vzorcov pa vsako dob po najnižišoj ceni. **cenik.**

Kak mera zadostuje pri možkom obleči: velkoča prsil pa dužava hlač; pri ženskih jankaj: velkoča v pojasi pa dužava; pri dečinjem obleči: starost Dobrost zajamčena. Razpošiljanje po povzetji, od 20 K više poštnine prosto. Za dobro kakovost vö stoji 45 leten dober glas tvrdka. Od leta 1869 stoječa kršćanska svetovna razpošilnica

R. Miklauc, Ljubljana šte. 326

4 podružnice, 16 skladišč i delavnic.

Bog daj!

Dobro pa fál se küpi pri

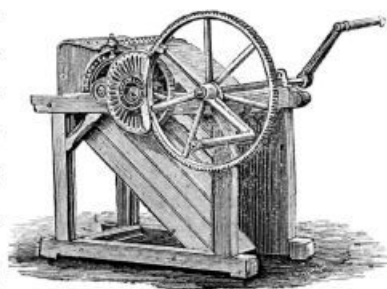
Bog daj!

Bratoma Uray

Trgovina z železom, specerijov; vsakojačka škér. pükše pa revolve.

v Radgoni.

Velka preberica vsakojačkih strojov (mašinov), portland-cementa, traverze pa železničke, šinje, železje za nove hrane, šparati, peči, sekire, lopate, motike kose z najbolše oceli, garanterane.

Kameno vogelje za peči pa za stroje (damfare), ter, karbolinej, papir za pokrivanje, olij za stroje pa za vsakojačko farbo.

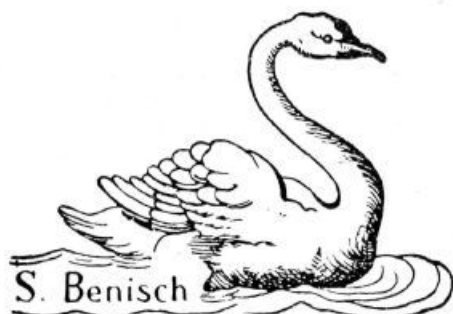
Srpi pa ameriksanski kamli.

Zavolo preveč dosta blaga so cene niske, poštene.

Najbolša češka tvrdka za nakupovanje

fal postelnoga perja!

1 kg. sivoga, dobroga, ščesanoga postelnoga perja K 2.—, bolšega K 2'40, polbeloga K 2'80; 1 kg. beloga, mehovatoga, ščesanoga perja K 4.— pa K 5'10; 1 kg. jako finoga, snežnobeloga za gospoda K 6'40 i K 8.—; 1 kg. beloga, mehovatoga, nej ščesanoga, zmikanoga (Rumpffedern) perja K 4'80, K 5'20; 1 kg. sivoga mehovja K 6.— i K 7.—; snežnobeloga mehovja K 10.—, najfinejše prsno mehovje K 12.— i K 13.—.

Pri 5 kg. se pošle poštnine prosto!

Dovršene postele

bogato napunjene, z celo gostoga, jako trpečnoga, beloga ali žutkastoga nankingblaga:

1 blazina koli 180 cm. duga, 120 cm. široka z dvema vankišoma, vsaki koli 80 cm. dugi, 60 cm. široki, napunjeno z lepim, sivim, jako trpečnim mejkim perjom K 16.—; napunjeno z novim, sivim, jako dolgo držječim polmehovjom K 20.—; napunjeno z novim, sivim, jako močnim mehovjom K 24.—.

Posamezne napunjene blazine koli 180 cm. duge, 120 cm. široke K 10.—, K 12.—, K 14.—, K 16.—. Posamezni napunjeni vankiši koli 80 cm. dugi, 60 cm. široki K 3.—, K 3'50, K 4.—. Velka napunjena blazina za dva človeka koli 200 cm. duga, 140 cm. široka K 13.—, K 14'70, K 17'80, K 21.—. Velki, napunjeni vankiš za dva človeka koli 90 cm. dugi, 70 cm. široki K 4'50, K 5'20, K 5'70. Spodanje blazine z fine, močne redate tirolske kiklenčšine koli 180 cm. duge, 116 cm. široke K 12'80, K 14'80.

Postelni prevleči, zašiti, za rabo zeosama pripravljene, z močnoga, farbastoga, ardečega ali sivoredatoga Kanevasa ali z bele damast-kiklenčšine, za edno blazino 180 cm. dugo, 120 cm. široko K 5.—, za vankiš 80 cm. dugi, 60 cm. široki K 1'25. Prevleči za blazine, štere so za dva človeka K 6'20. za vankiš K 1'70. Razpošilam tudi najfalej samo po svojem ceniki postelino za deco, poplone, flanel-poplone, postelne lenove prte, slamnjače, matrace.

Razpošila po pouzetji, od K 12.— više poštnine prosto. Pakovanje brezplačno. Zamenjavanje je dovoljeno. Za neugajajoče blago se penezi urnejo.

S. Benisch v Dešenici štey. 1230 (češko).

Ceniki se na zahtevo pošlejo zobston pa poštnine prosto.

Najbolši krojačje delajo za vas,

či si naročite možko obleko, zimske kapute, obleko za dečake, hlače, bandžure, ženske janke, rekrine itd. poleg mere z najmodernejšega, najlepšega pa najbolje močnoga süknja z krščanske, že 45 let obstoječe süknjene pa konfecijske tvrdke **R. Miklauc, Ljubljana štev. 326.** Z cenika, šteroga dobite zobston pa poštnine prosto, lejko vidite, kak si človek sam lejko mero vzeme, pa dober glas tvrdke, štera ma 4 podružnice, 16 skladišč pa delavnic, jamči ali vö stoji, ka bo vsa obleka brezi grajanja dobra. Cenik vsebjuje tüdi bogato preberico süknja, perila, poponov, zagrinjal, pa so vse cene tak nisike, ka bi gde indri človek mogeo za takšo kakovnost trikrat telko plačati, Posebnost te tvrdke so možki pa ženski bandžuri, šteri stanejo samo K 11.50, nadale telovniki za zimo pa delavni plašči.

V kasarnaj.

Korporal: »Takših srdekov, kak ste vi, sam 'ešče nej meo! Sami osli, samo vüha vam menkajo!«

Dobrohотно.

Oča: »Viš, Tašek, Mankica joče, ka si njoj nej šteo dati polovico breskvi.«

Tašek: »Vej sam njoj pa dao celo koščico, pa njoj ž nje lejko zraste celo drevo.«

Dobro povedano.

Gospodar (k novomi vajenci): »Ali ti je že povedao knjigovodec, kakše delo boš opravlaol odvečara?«

Vajenec: »O ja; obüditi ga morem, gda bom vas vido, ka idete v trgovino!«

Zadovoljen.

Tat, ki je vüro vkraol pa tãdobo 14 dni voze: »No, telko je pa tüdi vredna!«

Drzen zagovor.

Sodnik zatoženci: »Gda ste krčmara znorili pri obedi — zakaj ste njemi šče žlico pa rasoške vkradnoli?«

Zatoženec: »To sam šteo odati, ka bi s tistimi penezi obed plačao.«

Je vseedno.

Mamica: »Jožek, to maš papir, piši materi pismo!«

Jožek: »Pa ne vem, kelki den je dnes.«

Mamica: »Zapiši včerašnjega!«

Z dobrih starih časov.

Redar berači: »Beračiti je prepovedano i se kaznüle do 20 krajcarov.«

Berač: »Tak? Nego . . . nego, jaz mam samo osem krajcarov.«

Redar: »Potom pa gledaj, ka hitro naberačiš ešče tisto, ka menka, ovači boš šo z menov ričet jest!«

Slab zgovor. Kmet pravi ednomi pojbi, šteroga je v jesennagrüški zadobišao: »Ka pa ti iščeš tü na drevi?« Pojeb: »Jaz? Jaz . . . iščem sprotolešne meteke!«

Senje.

Vasvármegye. (V železnoj županiji)

- Alhó** marc. 19., ponedelek pred risalami, okt. 8., dec. 13.
- Alsóör** na drugi ponedelek po vüzmi, aug. 10 nov. 11.
- Alsópaty** febr. 3., maj. 4., sept. 4., nov. 4.
- Alsóságh** april 4., maj. 25., sept. 21., nov. 5.
- Alsóstrázsa** glej Rába szent Márton
- Assonyfa** jul. 13.
- Battyánd** (Püconci) jul. maj. 28., jul. 10., sept. 10., nov. 10.
- Battyánfalva** (Rakičan), marc. 26., v tork pred risalih, jul. 2., aug. 16., okt. 8.
- Borostyánkő** drugi ponedelek vu postí, maj. 3., jun. 10., sept. 14—16.
- Csákány** febr. 25., maj. 2., jun. 8., aug. 6., sept. 8. i 29., nov. 25.
- Csendlak** (Tišina) febr. 25., jun. 5., sept. 9.
- Dobra** (Neuhaus), prvi ponedelek po 20. aug. i 1. nov.
- Farkasfalva** (Wolfsau) ponedelek po Risalih, sept. 1.
- Felsőör** drugi tjedan vu postí, drugo sredo po vüzmi, v sredo Porciunkula i Demeter tjedna.
- Felsőlendva** (Grad, Gornja-Lendva) marc. 28., jun. 20., aug. 16., sept. 29., nov. 30.
- Felsőő** ponedelek pred fašenkom, ponedelek pred risalami, sept. 20., nov. 19.
- Felsőszölnök** (Gornji-Sinik), jan. 1., maj. 1., jun. 1.
- Gyanafalva** (Ženavci, Jennersdorf), febr. 14., maj. 12., aug. 23., nov. 25.
- Háromsátor** jul. 13., sept. 21.
- Hegyfalú** jan. 8., ponedelek po 29. sept., v sredo po 8. jun. i 11. nov.
- Hidegkut** (Čankova), marc. 19., v ponedelek po cvetnoj i svetoga Trojstva nedeli, na Rupertovo v septembri i na Martinovo v novembri.
- Hodos** (Vasm), marc. 10., jul. 5., aug. 19., okt. 4.
- Ikervár** prva sreda marcíusa, v sredo pred 21. sept. i 21. dec.
- Jánosháza** marc. 19., ponedelek pred risalami, aug. 23., nov. 15.
- Korong** (Krog), maj. 4.
- Körmend** (Kermedin), febr. 2., marc. 12., april. 5., maj. 10., jun. 24., jul. 20., aug. 24., sept. 21., okt. 18., nov. 11., dec. 13.
- Kőszeg** (Küsek) v ponedelek pred cvetnov nedelov, pred Jakobovom, po Egidi, pred

- Orsinjim i po 3. nedeli adventnoj.
- Kupfalva** (Koglj), aug. 5.
- Kuzma** (Küzdoblanje), Križni četrtak.
- Léka** slednjen ponedelek febr., drugi ponedelek maj., slednjen ponedelek sept., Miklošovo, Ime Marijino.
- Lödös** (Litzelsdorf) v tork po Risalah, aug. 11.
- Mártonhely** (Martjanci) maj. 6., aug. 6., nov. 11.
- Miske** febr. 2., marc. 25., jul. 2., aug. 23., sept. 8., okt. 4., nov. 15., dec. 13.
- Monyorókerék** marc. 19., v tork pred risalami, okt. 23.
- Murapetróc**, jun. 4., jul. 4., sept. 8., okt. 28.
- Muraszentkereszt** (Sv. Kriš. v Medjimurji) maj. 3., sept. 14.
- Muraszombat** (Mürska Sobota), v vtork pred fašenkom, v ponedelek po Čarnoj nedeli, na mesec po risalskom pondelki, jun. 24., aug. 24., okt. 15., dec. 6.
- Nagydolinc** (Dolenci), jun. 16., dec. 6.
- Németujvár** (Novi Grad, Güssing), prvi den po Svečnici, v ponedelek po cvetnoj nedeli, v petek po Telovom, aug. 2., sept. 1., okt. 30., dec. 6.
- Pálmafa** (Pužavci) jul. 13.
- Perestő** (Sveta Jelena, Pertoča), aug. 18.
- Péterhegy** (Nedela, Gornji-Petrovci), jun. 4. jul. 4., sept. 8., okt. 28.
- Pinkafő** (Pinkafeld), jan. 25., apr. 24., jun. 24., aug. 24., okt. 16., nov. 11. Či te dnevi na petek, soboto ali nedelo spadnejo, senje se drži sledeči ponedelek.
- Rábaszentmárton** (Sveti Martin na Rabi), drugi ponedelek po Vüzmi, aug. 10., nov. 28.
- Rakičan**, marc. 26., v tork pred risalah, jul. 2., aug. 16., okt. 8.
- Rohonc** (Rechnitz, Runac) sredina posta, velki petek, jun. 15., jul. 13., aug. 24., nov. 25., dec. 24.
- Rum** jan. 10., marc. 21., jun. 27., aug. 25., okt. 15.
- Sárvár** v ponedelek po 2. aug., Simon-Judas.
- Szent-Benedek** (Sveti Bedenik), pred pepelnicov, po postnih kvatrah, po Cvetnoj nedeli, po jesenskih kvatrah i pred Božičom — vsikdar v ponedelek.
- Szent-Elek** jan. 22., maj. 16., sept. 8., nov. 15. — sledeči tork.
- Szent-Góthárd** (Monošter), vsaki ponedelek po četverah kvatrah, velki četrtak, maj. 1., jul. 22., okt. 18.
- Szent-Sebestyén** (Sv. Sebastjan), jan. 20., april 20., jun. 15., dec. 21.
- Szent-Péter** (Őri), febr. 28., marc. 12., maj. 18., jun. 20., aug. 1., nov. 4.

Széplak jan. 22., marc. 22., aug. 22., okt. 22.
Szombathely pred Fašenkom, pred Jürjovom, pred Telovom, pred Malov Mešov, pred Andrašovom — vsikdar v tork i sredo, Porcinkulovo senje v tork pred 2. aug., živinsko senje v tork pred 2. marc. i 2. okt.

Tišina febr. 25., jun. 5., sept. 9.

Tót-Keresztur (Križavci), april 16., jun. 4.

Tótlak (Selo), prvo nedelo po srpnoj Mariji i po Miklošovom.

Vasvár jan. 27., marc. 15., maj. 4., jun. 13., aug. 10., sept. 29., nov. 10.

Vép jan. 25., ponedek po Beloj nedeli, v sredo pred Križnim četertkom, eden den pred Petrovom, den pred Stevan kralovom i nov. 5

Vizlendva (Sveti Jurij), april 24.

Zalamegye. (V Zala županiji).

Alsó-Dombor (Dobrava), marc. 19., maj. 16., jul. 13., dec. 9.

Alsó-Lendva (Dolnja-Lendava), jan. 25., po drugoj postnoj nedeli v četertek, na velki četertek, ponedek po Rísalah, jul. 28., aug. 28., okt. 28., v četertek pred Božičom.

Bagonya (Bogojina), maj. 19., sept. 4.

Bánok-Szent-György april 24., jun. 24., aug. 3., nov. 29.

Bántornya. Glej Túrnišče.

Becsehely marc. 19., maj. 11., sept. 1., okt. 13.

Belatinc (Beltinci), jan. 20., febr. 24., april 25., jun. 27., jul. 15., nov. 5.

Belső-Türje febr. 24., april 24., jul. 24., sept. 29.

Csabrendek prvi ponedek juniuša, aug. 10.

Csáktornya (Čakovci), febr. 3., v ponedek po cvetnoj nedeli, jun. 30., aug. 3., okt. 13., nov. 25.

Cserföld (Črenšovci), maj. 3., sept. 14.

Csesztreg (Čestriga), jan. 19., maj. 16., aug. 25., okt. 31.

Dekleznok (Dekležovje), jun. 18., aug. 21.

Dobronok. Lendvavásárhely (Dobrovnik), ponedek po Telovom, jul. 25.

Dráva-Vásárhely (Nedelica), marc. 10., jun. 15., v ponedek po angelskoj nedeli, dec. 13.

Drava-Egyház na den svetoga Lovrenca.

Galambok ponedek pred 16. febr. i 2. aug.

Hetés, v tork po vüzmi, v sredo pred Križnim četertkom, jul. 27.

Karmacs v tork po 3. maj. i 1. nov.

Káptalan-Tóti marc. 19.

Kottor (Kottoriba), marc. 9., jun. 27., sept. 30., nov. 30., v nedelo po 3. maj. i 15. sept.

Kövágó-Örs aug. 17., nov. 5.

Légrád (Legrad), marc. 12., nedela svetoga

Trojstva, aug. 24., nov. 2., dec. 13.

Letenye (Letina), febr. 24., jun. 29., aug. 25., okt. 6., dec. 25. — pred njim v tork.

Lenti (Lentiba), febr. 22., april 10., dec. 6.

Lesence-Tömaj jul. 22.

Mura-Szerdahely (Srđišče Mürsko), maj. 1., jun. 2., aug. 19., okt. 26.

Nagy-Kanizsa (Velka-Kaniza), febr. 2., Vüzem, Rísalí, aug. 15., okt. 15., dec. 8. — Pred v ponedek i trbi 8 dnevov.

Nedelica marc. 10., jun. 15., ponedek po angelskoj nedeli i dec. 23.

Nova Gregorovo, Jürjovo, ponedek pred srpnov Marijov, Velka Meša, ponedek pred Mihalovom i Božičom.

Pacsá aug. 18., v četrtak pred Matjašom.

Perlak (Prelog), na fašenek v tork po Rísalah, v tork po Jakobovom. Mihalovo.

Rác-Kanizsa (Razkrši), prvo sredo po Vüzmi, maj. 16., jun. 24., aug. 10.

Stridovár (Štrigova), marc. 19., jul. 22., sept. 30., dec. 4.

Sümeğ v tork po sredini posta, v tork pred Križnim Četertkom, Srpná Marija, Bertalan. Demeter, Jalsabeta.

Sántó v tork po Rísalah i po Eliasovom.

Szentgyörgyvölgy (Sveti Jurij), febr. 19., april 12., jun. 8., aug. 10.

Szentilona (Sveta Jelena pri Čakovci), maj. 22., sept. 22

Szentlászló april 22., maj. 29., jun. 27.

Tapolca aug. 16., dec. 6.

Tótszentmárton jun. 13., nov. 11.

Túrnišče drugi tork po Vüzmi, v četrtak pred risalami, na Antolinovo, v četrtak pred Velkov Mešov, drugi den po Malo. Meši, v četrtak čarnoga tjedna i okt. 4j

Türje febr. 24., april 24., jul. 24., sept. 29.

Vidovec april 25., okt. 18.

Zalaapáti marc. 12., v sredo pred risalami, drugi den po angelskoj nedeli, okt. 31.

Zalabér pred Gregorovom, po Velkoj Meši, po drugoj nedeli adventnoj.

Zalaegerszeg febr. 14., v ponedek po cvetnoj nedeli i po Jürjovom, v tork po risalah, jul. 22., sept. 9., okt. 28., nov. 30., dec. 28.

Zalalövö april 1., maj. 13., aug. 29., nov. 5.

Zalászentlászló april 22., maj. 29., jun. 27.

Zalavár febr. 24., jul. 26.

Na Štajerskom.

Apáč (Abstall), štrti ponedek po vüzmi, sept. 9., tretji ponedek v okt.

Cmurek (Mureck), marc. 17., križni ponedek, jun. 26., aug. 24., sept. 29., okt. 28., dec. 6.

- Ehrenhausen** (više Špielfelda), jan. 20., na žalosten petek, maj. 9, septemb. 24., nov. 22.
- Fehring** (Borinje) v ponedeljek pred pepelnico, v tork po štrtoj postnoj nedeli, križni tork, aug. 6., sept. 21., dec. 21.
- Feldbach** (Vrbna), jan. 25, marc. 10., maj. 1. i 25., jun. 28., jul. 26., sept. 24., nov. 6 i vsaki drugi tork meseca aprila, aug., okt i dec. živinsko senje.
- Fürstenfeld**, v ponedeljek po tretjoi postnoj nedeli, križni ponedeljek, jun 24., aug. 28, okt 28., v ponedeljek po Miklošovom; april 15. i nov. 15 živinsko senje.
- Gleichenberg**, febr. 24., jun. 8, aug. 2., okt. 21.
- Kapela**, prvo nedelo po vüzmi, po Mariji Magdaleni, po Maloj Meši.
- Lipnica** (Leibnitz), vsakoga meseca 25. živinsko senje; prvi ponedeljek po Svečnici, maj. 1., jul. 25., nov. 11. drobno senje.
- Lotmerk**, Ljutomer (Luttenberg), vsaki kvatrni tork i velki tork.
- Marburg**, vsakoga meseca drugo i štrto sredo.
- Obranja** (Halbenrain), april 25., okt. 7.
- Ormoš** (Friedau), na žalosten petek, maj 25, prvi ponedeljek po Jakobovom, sept. 21., nov. 11.
- Ptuj** (Pettau), april 23., aug. 5, nov. 25., vsakoga meseca prvo sredo živinsko senje.
- Radgonja** (Radkersburg), 14 dni pred fašenskim pondelkom, v tork po nedeli svetoga Trojstva, aug. 10., nov. 15. Vsakoga meseca prvi tork živinsko senje.
- Spielfeld**, april 16, jul. 6., okt. 16., dec. 16.
- Straden**, na žalosten petek, maj. 4., aug. 28., nov. 2., dec. 28.
- Strass** (pri Špielfeldi), marc. 10., jun. 8., aug. 16., nov. 30.
- Sveta Ana, Nemška** (St. Anna am Aigen), v ponedeljek po štrtoj postnoj nedeli, jul. 26., aug. 28., nov. 11.
- Sveti Anton** (pri sv. Lenardi), april 28. jun. 22, v soboto pred Malov mešov
- Srdišče pri Dravi** (Polsterau), marc. 17., april 25., maj. 12., aug. 24., nov. 14.
- Sveti Düh** (poleg sv. Jürja), aug. 24., dec. 13.
- Sveti Jürj** (pri Radgonji), febr. 3., april 15., nov. 21.
- Sveti Jürj** (pri sv. Lenardi), april 22., aug. 12.
- Sveti Križ** (pri Muri), v pondelen po čarnoj nedeli, maj. 3., jul. 26., nov. 6.
- Sveti Leonard** (v Slovenskih Goricah), jan 20., maj. 19, okt. 4., v ponedeljek po Beloj nedeli, jun. 24., aug. 2., nov. 6. živinsko senje.
- Sveta Trojica** (v Slovenskih Goricah), maj. 4., na nedelo sv. Trojstva, aug. 15., po postnih kvatrah, v ponedeljek po svetoga Trojstva nedeli, aug. 28. i v ponedeljek pa jenskoj kvatrnj nedeli živinsko senje.
- Vrzej** (Wernsee), maj. 6., sept. 29., nov. 30.
- Wildon** febr. 24, na vüzemski tork, jul. 2. i 22., sept. 29., nov. 25.

Na Horvatskom.

- Koprivnica** febr. 3., marc. 26., maj. 4., jul. 2., okt. 28., dec. 7.
- Krapina** marc. 19., maj. 5. i 16, jun. 27., jul. 16., aug. 13, sept. 10. i 29., nov. 11., dec. 6.
- Ludbreg** april 20., jul. 16., sept. 8., dec. 21.
- Varaždin** april 24., jun. 24, jul. 25., nov. 5., dec. 21.
- Zagreb** v četertek pred cvetnov nedelov, drugi den po Markovom, jul. 13., dnevi po treh Kralih, po Simon-Judi, po brezi greha proprijetji Marije.
- Vinkovce** maj. 16., aug. 6.
- Vinika** drugi den po Markovom, velki četertek, v četertek po Telovim, v ponedeljek po Števanovom, po Miklošovom, vsaki ponedeljek po kvatrah.

M e r a.

Tonna je 1000 kilogrammov, to je 10 metercentov; metercent = 100 kilogrammov (kgr.) 1 kgr. = 1000 grammov.

Kilometer = 1000 metrov (m.)

Kiloliter = 1000 litrov; hektoliter = 100 litrov.

Pri meri more paziti, jeli je vága, kila, meter ali liter cementerani. Kda vaga pri miri, na vednakom podi stoji, pri kazali dva jezika vednako moreta stati. Vaga vsikdar more ne vednakom podi stati.

Što šće delati,

more biti zdrav pa močen, svoje telo more čuvati pred betegom, pa si more na zdravje paziti. Zato pa mi opominamo svoje čtevce na Fellerov rastlinski esencija Fluid z znamkov „Elsa-Fluid“, zato ka to vrastvo izvrstno pomaga pri naporaj, trujavi, pri slabosti kotrig, pri zmržjenosti, pri oteklinaj, pri oteklinaj, pri bolečinaj, bodlajaj, rezanji, pri prehlajenjej, pa či što nemre spati. To vrastvo vtiša bolečine, davle moč, človeka razvedri, njemi prinese sladek sen pa pokrepča žile. Več jezer družin ga rabi od prvešega stoletja, pa njim nadomešča skoro celo domačo lekarno. Dobi se Fellerov pravi Fluid z znamkov „Elsa-Fluid“ samo pri lekarnari E. V. Feller, Stubica štev. 823. (Horvačko). Stane

pa 12 malih ali 6 vékših glažkov ali pa dva posebno velkiva glažka K 5—franko, to je poštnine prosto. Z ednov potjov si pa lejko tüdi naročimo Fellerove čistilne rebarbara „Elsa-pilule“. Té pilule so jako dobro vrastvo, či se pri kom stavla, pri žalodčnih bolečinaj pa pri breztečnosti. 6 škatul stane samo K 4—franko, 12 škatul K 7.60 franko to je poštnine prosto.

Najdugša pot. Bogataša pita sin, kak je obogato. »No, — odgovori oča — več poti je, nego zapomli si: pot poštenaja je najdugša!«

V šoli. Kaplan: »Ka moremo včiniti, ka v nebesa pridemo?«

Vučenec: »Mreti moremo.«

Stalna tábla vremena, kda nam márha skoti.

Dén púšca-nja	Skoti nam				Dén púšca-nja	Skoti nam				Dén púšca-nja	Skoti nam			
	kobila	krava	ovca	svinja		kobila	krava	ovca	svinja		kobila	krava	ovca	svinja
Jan. 1	Dec. 2	Okt. 8	Jun. 4	Apr. 23	Máj. 5	Apr. 5	Febr. 9	Okt. 6	Aug. 25	Sept. 6	Aug. 7	Jun. 13	Febr. 7	Dec. 27
5	6	12	9	27	9	19	13	10	29	10	11	17	11	31
9	10	16	12	Máj. 1	13	13	17	14	Sept. 2	14	15	21	15	Jan. 4
13	14	20	16	5	17	17	21	18	6	18	19	25	19	8
17	18	24	20	9	21	21	25	22	10	22	23	29	23	12
21	22	26	24	13	25	25	Márc. 1	26	14	26	27	Jul. 3	27	16
23	26	Nov. 1	28	17	29	30	5	30	18	30	31	Márc. 3	20	
29	30	5	Jul. 2	21	Jun. 2	Máj. 3	9	Nov. 3	22	Okt. 4	Sept. 5	11	7	24
Febr. 2	Jan. 3	9	6	25	6	7	13	7	26	8	9	15	11	28
6	7	13	10	29	10	11	17	11	30	12	13	19	15	Febr. 1
10	11	17	14	Jun. 2	14	15	21	15	Okt. 4	16	17	23	19	5
14	15	21	18	6	18	19	25	19	8	20	21	27	23	9
18	19	25	22	10	22	23	29	23	12	24	25	31	27	13
22	23	29	26	14	26	27	Apr. 2	27	16	28	29	Aug. 4	31	17
26	27	Dec. 3	30	18	30	31	6	Dec. 1	20	Nov. 1	Okt. 2	8	Apr. 4	21
Márc. 2	Febr. 2	7	Aug. 3	22	Jul. 4	Jun. 4	10	5	24	5	6	12	8	25
6	6	11	7	26	8	8	14	9	28	9	10	16	12	Márc. 1
10	10	15	11	30	10	10	18	13	Nov. 1	13	14	20	16	5
14	14	19	15	Jul. 4	16	16	22	17	5	17	18	24	20	9
18	18	23	19	8	20	20	26	21	9	21	22	28	24	13
22	22	27	23	12	24	24	30	25	13	25	26	Sept. 1	28	17
26	26	31	27	16	28	28	Máj. 4	29	17	29	30	5	Máj. 2	21
30	30	Jan. 4	31	20	Aug. 1	Jul. 1	8	Jan. 2	21	Dec. 3	Nov. 3	9	6	25
Apr. 3	Márc. 4	8	Sept. 4	24	5	6	12	6	25	7	7	13	10	29
7	8	12	8	28	9	10	16	10	29	11	11	17	14	Apr. 2
11	12	16	12	Aug. 1	13	13	20	14	Dec. 3	15	15	21	18	6
15	16	20	16	5	17	18	24	18	7	19	20	26	22	10
19	20	24	20	9	21	22	28	22	11	23	23	29	26	14
23	24	29	24	13	25	26	Jun. 1	26	15	27	27	Okt. 3	30	18
27	28	Febr. 1	28	18	29	30	5	30	19	31	Dec. 1	7	Jun. 3	22
Máj. 1	Apr. 1	5	Okt. 2	21	Sept. 3	Aug. 3	9	Febr. 3	23					

Navihanec.

Stanko: »Mama, jaz sam pa sol stroso na beli prt.«

Mati: »Vej jo pa lepo nazaj poberi, ti paklavéc!«

Stanko: »Mati, či se sol razsiple, ali so ne pomeni, ka bo kakša nevola?«

Mati: »Tak pravijo, pa večkrat resan kaj takšega pride.«

Stanko: »Ka pa či se ne razsiple sol, potom nega nevole?«

Mati: »Te nega.«

Stanko: No potom je že dobro, mama, zato ka sam jaz nej soli razsipao, nego sam tinto razlejšao po belom prtí.«

Sobočka železnica.

Potnik: »Ali šče jé kaj prastora v vagoni?«

Konduktor: »Nega, vse je puno. Lejko pa ideš poleg vlaka do Püconec peški, tam jih nekolko dol odide, pa bate potom meli prostor.«

Domača molitev.

Karol, gogatoga pospada sin, dobi novoga učitelja. Té pozvedavle dečka po domačih razmeraj, med drugim tudi, či pri jedi kaj molijo. — »O ja« — odgovori dečko — »oča skoro vsako polдне molijo.« — »Kak pa molijo?« pita učiteo. — »Gda se najemo, oča navadno pravijo: Moj Bog, Oča nebeski, kelko smo páli posünoli!«

Očrstvujoči sen je velka podleščica pa potreboča za vsakoga človeka. Kem bolša je postel, tem bolši je sen. Zato se pa morete pri küpüvanji postelnoga perja pa posteline obračati samo na pripoznano pa solidno tvrdko. Raspošilnica **S. Benisch v Dešenici šte. 1230 (Češko)**, jé takša kak dugo zana, pa si je z svojov točnov pa fal postrežbov spravila vno go velikih odjemalcov pa zvestih küpcov, pa njoj vsaki zavüpa. Zato pa ne zamüдите, gda te si küpüvali postelno perje pa postelino, si naročiti **bogato poslikani cenik zgoranje tvrdke**, šteri cenik dobite **zobstón** pa poštnine prosto.

Prilüblena

je lepota pa je za vsako žensko sredstvo, s šterim si v družinskem življenji, v družini, pa v javnosti spravi veljavo. Lepota lica, šinjeka pa rok se da dosegnoti pri vsakoj ženski či rabi Fellerovo mazilo za lice pa za kožo z znamenjom »Elsa«. To odstrani šplinte, piknje, piščajce, bradajice, dela kožo mejko, fino da rožnato i je vno go jezer žensek rabi z največšim uspehom. Človek pa naj ne rabi kakšega škodlivoga sredstva, nego si more naročiti pravo mazilo za kožo, štero se zove »Elsa«. 1 žaloš stane K 2.— z pakivanjom. 2 žaloša K 5.— franko. Ravno tak prilüblena je Fellerova boraksžajfa (80 fil.) pa Fellerova lilija-žajfa (K 1.—) štera se dobi samo pri E.V. Feller, Stubica šte. 823 (Horvačko).

Srečne

so samo matere, štere majo zdravo, lepo pa krepko deco. Ci je pa štero dete slabo, süho pa betežasto, tisto hitro pomore k sebi Fellerov pravi ščukin olij, šteri da moč, povekša zmečavo tela pa je utruđi proti betegom. Deca pa odraščeni, ki so slabe krvi, krastavi, mozolnati jako radi jemlejo to vrastvo, zato ka nema düšeca pa je brezi teka. Nedajajočim materam dela mleko pa novo moč. Čisti, nego zaistino pravi ščukin olij najbolše kakovosti, kak je te, je poizjavi vno gih zdravnikov dosta bolši, kak so druge mešanice pa emulzije. Te ma vsakojačko več zdravilne moči v sebi. 2 glažka pošle za K 5.— franko lekarnar E. V. Feller, Stubica šte. 823 (Horvačko).

Boléče

so küreče oči, zato je pa prava dobrota, či je odpravimo. Človek si je pa nesmi odpravlati z nožom, zato ka njemi to zna začemeriti krv, nego je odpravimo hitro pa lejko z vrastvom, štero se zove Fellerov flaster za küreče oko. Stane samo K 1.—, pa je preporača na jezere uradnih slugov, žandarov pa turistov kak najbolše vrastvo. Ne bomo čütili bolečine nej trganja v glavi, či bomo raili Fellerov »Migränstift«, šteri nam vtiša bolečine, nas hladi pa dobro vplivle na nas. Stane samo 80 fil. Pravi se dobi samo dri lekarnari E. V. Feller, Stubica šte. 823 (Horvačko).

Prihodnjost našega naroda

leži v našoj deci, zato jo pa moremo zgojivati za močne pa zdrave ljudi. Matere slabotne, zaostane, betežaste dece ščemo opomenoti na krepčajoče vrastvo Fellerovo, na pravi ščukin olj pa na zagorski sok za prsi pa za kašeo. To vrastvo radi zavživlejo mladi pa odrasčeni. — Fellerov ščukin olj je brezi dišeca pa brezi téka, zato se leži jemle kak drugi té vrste olji; po njem hitro pridemo k sebi, postanemo močni, žmečava tela priraste, pa dobimo dober ték do hrane; zato pa toga krepčajočega vrastva ne smemo pogrešati pri slabotnoj, slabokrvnoj pa bledoj deci, pa tudi nej pri odrasčenih. — Po tom vrastvi se pri nadajajočih materaj dela dosta mleka pa njim rastejo moči. Pri kašli, zamuknjenosti, pri bolčinaj

v prsaj, pri smicanji v ramaj, pri zapiranji odihavanja, pri boleznj v guti vzemimo zagorski sok za prsi pa za kašeo, šteri ma dober vpliv na dihala pa na plüča, nam krepj celo tela, pa nas spravla v dobro volo. Toga vrastvá, štero tudi zdravnicje prepöračajo, pošle lekarnav **E. V. Feller**, Stubica štey. 823. (Horvačko), 2 glažka za K 5.—, samo more ime toga vrastva pri naročtvi povedati.

Slab zgovor.

Sodec: »Tak sramotilnoga pisma sam ečše nej čteo, kak ste je vi pisali sosedj. Kak morete to opravičiti?«

Zatoženec: »Bilo je če v mraki, gda sam pisao, pa sam zato nej mogeo dobro videti, ka sam pisao!«

Odkritorčno.

Tühinec (občinskomi slugi): »Povejte mi, što je proi v vašoj občini?«

Sluga: »Mati žüpanojca.«

Pozor na nevarnost gromske strele!

Podjetje za instaliranje i kleparsko (špinglarsko) delo

BRATJE STRASCHEK

v Radgoni ino Gleichenbergi

izdelavle najnovejše strelovode od K 60.— naprej.

Izpelavanje acetylen-svetilnih naprav ino vodovodov. — Priprave za moderne sobe, z vodovodi za kopanje, električne pumpe ali pumpe na pritisk, priprave za stranišča vsake vrste. — Naprava telegrafov ino telefonov; pokrivanje kak tudi poprava pa farbanje türnov. — Pokrivanje lesenocementnih, ploščastih (pehnatih) ino teerlepenih streh. — Zastop za „Alfa“ ločilnike ino krmoparnike. Novost v goričnih škropilnicaj, ročnih ino nohrbntnih žveplarih. — Lastni irdelek pehnatoga pa kovinskoga blaga kak tudi zaloga vse hižne pa kühinske posode. — Najvekša preberica v električnih malih svetilnih pripravaj (žepne lampice) pa zvršitev vseh popravkov, šteri v to stroko spadajo.

S spoštüvanjom

Bratje Straschek

konc. podjetje za plinaste, vodovodne in varovalne naprava proti gromski streli, zidarska, galanterijska pa ornamentna kleparija (špinglarija) v **Radgoni ino Gleichenbergi** (Štajarsko).

ŠAMPANJEC BOUVIER

odlična domača znamka.

Fina štajarska vina v kantaj.

Kleti v Radgoni.

Gustav Stiasny

Wien, XVII. Kalvarienbergg. 36.

22 let obstoječa, pri trgovskem sodišču opisana tordka.

Velika izbira vseh Bečkih inštrumentov za godbo, kak tudi gramofonov, tudi v posameznih delih za sestavljanje.

Glasbena ramena, odmevni lijkji podobni cveticam, puščice ino škrinjice za odmev po najnižjih cenah.

Mnogobrojna zaloga doakrat preigranih, donečih plošč, tudi zamenjava.

Glasovirjev salon- ino izposojevalnica.

Vse v to stroko spadajoča popravila najceneje. — Telefon 4700, VI.

Vüre, zlata i srebrna dugovanja

kak tudi

očalje, dalegledi pa druge optične reči

se dobijo najfalej pri tvrdki

Max Sterlé v Radgoni

duga vulica 137.

Ferdinand Siretz, Radgona

se preporača za izdelavanje vsakojačkih sirovih kož po najnižišoj ceni.

Rastove pa vezove skorje, zgoranje ušnje (leder) vsakojačke vrste z lastnoga izdelka na odajo.

Ma nadale na odajo vno go zgoranjih delov za črevle, kak tudi bogato preberico šoštarskih pa sotlarskih predmetov po nisikoj, stanovitno določenoj ceni. Kúpüvle sirove kože po najvišišoj ceni.

Ferdinand Siretz,

prva radgonska küžnarija z električnov napravov.

Farbarija i tiskarnica Johann Reitter v Radgoni.

izdelavle modro-sivo tiskano (drukano)
platno pa pristno modro-sivo platno za
predpasnike. — Farbanje pamučnoga pa
židanoga platna v vseh farbaj.

Kemična pralnica.

Sumliv.

Tihinec: „Gospod redar, na toga
človeka, ka tam za voglom stoji, moreti
paziti. Meni se vidi, ka je žepni tat.“

Redar: „Po kom so sodite?“

Tihinec: „Pitao sam ga, kelko
je vüra, pa je naednok sedem vür po-
težno z žepa?“

Fotograf

Franc Razlag v Radencih.

Moderni Atelier za foto-
grafiranje pri vsakom vre-
meni. — Povekšanje vsake
vrste. — Izvrstne fotografije
v vsakoj obliki. — Fotogra-
firanje male dece v ednom
megnjenji. — Fotografira se
na domi, pa kraj od doma
tudi. — Cene so zmerne.

Postrežba natenčna.

Dobro znamenje

pravoga zdravja je vola
do dela, gibénost pa do-
ler ték. Či smo nevolni,
trüdni, nemamo vole do
dela ali pa mamó bole-
čine, te nam jako dobro
slüzi Fellerov oerstvujóci,
zdravilni, zvüžganje za-
državajóci, žile krep-
čajóci rastlinski esen-
cija fluid z znamkov
„Elsa-Fluid“, ste-
roga mi proti po-
narejenjej tü
na slici ka-
žemo. Mi
smo se

sami
od
do-
bro-
vi-
tno-
ga

vpli-
vanja toga
vrstva pre-
pričali, zato je

pa preporačam pri reumatičnih pa pri
protinskih bolečinaj, pri bolačinaj v glavi,
v vühaj, v guti, v zobeh, pri šüsay, pri
prehlajenjej, pri náti, pri kašli, pri zamuk-
njenosti pa pri brečkaj; nadale pri takših
ga z velkim uspehom rabijo, ki nemrejo
spati, ki slab pogled majo, stere smica, reže
ali pa čütijo kakše druge bolečine. Naroči
se 12 malih, ali 6 vekših ali pa 2 posebno
velkiva glažka frankó K 6.—. 24 malih ali
12 vekših ali 4 posebno velki glažki so za
K 10:60 ino 48 malih ali 24 vekših ali 8 po-
seбно velkih glažkov stane K 20.— franko.
Preporača se peneze naprej notri poslati,
zato ka po povzetji stane 12 filerov več.

Z ednov potjov si pa tüdi lejko naročimo
Fellerove rebarbare pilule z znamkov „Elsa-
Pilule“, stere se z gotovostjov rabijo proti
zaprtji, büdijo ték pa pomagajo prebavlati.
6 skatul teh pilul stane K 4:40 franko. Pre-
porača se peneze naprej notri poslati, zato
ka po povzetji stane 12 filerov več. Na
jezere lüdi hvali njüv dober vpliv pri želo-
čnih bolečinaj, pri krči, pri žgarjajci žalodea,
pr riganjji, pri nadüvanji i. t. d. Moremo se
paziti od ponarejenoga vrstva, zato pa
pišmo po nje naravnoč k **E. V. Feller,**
lekarnar, Stubica štev. 823 (Horvačko).

Te dobrohoten nasvét objavlamó mi tü
v rabo pa v hasek naših čtevcov, pa nej
ka bi delali reklame, nego ka bi bili na
váo splošnosti. Na jezere zahvalnih pisem
hvali dobroviten vpliv Fellerovih Elsa-
Preparatov. Zato pa moremo vsigdar
paziti na znamenje „Elsa-Fluid“ pa „Elsa-
Pilule“, pa se ne dajmo zapelati od drugih
ednako glasečih se imen.

Lekarnar E. V. Feller zasliži najvekše zavüpanje naših čtevcov.

Vse ženske so varčlive,

či si potrebne süknje pa perilo naročijo pri specialni tvrdki R. Miklauc, Ljubljana štev. 326.

Vsled edne znamenite konfekcijske razdelbe ma Miklaucova tvrdka vnožino tkanine pa platenih predmetov pa jako niskoj ceni k odaji. Cene so tak niske, ka bi indri trikrat telko mogli plačati. Zahtevajte zato zobston pa poštnine prosto boga- **Cenik** tudi za gotovo (o ilustrirani) obleko, janke itd. Velko skladišče samo najbošega domačega pa tujega možkoga **süknja** za kapute pa ženskoga rekline janke pa za ženske obleke.

Süknje (Štofi) za ženskinjo oble-
vanatni štofi z svilnimi piknjami . . . K 1.—
za možke ševiot meter po . . . K 2.—
parat, pisani meter po . . . K 4.—

Modni-Flanel-parat meter po . . . **65 fil.**

Clot za predpasnike vseh farba, 140
cm široki . . . **1 40**

Šifon, eden žaloš 23 metrov duži, 82 cm
široki, lepi redati . . . **12 40**

Lenovina za lenove prte, 150 cm široka,
splejana meter po . . . **1 15**

Stolnice bele, velke K 2 50 po far-
bane z zabrnki . . . **1 60**

Servite, bele, 6 žaložov . . . K 1 10

Stolnice, jako lepe pa močne, samo K 3 40

Brisače, vsaki žalož 50 fil., brisača
za ribanje . . . K — 50

Postelina kiklenščina meter po K 1 30
za slamjačo, strožnjeke . . . K — 90

Flanel poploni . . . K 1 80, 2 60, 3 80, 6 —

Pokrovci za konje

prosti K 2 25, bolši K 3 20, jako velki, lepi
K 4 80, 5 30 (rabijo se lejko tudi na postelaj).

Razposilanje po povzetji, od K 20 — više poš-
tine prosto. — Cenik zobston.

R. MIKLAUC,

LJUBLJANA štev. 326.

Staro protokolirana krščanska svetovnoznan
razpošilnica.

Fellerov dobrodišeči rastlinski
esencija-fluid z postavno
v obrambo vzetov znamkov

„ELSA-FLUID“

je jako priljubljeni vsem, ki potre-
bujajo zanesljivo, bolečine vtišajoče
domače vrastvo. Človek se iz-
vrstno dobro pačiti, dobi novo
moč pa črstvost, žile njemi posta-
nejo močne, či rabi to vrastvo.
Dosta ljudi je rabi, vsi je hyalijo,
zato je pa vnogi tudi ponarejüjejo
pa potvarjajo; paziti moremo zavolo
toga, kak izgledajo originalni glaž-
ki pravoga Fellerovoga-Fluida z
znamkov „Elsa-Fluid“ — pa što
z toga našega kratkoga, resnoga
opomina v dobrih pa v slabih
dnevaj hasek ščé meti, tomi mi
tü povemo ceno pa naslov: 12 malih
ali 6 vekših ali dva posebno vel-
kiva glažka franko K 6.—, 48 ma-
lih ali 24 vekših ali 8 posebno
velkih glažkov franko K 20.— pri
leknarni E. V. Feller, Stubica
štev. 823 (Horvačko). Preporáča se
peneze naprej notri poslati, zato ka
po povzetji stane 12 filleroev več.

So prebavila nej v redi?

Fellerove čistilne rebarbara
pilule z znamkoy „Elsa-pilule“.
6 škatul K 4 40 franko. Preporáča
se peneze naprej notri poslati, zato
ka po povzetji stane 12 filleroev več.

Dobro vrastvo za žalodec!

Tüdi za to je naslov samo:
leknarnar Feller, Stubica štev. 823
(Horvačko).

Vsi elsapreparati leknarnara E. V. Feller so na vseh najveksih razstavaj bili odliküvani z zlatimi mitaljami pa z častnimi diplomami.

Jožef Rossnegger Radgona

Šlosarija na strojno delovanje

se preporača za zvršavanje vsakojakčoga šlosarskoga dela, posebno pa za popravlanje biciklinov benzinmotorov pa mlatilnih strojov i. t. d.

Vsi čtevci so zahvalni, ka se trdnka E. V. Fellerera vseli znova preporača.

Dober žalodec more biti, ka tisto vse premore,

ka pokvarjene, gosto slabo pripravlene, naj zadosta zgrizene jedi pozročijo. — „Samo tisti ljudje, šteri dobro prebavljajo, so veseli svojga življenja, pa zdravi!“ „Slabo prebavljanje včini človeka čemerastoga, nevolnoga, po-bitoga!“ Či nam žalodec slabo prebavla, vzemimo prave čistilne rebarbara pilule, šterih znamka je „Elsa-pilule“. — Mi se vnookrat prepričamo, ka to izorstno vrastvo za žalodec pripoznanje zvdavnikov pa hvalo čtevcev dobro zasluži.

Da so te pilule tak priljublene, zato je večkrat ponarejüjejo. — Mi kažemo zato odzgora, kak izgledajo prave škatule z Fellerovimi pravimi čistüjočimi, ték delajočimi rebarbara pilulami z znamkov „Elsa-pilule“. — Najležej se človek tak lejko ogne ponarejenim pilulam, či si naroči 6 škatul franko za K 4.40 ali pa 12 škatul za K 8.40 franko naravnoč pri lekarnari E. V. Feller, Stubica šte. 823. (Horvačko). Preporača se peneze naprej notri poslati, zato ka po povzetji stane 12 fillerov več.

Fal češko postelno perje!

5 kil novoga, dobro sčesanoga, brezi prahü K 9.60; 5 kil bolšega K 12.—; 5 kil beloga kak meovje, zčesanoga K 18.—, 24.—; 5 kil beloga kak sneg, mejkoga kak meovje K 30.—, 36.—, 42.—. Meovje sivkasto ä K 3.60, belo ä K 5.40, belo kak sneg ä K 6.—, 6.60 po pol kilah.

Gotova postel.

Z ardečov pernicov, dobro napanjena, 1 blazina ali spodnja pernica 180 cm. duga, 116 cm. šürka K 10.—, 12.—, 15.— ino 18.—. 2 metra duga, 140 cm. šürka K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. 1 zglavnica (vankiš) 80 cm. duga 58 cm. šürka K 3.—, 3.50 ino 4.—, 90 cm. duga, 70 cm. šürka K 4.50 ino 5.50.

Na želo se napravijo v vsakoj velikosti.

Z 3 delov matrac z kosmitojm na edno postel ä K 27.—, bolša K 33.—.

RAZPOŠILA se po povzetji. od 9 K više franko.

Postelina od K 15.— više brezi poštnine, pakivanje zobston.

1 prt z flanela koli 190/140 cm., kariran K 2.90 rožnati, K 3.60, 1 prt z tigrišom koli 200/115 cm. K 2.40, 1 prt z bombekami, šteri se dá prati, koli 200/150 cm. beli K 2.80, 3.25, pofarbani K 2.50, 3.05, 3.30, 1 prt platna, nej šivani, platno koli 200/140 cm. K 2.20, 2.40, 1 prt flanela, farbani K 2.10, 1 prt plateni vojački ne da se raztrgati, čista znamka, koli 200/140 cm. K 2.75.

Oprava za vojake.

Prazen šivani prevleč (Inlett), tak tiđi poplon poleg cenika. Ka se ne vidi, se zameni, ali se pa nazaj dajo penezi!

Obilen cenik zobston pa franko.

Benedikt Sachsel LOBES 1151,
poleg Pilsen-a (češko).

Janez Neuhold

kamlosekar v Radgoni.

Razpošila raznovrstne nagrobne kamle z marmora, z granita pa z syanita.

Slatine zdravilnoga zavoda Radince

(Kuranstalt Sauerbrunn Radein. Föhn & Cie.)

štere se razpošilajo, so ete:

Radinska zdravilna slatina

(Radeiner Heilquelle)

najmočnejša vseh natron-lition-slatin.

Jürjova slatina (Georgsquelle)

ino

Kralova slatina (Königsquelle).

Gizela slatina (Giselaquelle)

voda, štera má vnogo prosto oglene kisiline, štera je pa na vsebino soli gledoč lehka, podobna **Giesshübler-slatini**.

Zdravilišče Radinci

poštna, brzajovna ino železnička postaja

„BAD RADEIN“.

Betegi, v šterih se je rabilo s posebnim uspehom, so eti: reumatizem i protin; žaloděni katar pa drugi katari; boleznj mokril itd.

Pitno pa kopno zdravljenje.

Sezija (odprto) od 1. junija do 15. septembra.

Ivan Kovačič

v Radgoni, Duga vulica 100.

Najvekša trgovina v Radgoni, gde dobite najcenejše pa najboljše glažovine, gledala, lampaše, kante pa porcelansko posodo i. t. d.

Lepe kepe, podobe svétcov,

Srce Jezuš a i Marije.

Kušajte, nigdar vam nede žao

➡ Pošila se tüdi po pošti. ➡

Štamparija F. Semlitsch v Radgoni

se preporača za napravo vseh tiskovin za slavne oblasti ino urade, za šole, zadrüge ino drištva, notarjoše, zdravnike, trgovce ino zasebnike.

Zaloga molitvenih knjig, kak

„Sveti Evangeliumi“. — „Jezuš moje poželenje“.

„Molitvena knjiga“.

Svilen papir, kak tüdi ysi deli za umetne cvetlice v zalogi.

Naročila za knjigovezno delo se pri niskoj ceni se prilično pa trpečno spelavlejo.

Vam trebe bolšo vöro!

Ne dajte se zapelati po tistih bazarskih vöraj, štere majo nazlük nisike cene, pa se hitro pokvarijo i nigdar dobro nejejo, nego si küpte pravo švicarsko vöro z krščanske svetovnoznane tvrdke **H. Suttner, Ljubljana štev. 895.** S tem si prihranite vno go stroškov za dopravljanje, pa se vam ne bo trbelo zmeröm čemeriti.

Številke

znamenüjejo poleg stoječa dugovanja.

Te slike

so jako zmenšana. Vsa dugovanja se razpošilajo v znanøj navadnojvelkosti, pa lepa izdelava napravi veselje vsakomü naročnikü.

Naročila

se zvršüjejo po povzetji, ali se pa naj penezi naprej notri pošlejo.

Vse zlate pa srebrne reči so uradno zaznamenüvane.

Korone
Srebrni prstan z obveskom štev. 1070 . . . . . 1—
Vühani z obveskom, zlat ne srebi štev. 1625 . . . 3-90
Kreolnati vühani štev. 1123 1-90
Srebrni vühani z kamli štev. 1677 . . . . . 1—
Častniška verižica, nikelnasta štev. 552 1-70
Častniška verižica, srebrna štev. 901 3-90
Srebrni obesek štev. 973 70 fl., štev. 962 . . . . . 1—
Obesek: revolta z 24 patroni (jako glasno) štev. 953 K 170, 24 patroni . . . 3-30
Iglä double-zlata štev. 316 1-30
Srebrna broška štev. 1142 2-50
Srebrna broška štev. 1149 1-50
Double zlata zabrgiščnica štev. 328 2-70
Nikelnasta ploščnata verižica štev. 848 . . . . . 2—
Srebrna ploščnata verižica štev. 865 4-40
Srebrna dvojnata verižica štev. 2320 7-50

Štero blago je nej po voli,

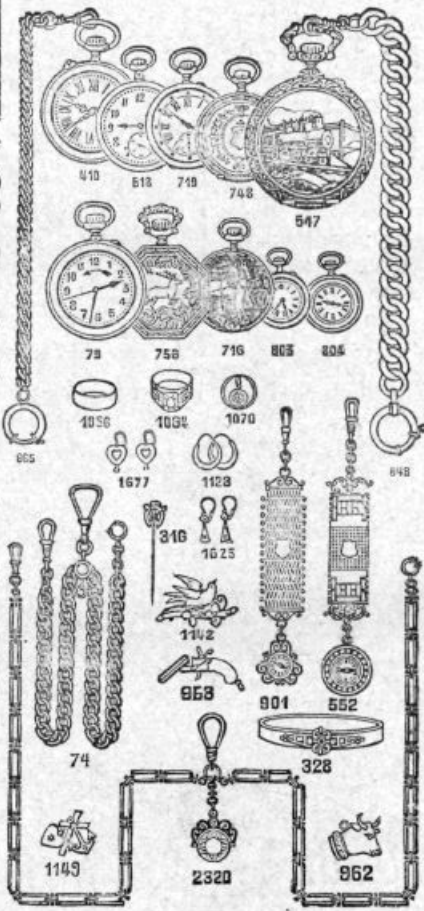
tisto zamenimo, ali pa za nje dane

peneze nazaj damo.

Vsaki küpec ma priliko, ka lejko dobi edno srebrno verižico ali vöro, ali pa edno **zlato vöro zobstön.**

Več pove cenik.

	Korone
Nikel-anker-Roskopt-vöra štev. 410	4-10
Kavalei-vöra štev. 518	7-50
Prava srebrna rem. vöra štev. 719	7-80
Prava srebrna rem. vöra z dvojm pokrivalom, z 6 kamli štev. 748	13-50
Jeklena anker vöra štev. 547	12-50
Radijeva žepna būdilka, z 15kamli, nikel ali oceo, vnoči se sveti štev. 79	21-80
Srebrna-anker-rem. z dvojm pokrivalom, z 15 kamli štev. 756	21-50
Nikelnasta tula rem. z dvojm pokrivalom z kamlom štev. 716	10-50
Ženska vöra, ocelna ali nikelnasta, dobro blago štev. 803	7-90
Srebrna ženska vöra štev. 804	9-50
Nikelnasta verižica 1 do Zaročni prstani štev. 1056 srebrni 90 flj. zlati	3— 7-80
Prstani: zlat na srebi štev. 1064	2-70

Kak mera za prstane

je zadosta okoli prsta zvezana nit.

Jako velka preberica vör, verižic, okraskov, zlatih pa srebrnih reči se najde v **ceniki,** šteroga pošle zobstom pa poštnine prosto krščanska svetovnoznana tvrdka

Lastna znamka „I K O“ je svetovno znana

H. Suttner v Ljubljani štev. 895.

Glavno zastopstvo „Zenith“ vörtovarne.

Ta protokolirana tvrdka nema nikše podružnice.

Lastna tovarna vör na Švicarskom. — Razpošila bolše vöre po sveti.

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA v Murški Soboti